

Obsah

Zhrnutie	6
1. Makroekonomické predpoklady rozpočtu	13
2. Výhodiskový rámec rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010	16
2.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2022	16
2.2. Rozpočtové ciele	27
2.3. Vzťah schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025	29
2.4. Hrubý dlh	31
2.5. Bilancia príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010	34
2.6. Informácia o zapracovaných úpravách niektorých príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 2010	36
2.7. Informácia o nerozpočtovaných tituloch	38
2.8. Jednorazové a dočasné opatrenia	39
3. Rozpočtovanie príjmov verejnej správy	44
3.1. Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov verejnej správy	44
3.2. Legislatívne opatrenia daňových a odvodových príjmov verejnej správy nad rámec schváleného rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025	54
3.3. Iné ako daňové príjmy verejnej správy	60
3.4. Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií vstupujúce do rozpočtu verejnej správy	74
3.5. Daňové výdavky	74
4. Rozpočtovanie výdavkov podľa vybraných oblastí	80
4.1. Zamestnanosť vo verejnej správe	80
4.2. Investície	85
4.3. Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky	89
4.4. Vzdelávanie, vrátane vedy, výskumu a športu	96
4.5. Doprava a bývanie	111
4.6. Sociálne veci a podpora zamestnanosti	120
4.7. Zdravotníctvo	131
4.8. Pôdohospodárstvo	145
4.9. Verejný poriadok a bezpečnosť	151
4.10. Obrana	159
4.11. Financie	165
4.12. Životné prostredie	181
4.13. Ekonomika	188
4.14. Kultúra	199
4.15. Verejné služby	205

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 – Porovnanie rozpočtových rámcov provizória a návrhu rozpočtu na rok 2023.....	7
Tabuľka 2 - Prognóza vybraných ukazovateľov ekonomiky (september 2022).....	14
Tabuľka 3- Porovnanie prognóz Európskej komisie (EK) a MF SR.....	15
Tabuľka 4 - Rozdiely príjmových a výdavkových položiek oproti schválenému rozpočtu	16
Tabuľka 5 - Výdavky štátneho rozpočtu	19
Tabuľka 6 - Vplyv "COVID-19" výdavkov štátneho rozpočtu na schodok	19
Tabuľka 7 - Čerpanie limitov kapitálových výdavkov z minulých rokov	20
Tabuľka 8 - Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID-19.....	20
Tabuľka 9 - Prognóza poskytnutej pomoci do konca roka	21
Tabuľka 10 - Výdavky na podporu ekonomiky	22
Tabuľka 11 - Nečerpanie výdavkových titulov	22
Tabuľka 12 – V schválenom rozpočte nezabezpečené výdavkové tituly	23
Tabuľka 13 – Výdavky štátneho rozpočtu – Prostriedky EÚ a POO	23
Tabuľka 14 – Výdavky na zdravotníctvo	24
Tabuľka 15 – Výdavky ostatných subjektov verejnej správy	25
Tabuľka 16 – Hospodárenie samospráv - bez daní, prostriedkov EÚ a POO, spolufinancovania a DPH k POO.	26
Tabuľka 17 - Rozpočtové ciele	28
Tabuľka 18 – Štruktúra hrubého dlhu verejnej správy (% HDP).....	33
Tabuľka 19 – Vplyvy na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (mil. eur)	33
Tabuľka 20 - Bilancia rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010.....	34
Tabuľka 21 – ESA 2010 tituly	37
Tabuľka 22 - Príjmy a výdavky nerozpočtovaných subjektov	38
Tabuľka 23 - Príjmy a výdavky EFSF - European Financial Stability Facility.....	39
Tabuľka 24 - Jednorazové a dočasné opatrenia.....	40
Tabuľka 25 - Rozdiely aktuálneho odhadu daní s rozpočtom verejnej správy na roky 2022 až 2024 (ESA 2010, v tis. eur)	46
Tabuľka 26 - Vplyv legislatívnych opatrení zahrnutých v prognóze daňových a odvodových príjmov verejnej správy na roky 2023 až 2025 (v tis. eur, ESA 2010).....	48
Tabuľka 27 - Daňové a odvodové príjmy (ESA 2010, v tis. eur)	50
Tabuľka 28 - Daňové a odvodové príjmy (hotovostný princíp, v tis. eur)	51
Tabuľka 29 - Predpokladaný vývoj sankcií (v tis. eur)*	52
Tabuľka 30 - Odhad rozdielu medzi aktuálnymi a hotovostnými prognózami v rokoch 2020 až 2025 (v tis. eur)	52
Tabuľka 31 - Vplyv daňových kreditov na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur).....	53
Tabuľka 32 - Vplyv prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel (VPÚ) na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur)	53
Tabuľka 33: Príjmové opatrenia schválené v decembri nad rámec Výboru pre daň. prognózy (ESA2010, v tis. eur), ale nezpracované v RVS 2023 až 2025	54
Tabuľka 34: Vplyv legislatívnej zmeny na príjmy RTVS (v tis. eur)	55
Tabuľka 35: Opatrenia schválené nad rámec Výboru pre daň. prognózy v decembri (hotovosť, v tis. eur)	57
Tabuľka 36 – Prognóza vybraných nedaňových príjmov verejnej správy	60
Tabuľka 37 - Iné ako daňové príjmy rozpočtu verejnej správy*	61
Tabuľka 38 - Iné ako daňové príjmy štátneho rozpočtu.....	62
Tabuľka 39 - Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu	62
Tabuľka 40 - Príjmy štátneho rozpočtu z dividend	63
Tabuľka 41 - Výdavky na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb	66
Tabuľka 42 - Príjmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov	67
Tabuľka 43 - Príjmy štátneho rozpočtu zo zahraničných transferov – prostriedkov z rozpočtu EÚ.....	68
Tabuľka 44 - Iné ako daňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy	68
Tabuľka 45 - Nedaňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy	68
Tabuľka 46 - Príjmy ostatných subjektov ústrednej správy z grantov a transferov	69
Tabuľka 47 - Iné ako daňové príjmy vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia	70
Tabuľka 48 - Iné ako daňové príjmy územnej samosprávy	70
Tabuľka 49 - Nedaňové príjmy územnej samosprávy.....	70
Tabuľka 50 - Príjmy územnej samosprávy z grantov a transferov	72

Tabuľka 51 - Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií	74
Tabuľka 52 - Prehľad daňových výdavkov podľa typu dane alebo poistného (ESA 2010, v tis. eur)	76
Tabuľka 53 - Zmena daňových výdavkov oproti RVS 2022 - 2024 podľa typu dane alebo poistného (ESA 2010, v tis. eur)	77
Tabuľka 54 - Prehľad daňových výdavkov podľa ich účelu (ESA 2010, v tis. eur)	78
Tabuľka 55 - Zamestnanosť vo verejnej správe	80
Tabuľka 56 - Ukazovatele zamestnanosti v subjektoch verejnej správy	83
Tabuľka 57 - Celková výška kapitálových výdavkov centrálnej vlády (v mil. eur)	87
Tabuľka 58 - 15 najväčších investičných projektov v roku 2023 (mil. eur)	88
Tabuľka 59 - Stav vypracovania metodík a investičných plánov kapitol s priemernými kapitálovými výdavkami nad 20 mil. eur ročne	89
Tabuľka 60 - Prehľad komponentov na roky	90
Tabuľka 61 - 1. žiadosť o platbu (458 277 000 eur)	92
Tabuľka 62 - 2. žiadosť o platbu (814 715 000 eur)	93
Tabuľka 63 - Kľúčové ukazovatele vzdelávania, vedy, výskumu a športu	100
Tabuľka 64 - Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport	102
Tabuľka 65 - Výdavky na regionálne školstvo	103
Tabuľka 66 - Prehľad počtu žiakov ZŠ a SŠ a výdavkov na jedného žiaka	103
Tabuľka 67 - Zamestnanosť v regionálnom školstve	104
Tabuľka 68 - Výdavky na vysoké školstvo	106
Tabuľka 69 - Zamestnanosť vo verejných vysokých školách	106
Tabuľka 70 - Výdavky na rezortné vysoké školstvo	107
Tabuľka 71 - Prehľad počtu študentov verejných vysokých škôl	107
Tabuľka 72 - Výdavky na vedu a techniku	108
Tabuľka 73 - Výdavky na šport	109
Tabuľka 74 - Výdavky na administratívu a ostatné činnosti	110
Tabuľka 75 - Výdavky zo štrukturálnych fondov vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu	110
Tabuľka 76 - Kľúčové ukazovatele v oblasti dopravy, bývania a cestovného ruchu	111
Tabuľka 77 - Výdavky na dopravu a bývanie	113
Tabuľka 78 - Výdavky na správu a prevádzkovanie železničnej dopravy	117
Tabuľka 79 - Výdavky na podporu rozvoja bývania	119
Tabuľka 80 - Výdavky na administratívu a ostatné činnosti	120
Tabuľka 81 - Kľúčové ukazovatele sociálneho zabezpečenia a podpory zamestnanosti	122
Tabuľka 82 - Celkové výdavky oblasti sociálne veci a podpora zamestnanosti	125
Tabuľka 83 - Výdavky programu 07C Sociálna inklúzia zo štátneho rozpočtu	125
Tabuľka 84 - Výdavky na podporu zamestnanosti	128
Tabuľka 85 - Výdavky organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnych vecí a podpory zamestnanosti	129
Tabuľka 86 - Výdavky Sociálnej poisťovne	130
Tabuľka 87 - Kľúčové ukazovatele zdravotníctva	132
Tabuľka 88 - Celkové výdavky na zdravotníctvo	133
Tabuľka 89 - Rozpočet 2023 a zmeny výdavkov	135
Tabuľka 90 - Rozpočet podľa vecných oblastí	136
Tabuľka 91 - Zmeny výdavkov voči roku 2022 - VZP - bez zmien politik	137
Tabuľka 92 - Zmeny výdavkov voči roku 2022 - VZP - zmeny politik	138
Tabuľka 93 - Zmena výdavkov voči roku 2022 - VZP - aktualizácia revízie výdavkov - Hodnota za peniaze ..	140
Tabuľka 94 - Výdavky zdravotníckych zariadení	142
Tabuľka 95 - Príspevok na činnosť Národného inštitútu pre hodnotu a technológie	144
Tabuľka 96 - Výdavky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	144
Tabuľka 97 - Kľúčové ukazovatele pôdohospodárstva	146
Tabuľka 98 - Výdavky na pôdohospodárstvo	147
Tabuľka 99 - Oblasti výdavkov kapitoly MPRV SR	147
Tabuľka 100 - Výdavky na inštitucionálnu podporu	150
Tabuľka 101 - Výdavky na verejný poriadok a bezpečnosť	151
Tabuľka 102 - Kľúčové ukazovatele bezpečnosti	153
Tabuľka 103 - Výdavky na bezpečnosť	153
Tabuľka 104 - Účet z odvodu poistného z PZP motorových vozidiel	154

Tabuľka 105 – Výdavky na väzenstvo	155
Tabuľka 106 - Priemerné počty obvinených a odsúdených	155
Tabuľka 107 - Kľúčové ukazovatele súdnictva.....	156
Tabuľka 108 – Výdavky na súdnictvo a prokuratúru.....	157
Tabuľka 109 - Odmeny a náhrady za služby.....	157
Tabuľka 110 - Odškodňovanie v oblasti súdnictva	157
Tabuľka 111 - Odškodňovanie v oblasti administratíva.....	158
Tabuľka 112 - Celkové obranné výdavky	160
Tabuľka 113 - Výdavky kapitoly Ministerstvo obrany SR (mil. eur)	161
Tabuľka 114 – Výdavky na oblasti Ministerstva obrany SR	161
Tabuľka 115 – Kľúčové ukazovatele pre obranu	164
Tabuľka 116 - Kľúčové ukazovatele financií.....	166
Tabuľka 117 - Oblasť Financie	167
Tabuľka 118 - Finančná správa.....	167
Tabuľka 119 – Výdavky na informačné systémy riadenia verejných financií	168
Tabuľka 120 – Výdavky na inštitucionálnu podporu a kontrolu a ostatné činnosti	169
Tabuľka 121 - Štruktúra výdavkov kapitoly	171
Tabuľka 122 – Rezervy	172
Tabuľka 123 – Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ	173
Tabuľka 124 - Výdavky súvisiace s rozpočtom EÚ.....	175
Tabuľka 125 - Štruktúra výdavkov spojených so správou štátneho dlhu	176
Tabuľka 126 - Vývoj štátneho dlhu	177
Tabuľka 127 - Štruktúra finančnej potreby Ministerstva financií SR	177
Tabuľka 128 - Očakávané sadzby na finančnom trhu	178
Tabuľka 129 - Štruktúra akruálnych nákladov	179
Tabuľka 130 - Štruktúra hotovostných nákladov	179
Tabuľka 131 - Transfer Sociálnej poisťovni	179
Tabuľka 132 - Štruktúra ostatných výdavkov	180
Tabuľka 133 – Prehľad výdavkov na transfery subjektom verejnej správy	181
Tabuľka 134 - Kľúčové ukazovatele v oblasti životného prostredia.....	183
Tabuľka 135 - Výdavky oblasti životného prostredia	184
Tabuľka 136 - Výdavky vodného hospodárstva.....	185
Tabuľka 137 - Výdavky na ochranu ovzdušia	186
Tabuľka 138 - Výdavky na ochranu prírody	186
Tabuľka 139 - Výdavky na administratívu	187
Tabuľka 140 - Kľúčové ukazovatele ekonomiky	188
Tabuľka 141 – Výdavky na oblasť ekonomiky.....	189
Tabuľka 142 – Výdavky na reštrukturalizácia priemyselných odvetví	190
Tabuľka 143 – Výdavky na podporu podnikania	191
Tabuľka 144 - Kľúčové ukazovatele v informatizácii.....	192
Tabuľka 145 - Výdavky na IT financované zo štátneho rozpočtu	195
Tabuľka 146 – Výdavky na regionálny rozvoj.....	196
Tabuľka 147 - Oblasť správy štátnych hmotných rezerv	197
Tabuľka 148 - Kľúčové ukazovatele výsledkov kultúrnej politiky	200
Tabuľka 149 - Výdavky na kultúru	202
Tabuľka 150 - Významné investičné akcie v rezorte kultúry.....	203
Tabuľka 151 - Významné investičné akcie v rezorte kultúry.....	203
Tabuľka 152 - Výdavky verejnoprávnych inštitúcií.....	204
Tabuľka 153 – Výdavky na verejné služby.....	206
Tabuľka 154 – Obce.....	207
Tabuľka 155 - VÚC	208
Tabuľka 156 - Dopravné podniky	209
Tabuľka 157 – Výdavky na výkonné a zákonodarné orgány	210
Tabuľka 158 - Kľúčové ukazovatele zahraničných vzťahov a zahraničnej pomoci.....	212
Tabuľka 159 – Výdavky na zahraničné vzťahy a zahraničná pomoc.....	212
Tabuľka 160 - Kľúčové ukazovatele miestnej štátnej správy	214

Tabuľka 161 – Výdavky na miestnu štátnu správu	214
--	-----

Zoznam grafov

Graf 1 – Zmena odhadu výberu daní a odvodov voči RVS 2022 -2024 (podľa jednotlivých faktorov, 2022, v mil. eur)	17
Graf 2 – Zmena odhadu výberu daní a odvodov voči RVS 2022 - 2024 (podľa vybraných daní, 2022, v mil. eur)	17
Graf 3 – Stabilná efektívna daňová sadzba DPH	17
Graf 4 – Medziročné zvýšenie nákladov a cien priemyselných produktov (júl 2022)	17
Graf 5 – Strednodobá prognóza hrubého a čistého dlhu verejnej správy (% HDP); Príspevky faktorov k medziročnej zmene hrubého dlhu (% HDP).....	32
Graf 6 - Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov verejnej správy	45
Graf 7 - Prognóza daňových príjmov verejnej správy na rok 2023 podľa sektorov (ESA 2010, v mil. eur)	45
Graf 8 - Medzinárodné porovnanie osobných výdavkov a počtu zamestnancov	80
Graf 9 - Počet zamestnancov na realizáciu Plánu obnovy a odolnosti SR	81
Graf 10 - Medziročná zmena počtu zamestnancov	83
Graf 11 - Zamestnanosť financovaná zo štátneho rozpočtu	84
Graf 12 - Porovnanie výšky verejných investícií v Európskej únii (% HDP)	85
Graf 13 - Kapitálové výdavky verejnej správy (mil. eur)	86
Graf 14 - Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport.....	97
Graf 15 - Ročné výdavky na študenta (v tis. PPP USD, 2019)	98
Graf 16 – Platy učiteľov a výdavky na výskum a vývoj	99
Graf 17 – Porovnanie rastu priemerného mzdového výdavku pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho školstva financovaných zo štátneho rozpočtu a rastu priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR od roku 2020	105
Graf 18 – Využívanie železničnej dopravy v Európe.....	112
Graf 19 - Stav ciest I. triedy	112
Graf 20 - Štruktúra nákladov (1000 ur/stav. km) a stav tratí (% tratí v určitom stave podľa ACK	115
Graf 21 - Výdavky na údržbu ciest I. triedy (mil. eur).....	116
Graf 22 - Výška úhrady za dopravné služby (mil. eur) a vývoj nákladov a výnosov ZSSK (mil. eur).....	117
Graf 23 - Verejné výdavky na sociálne zabezpečenie a ich štruktúra, 2020	121
Graf 24 - Miera zamestnanosti a miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia.....	123
Graf 25 - Rozdelenie výdavkov na LTC a pokrytie odkázaných osôb službami LTC	124
Graf 26 - Úmrtnosť odvrátiteľná zdravotnou starostlivosťou (na 100 tis. obyvateľov)	131
Graf 27 - Porovnanie rastu výdavkov z verejného zdravotného poistenia a HDP v bežných cenách	131
Graf 28 - Porovnanie minimálnej mzdy zdravotnej sestry voči priemernej mzde	134
Graf 29 - Počet zdravotných sestier na 1000 obyvateľov.....	134
Graf 30 - Verejné výdavky na pôdohospodárstvo (% HDP, 2020)	145
Graf 31 - Výdavky na verejný poriadok a bezpečnosť (v % HDP; 2020).....	152
Graf 32 - Vývoj výdavkov na obranu (mil. eur).....	160
Graf 33 - Vývoj výdavkov na obranu (kapitola MO SR a medzirezortné výdavky, % HDP).....	165
Graf 34 - Štruktúra výdavkov kapitoly v roku 2022 a návrh na roky 2023 - 2025	171
Graf 35 - Štruktúra rezerv kapitoly na rok 2023	173
Graf 36 - Výdavky súvisiace s rozpočtom EÚ	175
Graf 37 - Verejné výdavky na životné prostredie (COFOG, % verejných výdavkov, 2020).....	182
Graf 38 - Verejné výdavky na oblasti životného prostredia (2020, % verejných výdavkov na životné prostredie)	182
Graf 39 - Napojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu	183
Graf 40 - Miera recyklácie komunálneho odpadu (2020)	183
Graf 41 - Verejné výdavky na kultúru v rokoch 2011 – 2020 (podľa metodiky COFOG)	200
Graf 42 – Štruktúra verejných výdavkov na kultúru v roku 2023.....	201

Zhrnutie

Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 bol pripravovaný v mimoriadne komplikovaných podmienkach kulminujúcej polykrízy. Svetová, no predovšetkým európska ekonomika a obyvateľstvo v polykríze čelia kombinácii bezprecedentného rastu cien energií, vysokej inflácie, zároveň sú postihnutí rôznymi ďalšími dopadmi a nákladmi vojnového konfliktu na území Ukrajiny, a to všetko po dvoch rokoch ekonomicky poznačených stále ešte doznievajúcou pandémiou ochorenia COVID-19. **Hlavným cieľom rozpočtu na rok 2023 preto nevyhnutne je primárne čo najvýznamnejšia kompenzácia, resp. eliminácia negatívnych dopadov predmetných kríz, z nich ekonomicky najzásadnejším a najnákladnejším bude boj s energetickou krízou.** Rozpočet aj preto obsahuje **mimoriadny objem výdavkov na historický rast plátov učiteľov (v priebehu roka až o 23,2%), iných štátnych zamestnancov (17,7%), historický nárast dôchodkov (valorizácia 11,8%), rodinný balík pre rodiny s deťmi (transfer rodinám presahujúci 1,1 mld. eur), pričom reflektuje aj na významné zvýšenie plátov zdravotníckych pracovníkov, atď.** Popri uvedených trvalých opatreniach prináša aj **jednorazové zdroje v objeme 3,5 mld. eur** pre firmy, obyvateľstvo a verejné inštitúcie, ktorými pomôže vysporiadať sa s enormným nárastom cien energií. Zároveň s ohľadom na úroveň zadĺženia, ktorá v minulých rokoch stúpila v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, bolo nutné hľadať kompromis medzi potrebou mimoriadnych zdrojov a udržateľnou úrovňou deficitu. Vychádzajúc z dosiahnutej skutočnosti za rok 2021 a snahy o udržanie deficitu na úrovni schváleného rozpočtu na rok 2022, **je cieľom udržanie úrovne štrukturálneho deficitu z tohto roka aj v roku 2023.**

Rozpočet verejnej správy reflektoval na neistotu schválenia vládneho návrhu rozpočtu v Národnej rade SR a hroziaceho rozpočtového provizória. Aj preto, v súlade s princípmi transparentnosti a obozretnosti, sú v ňom popísané a identifikované hroziace zásadné riziká v prípade neschválenia rozpočtu verejnej správy. Provizórium totiž už svojou zákonnou koncepciou znemožňuje jednak priemet vysokej inflácie do výdavkov, ale predovšetkým eliminuje možnosť štátu reagovať a v primeranej miere kompenzovať negatívne dopady súčasných kríz. Postihovalo by esenciálne funkcie štátu, napr. zdravotníctvo, znemožňovalo by o.i. energetické kompenzácie. **V aktuálnej situácii polykrízy by tak provizórium ohrozovalo samotnú podstatu plnenia základných úloh štátu.**

Predovšetkým z dôvodu bezprecedentnej, historicky mimoriadne významnej a vysokej položky určenej na kompenzácie a eliminácie zásahu energetickej krízy pre domácnosti, firemný sektor i verejnú správu, nesie predkladaný rozpočet označenie „**Rozpočet pomoci ľuďom**“.

Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 bol v Národnej rade SR schválený 22. decembra 2022. Aktualizovaná hlavná kniha rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 reflektuje skutočnosti vyplývajúce z pozmeňujúceho návrhu poslancov NR SR. Pozmeňujúcim návrhom sa presunuli prostriedky z kapitoly Všeobecná pokladničná správa v sume 853,1 eur do kapitoly Ministerstvo spravodlivosti SR v sume 33 mil. eur v súvislosti s implementáciou súdnej mapy a taktiež do kapitoly Ministerstvo zdravotníctva v sume 820,1 mil. eur na zabezpečenie zvýšených výdavkov na poistné za poistencov štátu v sume 515,1 eur, na krytie výdavkov súvisiacich s nákupom, uskladnením a použitím vakcín a liekov v sume 225 mil. eur a na krytie zvýšených cien energií v sume 80 mil. eur.

Zároveň sa uvedeným pozmeňujúcim návrhom v zákone o štátnom rozpočte v § 7 ods. 1 stanovil limit verejných výdavkov pre rok 2023 v sume 41 321 154 940 eur. Z tohto dôvodu aktualizovaná hlavná kniha prezentuje limit verejných výdavkov a jeho vzťah k schválenému rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025. Rozpočet verejnej správy na rok 2023 je v súlade so stanoveným limitom verejných výdavkov pre rok 2023. Viac informácií je uvedených

v časti 2.3. *Vzťah schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025.*

Aktuálna politická situácia, kedy vláda nemá väčšinovú podporu v Národnej rade SR, **si vyžiadala zohľadniť riziko neschválenia vládného návrhu zákona o štátnom rozpočte v samotnom návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025.** V prípade, ak by vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 nebol Národnou radou SR schválený do konca roka, riadilo by sa **rozpočtové hospodárenie krajiny rozpočtovým provizóriom** v súlade s § 11 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, teda podľa celkových výdavkov schváleného štátneho rozpočtu na rok 2022. V tomto **prípade by z limitov roka 2022 nebolo možné financovať v plnom rozsahu transfery zo štátneho rozpočtu najmä pre verejné zdravotné poistenie, ZSSK a ŽSR.** Z tohto dôvodu sa v kapitole Všeobecná pokladničná správa rozpočtujú dodatočné výdavky na transfery v rámci verejnej správy a schválením zákona o štátnom rozpočte budú môcť byť uvoľnené na financovanie výdavkov uvedených subjektov (Pozn. transfer pre verejné zdravotné poistenie bol na základe vyššie uvedeného pozmeňujúceho návrhu už presunutý). **Ďalšou výrazne postihnutou by bola oblasť obrany**, kedy by nebolo možné dodržať 2 % obranných výdavkov v roku 2023 a limit kapitoly Ministerstva obrany SR by v roku 2023 vychádzal zo schváleného limitu v roku 2022, ktorý je oproti návrhu na rok 2023 nižší o 0,6 % HDP. Zároveň je nutné uviesť, že aj ostatné kapitoly štátneho rozpočtu by boli v prípade rozpočtového provizória negatívne ovplyvnené, a to z dôvodu, že počas provizória sa budú prednostne realizovať výdavky na plnenie povinností vyplývajúcich z platnej právnej úpravy a už existujúce zmluvné záväzky, medzi ktoré patrí napr. dohodnutá výška valorizácie vyplývajúca z kolektívnych zmlúv, výplata štátnych sociálnych dávok, ako aj zvýšené výdavky na energie. Rovnako by v podmienkach rozpočtového provizória bola ohrozená realizácia výdavkov Plánu obnovy a odolnosti, ktoré sa rozpočtujú na rok 2023 v sume 2,3 mld. eur, čo je v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2022 nárast o 0,8 mld. eur.

Porovnanie rozpočtových rámcov provizória a návrhu rozpočtu na rok 2023 zobrazuje nasledovná tabuľka:

Tabuľka 1 – Porovnanie rozpočtových rámcov provizória a návrhu rozpočtu na rok 2023

	Deficit RVS (ESA 2010 v % HDP)	Celkové výdavky RVS (ESA kons. v mil. eur)	celkové výdavky ŠR (zákon o ŠR v mil. eur)
A. schválený RVS na rok 2022	-4,94	49 387,4	25 447,8
B. návrh RVS na rok 2023 bez opatrení na zvládnutie energetickej krízy	-4,07	54 950,6	31 540,6
- výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií	-2,78	3 400,0	3 400,0
- úspora osobných výdavkov kapitol na odmenách	-0,08	100,0	100,0
- mimoriadny odvod zo zisku VHV, š. p.	0,12	-	-
- odvod firmami podľa EÚ nariadenia	0,38	-	-
C. celkový návrh RVS na rok 2023	-6,44	58 450,6	35 040,6

HDP v b. c. v 2023 = 122 307,729 mil. eur

Podľa aktuálnych makroekonomických prognóz (september 2022) by slovenské hospodárstvo malo v roku 2022 posilniť o 1,9 %. Hlavným dôvodom oživenia je otváranie ekonomiky po pandémie, čo vidieť najmä na raste investícií a spotreby domácností. V druhej polovici roka 2022 však začne ekonomika v dôsledku vysokej inflácie slabnúť. V podobnej situácii sú aj naši najvýznamnejší obchodní partneri a tak nemožno čakať z tejto strany žiaden

pozitívny impulz. **Miera nezamestnanosti by sa mala mierne znížiť na úroveň 6 %** a inflácia dosiahnuť priemernú hodnotu 12,4 %.

Napätá situácia s cenami energií bude pretrvávajúť minimálne ešte počas celého 1. polroka 2023. Preto **očakávame, že v dôsledku energetickej krízy zvoľní dynamika slovenského HDP v roku 2023 na +0,6 %**. **Opatrenia vlády** na zmiernenie dopadu rastu cien energií na domácnosti a firmy **ochránia ekonomiku pred recesiou či hlbším poklesom**. Disponibilné príjmy domácností podporí valorizácia platov, rodinný balík ako aj cielená pomoc pre domácnosti najviac postihnuté rastom energií. Firemný sektor by mali podporiť kompenzačné schémy, ktoré na jednej zohľadnia snahu o maximálnu podporu podnikov a na druhej, finančné možnosti štátu. Neočakávame, že by spomalenie rastu HDP malo viesť k výraznejšiemu rastu miery nezamestnanosti. Inflácia sa však kvôli cenám energií vyšplhá až na priemerných 13,5%. **Viditeľné oživenie ekonomiky očakávame už v roku 2024**, keď by sme mali vidieť trvalú stabilizáciu európskych cien energií na akceptovateľných úrovniach a celkové oživenie ekonomiky EU.

Uvedená makroekonomická prognóza bola základom pre vypracovanie **prognózy daňových a odvodových príjmov** verejnej správy na roky 2023 až 2025¹. **Akcelerujúca inflácia a reálny rast ekonomiky zdvihli prognózu daňových príjmov verejnej správy** v porovnaní so schváleným rozpočtom na roky 2022-2024 až o 2 až 5 mld. eur. Rast inflácie, platov v súkromnej sfére a schválená valorizácia platov vo verejnom sektore bude znamenať silný rast verejných príjmov naviazaných na trh práce (DPFO zo závislej činnosti a odvody). Z vyššej inflácie bude profitovať aj výber DPH a zrážková daň. Naopak, tieto faktory budú pre firmy veľkou nákladovou záťažou. Preto očakávame mierny pokles výberu DPPO v roku 2022 oproti 2021, no už v roku 2023 by mal výber tejto dane znova svižne rásť.

Schodok rozpočtu verejnej správy sa v roku 2022 odhaduje na úrovni 4,97 % HDP. Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID-19 obsiahnutá v schválenom rozpočte sa predpokladá do konca roka vyčerpať v celom objeme 717 mil. eur. Výdavky súvisiace s konfliktom na Ukrajine sa na základe doteraz známych skutočností odhadujú na úrovni 250 mil. eur. Oproti schválenému rozpočtu sa očakáva nečerpanie niektorých výdavkových titulov. V priebehu roka sa však vyskytujú ďalšie výdavkové tituly, ktoré neboli súčasťou schváleného rozpočtu a je potrebné zabezpečiť ich finančné krytie. Ide napríklad o výdavky súvisiace s rastúcou infláciou, kolektívnym vyjednávaním, kompenzáciou sucha a pod. Očakávaná skutočnosť počíta s vplyvom novely zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 na úrovni 858 mil. eur, a to na financovanie nevyhnutných výdavkov súvisiacich s elimináciou hroziacej hospodárskej krízy a rastom chudoby, ako aj na vyplatenie druhej výplaty 13. dôchodku vo výške 207 mil. eur.

Rozpočtový cieľ na rok 2023 je stanovený na úrovni 6,44 % HDP. Rozpočet na budúci rok vytvára priestor na potrebnú reakciu vlády vzhľadom na výrazný rast cien energií. Podľa plánov vlády by schodkové hospodárenie malo **postupne klesnúť pod 3 % HDP**. Saldo očistené o dočasné vplyvy (jednorazové a dočasné opatrenia a cyklická zložka salda) tak v rozpočte na rok 2023 zodpovedá úrovni 3,1 % HDP, teda blízko úrovni odhadu aktuálneho roka (2,9 % HDP). **V roku 2022 sa očakáva výraznejší pokles dlhu a návrat pod 59 % HDP**. **Hrubý dlh bude pokračovať v poklese aj v roku 2023 pod úroveň 58 % HDP**, čomu výrazne pomôže vysoká očakávaná inflácia a aj využitie naakumulovaných likvidných zdrojov. Dlh sa v pomere

¹ Aktuálna prognóza bola podrobená nezávislému hodnoteniu v rámci Výboru pre daňové prognózy dňa 22. 9. 2022. Výsledkom je celkové hodnotenie charakteru prognózy Ministerstva financií SR na základe stanoveného kritéria. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov Ministerstva financií SR bola všetkými členmi Výboru označená ako **realistická**.

k HDP do konca roka 2025 udrží okolo úrovne 58 % HDP a jeho výraznejší pokles bez dodatočných opatrení nebude možný.

K rastu výdavkov v roku 2023 významne prispievajú prostriedky Plánu obnovy a odolnosti v celkovom objeme 2,3 mld. eur. Plán obnovy a odolnosti je komplexnou odpoveďou na dôsledky krízy spojenej s pandemiou ochorenia COVID-19, ako aj reakciou na identifikované hlavné výzvy a systémové nedostatky slovenskej ekonomiky. Plán obnovy a odolnosti je postavený na globálnej vízii Slovenska ako moderného štátu, ktorý poskytuje občanom kvalitné verejné služby a Slovenska ako zdravej krajiny, ktorá vytvára predpoklad na plnohodnotné využívanie ľudského a prírodného kapitálu. Pri implementovaní reforiem a investícií Slovensko v súčasnosti napreduje podľa stanovených pravidiel a termínov.

V roku 2023 plánuje Slovenská republika investovať viac ako 7 mld. eur vrátane EÚ zdrojov a Plánu obnovy a odolnosti. Investičná obálka sa v nasledujúcom roku zväčší o vyše 3 mld. eur oproti priemeru rokov 2019 až 2022. Navýšenie je spôsobené najmä novými zdrojmi Plánu obnovy a odolnosti a dočerpávaním európskych fondov. Najväčšie investičné projekty sú plánované v oblasti dopravy a obrany. S cieľom zlepšiť plánovanie a zvýšiť spoločenskú návratnosť projektov pokračuje Ministerstvo financií SR v reforme riadenia investícií deklarovanej v Programovom vyhlásení vlády SR. Hlavnými časťami reformy sú ekonomické hodnotenia projektov pred ich realizáciou, nastavenie priorít a investičných plánov rezortov a zaradovanie pripravených a návratných projektov do rozpočtu verejnej správy. Reforma sa postupne zavádza do praxe a dotvára sa v spolupráci s jednotlivými rezortmi. Má prispieť k lepšiemu riadeniu verejných investícií a efektívnemu investičnému procesu.

V súvislosti s energetickou krízou sa na rok 2023 rozpočtujú **výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií** v celkovom objeme 3,4 mld. eur, z toho v kapitole Ministerstvo hospodárstva SR sa rozpočtujú výdavky v sume 1,40 mld. eur, v kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v sume 900 mil. eur, v kapitole Ministerstvo zdravotníctva SR v sume 80 mil. eur a v kapitole Všeobecná pokladničná správa výdavky v sume 860 mil. eur. Pre železničné spoločnosti a Slovenskú správu ciest patriace pod Ministerstvo dopravy SR sa rozpočtuje suma 160 mil. eur.

Zároveň sa navrhuje do konca apríla 2023 nevyplácať odmeny zamestnancom v štátnozamestnaneckom pomere, v služobnom pomere alebo v pracovnom pomere okrem nárokovateľnej odmeny vyplývajúcej zo zákona alebo z kolektívnej zmluvy, čím sa v prípade potreby vytvorí ďalší disponibilný priestor vo výške približne 100 mil. eur. Tieto prostriedky spolu tvoria zdroje na kompenzačné opatrenia súvisiace s energetickou krízou **v celkovom objeme 3,5 mld. eur.**

Rozpočet významne podporuje financovanie sociálnej oblasti, pričom celkový medziročný rast výdavkov presahuje 2,83 mld. eur.

Sociálna poisťovňa má v rámci svojho rozpočtu zohľadnený celkový medziročný rast výdavkov o sumu 1,18 mld. eur predovšetkým z dôvodu rastu dôchodkov v sume 1,10 mld. eur, ktorý zohľadňuje najmä dôchodcovskú infláciu na úrovni 11,8 %, ale aj medziročný rast výdavkov v súvislosti s rastom priemernej sumy novopriznaných dôchodkov.

V kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR je zaznamenaný medziročný nárast v celkovej výške 1,66 mld. eur, a to najmä:

- na výdavky určené na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií v sume 900 mil. eur

- rast výdavkov na podporu zamestnanosti v rámci aktívnej politiky trhu práce zo zdrojov 4. programového obdobia EÚ fondov a príslušného spolufinancovania o 318 mil. eur,
- zvýšenie výdavkov sociálnej inklúzie celkovo o 367 mil. eur, kde medzi najvýznamnejšie patrí zvýšenie prídavku na dieťa od 1. 1. 2023 na úroveň 40 eur, ktorá vyplýva z návrhu zákona o financovaní voľného času dieťaťa, rast štátom plateného poistného v dôsledku rastu vymeriavacieho základu a počtu osôb, za ktoré poistné platí štát a valorizácia viacerých dávok a príspevkov, ktoré sú v zmysle platnej legislatívy naviazané na výšku životného minima.

Celkové **výdavky na zdravotníctvo rastú** a zodpovedajú možnostiam ekonomiky. V roku 2023 dosiahnu úroveň 8,1 mld. eur, **s medziročným rastom 1,74 mld. eur, t. j. o 27 %** oproti schválenému rozpočtu 2022.

- v rámci verejného zdravotného poistenia sa rozpočtujú zdroje v objeme 6,91 mld. eur, ktoré budú smerovať predovšetkým do nárastu výdavkov na ústavnú zdravotnú starostlivosť, všeobecnú a špecializovanú ambulantnú starostlivosť, ako aj na zdravotnú záchrannú službu a kúpeľnú zdravotnú starostlivosť. V uvedenej sume je premietnuté aj zvýšenie plátov pre všetkých zdravotníckych pracovníkov v ústavnej aj ambulantnej zdravotnej starostlivosti v celkovej sume 394 mil. eur, nielen na základe platového automatu, ale aj na základe aktuálne schválenej úpravy legislatívy,
- Ministerstvo zdravotníctva SR bude mať v roku 2023 k dispozícii finančné prostriedky alokované v Pláne obnovy a odolnosti v celkovom objeme 452 mil. eur, ktoré budú smerované hlavne na výstavbu, rekonštrukciu a vybavenie nemocníc, obnovu staníc záchranej zdravotnej služby, podporu otvárania nových ambulancií v nedostatkových oblastiach a na materiálno-technické vybavenie.

Celkové **obranné výdavky** sú na rok 2023 rozpočtované vo výške **2,01 % HDP**, vrátane výdavkov ostatných kapitol štátneho rozpočtu v rámci medzirezortných programov Podpora obrany, Hospodárska mobilizácia a ostatných obranných výdavkov. Obranné výdavky na roky 2023 až 2025 sú plánované v súlade s politickým záväzkom v rámci prísľubu investovania do obrany členskými štátmi NATO a závermi zo summitu NATO konaného v dňoch 11. a 12. júla 2018 v Bruseli, na ktorom bolo deklarované, že členovia NATO zastavia pokles výdavkov na obranu a do roku 2024 zvýšia svoje výdavky na obranu na 2 % svojho hrubého domáceho produktu.

Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport medziročne rastú o 481 mil. eur. Rozpočet odzrkadľuje snahu vlády SR o zlepšenie odmeňovania zamestnancov v školstve ako aj pokračovania projektov financovaných z Plánu obnovy a odolnosti a zo štrukturálnych fondov EÚ vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu. Vláda zabezpečuje výdavky najmä na:

- zvýšenie osobných výdavkov v súvislosti s výsledkami kolektívneho vyjednávania vo výške 392,2 mil. eur,
- zvýšenie výdavkov na regionálne školstvo v objeme 222 mil. eur zahŕňa okrem rastu osobných výdavkov aj nárast normatívnych finančných prostriedkov na pokrytie nárastu počtu žiakov, ako aj zvýšených nákladov na prevádzku a v nenormatívnych výdavkoch pokrytie výdavkov na asistentov učiteľa, na bezplatnú výchovu materských školách a vzdelávacie poukazy,
- transfer verejným vysokým školám rastie o 153 mil. eur hlavne z dôvodu rastu osobných výdavkov a obsahuje aj výdavky na výkonnostné zmluvy, výdavky na tzv. tehotenské štipendiá, sociálne štipendiá a vládne štipendiá ako podpora bieloruskej občianskej spoločnosti,

- celkové výdavky na vedu a techniku vrátane prostriedkov EÚ a spolufinancovania sa očakávajú medziročne vyššie o 85 mil. eur.

Výdavky na dopravu a bývanie budú nad'alej medziročne narastať. V roku 2023 sa oproti rozpočtu 2022 zvýšia o **552 mil. eur**, pričom najviac prostriedkov bude smerovať najmä na:

- výdavky do dopravy kde investície do dopravnej infraštruktúry dosiahnu v roku 2023 sumu 1,92 mld. eur s medziročným rastom o 164 mil. eur, výdavky do železničnej dopravy medziročne vzrastú o 310 mil. eur predovšetkým z dôvodu predpokladaného rastu prevádzkových dotácií štátu do ŽSR a ZSSK a výdavky na údržbu ciest I. triedy a pokračujúce veľkoplošné opravy dosiahnu 90,5 mil. eur,
- výdavky na bývanie dosiahnu v roku 2023 celkovú sumu 433 mil. eur a budú určené predovšetkým na podporu rozvoja bývania, znižovanie energetickej náročnosti budov a na financovanie úloh novovzniknutého Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.

Výdavky na **Verejný poriadok a bezpečnosť** v roku 2023 medziročne **vzrastú o 346 mil. eur** predovšetkým z dôvodu:

- výdavkov na Plán obnovy a odolnosti v sume 249 mil. eur na boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí v kapitole Ministerstva vnútra SR a na reorganizáciu súdov a renovácie budov, ako aj na digitalizáciu a analytické kapacity a tiež na digitalizáciu procesov insolvenčného konania v kapitole Ministerstva spravodlivosti SR
- pokrytia výdavkov v kapitole Ministerstva vnútra SR na rast prevádzkových výdavkov IT systémov a kapitálových výdavkov na nákup zariadení, techniky, rekonštrukcie a modernizáciu spolu v sume 46,7 mil. eur,
- pokrytia výdavkov v kapitole Ministerstva spravodlivosti SR v nadväznosti na schválenie zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a taktiež zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v sume 33 mil. eur,
- dodatočných výdavkov v oblasti súdnictva, prokuratúry a väznenstva v sume 26 mil. eur určených hlavne na dofinancovanie prevádzky, personálneho posilnenia súdov v nadväznosti na nárast agendy, prostriedkov na zvýšenie ubytovacích kapacít väznenstva a nákupu monitorovacích zariadení a kamier na uniformy pre Zbor väzenskej a justičnej stráže.

Výdavky na **pôdohospodárstvo** sú v najbližších rokoch ovplyvnené nasledovnými skutočnosťami:

- zachovávajú sa každoročne rozpočtované prostriedky na poskytovanie štátnej pomoci v sume 61,0 mil. eur a na pozemkové úpravy sa v rokoch 2023 až 2025 rozpočtujú výdavky v objeme 92,1 mil. eur,
- nižšia medziročná alokácia prostriedkov z poľnohospodárskych fondov EÚ súvisiaca s dočerpávaním prostriedkov z programu rozvoja vidieka v roku 2022.

V oblasti **životného prostredia** dochádza k **rastu výdavkov v objeme 1,08 mld. eur** na celkovú úroveň výdavkov v sume 2,16 mld. eur. Z týchto zdrojov budú financované predovšetkým priority:

- v oblasti vodného hospodárstva v sume 1,01 mld. eur určené na konkrétne projekty budovania a rekonštrukcie infraštruktúry vodného hospodárstva predovšetkým z prostriedkov EÚ vrátane príslušného spolufinancovania, zdrojov Plánu obnovy a odolnosti a zdrojov Environmentálneho fondu,

- v oblasti ochrany ovzdušia v objeme 381 mil. eur predovšetkým zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti na nákladovo-efektívnu podporu dekarbonizácie priemyslu, pričom bude podporené zavádzanie najlepších aktuálne dostupných technológií v priemyselnej výrobe a priemyselných procesoch,
- v oblasti energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva vo výške 226 mil. eur z prostriedkov EÚ a spolufinancovania, ktoré majú smerovať na projekty v oblasti podpory výroby energie z obnoviteľných zdrojov, zvýšenie energetickej efektívnosti v podnikoch, ako aj verejných budovách.

Za oblasť **ekonomiky** sú v rozpočte na rok 2023 navrhované **celkové výdavky v sume 4,73 mld. eur**. V uvedených výdavkoch sa zohľadnili aj nasledovné tituly:

- výdavky zo zdrojov Európskej únie a spolufinancovania v rámci kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v sume 1,78 mld. eur, rozpočtované za programy programového obdobia 2014-2020 a programového obdobia 2021-2027, ktoré sú určené na vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v rámci spoločenstva,
- výdavky určené na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií v sume 1,40 mld. eur,
- výdavky zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti v rámci kapitoly Ministerstva hospodárstva SR v celkovej sume 143 mil. eur, ktoré sú určené najmä na podporu energetickej efektívnosti, podporu alternatívnych pohonov (E-mobilita) a tiež znižovanie administratívneho bremena,
- výdavky zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti v rámci kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v sume 142 mil. eur, ktoré sú určené na budovanie „Digitálneho Slovenska“.

Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 bol predkladaný v čase, keď je Slovensko (podobne ako celá Európa) vystavené extrémnym dopadom polykrízy, ekonomického „Molotovovho koktailu“, pozostávajúceho z bezprecedentnej energetickej krízy, vysokej inflácie, vojnového konfliktu na Ukrajine, ako aj stále pretrvávajúcej pandémie COVID-19. Je zostavený s cieľom odvrátenia hroziaceho nárastu energetickej chudoby, ako aj možných hospodárskych škôd, nezabúda však ani na posilňovanie zdrojov v zdravotníctve či v iných sektoroch. Zameriava sa na pomoc ľuďom a firmám na krytie zvýšených nákladov súvisiacich s nárastom cien tovarov a služieb. Rozpočet s podtitulom „Rozpočet pomoci ľuďom“ z týchto dôvodov obsahuje jednorazové kompenzačné zdroje v objeme 3,5 mld. eur pre obyvateľstvo, firmy a verejné inštitúcie, ktorými pomôže vysporiadať sa s enormným nárastom cien energií. Zároveň ide aj o rozpočet obnovy a investícií, keďže počíta s výraznými investičnými stimulmi do ekonomiky prostredníctvom zdrojov Plánu obnovy a odolnosti v objeme 2,3 mld. eur a celkovými investíciami na úrovni 7 mld. eur.

Rozpočet verejnej správy 2023 až 2025 tak prináša prostredníctvom bezprecedentného rámca pomoci stabilizačnú „kotvu“ a istotu pre občanov a firmy, zároveň mimoriadny investično-obnovovací stimul pre následný rozvoj, a to pri udržaní štrukturálneho salda a zdravia verejných financií.

1. Makroekonomické predpoklady rozpočtu

Slovenská ekonomika v roku 2022 posilní o 1,9 % aj napriek rastúcim cenovým tlakom. Dôvodom je oživenie investícií a spotreby domácností po pandémie. V druhej polovici roka však začne dynamika ekonomiky v dôsledku vysokej inflácie slabnúť. Zahraničný obchod spomalí pre stagnáciu v eurozóne a v krajinách V3. Zasiadnutý bude najmä energeticky náročný priemysel. Rastúce spotrebiteľské ceny si v druhej polovici roka vyžadujú pokles domácej spotreby. Domácnosti už vyčerpali úspory, ktoré naakumulovali počas pandémie. Ekonomiku podporia výdavky ľudí utekajúcich z Ukrajiny a v poslednom štvrtroku aj vyšší daňový bonus, ktorý je súčasťou balíčka rodinných opatrení. Trh práce pocíti negatívny vplyv vysokých cien na prelome rokov, keď mnohým firmám vypršia zmluvy na dodávky energií a domácnosti zasiahne rast regulovaných cien. Zamestnanosť bude stagnovať. Vývoj nominálnych miezd podporí valorizácia plátov a jednorazový príspevok pre zamestnancov vo verejnom sektore.

V dôsledku energetickej krízy zvolní v roku 2023 dynamika slovenského HDP na 0,6 %. Pod výrazný pokles dynamiky sa podpíše pokles zahraničnej aj domácej spotreby, keďže nominálne mzdy nebudú stíhať cenám. Miera úspor sa priblíži historickým minimám. Disponibilné príjmy podporí valorizácia plátov vo verejnom sektore a rodinný balíček, ktorý zmierni negatívny vplyv inflácie na spotrebu. Pozitívne budú na ekonomickú aktivitu vplyvať investície z Plánu obnovy a odolnosti a dočerpávanie štrukturálnych fondov EÚ z dôvodu ukončenia tretieho programového obdobia. V druhej polovici roka očakávame zrýchlenie exportov, avšak ohľadom trvania problémov s dodávateľskými reťazcami panuje v sektore zvýšená neistota.

Oživenie ekonomiky sa očakáva v roku 2024. Slovenský export bude ťahaný nielen zahraničným dopytom, ale aj dobiehaním stratených trhových podielov v posledných rokoch. Návrat čerpania fondov EÚ na bežné hodnoty a pomalší prítok mladých ľudí na trh práce z dôvodu demografických zmien budú však brzdu. Výkon bude počas celého prognózovaného obdobia tmiť aj očakávaná konsolidácia verejných financií, ku ktorej vláda plánuje pristúpiť už od budúceho roka.

Trh práce napriek rastúcim cenovým tlakom v roku 2022 spevní. Prvý polrok bol v znamení postcovidového zotavenia, čo sa premietlo aj do vysokého rastu zamestnanosti. K pozitívnemu vývoju najviac prispel sektor služieb, ktorý bol počas pandémie zasiadnutý najsilnejšie a pod časť nárastu sa podpísali aj ľudia z Ukrajiny, ktorých sa v prvom polroku zamestnalo zhruba 10 tisíc. Tí zatiaľ obsadzujú prevažne nízko kvalifikované pracovné miesta v priemysle a službách, o ktoré domáci pracovníci dlhodobo nejavili záujem. Miera nezamestnanosti tak v prvom polroku klesla až o pol percentuálneho bodu. V druhej polovici roka predpokladáme spomalenie v priemysle kvôli vysokým cenám energií, čo bude tmiť aj zamestnanosť. Rok 2022 by miera nezamestnanosti mala ukončiť na úrovni 6 %.

Zvolnenie dynamiky HDP sa v roku 2023 pretaví do stagnácie zamestnanosti. Vysoké ceny energií budú brzdiť spotrebu domácností, čo spolu s utlmeným priemyslom negatívne ovplyvní tvorbu pracovných miest. Nárast nezamestnanosti pocíti najmä pracovníci v energeticky náročnej výrobe, celkovo však neočakávame výrazný pokles počtu pracovných miest. Miera nezamestnanosti by mala v roku 2023 v priemere dosiahnuť 6,1 %. Po odznení energetického šoku by mala začať opäť klesať, podporená investíciami z Plánu obnovy a odolnosti, zotavením priemyslu a prijatým rodinným balíčkom.

Inflácia v roku 2022 dosiahne 12,4 %, najmä pre ceny energií. Globálne ceny poľnohospodárskych komodít sa mierne znížili oproti úrovniam, kam ich vyhnala vojna na Ukrajine. Európske ceny plynu a elektriny naopak počas leta narástli, aj keď už nedosahujú extrémne hodnoty pozorované na konci augusta. Vyššie náklady firiem tak potiahnu ceny potravín, ako aj tovarov a služieb až do konca roka. Regulované ceny tlačí nahor zvýšenie cien energií pre domácnosti na začiatku roka. Vyššie je aj imputované nájomné, odrážajúce ceny energií a stavebných materiálov. Ceny pohonných látok budú oproti minulému roku o štvrtinu vyššie, aj keď v súčasnosti viac mesiacov po sebe klesajú.

Rast cien bude kulminovať v roku 2023 na úrovni 13,5 %. Vojna na Ukrajine spolu so zvýšením dopytu po tovaroch z dôvodu pandémie výrazne zdvihla ceny budúcich kontraktov energetických komodít. Pri štandardnom regulačnom rámci by to viedlo k nárastu ceny elektriny na rok 2023 na takmer päťnásobok a ceny plynu na trojnásobok. Celková inflácia by v tomto prípade mohla prekročiť 30 %. Opatrenia na zabezpečenie nižších cien energií sa chystajú na európskej aj národnej úrovni, v čase prognózy však ešte konkrétne opatrenia neboli známe. Na základe dostupných informácií sme pri prognóze uvažovali pre rok 2023 so zvýšením ceny elektriny o 40 % a ceny plynu o 60 %. Do cien tepla, ktorých sa zastropovanie zatiaľ netýka, by sa mal premietnuť plný vplyv vyššej veľkoobchodnej ceny plynu. V ďalších rokoch očakávame v súlade s navrhovanou reguláciou len mierne zvýšenie, cena elektriny opäť stúpne po uplynutí dvojročnej lehoty dohodnutej v memorande. Na strednodobom horizonte bude infláciu tmiť aj predpokladaná konsolidácia verejných financií.

Reálne mzdy v rokoch 2022 a na 2023 kumulatívne poklesnú o viac než 6 %. Nominálne mzdy budú síce nasledujúce roky rásť vysokým tempom, no na infláciu sa v tomto ani v budúcom roku nedotiahnu. Výrazné zaostávanie miezd vo verejnom sektore v tomto roku trochu zmierni júlové trojpercentné zvýšenie taríf a jednorazový príspevok 500 eur. V budúcom roku potiahnu mzdy vo verejnej správe (vrátane školstva) silné januárové valorizácie platov. Vysoké rasty nominálnych miezd v súkromnom sektore však môžu byť obmedzené vyššími nákladmi firiem na energie.

Tabuľka 2 - Prognóza vybraných ukazovateľov ekonomiky (september 2022)

Ukazovateľ (rast v %, ak nie je uvedené inak)	Skutočnosť		Prognóza			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hrubý domáci produkt						
HDP, s. c.	-4,4	3,0	1,9	0,6	1,7	2,3
HDP, b. c. (mld. eur) ²	93,4	98,5	108,5	122,3	130,1	138,8
Súkromná spotreba, s. c.	-1,3	1,2	4,6	-3,7	2,0	1,5
Súkromná spotreba, b. c.	0,8	4,5	19,0	9,5	5,7	5,8
Vládna spotreba	0,9	1,9	-1,5	-0,7	0,0	-0,7
Fixné investície	-11,6	0,6	5,4	16,3	-6,4	1,7
Export tovarov a služieb	-7,3	10,2	-1,6	1,7	7,6	5,8
Import tovarov a služieb	-8,2	11,2	-0,9	2,4	5,5	4,8
Trh práce						
Zamestnanosť (štatistické výkazníctvo)	-1,8	-0,7	2,1	0,2	0,7	0,8
Mzdy, nominálne	3,8	6,9	8,3	10,4	7,5	6,0
Mzdy, reálne	1,8	3,6	-3,6	-2,7	3,9	2,1
Miera nezamestnanosti	6,7	6,9	6,1	6,1	5,6	4,8
Inflácia						
Index spotrebiteľských cien	1,9	3,2	12,4	13,5	3,4	3,8

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

² Časový rad očakávaných úrovní HDP pre roky 2022 až 2025 vychádza z revidovaných údajov o HDP za rok 2021 zaslaných do jesennej notifikácie Eurostatu a prepočítaný reťazením nominálnych medziročných rastov zo septembrovej prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy.

Prognóza MF SR je v porovnaní s jarnou aj letnou prognózou EK pesimistickejšia³. Hlavným dôvodom je fakt, že v septembrovej prognóze MF SR sa odráža prudký nárast cien energií v letných mesiacoch, ktorý zvyšuje náklady firiem v Európe a povedie k recesii v Eurozóne a spomaleniu rastu HDP aj zamestnanosti na Slovensku. Staršie prognózy EK letné zvyšovanie cien ešte nezachytili. Z tohto dôvodu sa produkčná medzera v roku 2023, na rozdiel od odhadu EK, podľa MF SR roztvára.

Tabuľka 3- Porovnanie prognóz Európskej komisie (EK) a MF SR

Ukazovateľ (rast v %, ak nie je uvedené inak)		2020	2021	2022	2023
Reálne HDP	Prognóza EK (jar)	-4,4	3,0	2,3	3,6
	Prognóza EK (leto)	-4,4	3,0	1,9	2,7
	Prognóza MF SR (sep)	-4,4	3,0	1,9	0,6
Súkromná spotreba	Prognóza EK (jar)	-1,3	1,2	1,9	1,9
	Prognóza MF SR (sep)	-1,3	1,2	4,6	-3,7
Verejná spotreba	Prognóza EK (jar)	0,9	1,9	-1,7	0,2
	Prognóza MF SR (sep)	0,9	1,9	-1,5	-0,7
Investície	Prognóza EK (jar)	-11,6	0,6	10,8	13,4
	Prognóza MF SR (sep)	-11,6	0,6	5,4	16,3
Export	Prognóza EK (jar)	-7,3	10,2	2,9	7,4
	Prognóza MF SR (sep)	-7,3	10,2	-1,6	1,7
Import	Prognóza EK (jar)	-8,2	11,2	3,4	7,6
	Prognóza MF SR (sep)	-8,2	11,2	-0,9	2,4
Inflácia (HICP)	Prognóza EK (jar)	2,0	2,8	9,8	6,8
	Prognóza EK (leto)	2,0	2,8	10,5	8,2
	Prognóza MF SR (sep)	2,0	2,8	11,6	13,5
Zamestnanosť (ESA)	Prognóza EK (jar)	-1,9	-0,6	1,9	0,6
	Prognóza MF SR (sep)	-1,9	-0,6	1,9	0,2
Produkčná medzera (% z pot. HDP)	Prognóza EK (jar)	-2,7	-1,1	-0,8	0,0
	Prognóza MF SR (sep)	-2,7	-1,3	-0,7	-1,8

Zdroj: MF SR, EK

³ Porovnanie prognózy MF SR s prognózou EK vychádza z požiadavky smernice Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov.

2. Východiskový rámec rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010⁴

2.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2022

Hospodárenie rozpočtu verejnej správy v roku 2022 sa očakáva na úrovni -5,40 mld. eur, resp. -4,97 % HDP.

Najvýznamnejšie rozdiely oproti schválenému rozpočtu podľa vybraných príjmových a výdavkových položiek, resp. hospodárenia jednotlivých subjektov rozpočtu verejnej správy zobrazuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 4 - Rozdiely príjmových a výdavkových položiek oproti schválenému rozpočtu
(ESA 2010 na konsolidovanej báze)

	v mil. eur	% HDP
Schválený schodok rozpočtu verejnej správy 2022	-5 213,5	-4,94
Daňové príjmy rozpočtu verejnej správy	2 149,5	1,98
Iné ako daňové príjmy verejnej správy (bez samosprávy)	646,7	0,6
Výdavky štátneho rozpočtu	-1 140,1	-1,05
Vzťahy s rozpočtom EÚ	-130,2	-0,12
Výdavky poistenia - Sociálna poisťovňa	49,2	0,05
Výdavky na zdravotníctvo	-378,7	-0,35
Výdavky ostatných subjektov verejnej správy	-976,6	-0,90
Hospodárenie samospráv - bez daní, prostriedkov EÚ a POO, spolufinancovania a DPH k POO	-404,5	-0,37
Aktuálny odhad schodku rozpočtu verejnej správy 2022	-5 398,2	-4,97
<i>HDP v b. c.</i>	<i>108 526</i>	

Zdroj: MF SR

2.1.1. Daňové príjmy rozpočtu verejnej správy

Daňové príjmy rozpočtu verejnej správy, v metodike ESA 2010, sa skladajú z daní prognózovaných Výborom pre daňové prognózy, platieb za poistencov štátu v rámci sociálneho a verejného zdravotného poistenia, ako aj niektorých príjmov, ktoré sa podľa ESA 2010 zaraďujú medzi daňovo – odvodové príjmy (vybrané nedaňové príjmy)⁵. Odhady pre rozpočet verejnej správy na rok 2022 boli tvorené v čase, keď hrozba vojny na Ukrajine a s tým spojený rast cenovej hladiny bol len scenár, ktorý nebol premietnutý do prognózy.

Aktuálna prognóza Výboru pre daňové prognózy⁶ predpokladá zvýšenie daňových príjmov oproti schválenému rozpočtu na úrovni 2,17 mld. eur. Do vývoja daní zasiahlo od schválenia rozpočtu viacero faktorov. Začiatkom roka sme prekonalí ďalšiu vlnu pandémie, začala sa vojna na Ukrajine, spustila sa energetická kríza. To všetko umocnilo infláciu, najmä nárast cien potravín, pohonných hmôt a energií. Nárast cenovej hladiny sa premietol najmä do vyšších príjmov z nepriamych daní a cez rast miezd aj do vyšších príjmov z daní z práce. Pri všetkých významnejších daniach prichádza k nárastu výnosov. Najväčší nárast sa očakáva pri DPH,

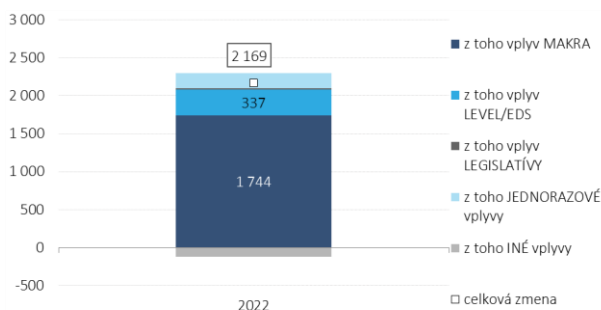
⁴ Metodika ESA 2010 zabezpečuje jednotný pohľad na zaznamenanie transakcií rozpočtu verejnej správy, ktorý spočíva najmä v tom, že aktualizuje príjmy a výdavky podľa času vzniku, nie podľa času realizácie uvedenej transakcie. Na úpravu hotovostných príjmov a výdavkov slúžia tzv. modifikujúce faktory. Zároveň pri vyčíslení v metodike ESA 2010 sa vzájomne vylučujú transakcie medzi jednotlivými subjektami verejnej správy, teda dochádza k tzv. konsolidácii.

⁵ V zmysle národnej metodiky sú uvádzané ako nedaňové príjmy.

⁶ Prognóza zo septembra 2022.

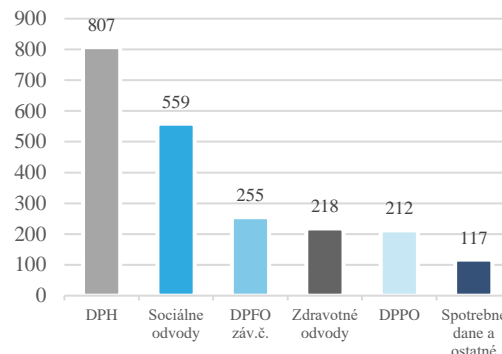
výrazne rastú aj odhady pri daniach z trhu práce (sociálne a zdravotné odvody a DPFO zo závislej činnosti) a DPPO.

Graf 1 – Zmena odhadu výberu daní a odvodov voči RVS 2022 -2024 (podľa jednotlivých faktorov, 2022, v mil. eur)

Zdroj: MF SR

Graf 2 – Zmena odhadu výberu daní a odvodov voči RVS 2022 - 2024 (podľa vybraných daní, 2022, v mil. eur)

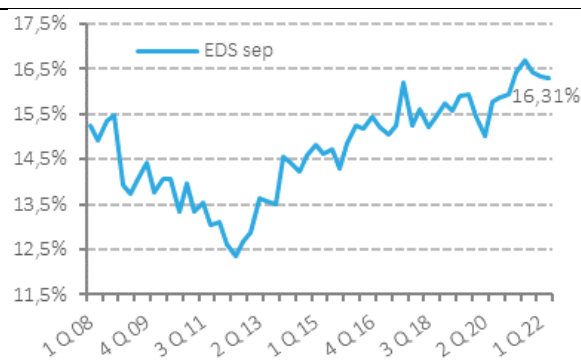

Zdroj: MF SR

Odhad výnosu DPH je oproti rozpočtu vyšší o 807 mil. eur. Za vysokým nárastom je viacero faktorov. Rastie nominálna spotreba domácností podporená vplyvom rastu cien potravín, pohonných látok a energií. Vysoká a stabilná úspešnosť výberu (Graf 3) tiež prispieva k vyššiemu výnosu DPH. Čerpanie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti⁷ sa posúva na neskoršie roky, čo odhad výnosu mierne znižuje.

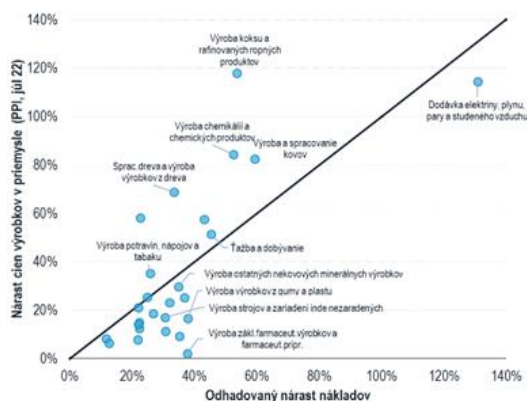
Odhad výnosu firemnej dane na rok 2022 prináša riziká na oboch stranách. Po silnom roku 2021, kedy dosiahla korporátna daň svoj historicky najlepší rok, sa vynára riziko či firmy budú vedieť zopakovať výnimočný rok. Negatívne riziko je hlavne na nákladovej strane firiem.

Graf 3 – Stabilná efektívna daňová sadzba DPH

Zdroj: MF SR

Graf 4 – Medziročné zvýšenie nákladov a cien priemyselných produktov (júl 2022)

Zdroj: MF SR

Pozn.: Vyšší nárast fixných nákladov ako výstupných cien môže mať za následok pokles ziskov a následne aj DPPO.

Nepriaznivá ekonomická situácia sa môže dotknúť značnej časti priemyslu, kde predpokladaný rast nákladov presahuje potenciálny rast výnosov (Graf 4). Pozitívne riziko je na strane

⁷ Zdroje z Plánu obnovy a odolnosti v sebe zahŕňajú aj DPH, ktorá ale nemá vplyv na saldo verejnej správy, nakoľko zaplatená DPH verejnými inštitúciami je zdrojom príjmov štátu.

subjektov, ktoré môžu profitovať zo súčasnej situácie. Hospodárske výsledky firiem sú tak v značnej neistote a spolu s nimi aj samotný výnos firemnej dane na rok 2022.

Nad rámec daňovo – odvodovej prognózy sa v rámci odvodových príjmov predpokladajú platby za poistencov štátu oproti schválenému rozpočtu vyššie o 241 mil. eur. Nárast odvodových príjmov sa predpokladá jednak v rámci verejného zdravotného poistenia 186 mil. eur⁸ a jednak v rámci odvodových príjmov sociálneho poistenia vo výške 54,3 mil. eur.

Ostatné daňové príjmy⁹ predpokladajú negatívny vplyv na schodok rozpočtu verejnej správy na úrovni 61,4 mil. eur. Ide najmä o výpadok príjmov z inkasovanej TPS¹⁰, ktorá je v zmysle metodiky ESA 2010 presmerovaná cez sektor verejnej správy (tzv. rerouting), a to v objeme 124 mil. eur a negatívny vplyv daňových príjmov nepatriacich podľa metodiky ESA 2010 do daní na úrovni 11,3 mil. eur (najmä dane z medzinárodného obchodu a transakcií). Príjmy z hazardných hier by mali prekročiť rozpočtovanú úroveň o 9,92 mil. eur. Nárast výnosu z poplatku za obchodovanie s emisnými kvótami sa predpokladá na úrovni 63,6 mil. eur¹¹.

V rámci očakávaného dlžného poistného Sociálnej poisťovne je započítané aj oddĺženie zdravotníckych zariadení voči Sociálnej poisťovni vo výške 199 mil. eur, ktoré v zmysle metodiky ESA 2010 nepatrí (časovo) do roku 2022.

Oproti schválenému rozpočtu verejnej správy majú daňové príjmy, v metodike ESA 2010, celkový pozitívny vplyv na schodok rozpočtu verejnej správy vo výške 2,15 mld. eur.

2.1.2. Iné ako daňové príjmy verejnej správy (bez samosprávy)

V rámci týchto príjmov sa predpokladá nárast na úrovni 647 mil. eur, ktorý pozostáva z nárastu tržieb vo výške 52,9 mil. eur, z toho najmä Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. predstavuje 67,7 mil. eur a v rámci štátneho rozpočtu sa predpokladá nárast o 32,5 mil. eur. Uvedené kompenzuje výpadok tržieb z mýta a poklesu pohľadávok pri Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. vo výške 39,2 mil. eur.

V rámci dôchodkov z majetku sa predpokladá prekročenie rozpočtu o 56,1 mil. eur, z čoho dividendy predstavujú 23,8 mil. eur. Zlepšenie sa predpokladá najmä pri Slovenskom plynárenskom podniku, a. s. a Tipos, a. s. na úrovni 32,9 mil. eur, resp. 2,50 mil. eur. Na druhej strane pri Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústave, a. s. sa očakáva výpadok na úrovni 7,91 mil. eur a pri Východoslovenskej energetike holding, a. s. na úrovni 4,35 mil. eur.

V rámci grantov a transferov sa predpokladá nárast na úrovni 538 mil. eur, pričom iné nedaňové príjmy štátneho rozpočtu predpokladajú nárast o 495 mil. eur¹². Najväčší vplyv je zaznamenaný z titulu návrhu nariadenia Rady EÚ o núdzovom zásahu na riešenie vysokých cien energie s príjmami na úrovni 313 mil. eur, ktoré v zmysle metodiky ESA 2010 patria (časovo) do roku 2022. Vplyv poklesu pohľadávky z platieb v rámci očkovacieho bonusu (zúčtovanie so Slovenskou poštou, a. s.) je vo výške 33,5 mil. eur. V rámci Slovak Investment Holdingu, a. s. sa predpokladá nárast o 74,9 mil. eur, ktorý vyplýva z rozdielu údajov za notifikovanú

⁸ Z dôvodu vyrovnania príjmov bežného roka, zlepšením situácie na trhu práce dochádza k zvýšeniu príjmov z odvodov, s predpokladanými výdavkami verejného zdravotného poistenia.

⁹ Ide o niektoré nedaňové príjmy v zmysle národnej metodiky, ktoré sú podľa metodiky ESA 2010 daňovými príjmami.

¹⁰ Tarifa za prevádzku systému.

¹¹ Celkovo sa očakáva príjem za obchodovanie s emisnými povolenkami vo výške 276 mil. eur.

¹² Príjmy zo zúčtovania finančných vzťahov so štátnym rozpočtom za rok 2021 dosiahli 145,9 mil. eur, pričom najvyšší podiel na tejto sume majú finančné prostriedky odvedené kapitolami štátneho rozpočtu (MPSVR SR v sume 47,8 mil. eur, MF SR v sume 33,6 mil. eur, MO SR v sume 26,7 mil. eur, MZ SR v sume 19,3 mil. eur a MD SR v sume 15,6 mil. eur).

skutočnosť roku 2021 v porovnaní s notifikovanou skutočnosťou za rok 2020, ktorá bola zahrnutá v schválenom rozpočte.

2.1.3. Výdavky štátneho rozpočtu

V rámci výdavkov štátneho rozpočtu, v metodike ESA 2010 na konsolidovanej báze, sa očakáva prekročenie schváleného rozpočtu o 1,14 mld. eur.

Nasledujúca tabuľka vysvetľuje dekompozíciu výdavkov štátneho rozpočtu z metodiky ESA 2010 na hotovostný princíp.

Tabuľka 5 - Výdavky štátneho rozpočtu

<i>v mil. eur, ESA 2010 na konsolidovanej báze; bez korekcií</i>	-1 140,1
Zvýšenie výdavkov štátnych finančných aktív	-295,1
Zvýšenie výdavkov na obsluhu štátneho dlhu	-3,8
Vyššia konsolidácia transferov bez transferu SP a ŠD	1 049,0
Vyššie VPÚ	-8,5
Vyššie daňové kredity	-150,0
Negatívny vplyv vojenskej techniky	-27,4
Zníženie výdavkov zelenej energie	115,4
Pozitívny vplyv splatenia záväzku Prvej pomoci za rok 2021	109,7
Ostatné	5,5
Hotovostné výdavky štátneho rozpočtu (nekonsolidované)	-1 934,8

Zdroj: MF SR

Najvýraznejší negatívny vplyv na zvýšenie výdavkov má čerpanie limitov výdavkov štátneho rozpočtu, ktoré sa neminuli v minulosti a čerpajú sa v aktuálnom roku. Tento vplyv sa aktuálne odhaduje na úrovni 997 mil. eur a pozostáva z dvoch okruhov členených na COVID-19 výdavky a čerpanie limitov výdavkov štátneho rozpočtu z minulých rokov.

Výdavky štátneho rozpočtu čerpané nad rámec Zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 v súlade so zákonom o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 (§ 33b zákon č. 67/2020 Z. z.) sa predpokladajú nasledovne.

Tabuľka 6 - Vplyv "COVID-19" výdavkov štátneho rozpočtu na schodok

<i>(v mil. eur)</i>	ŠR	-400,5
§ 8 z. č. 523/2004 Z. z. - Doplnenie (nákup) pohotovostných zásob	SŠHR SR	-64,5
§33b z. č. 67/2020 Z. z. - COVID výdavky z roku 2021	ŠR	-336,0
<i>Prvá pomoc a humanitárna pomoc pre sociálne zariadenia</i>	MPSVR SR	-227,5
<i>Štátna pomoc - cestovný ruch (veľká schéma + de minimis) a cestná doprava (de minimis)</i>	MD SR	-65,0
<i>Finančná pomoc seniorom za očkovanie</i>	MF SR	-29,7
<i>Dotácie na nájomné</i>	MH SR	-13,8

Zdroj: MF SR

Výdavky štátneho rozpočtu čerpané nad rámec Zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy (§ 8 zákon č. 523/2004 Z. z.) sa aktuálne odhadujú na úrovni 597 mil. eur, ide najmä o kapitálové výdavky na projekty prekračujúce horizont rozpočtového roku.

Tabuľka 7 - Čerpanie limitov kapitálových výdavkov z minulých rokov

<i>(v mil. eur)</i>	-597,3
Ministerstvo dopravy SR	-139,7
Ministerstvo financií SR	-127,1
Ministerstvo obrany SR	-72,4
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	-54,8
Ministerstvo vnútra SR	-39,0
Ministerstvo hospodárstva SR	-36,8
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	-22,2
Ministerstvo spravodlivosti SR	-22,0
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	-16,4
Ostatné kapitoly štátneho rozpočtu	-67,0

Zdroj: MF SR

V rámci schváleného Zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 bola alokovaná Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID-19. Do konca roka sa predpokladá vyčerpanie celého objemu rezervy vrátane aktuálne voľných zdrojov, a to bez vplyvu na schválený rozpočet.

Tabuľka 8 - Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID-19

<i>(v mil. eur)</i>	VPS	717,0
Na výdavky spojené s vyplácaním finančnej pomoci pre seniorov	MF SR	-2,1
Na úhradu nákladov zamestnávateľom spojených s testovaním podľa UZN č. 794/2021 a č. 688/2021	MH SR	-8,9
Na OOPP a dezinfekciu pre zamestnancov a klientov v zariadeniach soc. služieb	MPSVR SR	-1,3
Poskytnutie infekčného príplatku pre zamestnancov na COVID oddeleniach - UZN č. 580/2021	MPSVR SR	-1,5
Projekt na podporu udržania pracovných miest - SZČO v súlade s UZN č. 104/2022 a 116/2022	MPSVR SR	-11,2
Prvá pomoc - financovanie projektu na podporu udržania zamestnanosti v súlade s UZN č. 56/2022	MPSVR SR	-86,5
"Sekvenácia celého genómu SARS-CoV-2 pozitívnych vzoriek na identifikáciu variantu danej vzorky"	MŠVVŠ SR	-1,9
Poskyt. fin. náhr. obciam za výd. súvisiace s opatr. na ochr. zdravia počas COVID-19 (UZN č. 84/2022)	MV SR	-2,5
Na antigénové testy podľa UZN č. 576/2021, UZN č. 687/2021 a UZN č. 73/2022	MZ SR	-74,8
Lieky - Lagevrio, Paxlovid, Ronapreve, Veklury, Bamlanivimab a Etesevimab vrátane distribúcie	MZ SR	-106,9
Vakcíny Astra Zeneca, Pfizer, Novavax a Pfizer, vrátane distribúcie	MZ SR	-124,0
Subj. hosp. mobiliz. 7 eur príplatok na COVID odd. za 1 až 4/2022 a doplatok 12/2021	MZ SR	-74,3
COVID príplatky a OOPP za 12/2021 až 4/2022 pre Záchranú zdravotnú službu	MZ SR	-8,5
Výdavky VKOC a VOS za 11/2021 až 4/2022 pre VÚC	MZ SR	-2,2
Ostatné	ŠR	-14,0
Nealokované	ŠR	196,4

Zdroj: MF SR

Celkové odhadované výdavky súvisiace s konfliktom na Ukrajine sa na základe doteraz známych skutočností odhadujú na úrovni 250 mil. eur.

Tabuľka 9 - Prognóza poskytnutej pomoci do konca roka

<i>(v mil. eur)</i>	-250,0
Výdavky spojené s utečencami	-162,2
<i>Financovanie úloh MV SR vyplývajúce z prílevu veľkého množstva osôb + transport</i>	<i>-38,0</i>
<i>Zdravotná starostlivosť</i>	<i>-1,6</i>
<i>Príspevok na ubytovanie</i>	<i>-41,5</i>
<i>Žiaci v regionálnom školstve</i>	<i>-12,0</i>
<i>Náklady na integráciu (jazyk, školenia, poradenstvo)</i>	<i>-22,3</i>
<i>Iné</i>	<i>-46,8</i>
Humanitárna a vojenská pomoc Ukrajine	-27,0
<i>Darovanie a nákup pohonných a prevádzkových hmôt</i>	<i>-12,1</i>
<i>Darovanie vojenského materiálu</i>	<i>-8,9</i>
<i>Humanitárna pomoc Slovenskej republiky</i>	<i>-6,0</i>
Ostatné (vyvolané) výdavky	-60,8
<i>Kontajnerové mestočko pre vojakov NATO na území SR</i>	<i>-31,4</i>
<i>Nákup nových vrtuľníkov</i>	<i>-29,4</i>

Zdroj: MF SR

Schválený rozpočet obsahoval výdavky na ekonomické opatrenia a podporu ekonomiky vo výške 505 mil. eur, z ktorých sa aktuálne očakáva čerpanie na úrovni 444 mil. eur. V priebehu roka bolo z týchto zdrojov zabezpečené financovanie potrebných výdavkov súvisiacich s konfliktom na Ukrajine vo výške 150 mil. eur. Ďalej z týchto zdrojov bolo zabezpečené posilnenie štátnych finančných aktív na zvýšenie základného imania Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. vo výške 160 mil. eur (uzn. vlády SR č. 209/2022) a financovanie protiinflačných opatrení vlády vo výške 134 mil. eur.

Tabuľka 10 - Výdavky na podporu ekonomiky

(v mil. eur)	VPS	-443,6
Konflikt na Ukrajine	ŠR	-150,0
<i>Darovanie motorovej nafty a leteckého paliva - UZN č. 150/2022</i>	MH SR	-9,0
<i>Nákup pohonných a prevádzk. hmôt na logist. podporu humanit. pomoci - UZN č. 193/2022</i>	MH SR	-1,1
<i>Darovanie motorovej nafty a leteckého paliva - UZN č. 150/2022 - 2. časť</i>	MH SR	-2,0
<i>Darovanie vojenského materiálu - UZN č. 141/2022</i>	MO SR	-2,6
<i>Darovanie vojenského materiálu - UZN č. 155/2022</i>	MO SR	-6,3
<i>Zabezp. potravín na účely humanit. pomoci pre Ukrajinu a odídencom z Ukrajiny - UZN č. 187/2022</i>	MPRV SR	-0,2
<i>Nákup osív a hnojív v rámci humanitárnej pomoci pre Ukrajinu v súlade s UZN č. 258/2022</i>	MPRV SR	-0,2
<i>Projekty "Pomáhame utečencom" a "Pomáhame utečencom - poradenstvo"</i>	MPSVR SR	-19,8
<i>Financovanie úloh MV SR v prípade prilevu veľkého množstva osôb z Ukrajiny - UZN č. 139/2022</i>	MV SR	-13,0
<i>IKT na východnej hranici - veľkokap. prac. cudzin. polície a migr. úradu v Humennom a Michalovciach</i>	MV SR	-1,5
<i>IKT zariad. na plnenie úloh MV SR z dôvodu prilevu veľkého množstva osôb z Ukrajiny</i>	MV SR	-3,3
<i>Výdavky spojené so zabezpečením civilnej ochrany a výkonom záchr. prác - mimoriadna situácia</i>	MV SR	-14,0
<i>Príspevok za ubytovanie odídencom za mesiace marec - júl 2022 v súlade s NV SR č. 99/2022</i>	MV SR	-10,2
<i>Transport odídencom z hraní. priechodov do záchytných centier a na želez. stanice - NV SR č. 59/2022</i>	MV SR	-3,0
<i>Príspevok za ubytovanie odídencom za 05/2022 a za 06 - 07/2022 v súlade s NV č. 99 a č. 218/2022</i>	MV SR	-16,6
<i>Zdrav. starostl. na hran. priechodoch, interv. tímy, os.elekt. dozimetre pre vybrané RÚVZ a ÚVZ SR</i>	MZ SR	-1,7
<i>„Podpora začlenenia detí, žiakov a študentov z Ukrajiny...“ za obdobie 3-8/2022</i>	MŠVVŠ SR	-10,1
<i>Príspevkov na špecifika (škol. potr., cest. lístky) v sume 200€/žiak a na jazyk. kurzy pre deti odídencom</i>	MŠVVŠ SR	-2,0
<i>Humanitárna pomoc Slovenskej republiky - UZN č. 140/2022</i>	MZVEZ SR	-1,0
<i>Príspevok za ubytovanie odídencom za mesiace 02 - 06/2022 v súlade s NV SR č. 100/2022</i>	MD SR	-2,4
<i>Ostatné</i>	VPS	-30,0
Posilnenie štátnych finančných aktív z prostriedkov štátneho rozpočtu na zvýšenie ZI VšeZP, a. s.	VPS	-160,0
Protiinflačné opatrenia	MPSVR SR	-133,6
<i>Balíček protiinflačných opatrení – UZN č.323/2022, UZN č. 324/2022,č. UZN 326/2022</i>		-106,0
<i>Zákon č. 232/2022 Z. z. o financ. voľného času dieťaťa - opatrenia okrem daň. bonusu</i>		-27,6

Zdroj: MF SR

Oproti schválenému rozpočtu sa očakáva nečerpanie výdavkov štátneho rozpočtu na úrovni 702 mil. eur na nasledujúcich výdavkových tituloch.

Tabuľka 11 - Nečerpanie výdavkových titulov

(v mil. eur)	702,0
Rezerva na prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie - korekcie	155,0
Dovážaný podhodnocovaný čínsky textil a obuv - úroky (OLAF)	326,2
Rezerva na riešenie vplyvov legislatívnych zmien	19,5
Rezerva na mzdy a poistné	20,0
Rezerva na výdavky v zdravotníctve	120,0
Výdavky na ekonomické opatrenia a podporu ekonomiky	61,3

Zdroj: MF SR

V priebehu roka sa však vyskytujú ďalšie výdavkové tituly, ktoré neboli súčasťou schváleného rozpočtu a je potrebné zabezpečiť ich finančné krytie. Ide napríklad o výdavky súvisiace s rastúcou infláciou, kolektívnym vyjednávaním, kompenzáciou sucha a pod.

Tabuľka 12 – V schválenom rozpočte nezabezpečené výdavkové tituly

(v mil. eur)	-792,4
Dávky na sociálnu inklúziu - makro september	-79,8
Výdavky na vybrané obranné investície - makro september	-70,7
Platba štátu do verejného zdravotného poistenia	-86,3
Energie - bez samosprávy	-94,2
Kolektívne vyjednávanie (financovaní zo ŠR)	-220,9
Výdavky súvisiace s infláciou	-155,5
Kompenzácia sucha	-50,0
ŽSR - prevádzkové výdavky	-35,0

Zdroj: MF SR

Vláda SR uznesením č. 577/2022 zo dňa 26. septembra 2022 schválila návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 534/2021 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2022. Cieľom novely zákona o štátnom rozpočte je vytvoriť disponibilný priestor vo výške 1,50 mld. eur na výdavky súvisiace najmä s nárastom cien energií a inflácie. Vláda SR zároveň schválila návrh zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 296/2020 Z. z. o 13. dôchodku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 171/2022 Z. z.

V očakávanej skutočnosti sa v nadväznosti na vyššie uvedené predpokladá s vplyvom novely zákona o štátnom rozpočte na úrovni 858 mil. eur, vrátane vyplatenia druhej výplaty 13. dôchodku vo výške 207 mil. eur.

2.1.4. Vzťahy s rozpočtom EÚ

Vzťahy s rozpočtom EÚ majú negatívny vplyv na hospodárenie rozpočtu verejnej správy v roku 2022 na úrovni 130 mil. eur. Vplyv korekcií k čerpaniu EÚ fondov očistený o vplyv príjmov platobných jednotiek z prostriedkov EÚ z uhradených korekcií má negatívny vplyv 76,9 mil. eur.

Predpokladá sa vyššie čerpanie výdavkov spolufinancovania spoločných programov SR a EÚ vo výške 77,4 mil. eur. Naopak nižšie čerpanie sa predpokladá pri výdavkoch na platbu DPH k prostriedkom Plánu obnovy a odolnosti (POO) vo výške 24,0 mil. eur. Pre informáciu uvádzame aj predpokladané čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ a prostriedkov POO v rámci výdavkov štátneho rozpočtu. Tieto nemajú v zmysle metodiky ESA 2010 vplyv na schodok rozpočtu verejnej správy.

Tabuľka 13 – Výdavky štátneho rozpočtu – Prostriedky EÚ a POO

(v mil. eur)	Rozpočet	OS	Rozdiel
Prostriedky z rozpočtu EÚ	3 148,0	3 391,2	243,2
Prostriedky Plánu obnovy a odolnosti	1 302,0	1 108,9	-193,1

Zdroj: MF SR
2.1.5. Výdavky poistenia - Sociálna poisťovňa

V rámci výdavkov poistenia sa predpokladá úspora na úrovni 49,2 mil. eur. K poklesu očakávaných výdavkov o 48,6 mil. eur oproti predpokladom rozpočtu prispieva najmä nižšie čerpanie výdavkov poistenia v nezamestnanosti. Dôvodom je lepší vývoj na trhu práce, ktorý sa pretavuje do znižujúcej sa miery nezamestnanosti a následne aj do nižšieho počtu poberateľov dávky v nezamestnanosti v porovnaní s predpokladmi zapracovanými v rozpočte.

Nižšie ako očakávané sú aj celkové výdavky z fondu nemocenského poistenia, spolu o 23,5 mil. eur. Pokles je zapríčinený najmä slabším poberaním dávky ošetrovnej. Zvýšené poberanie dávok nemocenské sa zatiaľ kompenzuje so slabším poberaním dávok tehotenskej a materskej.

Nižšie čerpanie sa prejavuje aj pri dávkach úrazového poistenia, kde sa očakávajú nižšie výdavky o 7,03 mil. eur. Naopak, výdavky poistenia v porovnaní s rozpočtom navyšujú dôchodkové dávky o 29,9 mil. eur. Prejavuje sa najmä bázický efekt, kedy došlo k vyššiemu čerpaniu výdavkov v roku 2021 než sa v rozpočte očakávalo, čo sa premieta aj do tohto roka.

2.1.6. Výdavky na zdravotníctvo

V rámci tejto kategórie sa predpokladá vplyv zhoršenia schodku rozpočtu verejnej správy o 379 mil. eur.

Tabuľka 14 – Výdavky na zdravotníctvo

<i>(v mil. eur; ESA2010 na konsolidovanej báze)</i>	-378,7
Zdravotná starostlivosť	-557,5
Výdavky akcionárom	-5,2
Prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní	-7,3
Výdavky zdravotníckych zariadení	191,3

Zdroj: MF SR

Výdavky na zdravotnú starostlivosť budú v roku 2022 oproti schválenému rozpočtu vyššie o 558 mil. eur. Najväčšiu časť navýšenia tvoria nerealizované úsporné opatrenia (229 mil. eur), náklady spojené s vyšším než očakávaným rastom cien energií a infláciou (134 mil. eur) a dobeh zdravotnej starostlivosti z dôvodu pandémie COVID-19.

V predpokladanom navýšení výdavkov na zdravotníctvo sa ďalej odrážajú vyššie prevádzkové výdavky zdravotných poisťovní (7,32 mil. eur). Zdravotná poisťovňa Union vyplatila svojim akcionárom záväzky vo výške 4,90 mil. eur a v rámci ZP Dôvera došlo k splátke tuzemského úveru na úrovni 300 tis. eur, s čím schválený rozpočet nepočítal.

Predpokladá sa, že výdavky zdravotníckych zariadení prekročia rozpočtovanú úroveň o 126 mil. eur, ktoré súvisí hlavne s financovaním COVID opatrení (napr. hospodárska mobilizácia) zo strany ministerstva zdravotníctva. Zároveň z dôvodu oddĺženia zdravotníckych zariadení zo strany štátu dochádza k poklesu ich záväzkov o 317 mil. eur, čím dochádza k nižším výdavkom zdravotníckych zariadení, a to na úrovni 191 mil. eur.

2.1.7. Výdavky ostatných subjektov verejnej správy

Výdavky ostatných subjektov verejnej správy (OSVS) odzrkadľujú konečnú spotrebu výdavkov rozpočtu verejnej správy, a to najmä v nadväznosti na prijímané transfery zo štátneho rozpočtu. Aktuálne sa predpokladajú vyššie výdavky OSVS o 977 mil. eur.

Tabuľka 15 – Výdavky ostatných subjektov verejnej správy

<i>(v mil. eur; ESA2010 na konsolidovanej báze)</i>	-976,6
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	-256,9
Železnice SR	-202,6
Železničná spoločnosť Slovensko	-19,7
Rozhlas a televízia Slovenska	-36,6
Subjekty, ktoré neboli súčasťou schváleného rozpočtu	-325,3
Verejné výskumné inštitúcie	-103,2
Valaliky Industrial Park, s. r. o.	-74,3
Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.	-146,4
Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve	-1,3
Ostatné subjekty	-135,5

Zdroj: MF SR

V rámci ostatných subjektov verejnej správy sa predpokladá najväčší nárast výdavkov pri Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. o 257 mil. eur, ktorý súvisí predovšetkým so zavedením tzv. zero based budgetingu v oblasti kapitálových výdavkov pri schvaľovaní rozpočtu na rok 2022, kedy kapitálové výdavky na rok 2022 boli rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladničná správa, a až po ich posúdení Investičnou autoritou sa očakáva ich reálne čerpanie v objeme 200 mil. eur v rámci výdavkov Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. na výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest. Ďalej sa očakáva zvýšenie výdavkov v oblasti miezd a poistného o 6,68 mil. eur, a to v nadväznosti na skutočné podmienky kolektívnej zmluvy a personálny plán. Zvýšenie tovarov a služieb o 62,6 mil. eur súvisí najmä s očakávanou výškou vratiek za prostriedky EÚ (77,0 mil. eur), nižšie výdavky na PPP Projekty z dôvodu posunov pri uzatváraní zmlúv a zvýšených výdavkov na prevádzkovú činnosť NDS – dane, údržba budov a objektov – opravné práce súvisiacich s tunelom Višňové. Očakávaná skutočnosť kapitálových výdavkov zohľadňuje predpoklad subjektu na refundáciu vlastných výdavkov zo zdrojov EÚ v roku 2022, ktoré sú následne nižšie oproti schválenému rozpočtu o 16,8 mil. eur. Nárast záväzkov sa predpokladá na úrovni 4,62 mil. eur.

Výdavky Železníc SR ovplyvňujú očakávané výdavky súvisiace s kapitálovým transferom od Ministerstva dopravy SR na výstavbu železničnej infraštruktúry (18,8 mil. eur), na neoprávnené výdavky k EÚ projektom (21,8 mil. eur) a na výdavky v súvislosti s CEF projektmi (54,8 mil. eur). V súvislosti s nárastom energií, cien materiálov a služieb, ako aj s nárastom osobných nákladov na zamestnancov očakávame zvýšené bežné výdavky na prevádzku oproti schválenému rozpočtu o 106 mil. eur.

Výdavky Železničnej spoločnosti SR ovplyvňuje mierne zvýšenie miezd a poistného v súlade s kolektívnou zmluvou a predpokladanou úpravou minimálnej mzdy, a to o 3,73 mil. eur, zvýšenie výdavkov na tovary a služby o 19,5 mil. eur, a to z dôvodu nárastu cien materiálu na údržbu železničných koľajových vozidiel (ŽKV), ako aj v dôsledku mimoriadnej potreby zabezpečenia náhradnej autobusovej dopravy. Výdavky ovplyvňuje aj zníženie predpokladu úhrady úrokov z úverov o 4,82 mil. eur a zvýšenie kapitálových výdavkov o 1,16 mil. eur, ktoré súvisia s pokračujúcimi ako aj novými investíciami do ŽKV.

Výdavky Rozhlasu a televízie Slovenska negatívne ovplyvňuje použitie vlastných zdrojov na mierne zvýšenie miezd a poistného na úrovni 3,17 mil. eur, nákup tovarov a služieb na úrovni 13,2 mil. eur a financovanie kapitálových výdavkov na úrovni 3,06 mil. eur. Zároveň sa predpokladá vyššie čerpanie transferov prijatých od Ministerstva kultúry SR vo výške 17,6 mil. eur.

V rámci očakávanej skutočnosti hospodárenia rozpočtu verejnej správy v roku 2022 je zapracované očakávané hospodárenie niektorých subjektov verejnej správy, ktoré Štatistický úrad SR eviduje v rámci registra organizácií subjektov verejnej správy, ale tieto ešte neboli súčasťou schváleného rozpočtu verejnej správy na rok 2022. Ich výdavky prispievajú k zvýšeniu výdavkov rozpočtu verejnej správy o 325 mil. eur a smerujú do oblastí ich vecnej pôsobnosti.

Valaliky Industrial Park, s. r. o.

Ide o účelovú spoločnosť zriadenú Ministerstvom hospodárstva SR, ktorej hlavným cieľom je realizácia investičného projektu, ktorou sa zabezpečí príprava strategického územia určeného na umiestnenie nových investícií v oblasti priemyselnej výroby, služieb, výskumu a vývoja, čím v budúcnosti dôjde k priamemu aj nepriamemu vytvoreniu stoviek nových pracovných miest v regióne okolia Košíc.

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.

Je správca vodných tokov a povodí na Slovensku. Patrí medzi strategicky dôležité štátne podniky s upraveným spôsobom hospodárenia, pretože má v správe i majetok, ktorý podľa Ústavy SR (čl. 4) je vo výhradnom vlastníctve štátu. Zabezpečuje starostlivosť o vodné toky a na nich vybudovaný hmotný investičný majetok, stará sa o kvantitu a kvalitu povrchových a podzemných vôd. Časť činností Slovenského vodohospodárskeho podniku má charakter výkonov vo verejnom záujme – je to predovšetkým protipovodňová ochrana a vytváranie plavebných podmienok.

Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve

Ide o nezávislú odbornú inštitúciu, ktorá vydáva hodnotenia a analýzy na základe ustálenej európskej metodiky podľa medicíny založenej na dôkazoch. Hlavnou úlohou NIHO je prinášať do rozhodovacích procesov v zdravotníctve vedecký prístup a transparentnosť. Inštitút preštuduje veľké množstvo informácií, ktoré sú o danej téme dostupné, a spracováva ich do podoby pochopiteľnej pre rozhodujúce osoby alebo orgány. NIHO nevydáva rozhodnutia, táto právomoc zostáva na Ministerstve zdravotníctva SR.

Verejné výskumné inštitúcie

Dňa 1.1.2022 došlo k zmene formy hospodárenia organizácií SAV na verejné výskumné inštitúcie (VVI), v zmysle zákona č. 243/2017 Z. z. o verejnej výskumnej inštitúcii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z uvedeného 21 rozpočtových a 26 príspevkových organizácií zmenilo formu hospodárenia. Od 1.1.2022 má kapitola SAV jednu rozpočtovú organizáciu a 47 verejných výskumných inštitúcií. Vznikom VVI sa umožňuje subjektom uskutočňujúcim výskumnú, a prípadne aj vývojovú činnosť lepšie čeliť hlavným výzvam – zdroje z nadnárodných projektov a z podnikateľského sektora na financovanie svojej činnosti a možnosť viaczdrojového financovania. Hlavným predmetom činnosti je výskumná činnosť, zahŕňajúca aj zabezpečovanie infraštruktúry výskumu. Ich vytvorenie má posilniť ich právnu samostatnosť, zvýšiť ich ekonomickú silu, ako aj zabezpečiť verejnú kontrolu výsledkov ich činnosti.

2.1.8. Hospodárenie samospráv - bez daní, prostriedkov EÚ a POO, spolufinancovania a DPH k POO

Samotné hospodárenie samospráv (obce, dopravné podniky a vyššie územné celky vrátane ich príspevkových organizácií a zdravotníckych zariadení) bez daní, prostriedkov z rozpočtu EÚ a POO, spolufinancovania a DPH k POO sa predpokladá oproti schválenému rozpočtu horšie o 405 mil. eur.

Tabuľka 16 – Hospodárenie samospráv - bez daní, prostriedkov EÚ a POO, spolufinancovania a DPH k POO

<i>(v mil. eur; ESA2010 na konsolidovanej báze)</i>	-404,5
Iné ako daňové príjmy samosprávy	25,4
Kompenzácie zamestnancov	-216,2
Medzispotreba	-156,4
Bežné transfery	-19,4
Kapitálové výdavky	-38,1

Zdroj: MF SR

Oproti schválenému rozpočtu na rok 2022 sa odhaduje nárast iných ako daňových príjmov subjektov územnej samosprávy vo výške 25,4 mil. eur, z čoho tržby predstavujú 23,9 mil. eur.

Kompenzácie zamestnancov sa odhadujú vyššie o 216 mil. eur. Kompenzácie zamestnancov obcí sa očakávajú vyššie o 127 mil. eur, kompenzácie zamestnancov vyšších územných celkov sa očakávajú vyššie o 28,7 mil. eur a kompenzácie zamestnancov príspevkových organizácií vyšších územných celkov sa očakávajú vyššie o 60,0 mil. eur. V uvedenom odhade je zapracované 3 % zvýšenie miezd a plátov samosprávy vychádzajúce z kolektívneho vyjednávania na rok 2022. Ďalej je zohľadnená 500 eur odmena na zamestnanca, ktorej celkový dopad na výdavky samosprávy predstavuje 81,0 mil. eur.

Medzispotreba územnej samosprávy sa odhaduje vyššia o 156 mil. eur najmä v nadväznosti na premietnutia očakávaných bežných grantov a transferov poskytovaných obciam a vyšším územným celkom jednotlivými rozpočtovými kapitolami SR a na odhadovaný nárast cien energií. Bežné transfery sa odhadujú vyššie o 19,4 mil. eur, a to z dôvodu zohľadnenia skutočného vývoja transferov subjektom v rámci verejnej správy poskytovaných obcami.

Kapitálové výdavky obcí sa odhadujú vyššie o 38,1 mil. eur, a to najmä z dôvodu premietnutia očakávaných kapitálových transferov poskytovaných jednotlivými kapitolami štátneho rozpočtu.

2.1.9. Možné odchýlky od očakávaného vývoja

Okrem predpokladov, ktoré sú súčasťou základného odhadu deficitu a dlhu, môže dôjsť do konca roka k odlišnému vývoju naplnením časti pozitívnych, resp. negatívnych rizík.

Medzi pozitívne riziká je možné zaradiť prípadné nižšie čerpanie kapitálových výdavkov, a to napr. v súvislosti s historicky opakovaným časovým posunom realizácie investičných projektov.

K zhoršeniu vývoja do konca roka oproti súčasnému odhadu môže prispieť aj vyššia materializácia negatívnych rizík, ako napr. výdavky na financovanie zvýšených cien energií, resp. iných dôsledkov inflácie, dodatočná potreba zvyšovania výdavkov na financovanie opatrení súvisiacich s konfliktom na Ukrajine, ako aj zvýšená potreba financovania opatrení proti pandémie COVID-19 v prípade zhoršenej virologickej situácie v závere roka.

2.2. Rozpočtové ciele

V kontexte prognózy oslabenia hospodárskeho rastu a prudkého rastu cien, predpokladá rozpočet verejnej správy deficitné hospodárenie na celom horizonte. Rozpočet na budúci rok vytvára priestor na deficit verejnej správy vyše 6 % HDP, najmä z dôvodu potrebnej reakcie vlády na výrazný rast cien energií. Podľa plánov vlády by schodkové hospodárenie malo postupne klesnúť pod 3 % HDP. V prípade absencie novely zákona o rozpočtovej zodpovednosti si však platná legislatíva vyžiada dokonca predloženie vyrovnaného rozpočtu už v roku 2024. Tento scenár je prezentovaný ako vedľajší.

Tabuľka 17 - Rozpočtové ciele

(v % HDP)	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ciele pre schodok rozpočtu verejnej správy	-0,49	-7,44	-4,94	-4,94	-6,44	-3,44 (0,0)*	-2,74 (0,0)*
Rozpočet verejnej správy (resp. skutočne dosiahnuté nominálne saldo za minulosť)	-5,30	-5,32	-4,94	-4,97**	-6,44	-4,32	-4,10
Rozdiel	-4,81	2,12	0	-0,03	0,00	-0,88 (-4,32)*	-1,36 (-4,10)*
Dočasné vplyvy (cyklická zložka salda)	-1,0	-0,5	-0,1	-0,3**	-0,7	-0,8	-0,6
Dočasné vplyvy (jednorazové a dočasné opatrenia)	-1,8	-3,4	-0,7	-1,8**	-2,6	0,0	0,0
Saldo očistené o dočasné vplyvy (cieľ na roky 2023-2025)	-2,4	-1,4	-4,1	-2,9**	-3,1	-2,6	-2,1

Zdroj: MF SR

*V prípade absencie novely ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti

** Ide o aktuálny odhad skutočnosti tohto roka.

Poznámka: Hodnoty nominálneho salda za rok 2020 a 2021 sú na základe údajov zaslaných ŠU SR do jesennej notifikácie EUROSTAT-u. Dočasné vplyvy ako aj saldo očistené o dočasné vplyvy vychádzajú z aktuálnych hodnôt. Rozpočtové hodnoty pre rok 2022 sú podľa údajov, ktoré vchádzali do návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024.

Zdroj: MF SR

Vzhľadom na vyhlídky stagnujúcej ekonomiky plánuje rozpočet budúci rok približne neutrálnu fiškálnu politiku¹³. Saldo očistené o dočasné vplyvy (jednorazové a dočasné opatrenia a cyklická zložka salda) tak v rozpočte na rok 2023 zodpovedá úrovni 3,1 % HDP, teda blízko úrovne odhadu aktuálneho roka (2,9 % HDP). Nad rámec toho sa počíta s prijatím jednorazových kompenzácií pre domácnosti, firmy a verejnú správu (viac v časti jednorazové a dočasné opatrenia), čo vo výsledku zodpovedá pre budúci rok nominálnemu deficitu do výšky 6,4 % HDP. Väčšina z dočasných opatrení bude súvisieť s novými schémami tlmiacimi dôsledky rastu cien energií, pričom časť bude finančne pokrytá dočasnými príjmami z regulácie nadziskov vybraných firiem. Časť týchto nákladov môže vo výsledku rozpočtovo kryť aj presmerovanie nevyužitých eurofondov, s čím sa ale zatiaľ v rozpočte konzervatívne nepočíta. V ďalších rokoch je plánom vlády zníženie salda bez dočasných vplyvov každoročne o 0,5 % HDP. Na to je potrebné konkretizovať konsolidačný plán približne v objeme 1,4 % HDP, resp. takmer 2 mld. eur. Plánované nominálne schodky v rokoch 2024 a 2025 zodpovedajú úrovni 3,4 a 2,7 % HDP.

Prognóza hrubého verejného dlhu predpokladá, že dosiahne takú výšku dlhu, pri ktorej by mali byť v zmysle ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti automaticky spustené prísne sankcie vedúce k jeho zníženiu. Na obdobie dvoch rokov, po schválení programového vyhlásenia vlády, sa však neuplatňuje viacero opatrení na zníženie dlhu definovaných v ústavnom zákone. Výnimka z uplatňovania opatrení na zníženie dlhu uplynie v máji v roku 2023. Vzhľadom na výšku prognózovaného hrubého verejného dlhu vláda nesmie po uplynutí tohto obdobia predložiť národnej rade návrh rozpočtu verejnej správy so schodkom v roku 2024. Rozpočtovým cieľom na rok 2024 by sa tak v súčasných podmienkach automaticky stal vyrovnaný rozpočet, čo by si pri súčasných parametroch fiškálneho rámca vyžadovalo prijatie konsolidačných opatrení v objeme 4,3 % HDP.

¹³ V zmysle národnej legislatívy (zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy) má byť rozpočet na roky 2023-2025 pripravený v súlade s limitom verejných výdavkov vypočítaných zo strany Rady pre rozpočtovú zodpovednosť. Zatiaľ však nedošlo k dohode na metodike výpočtu, v čoho dôsledku limit verejných výdavkov nebol zverejnený. Rozpočet verejnej správy sa tak riadi usmerneniami Európskej komisie, ktorá nepožaduje aktívne konsolidačné opatrenia v roku 2023.

2.3. Vzťah schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025

Zákonom č. 101/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony účinným od 1. apríla 2022 boli do právneho poriadku SR prijaté ustanovenia týkajúce sa limitu verejných výdavkov s cieľom zabezpečenia dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

Limitom verejných výdavkov sa rozumie maximálna výška celkových časovo rozlíšených konsolidovaných výdavkov verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu, pričom limit verejných výdavkov sa nevzťahuje na výdavky územnej samosprávy, prostriedky z rozpočtu Európskej únie a prostriedky štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, odvody Európskej únii, výdavky na správu dlhu verejnej správy, jednorazové výdavky a vplyv hospodárskeho cyklu na výdavky verejnej správy. Za prostriedky z rozpočtu Európskej únie sa považujú aj prostriedky mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

V súlade s prechodnými ustanoveniami upravenými v § 37m zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“) v roku 2022 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (ďalej len „rada“) vypočíta a predloží na rokovanie Národnej rady SR do 75 dní po zverejnení správy o dlhodobej udržateľnosti limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025 na základe metodiky vypracovanej radou po dohode s Ministerstvom financií SR (ďalej len „ministerstvo financií“). Limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025 schvaľuje Národná rada SR uznesením.

Dohoda na metodike výpočtu limitu verejných výdavkov bola dosiahnutá dňa 22. decembra 2022. Rada 22. decembra 2022 predložila limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025 do Národnej rady SR (zohľadňujúc stav legislatívy k 13. decembru 2022).

Národná rada SR 22. decembra 2022 schválila novelu zákona o rozpočtových pravidlách, pričom bol do § 30aa doplnený nový odsek v znení:

„(22) Ak je aktivovaná všeobecná úniková doložka v súlade s osobitnými predpismi,^{42abe)} vláda nie je povinná zosúladiť rozpočet verejnej správy s limitom verejných výdavkov, ale je povinná predložiť národnej rade rozpočet verejnej správy, ktorého obsahom je informácia o vzťahu schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy, za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť; v tomto prípade sa postup podľa § 4 ods. 3 druhej a tretej vety nepoužije. Ak je aktivovaná všeobecná úniková doložka a rozpočet verejnej správy je predložený národnej rade a limit verejných výdavkov nie je národnou radou schválený, vláda informuje národnú radu o vzťahu schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy do 30 dní po schválení limitu verejných výdavkov. Ak po schválení limitov verejných výdavkov subjektov verejnej správy a ďalších súčastí rozpočtu verejnej správy rozpočtovaných v rozpočte verejnej správy a po schválení zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok podľa § 4 ods. 3 dôjde k aktivácii všeobecnej únikovej doložky, vláda môže prekročiť limit verejných výdavkov, ktorý je súčasťou rozpočtu verejnej správy, za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť. Ak je aktivovaná všeobecná úniková doložka, postup podľa odseku 8 sa nepoužije; požiadavka na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti podľa odseku 1 tým nie je

^{42abe)} Nariadenie (ES) č. 1466/97 v platnom znení. Nariadenie (ES) č. 1467/97 v platnom znení.

dotknutá. Limit verejných výdavkov je súčasťou rozpočtu verejnej správy od roku, od ktorého sa deaktivuje všeobecná úniková doložka podľa prvej vety.“.

V Národnej rade SR bol 22. decembra 2022 **schválený vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2023** vrátane pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu (podaného 21. decembra 2022), ktorým sa v § 7 ods. 1 stanovil limit verejných výdavkov pre rok 2023 v sume **41 321 154 940 eur**.

Ministerstvo financií prepočítalo návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 (predloženého na rokovanie NR SR) do metriky limitu verejných výdavkov (viď. popis v druhom odstavci), a to s cieľom jeho porovnania s limitom verejných výdavkov predloženým radou. Uvedené zobrazuje nasledujúca tabuľka:

Limit verejných výdavkov (v eur)

	2023	2024	2025
RRZ - LVV predložený do NR SR (22.12.2022) ¹⁴	41 321 154 940	44 309 099 762	45 621 482 931
Výdavky RVS spadajúce pod LVV	41 313 764 484	44 668 703 832	46 547 502 099
Rozdiel (MF SR oproti RRZ)	-7 390 456	359 604 070	926 019 168

Z uvedeného vyplýva, že rozpočet verejnej správy na rok 2023 je v súlade s limitom verejných výdavkov na rok 2023 schváleným zákonom č. 526/2022 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2023 a zároveň aj s limitom verejných výdavkov na rok 2023 vypočítaným a predloženým radou do NR SR. Keďže limit verejných výdavkov vypočítaný a predložený radou na rokovanie národnej rady je rovný ako limit verejných výdavkov ustanovený v § 7 ods. 1 zákona č. 526/2022 Z. z., tak podľa § 7 ods. 2 tohto zákona sa uplatní limit verejných výdavkov ustanovený v § 7 ods. 1 zákona č. 526/2022 Z. z.

Pozmeňujúcim a doplňujúcim návrhom k vládnemu návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 sa presunuli výdavky pôvodne rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladničná správa do kapitoly Ministerstvo spravodlivosti SR v sume 33 mil. eur súvisiace so súdnou reformou a do kapitoly Ministerstvo zdravotníctva SR v sume 820 mil. eur (z toho na poistné za poistencov štátu 515 mil. eur). Uvedené zmeny nemajú vplyv na schodok rozpočtu verejnej správy. Poistné za poistencov štátu však má vplyv na celkové konsolidované príjmy a konsolidované výdavky rozpočtu verejnej správy¹⁵. V metodike výpočtu, aktualizácie a hodnotenia plnenia limitov verejných výdavkov sa v časti **5 Vyhodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov**, v bode **5.1 Položky zohľadnené pri vyhodnotení plnenia limitu** na str. 42, uvádza: „Tretou skupinou (metodických vplyvov) je poistné platené štátom. Zdravotné poistenie platené štátom za zákonom definovaný okruh osôb (napríklad nezamestnaní) zvyšuje výdavky štátneho rozpočtu a aj príjmy zdravotných poisťovní. Ide o transakciu medzi subjektmi verejnej správy, ktorá sa v zmysle metodiky ESA 2010 nekonsoliduje, čím sa navyšujú o rovnakú sumu príjmy aj výdavky verejnej správy⁷¹. Medziročné zmeny vo výške platby štátu potom vedú aj k zmenám v úrovni príjmov a výdavkov bez vplyvu na saldo verejnej správy.“.

¹⁴ <https://www.rz.sk/limit-verejnych-vydavkov-na-roky-2023-2025/>

¹⁵ Časť 2.5. Bilancia príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010

⁷¹ Zmeny v poistnom platenom štátom sa používajú na dofinancovanie potrieb v sektore zdravotníctva prostredníctvom verejnej a súkromných zdravotných poisťovní. Alternatívny spôsob, keď dochádza k dofinancovaniu verejnej zdravotnej poisťovne prostredníctvom zvýšenia jej základného imania, nemá vplyv na úroveň príjmov a výdavkov verejnej správy, keďže kapitálový transfer poskytovaný zo štátnych finančných aktív sa v zmysle metodiky ESA 2010 konsoliduje. Z pohľadu výdavkových limitov by obe transakcie mali byť neutrálne, preto sa zmeny v štátom platenom poistnom zohľadnia v rámci metodických vplyvov.

Z uvedeného vyplýva, že rozpočet verejnej správy na rok 2023 je aj po pozmeňujúcom a dopĺňujúcom návrhu k vládnemu návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 v súlade s limitom verejných výdavkov na rok 2023.

V rokoch 2024 a 2025 nie je rozpočet verejnej správy v súlade s limitom verejných výdavkov vypočítaným a predloženým radou do NR SR; limit verejných výdavkov na roky 2024 a 2025 nebol schválený národnou radou. Z tohto dôvodu bude pri príprave návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 potrebné identifikovať návrh konsolidačných opatrení, prijatím ktorých by bol zabezpečený súlad návrhu rozpočtu verejnej správy s limitom verejných výdavkov na roky 2024 a 2025 schválených Národnou radou SR.

2.4. Hrubý dlh

Dlh verejnej správy v roku 2021 po prvýkrát prekročil hranicu 60 % HDP s historicky najvyššou úrovňou 62,2 % HDP¹⁶. Oproti roku 2020 sa dlh zvýšil o 3,3 p. b hlavne z dôvodu pretrvávajúceho deficitu verejnej správy (5,5 p. b.), ktorý reflektoval vysoké výdavky na boj s COVID-19 – udržanie zamestnanosti, sociálnu pomoc a výdavky v zdravotníctve v celkovom objeme 3 % HDP. K nárastu zadlženia prispeli aj rastúce vklady subjektov mimo sektora verejnej správy v Štátnej pokladnici (1,6 p. b.)¹⁷.

V roku 2022 sa očakáva výraznejší pokles dlhu a návrat pod 59 % HDP¹⁸. Z dôvodu stále prítomného deficitu nominálny hrubý dlh v roku 2022 bude rásť. V pomere k HDP však medziročne klesne o 3,6 p. b., čo zabezpečí ešte stále rastúca ekonomika a aktuálne vysoká miera inflácie cez efekt menovateľa. K poklesu zadlženia tiež prispievajú výbery vkladov subjektov mimo sektora verejnej správy zo Štátnej pokladnice, ktoré znižujú záväzky štátu s vplyvom na hrubý dlh.

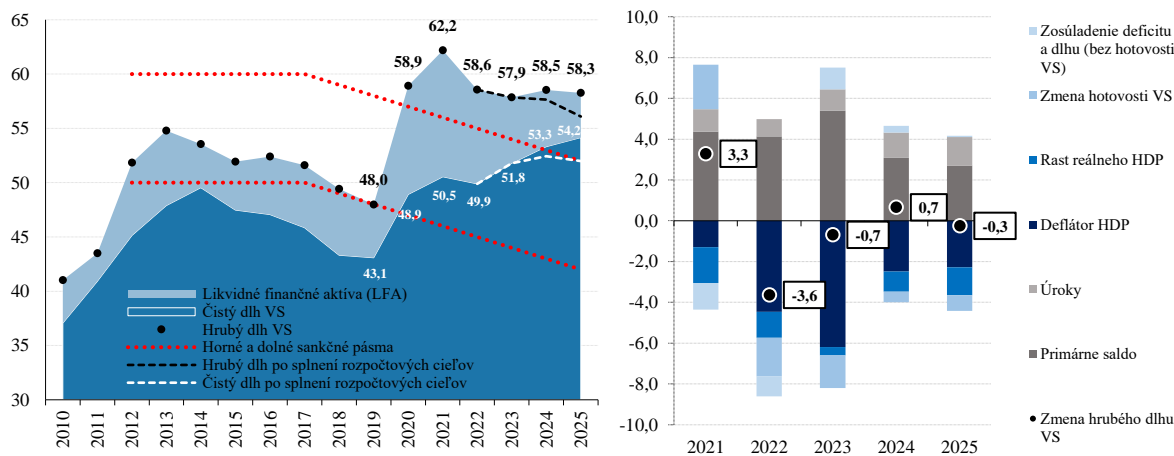
Dlh bude pokračovať v miernom poklese aj v roku 2023, čomu výrazne pomôže vysoká očakávaná inflácia a využitie naakumulovaných likvidných zdrojov. Napriek vysokému očakávanému deficitu v roku 2023 dlh v pomere k HDP medziročne klesne o necelý 1 p. b. Negatívny vplyv schodku rozpočtu na dlh budú kompenzovať nominálny rast ekonomiky ťahaný predovšetkým vysokou infláciou a tiež využitie likvidných zdrojov, naakumulovaných v posledných dvoch rokoch na úkor nových emisií. Deficit verejnej správy sa tak v plnej miere nepretaví do nárastu zadlženia a hrubý dlh klesne tesne pod 58 % HDP. Ak by veľká časť opatrení na kompenzáciu rastu cien energií bola hrazená z eurofondov, dlh by mohol klesnúť výraznejšie.

¹⁶ Dlh verejnej správy je vyjadrený ako podiel na HDP. Uvažuje sa s predbežnými údajmi z jesennej notifikácie Eurostatu. Oproti jarnej notifikácii na úrovni 63,1 % HDP dochádza k jeho revízií nadol o necelý 1 percentuálny bod (p. b.) z dôvodu spresnenia úrovne nominálneho HDP. Napriek tomu dlh ostáva stále nad najvyšším sankčným pásmom dlhovej brzdy (56 % HDP pre rok 2021).

¹⁷ Zákon o Štátnej pokladnici umožňuje subjektom s majetkovou účasťou štátu ukladať finančné prostriedky na účtoch Štátnej pokladnice. V prípade, že tieto subjekty nie sú zaradené do sektora verejnej správy, ich prostriedky na účtoch sú považované za záväzky SR a vstupujú do hrubého dlhu.

¹⁸ Oproti návrhu rozpočtu verejnej správy aktuálna prognóza hrubého dlhu MF SR na horizonte do roku 2025 zohľadňuje korekciu publikovanú v korigende Návrhu rozpočtového plánu SR na rok 2023 a tiež skutočný vývoj emisií štátnych dlhopisov do konca roku 2022 a aktuálny emisný plán.

Graf 5 – Strednodobá prognóza hrubého a čistého dlhu verejnej správy (% HDP); Príspevky faktorov k medziročnej zmene hrubého dlhu (% HDP)

Pozn.: Sankčné pásma predstavujú aktuálne platný ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti. Základný scenár prognózy vychádza z predpokladov deficitov fiškálneho rámca, ktoré zodpovedajú aktuálnym schodkom VS – 6,4 %, 4,3 % a 4,1 % HDP pre 2023 až 25.

Strednodobá prognóza za horizontom budúceho roku naznačuje stabilizáciu dlhu verejnej správy okolo 58 % HDP. Dlh v pomere k HDP sa do konca roku 2025 udrží okolo úrovne 58 % HDP a jeho výraznejší pokles bez dodatočných opatrení nebude možný. Hlavným dôvodom bude inflácia, ktorá oproti 2023 zvolní, ale aj nadpriemerné úrovne deficitov verejnej správy. K poklesu dlhu prispeje aj postupné rozpúšťanie hotovostnej rezervy, ktorá by sa mala vrátiť k predkrízovým úrovniam. Úrokové náklady do 2025 vzrastú k úrovni 1,4 % HDP, odrážajúc zvyšovanie výnosov dlhopisov na finančných trhoch. Celkový rast úrokových nákladov bude však sčasti tlmený zafixovaním úročenia a využitím nahromadených likvidných aktív z minulých rokov. Pri splnení rozpočtových cieľov poklesu deficitu pod 3 % HDP do roku 2025 by mohol byť hrubý dlh na horizonte rozpočtu nižší o vyše 2 p. b.

Čistý dlh v roku 2021 po prvýkrát presiahol 50 % HDP, na horizonte rozpočtu bude ďalej rásť. Zvýraznenie rozdielu úrovne hrubého a čistého dlhu do roku 2021 odráža dva roky pandémie COVID-19, kedy sa hotovosť nahromadila pri pôvodných vyhlídkach negatívnejších dôsledkov pandémie. Likvidné finančné aktíva verejnej správy tak dosiahli v 2021 rekordnú úroveň 11,6 % HDP. Od roku 2023 sa predpokladá postupné znižovanie likvidných aktív, čo v základnom scenári prognózy¹⁹ povedie k postupnému rastu čistého dlhu mierne nad úroveň 54 % HDP.

¹⁹ Základný scenár počíta so schodkami z fiškálneho rámca rozpočtu. Voči stanoveným cieľom chýbajú trvalé konsolidačné opatrenia v objeme približne 2 miliárd eur do roku 2025.

Tabuľka 18 – Štruktúra hrubého dlhu verejnej správy (% HDP)

(% HDP, stav k 31.12.)	2020	2021	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Hrubý dlh verejnej správy	58,9	62,2	61,5	58,6	57,9	58,5	58,3
- štátny dlh (bez vplyvu medzinár. záväzkov)	53,6	57,3	57,3	54,1	53,9	54,8	54,7
- podiel SR na dlhu EFSF	2,0	1,9	1,8	1,7	1,5	1,4	1,3
- vklad v ESM	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
- dlh ostatných subjektov verejnej správy	2,4	2,2	1,6	2,0	1,8	1,7	1,6
Medziročná zmena hrubého dlhu	10,9	3,3	-0,1	-3,6	-0,7	0,7	-0,3
Čistý dlh verejnej správy	48,9	50,5	56,3	49,9	51,8	53,3	54,2

Pozn.: Prezentovaná prognóza hrubého dlhu uvažuje v prípade odhadov budúcich úrovni HDP aj so spätnou revíziou HDP do roku 2019 (podľa jesennej notifikácie Eurostatu). Reťazenie nominálnych medziročných rastov HDP pre roky 2022 až 2025 z poslednej prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy je zostavený revidovaný časový rad očakávaných úrovni HDP. OS – očakávaná skutočnosť ku koncu roka; N – návrh rozpočtu. Zdroj: MF SR

Hrubý dlh verejnej správy z pohľadu hotovostných tokov

Nominálny vývoj dlhu ukazuje, že na horizonte rozpočtu bude hlavným zdrojom rastu zadĺženia potreba krytia hotovostného schodku štátneho rozpočtu. V rokoch 2024 a 2025 sa hotovostný deficit udrží okolo úrovne 5 mld. eur, čo bude primárne vplyvať na rast nominálneho hrubého dlhu. Počas celého rozpočtového horizontu sa očakáva uvoľňovanie finančných prostriedkov naakumulovaných v Štátnej pokladnici (ŠP), čo umožní nižší objem nových emisií dlhopisov a zníži tlak na vyššie zadĺženie. Úverová aktivita ostatných subjektov verejnej správy bude prispievať k celkovému zadĺženiu mierne vďaka previsu získavania nových úverov nad splácaním istín. Metodické úpravy (napr. diskont pri emisii a splatení dlhopisov) ovplyvnia dlh výrazne negatívne, pričom tento vplyv plynie zo štátnych dlhopisov najmä s dlhšou splatnosťou. Aktuálne vyššie úrokové sadzby totiž pri nízkych kupónoch štátnych dlhopisov zvyšujú požadované diskonty pri emisiách, čo sa negatívne prejavuje na hrubom dlhu.

Tabuľka 19 – Vplyvy na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (mil. eur)

(v mil. eur)	2020	2021	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	45 306	55 023	59 963	61 267	63 545	70 771	76 157
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	9 717	6 244	4 921	2 277	7 226	5 386	4 706
- hotovostný deficit ŠR	7 758	7 014	5 474	5 654	8 341	4 813	5 175
- prostriedky ŠP využité pre financovanie hotovostného deficitu ŠR	1 767	-2 365	-711	-2 313	-2 363	-536	-1 544
- zadĺženie ostatných subjektov VS	79	-153	38	52	16	30	22
z toho: ŽSR + ŽSSK	56	-140	-38	-41	-42	-12	-12
z toho: NDS	-30	-43	-37	-37	0	0	0
z toho: Dopravné podniky obcí	10	-6	39	39	35	28	24
z toho: Samosprávy (obce + VÚC)	-3	18	7	62	32	22	13
- zmena záruk SR v EFSF	0	0	0	0	0	0	0
- emisný diskont	28	18	134	542	1 281	1 091	1 052
- diskont pri splatnosti	-16	-2	-11	-11	-49	-12	0
- ostatné*	101	1 732	-2	-1 646	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	55 023	61 267	64 884	63 545	70 771	76 157	80 863
v % HDP	58,9	62,2	61,5	58,6	57,9	58,5	58,3
<i>p.m. príspevok SR do ESM</i>	<i>134</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Pozn.: * vrátane vkladov subjektov mimo sektora VS v Štátnej pokladnici. Zdroj: MF SR
Hotovostný deficit v základnom scenári podľa fiškálneho rámca. Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roka, mínusové položky dlh znižujú.

2.5. Bilancia príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010

Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy v metodike ESA 2010 poskytuje prehľad hlavných agregátnych položiek podľa klasifikácie ESA 2010, čím je dosiahnutá porovnateľnosť údajov rozpočtu verejnej správy s Eurostatom notifikovanou dosiahnutou skutočnosťou za príslušný rok.

Tabuľka 20 - Bilancia rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v metodike ESA 2010

(v mil. eur)	ESA kód	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Príjmy spolu	TR	36 694,8	39 512,2	44 173,9	44 927,3	51 094,5	50 260,2	52 772,5
v % HDP		39,85	40,68	41,86	41,40	41,78	38,62	38,03
Daňové príjmy	D.2R+D.5R	17 832,0	19 172,7	20 289,3	21 619,4	23 893,7	25 056,5	26 244,7
Dane z produkcie a dovozu	D.2R	11 149,7	12 000,3	12 474,2	13 272,1	14 457,1	14 983,7	15 568,0
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5R	6 682,3	7 172,4	7 815,1	8 347,3	9 436,5	10 072,8	10 676,7
Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61R	14 499,8	15 620,2	15 845,8	16 665,2	18 424,2	19 318,8	20 504,7
Nedaňové príjmy		2 852,9	3 213,9	5 059,9	3 172,2	3 637,4	3 380,3	3 480,4
Tržby	P.11+P.12+P.131	2 346,6	2 511,1	4 569,8	2 627,0	2 921,8	2 912,6	2 953,2
Dôchodky z majetku	D.4R	506,4	702,7	490,1	545,2	715,5	467,7	527,2
Granty a transfery	D.39+D.7R+D.9R	1 510,1	1 505,5	2 979,0	3 470,6	5 139,3	2 504,6	2 542,7
z toho: z EÚ		1 098,1	1 196,1	2 336,8	2 288,3	3 996,8	1 823,0	1 898,4
Ostatné bežné transfery	D.7R	901,6	878,0	2 771,3	3 283,3	4 992,1	2 352,7	2 430,4
Kapitálové transfery	D.9R	608,5	627,5	207,6	187,3	147,2	151,9	112,2
Výdavky spolu	TE	41 730,0	45 485,4	49 387,4	50 325,5	58 965,7	55 882,1	58 463,9
v % HDP		45,32	46,83	46,80	46,37	48,21	42,94	42,13
Bežné výdavky		37 759,6	42 044,5	44 215,2	44 216,7	53 390,3	50 917,6	53 186,7
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	10 498,2	11 243,3	10 597,1	11 196,0	12 151,5	12 795,4	12 972,4
Medzis potreba	P.2	5 260,1	5 814,1	7 828,9	8 787,2	11 832,9	7 051,8	7 215,4
Dane	D.2P+D.5P	157,0	181,6	112,9	112,9	124,9	122,3	119,6
Subvencie	D.3P	1 240,4	1 369,2	1 118,1	1 142,3	981,2	854,4	946,7
Dôchodky z majetku	D.4P	1 105,1	1 082,6	918,3	915,7	1 278,2	1 609,0	1 932,6
Celkové sociálne transfery	D.6P	16 735,8	18 376,0	20 305,6	19 510,2	22 084,8	23 823,9	24 874,2
Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.62P	13 690,6	14 971,1	14 883,4	15 550,3	17 568,4	19 342,0	20 135,3
Naturálne sociálne transfery	D.632P	3 045,3	3 404,9	5 422,2	3 959,9	4 516,4	4 481,9	4 739,0
Ostatné bežné transfery	D.7P	2 763,0	3 977,8	3 334,4	2 552,4	4 936,7	4 660,7	5 125,7
Kapitálové výdavky		3 970,4	3 440,9	5 172,2	6 108,8	5 575,4	4 964,5	5 277,2
Kapitálové investície	P.5L	3 328,1	3 149,1	4 826,2	5 221,2	5 098,6	4 644,0	4 948,3
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51G	3 191,2	3 064,1	4 785,9	5 112,6	4 917,1	4 375,5	4 627,1
Zmena stavu zásob a nadob. mínus úbytok cenností	P.5M	137,3	99,2	64,6	130,9	235,7	292,3	344,9
Nadob. mínus úbytok nefinan. neprodukovaných aktív	NP	-0,4	-14,2	-24,3	-22,2	-54,2	-23,8	-23,8
Kapitálové transfery	D.9P	642,3	291,8	346,0	887,6	476,8	320,5	329,0
Čisté pôžičky poskytnuté (+) / prijaté (-)	B.9	-5 035,1	-5 973,1	-5 213,5	-5 398,2	-7 871,2	-5 621,9	-5 691,4
v % HDP		-5,47	-6,15	-4,94	-4,97	-6,44	-4,32	-4,10
HDP		92 079,3	97 122,5	105 535,5	108 525,8	122 307,7	130 135,2	138 771,0

Zdroj: MF SR

Celkové príjmy rozpočtu verejnej správy na rok 2023

Celkové príjmy rozpočtu verejnej správy na rok 2023 sa rozpočtujú v objeme 51,1 mld. eur, čo predstavuje 41,8 % HDP. Príjmová strana rozpočtu verejnej správy pozostáva z daňových príjmov, príspevkov na sociálne zabezpečenie, nedaňových príjmov a grantov a transferov.

Daňové príjmy svojím rozpočtovaným objemom 23,9 mld. eur na rok 2023 predstavujú hlavný zdroj príjmov rozpočtu.

Najväčšiu časť tvoria dane z produkcie a dovozu, a to v objeme 14,5 mld. eur, z toho daň z pridanej hodnoty 9,88 mld. eur a spotrebné dane 2,81 mld. eur. Zvyšok predstavujú daň z motorových vozidiel, odvod z hazardných hier a daň z nehnuteľností, ktorá je príjmom samosprávy.

Bežné dane z dôchodkov sa na rok 2023 rozpočtujú v objeme 9,44 mld. eur a zahŕňajú všetky dane z príjmov fyzických osôb v objeme 4,84 mld. eur a právnických osôb v objeme 4,02 mld. eur. Ďalej sem patrí aj daň z príjmov vyberaná zrážkou, dane z majetku a iné, ako napr. daň z nehnuteľností, za psa a pod.

Príspevky na sociálne zabezpečenie predstavujú druhú najvýznamnejšiu časť príjmov rozpočtu verejnej správy. Na rok 2023 sa rozpočtujú vo výške 18,4 mld. eur. Rozdeľujú sa podľa toho, či platcom príspevku je zamestnávateľ (10,0 mld. eur) alebo domácnosti (8,13 mld. eur). Príspevky na sociálne zabezpečenie zahŕňajú aj štátom platené poistné za skupiny osôb ustanovené zákonom.

Nedaňové príjmy sa na rok 2023 rozpočtujú v objeme 3,64 mld. eur a sú rozdelené podľa spôsobu a zdroja ich nadobudnutia na príjmy z trhovej a netrhovej produkcie a dôchodky z majetku. Medzi príjmy z trhovej a netrhovej produkcie s rozpočtovaným objemom 2,92 mld. eur sú zatriedené tržby, poplatky a platby za služby. Dôchodky z majetku pochádzajú z aktív verejnej správy, ide o príjmy ako dividendy, prijaté úroky alebo príjmy z prenájmu.

Granty a transfery sú na rok 2023 rozpočtované vo výške 5,14 mld. eur a najvýznamnejšiu časť predstavuje príjem zo všeobecného rozpočtu Európskej únie a prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 4,00 mld. eur. V zmysle metodiky ESA 2010 je v rámci verejnej správy zaznamenaná tá časť prostriedkov, ktorá je spotrebovaná samotnými subjektmi sektora verejnej správy. Tradične vyšší objem prostriedkov určený pre prijímateľov mimo sektora verejnej správy je vylúčený z príjmov aj výdavkov rozpočtu verejnej správy.

Celkové výdavky rozpočtu verejnej správy na rok 2023

Celkové výdavky rozpočtu verejnej správy na rok 2023 sa rozpočtujú v objeme 59,0 mld. eur, čo predstavuje 48,2 % HDP. Výdavkovú stranu rozpočtu verejnej správy v základnom delení tvoria bežné výdavky v objeme 53,4 mld. eur a kapitálové výdavky v objeme 5,58 mld. eur.

Kompenzácie zamestnancov tvoria výdavky subjektov verejnej správy na mzdy, poistné a ich významnou časťou sú aj prostriedky vyplatené pracovníkom pracujúcim na dohodu, odchodné, odstupné a naturálne mzdy. Na rok 2023 sa rozpočtujú v objeme 12,2 mld. eur. Rozpočtované kompenzácie zamestnancov oproti skutočnosti neobsahujú prostriedky EÚ a spolufinancovanie kapitol štátneho rozpočtu a grantové zdroje.

Medzispotreba pozostáva najmä z výdavkov na zaobstaranie tovarov a služieb potrebných pre činnosť subjektov verejnej správy. Vývoj medzispotreby závisí od aktuálnych potrieb sektora. Na rok 2023 sa rozpočtuje v objeme 11,8 mld. eur. Súčasťou medzispotreby sú aj výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií v objeme 3,40 mld. eur.

Subvencie predstavujú dotácie právnickým osobám, ktorých produkciu je potrebné podporiť. Na rok 2023 sa subvencie rozpočtujú na úrovni 981 mil. eur, z čoho najväčšiu časť predstavuje input zelenej energie v objeme 289 mil. eur.

Dôchodky z majetku na výdavkovej strane rozpočtu verejnej správy predstavujú úrokové náklady rozpočtované na rok 2023 v objeme 1,28 mld. eur. Vývoj úrokových nákladov záleží najmä od vývoja úrokových sadzieb a objemu potrebnej likvidity štátu, resp. ostatných subjektov verejnej správy.

Celkové sociálne transfery tvoria najväčšiu časť výdavkov rozpočtu verejnej správy na rok 2023 a sú rozpočtované v objeme 22,1 mld. eur. Sociálne transfery sa rozdeľujú podľa spôsobu ich čerpania na sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov a naturálne sociálne transfery. Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov zahŕňajú všetky dávky vyplácané príjemcom v peňažnej forme a na rok 2023 sa rozpočtujú v objeme 17,6 mld. eur a najväčšiu časť tvoria dôchodkové dávky zo starobného a invalidného poistenia v objeme 9,81 mld. eur. V rámci naturálnych sociálnych transferov sú klasifikované výdavky poistenia v rámci verejného zdravotného poistenia v rozpočtovanom objeme 4,52 mld. eur.

Ostatné bežné transfery zahŕňajú bežné výdavky, ktoré svojou povahou nepatria medzi subvencie, resp. sociálne transfery. Z ich rozpočtovanej hodnoty na rok 2023 v sume 4,94 mld. eur tvorí najväčšiu časť odvod do rozpočtu EÚ, a to v objeme 1,03 mld. eur.

Kapitálové výdavky sa rozpočtujú v roku 2023 v objeme 5,58 mld. eur, z čoho najväčšiu časť predstavujú kapitálové investície, a to v objeme 5,10 mld. eur. Zvyšnú časť predstavujú kapitálové transfery v objeme 477 mil. eur. Tieto sú určené na kapitálové investície iným subjektom mimo sektora verejnej správy.

2.6. Informácia o zapracovaných úpravách niektorých príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 2010

Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 bol vo viacerých aspektoch pripravovaný s ohľadom na Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020 až 2024, ktorým sa vláda okrem iného zaviazala k zníženiu podielu časti príjmov a výdavkov, ktoré neboli v minulých rokoch zahrnuté v rozpočte. Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 zahŕňa, rovnako ako rozpočet verejnej správy na roky 2022 až 2024, významnú časť týchto titulov ako FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured), naturálne mzdy, umelecká produkcia na vlastné použitie, výroba softvéru na vlastné použitie a príjmy a výdavky spoločnosti Slovak Investment Holding, a. s. (SIH)²⁰. V rámci rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 sa uvažuje s hodnotami na úrovni jarnej notifikácie skutočnosti za rok 2021, čo prezentuje nasledujúca tabuľka.

²⁰ Spoločnosť SIH zaradil ŠÚ SR v rámci jarnej notifikácie v roku 2021. Použitý údaj za spoločnosť vychádza z poslednej známej skutočnosti z podkladov ŠÚ SR v rámci jarnej notifikácie v roku 2022 za skutočnosť roku 2021. SIH je akciová spoločnosť v 100 % vlastníctve Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. Hlavným cieľom spoločnosti je podpora verejných a súkromných investícií v strategických sektoroch na Slovensku.

Tabuľka 21 – ESA 2010 tituly

ESA 2010 input, v mil. eur	ESA 2010 kód	Spolu	FISIM	Naturálne mzdy	Umelecká produkcia	Softvér	SIH
Saldo	B.9	32,2	0,0	0,0	0,0	0,0	32,2
Príjmy	TR	219,5	21,2	84,3	28,1	0,9	84,9
Tržby	P.11+P.12+P.131	122,5		84,3	28,1	0,9	9,2
Dôchodky z majetku, z toho	D.4r	21,5	21,2				0,2
Úroky	D.41r	21,5	21,2				0,2
Transfery	D.7r	75,5					75,5
Výdavky	TE	-187,2	-21,2	-84,3	-28,1	-0,9	-52,7
Kompenzácie zamestnancov	D.1p	-87,0		-84,3			-2,7
Medzispotreba	P.2	-71,7	-61,3				-10,3
Ostatné dane	D.29p	-1,1					-1,1
Úrokové náklady	D.41p	40,1	40,1				0,0
Transfery	D.7p	-38,5					-38,5
Kapitálové investície	P.5L	-29,1			-28,1	-0,9	-0,1

Pozn. znamienko (+) znamená zníženie, resp. znamienko (-) zvýšenie schodku rozpočtu verejnej správy

Zdroj: ŠÚ SR

V rámci rozpočtu verejnej správy sa rozpočtuje nulová medziročná zmena stavu pohľadávok a záväzkov. V rámci tzv. modifikujúcich faktorov štátneho rozpočtu sa na akruálnom princípe, v súlade s metodikou ESA 2010, upravujú špecifické známe tituly, ako napr. aktualizácia nákupu vojenskej techniky, rovnako je zavedené rozpočtovanie superdividend. V rozpočte verejnej správy na roky 2023 až 2025 sa prvýkrát zavádza rozpočtovanie upravujúcej položky - očistenie vplyvu príjmov za prostriedky EÚ z dôvodu úhrady korekcií na náklady štátu. Vzhľadom k tomu, že v dôsledku úpravy pohľadávky z titulu korekcií a následnej úhrady príjmov pod zdrojom EÚ dochádza k duplicitnému dopadu na ESA schodok, je potrebné túto skutočnosť eliminovať z výpočtu pohľadávky.

V rozpočte sa uvažuje s rovnakým objemom príjmov a výdavkov prostriedkov z rozpočtu EÚ, dochádza tak k rozpočtovaniu nulovej zmeny stavu pohľadávok voči EÚ. Rovnaký postup je použitý aj pri rozpočtovaní príjmov a výdavkov prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti. Pri rozpočtovaní odvodu do rozpočtu EÚ v prípade dostupných informácií sa zaznamenáva aj časové rozlíšenie tohto odvodu.

Ustanovením § 16 ods. 1 novely zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách bolo doplnené zostavovanie rozpočtu aj pre podnikateľskú činnosť. Verejná vysoká škola si na finančné zabezpečenie hlavnej činnosti a podnikateľskej činnosti zostavuje rozpočet pozostávajúci z výnosov a nákladov na kalendárny rok a hospodári na jeho základe. V rámci podnikateľskej činnosti vykonáva za úhrady činnosť nadväzujúcu na jej vzdelávaciu, výskumnú, vývojovú, liečebno-preventívnu, umeleckú alebo ďalšiu tvorivú činnosť alebo činnosť slúžiacu na účinnejšie využitie ľudských zdrojov a majetku. Prostriedky získané touto činnosťou používa verejná vysoká škola na plnenie tých úloh, na ktoré bola zriadená.

Rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 obsahuje tak na strane príjmov ako aj na strane výdavkov údaje za zelenú energiu²¹.

²¹ Zelená energia predstavuje systém podpory obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby energie, ktorý je v zmysle metodiky ESA 2010 presmerovaný cez sektor verejnej správy. Objem inkasovanej TPS - tarifa za prevádzku systému predstavuje daňové príjmy rozpočtu verejnej správy a náklady na poskytnutie podpory predstavujú subvencie.

2.7. Informácia o nerozpočtovaných tituloch

Do rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 bola na základe notifikovanej skutočnosti zahrnutá významná časť titulov, ktoré dosiaľ neboli z objektívnych dôvodov obsiahnuté v rozpočte.

Ide najmä o subjekty, ktoré sú ŠÚ SR zaradené v sektore verejnej správy a nie sú zahrnuté v rozpočte. Sektor verejnej správy (S.13) vykazuje za august 2022 v registri organizácií vedenom ŠÚ SR celkovo 8 141 subjektov, z toho v ústrednej správe (S.1311) vykazuje 1 028 subjektov, v územnej samospráve (S.1313) vykazuje 7 111 subjektov a vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia (S.1314) vykazuje 2 subjekty, a to Sociálnu poisťovňu a Všeobecnú zdravotnú poisťovňu²². Z celkového počtu subjektov sektora verejnej správy (S.13) je v likvidácii, resp. v konkurze 111 subjektov. Rozpočet verejnej správy neobsahuje príjmy a výdavky za 853 subjektov, z toho 62 organizácií v rámci ústrednej správy (S.1311) a 791 organizácií v rámci územnej samosprávy (S.1313).

V prípade ústrednej správy ide o malé neziskové organizácie štátu, štátne podniky, akciové spoločnosti a pod. V územnej samospráve ide najmä o neziskové účtovné jednotky (záujmové združenia právnických osôb a iné právne formy, ako napr. neziskové organizácie). Získavanie údajov od týchto subjektov je problematické. Údaje za skutočnosť sa získavajú nie z finančných výkazov, ale z účtovných výkazov jednotlivých organizácií, pričom mnohé z nich napriek zákonnej povinnosti nepredkladajú účtovné výkazy. Zároveň ich celkový vplyv na bilanciu verejných financií bol za posledné roky zanedbateľný. Z pozitívneho vplyvu za rok 2021 na úrovni 35,4 mil. eur predstavuje podstatnú časť hospodárenie ostatných malých subjektov ústrednej správy. Vplyv nerozpočtovaných subjektov na dosiahnutú skutočnosť za posledné tri roky prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 22 - Príjmy a výdavky nerozpočtovaných subjektov

(ESA 2010, v tis. eur)	ESA 2010	2019 S	2020 S	2021 S
Saldo	B.9	1 704	24 035	35 442
Príjmy	TR	77 022	93 420	122 234
Výdavky	TE	75 318	69 385	86 792

Zdroj: ŠÚ SR

Európsky nástroj finančnej stability (EFSF), tzv. euroval 1 je medzinárodná akciová spoločnosť, ktorú založili členské štáty eurozóny s cieľom zabezpečiť finančnú stabilitu v Európe poskytovaním finančnej pomoci krajinám eurozóny, ktoré stratili prístup k finančným trhom. EFSF si požičiava na finančných trhoch za zvýhodnených podmienok, nakoľko jej finančné záväzky sú priamo garantované jej akcionármi, t. j. členskými štátmi. Tieto finančné zdroje EFSF následne prepožičiava členskému štátu, ktorému bola pomoc schválená. Údaje za skutočnosť získava Štatistický úrad SR z Eurostatu, a to až po skončení príslušného kalendárneho roka. Hodnoty príjmov a výdavkov pre danú krajinu sa každoročne prepočítavajú a menia v závislosti od objemu prijatých a uhradených úrokov za daný rok. Vplyv na bilanciu verejných financií v jednotlivých rokoch je minimálny. Ministerstvo financií SR pri tvorbe rozpočtu verejnej správy nedisponuje potrebnými údajmi, a preto príjmy a výdavky EFSF nie sú obsiahnuté v rozpočte verejnej správy.

²² Verejné príjmy a výdavky súkromných zdravotných poisťovní Dôvera a Union sú súčasťou verejných financií.

Tabuľka 23 - Príjmy a výdavky EFSF - European Financial Stability Facility

(ESA 2010, v tis. eur)	ESA 2010	2019 S	2020 S	2021 S
Saldo	B.9	-130	14	N/A
Príjmy	TR	24 353	23 216	N/A
Imputovaný výnosový úrok EFSF	D.41r	24 353	23 216	N/A
Výdavky	TE	24 483	23 202	N/A
Imputovaný poplatok EFSF - prevádzkové náklady	P.2	337	341	N/A
Imputovaný nákladový úrok EFSF	D.41p	24 146	22 861	N/A

Zdroj: ŠÚ SR

2.8. Jednorazové a dočasné opatrenia

Na základe zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa jednorazovým vplyvom rozumie príjem alebo výdavok, ktorý nemá trvalý alebo opakujúci sa charakter a má časovo obmedzený vplyv na saldo rozpočtu verejnej správy. Na identifikáciu jednorazových opatrení existuje viacero metodík. Jedna vychádza z metodiky Paktu stability a rastu²³, MF SR v minulosti vypracovalo aj národnú metodiku²⁴. Nasledujúca tabuľka zobrazuje zoznam dočasných opatrení a vplyvov zapracovaných v rozpočte verejnej správy na roky 2023 až 2025.

²³ https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/report-public-finances-emu-2015_en

²⁴ https://www.mfsr.sk/files/archiv/priloha-stranky/20049/47/Manual_oneoffs_20150630.pdf

Tabuľka 24 - Jednorazové a dočasné opatrenia

(ESA 2010, v mil. eur)	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu opatrenia 1 až 4B (Kurzarbeit)	-1266	-204	-	-	-
Kurzarbeit pre materské školy a ZUŠ	-18	-	-	-	-
Podpora podnikania v cestovnom ruchu a gastro	-120	-65	-	-	-
Podpora podnikania v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu	-8	-	-	-	-
Preplácanie nájmu	-94	-14	-	-	-
Podpora uchádzačov o zamestnanie	-	-	-	-	-
SOS príspevok	-66	-11	-	-	-
Rodičovský príspevok (predĺženie počas obdobia mimoriadneho stavu)	-49	-6	-	-	-
Dávka v nezamestnanosti (predĺženie obdobia poberania)	-40	-	-	-	-
Jednorazový príspevok na dieťa	-76	-	-	-	-
Humanitárna pomoc a úrazový príplatok	-8	-	-	-	-
Nemocenské (PN) - dávky vyplatené nad úrovňou roka 2019 (indexované)	-211	-61	-	-	-
Ošetrovné (OČR) - dávky vyplatené nad úrovňou roka 2019 (indexované)	-35	-11	-	-	-
Odpustenie sociálnych odvodov za apríl	-	-	-	-	-
Odpočít firemných strát z rokov 2015-18	-	-	-	-	-
Nesplatenie časti odložených odvodov	-7	-2	-	-	-
Nulová daň z pridanej hodnoty na respirátory FFP2/3	-10	-	-	-	-
Odmeny pracovníkom v zdravotníctve	-54	-10	-	-	-
Platba doktorom špecialistom	-	-	-	-	-
Zvýšené výdavky - ventilátory a iné	-25	-	-	-	-
Výdavky na testovanie	-332	-84	-	-	-
Náklady na lieky a vakcináciu	-162	-231	-250	-	-
Zariadenie a iné výdavky ZZ	-261	-	-	-	-
Tvorba pohotovostných zásob (mimo testov)	-15	-65	-	-	-
Odmeny pracovníkom v prvej línii (mimo MZ)	-9	-	-	-	-
Tovary a služby súvisiace s COVID-19 (dezinfekcia, iné)	-17	-	-	-	-
Dotáčné schémy rôznym sektorom / subjektom	-76	-	-	-	-
Opatrenia hospodárskej mobilizácie	-112	-74	-	-	-
Vklad do základného imania Slovenskej záručnej a rozvojovej banky	-	-	-	-	-
Vklad do základného imania Letových prevádzkových služieb	-	-	-	-	-
Očkovacia prémie a sprostredkovateľský bonus	-28	-	-	-	-
Finančná pomoc pre seniorov, ktorí sa dali zaočkovať	-216	-130	-	-	-
Vyvolané COVID záruky	-23	-25	-	-	-
Ostatné opatrenia súvisiace s pandémiou COVID	-48	-22	-	-	-
Financovanie opatrení súvisiacich s pandémiou z EU zdrojov	388	-	-	-	-
Špeciálny odvod do EÚ - podhodnotené preclievania tovaru z III. Krajín	-527	-	-	-	-
Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine	-	-250	-100	-	-
Jednorazová podpora pre ľudí ohrozených infláciou	-	-106	-	-	-
Vyplatenie 14. dôchodkov	-	-208	-	-	-
Dodatočné opatrenia súvisiace s rastom cien energií	-	-650	-3500	-	-
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov (solidárny príspevok, strop na ceny)	-	313	462	-	-
Osobitný odvod pre Vodohospodársku výstavbu (z nadmerného zisku)	-	-	150	-	-
Platba DPH koncesionára stavby D4/R7	130	-	-	-	-
Spolu	-3394	-1914	-3238	0	0

(+) zlepšenie salda, (-) zhoršenie salda

Zdroj: MF SR

Jednorazové a dočasné opatrenia spôsobené pandémie

V rokoch 2021 a 2022 boli identifikované nasledujúce opatrenia v oblasti príjmov a výdavkov súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19. Vzhľadom na to, že opatrenia tvoria spolu jednu kategóriu vládnej pomoci, do jednorazových opatrení sa kvalifikujú aj jednotlivé opatrenia s vplyvom na saldo pod 0,05 % HDP.

- **Úhrada práceneschopným zamestnancom v karanténe alebo domácej izolácii, resp. zamestnancom starajúcich sa o člena domácnosti vo výške 55 % ich hrubej mzdy.** Pre nemocenské sa zaviedla možnosť čerpania kvôli karanténe alebo domácej izolácii. Štát dočasne (do novembra 2021) preplácal nemocenské od prvého dňa vo výške 55 % predošlého príjmu. Pracujúci rodič s dieťaťom vo veku do 11 rokov mohol čerpať ošetrovné počas celého obdobia zavretých škôl a škôlok. Na ošetrovné mali nárok aj rodičia chorých detí či detí v karanténe. Počas apríla 2021 došlo k navýšeniu miery náhrady na 75 % hrubej mzdy pri oboch dávkach. Následne sa však miera náhrady znížila na bežnú úroveň.
- **Ostatné opatrenia sociálnej pomoci:** 1. Predĺženie vyplácania dávky v nezamestnanosti aj po uplynutí maximálnej doby poberania. 2. Predĺženie nároku na rodičovský príspevok aj po dovŕšení 3 rokov dieťaťa, resp. 6 rokov, ak malo dieťa dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav. 3. SOS príspevok ako pomoc pre všetkých tých, ktorí sa nedostali k inej finančnej pomoci. 4. Jednorazové zvýšenie prídavku na dieťa vo výške 333 eur pre rodiny s deťmi v hmotnej núdzi. Rodičia ostatných nezaopatrených detí dostali jednorazové zvýšenie prídavku vo výške 100 eur. 5. Vyplácanie úrazového príplatku zamestnancom, ktorí sa nakazili koronavírusom, počas výkonu zamestnania. 6. Predĺženie podporného obdobia na čerpanie dávky nemocenské.
- **Príspevok na udržanie zamestnanosti pre podniky, ktoré museli byť zatvorené alebo boli nútené výrazne obmedziť svoju činnosť.** Zamestnávateľom, ktorí udržali pracovné miesta počas núdzového stavu sa preplácala časť mzdových nákladov zamestnancov.
- **Podpora pre jednoosobové spoločnosti a nízkopríjmové samostatne zárobkové osoby, ktoré nemali príjem z podnikania.**
- **Ostatné opatrenia na podporu udržania zamestnanosti:** 1. Sektorová schéma sa zamerala na udržanie zamestnanosti v materských a základných umeleckých školách. 2. Podpora podnikania bola poskytnutá v cestovnom ruchu, podnikateľom v gastronómii, v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu. 3. Schéma preplácania nájomov podnikom bola určená pre podniky, ktoré uhrádzali nájomné za prevádzku počas obdobia sťaženého užívania.
- **Nulová sadzba dane z pridanej hodnoty na respirátory FFP2/3 sa uplatňovala v roku 2021.**
- **Zvýšené výdavky zdravotníctva a iných sektorov na boj proti ochoreniu COVID-19.** Ide o nákupy zdravotníckych pomôcok a materiálu, či extra výdavky na ľudský kapitál súvisiacich so zdravotníckymi zariadeniami ako aj ostatnými inštitúciami verejnej správy. Patria tu najmä náklady na testovanie, vakcináciu, platby lekárom špecialistom a iné.
- **Ostatné opatrenia:** 1. Vyplácaný jednorazový bonus pre vybrané skupiny obyvateľstva po zaočkovaní sa prvou, druhou alebo treťou dávkou. 2. Očkovacia prémie a sprostredkovateľský bonus. 3. Predĺženie poberania dávky v nezamestnanosti. 4. Úrazový príplatok z dôvodu ochorenia na COVID-19 v práci.
- **Vyvolané COVID záruky.** Ide o náklady zo zlyhaných úverov poskytovaných so zárukou štátu.

- **Rezerva na výdavky spojené s pandémiou ochorenia COVID-19 v roku 2023.** Rezerva sa tvorí pre prípad ďalších prípadných vln pandémie.

Jednorazové a dočasné opatrenia súvisiace s energetickou krízou

- **Jednorazová pomoc vybraným skupinám obyvateľstva z dôvodu vysokej inflácie.** Ide o jednorazovú pomoc pre rodiny vo forme zvýšeného prídavku na deti a nízko príjmové skupiny obyvateľstva vo výške 100 eur vyplácaná v júni. Zároveň vláda ohlásila vyplácanie „14. dôchodkov“, ktoré bude vo výške 70 % 13. dôchodku.
- **Dodatočné opatrenia súvisiace s rastom cien energií.** Rozpočet predpokladá, že ešte v tomto roku budú prijaté zatiaľ nešpecifikované opatrenia smerujúce na kompenzácie pre súkromné podniky a subjekty verejného sektora. Oveľa väčší balík kompenzácií je pripravený na budúci rok. Časť z týchto opatrení budú pravdepodobne preplatené z dosiaľ nevyčerpaných EÚ fondov III. programového obdobia, s čím však nepočíta základný scenár odhadov.
- **Platba DPH štátu koncesionárom stavby D4/R7 za rok 2020 a 2021.** Táto operácia nemá vplyv na hotovostný štátny rozpočet. Z hľadiska metodiky ESA 2010 je transakcia imputovaná ako pohľadávka v roku 2020 a zároveň sú alikvótne časti úhrady s negatívnym vplyvom rozrátané do budúcich rokov.
- **Nariadenie EÚ²⁵ zavádza tzv. solidárny príspevok pre vybrané sektory a strop na cenu elektrickej energie pre jej výrobcov, v čoho dôsledku budú plynúť dočasné príjmy.** Európska únia v reakcii na vysoké ceny energií prijala nariadenie, ktoré sa týka solidárneho príspevku z nadmerného zisku spoločností. Zároveň došlo k zastropovaniu príjmov z výroby elektrickej energie na úrovni 180 eur za MWh. Zisky firiem, ktoré predávajú elektrickú energiu nad túto cenu budú príjmom štátu. Schválené nariadenie je platné a účinné pre všetky členské štáty a stanovuje legislatívny rámec, ktorý je vhodné došpecifikovať národnou legislatívou.
- **Osobitný odvod pre Vodohospodársku výstavbu.** Nad rámec EÚ nariadenia sa uvalí odvod na štátny podnik Vodohospodárska výstavba. Podobne ako nariadenie EÚ cieľi na zdanenie nadmerného zisku z predaja elektriny. Štátny podnik môže podliehať osobitnému odvodu zo zisku po zdanení v zmysle zákona o štátnych podnikoch. Tento nástroj umožňuje štátu presunúť časť zisku z Vodohospodárskej výroby do štátneho rozpočtu prostredníctvom nariadenia.

Ostatné jednorazové a dočasné opatrenia

- **Výdavky spojené s vojenskou inváziou Ruska na Ukrajinu.** Ide najmä o výdavky vyplývajúce z tzv. Lex Ukrajina (I. II.III.) a priamych nákladov spojených s bezprostredným kontaktom s utečencami. Ďalej náklady spojené s vojenskou a humanitárnou pomocou zaslanou priamo na Ukrajinu. Vojenská invázia si vyžiadala aj tzv. vyvolané náklady.
- **Vysporiadanie platby do EÚ rozpočtu v súvislosti s platbou istiny a úrokov za nezrovnalosti pri preclievaní tovaru z tretích krajín.** Samotná istina vo výške 277 mil. eur z podhodnoteného preclievania bola zaplatená už na konci roka 2021. Eurostat

²⁵ Nariadenie EÚ, schválené ministrami hospodárstva EÚ dňa 30.9.2022, zavádza rámec pre nové príjmové opatrenia: a) solidárny príspevok z nadzisku („solidarity contribution“) a b) zastropovanie príjmov (na 180 eur na MWh).

rozhodol, že aj dodatočné zaplatenie úrokov vo výške 250 mil. eur bude zaznamenané v roku 2021.

3. Rozpočtovanie príjmov verejnej správy

3.1. Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov verejnej správy

Makroekonomické predpoklady uvedené v predchádzajúcej časti tohto dokumentu boli základom pre vypracovanie aktuálnych prognóz daňových príjmov verejnej správy na roky 2023 až 2025. Aktuálna prognóza bola podrobená nezávislému hodnoteniu v rámci Výboru pre daňové prognózy dňa 22.9.2022. Výsledkom je celkové hodnotenie charakteru prognózy MF SR na základe stanoveného kritéria²⁶. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov MF SR bola všetkými členmi Výboru označená ako **realistická**.

Aktuálna prognóza zohľadňuje okrem makroekonomického rámca a platnej legislatívy aj skutočné výnosy daní za rok 2021 podľa metodiky ESA 2010 (okrem DPFO z podnikania, DPPO a osobitného odvodu z regulovaných odvetví, ktoré sú odhadmi) a aktuálne hotovostné plnenie daní za január až august 2022.

Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov

Prognóza daňových príjmov pre účely rozpočtu verejnej správy je postavená na predpoklade rastu ekonomiky v roku 2022 na úrovni 1,9 % a rastu v roku 2023 na úrovni 0,6 % (viď časť o makroekonomických predpokladoch rozpočtu).

Medziročné zmeny príjmov sa pohybujú v rokoch 2021 až 2023 na historických maximách. Pre rok 2023 sa očakáva rast na úrovni 9,9 %. Avšak v ďalších rokoch sa vplyvom makroekonomického vývoja tempo rastu spomalí len na 6,4 % a následne na 5,6 % (Graf 6). V roku 2023 výnosy potiahne vývoj na trhu práce aj spotreba domácností. Rast nominálneho HDP taktiež prispieva k rastu daňových príjmov. V rokoch 2024 a 2025 sa však výrazne spomalí rast spotreby domácností, vývoj na trhu práce aj HDP. To spôsobí nižšie medziročné rasty ako v rokoch 2021 až 2023.

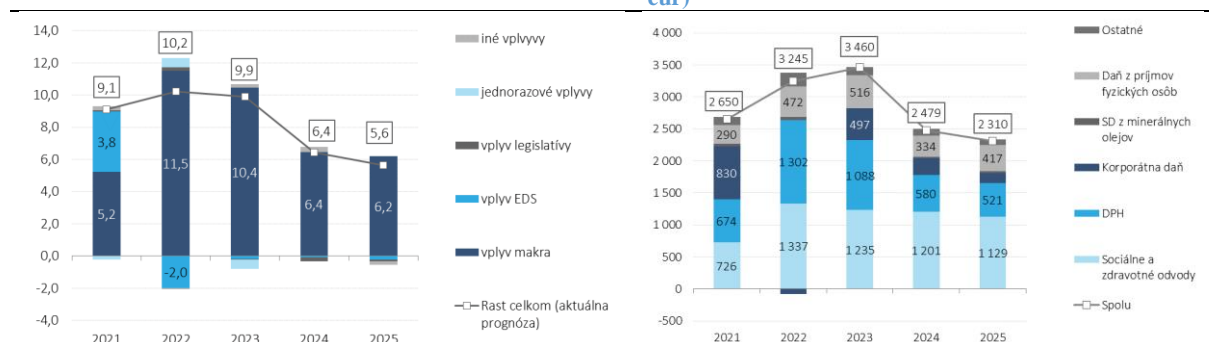
Medzi hlavné riziká prognózy patrí opätovne makroekonomický vývoj, energetická kríza a veľká miera neistoty na trhoch, čo bude mať nepriaznivé vplyvy na príjmy verejnej správy. Vysoké ceny energií doliehajú na reálnu ekonomiku, ale inflácia prevýši tento vplyv a nominálny výber daní by mal byť robustný. Napriek tomu je možné pozorovať v roku 2022 mierne zaostávanie za ekonomickými fundamentami, čo má vplyv na ďalšie roky.

²⁶ Ak je priemerná odchýlka prognózy člena (vyjadrená v %) od prognózy MF SR v intervale <-1; 1>, prognóza MF SR je realistická, ak je väčšia ako 1, tak prognóza MF SR je podhodnotená a ak je menšia ako -1, vtedy je nadhodnotená. Jednotlivé odchýlky v rokoch majú rozdielne váhy pri výpočte celkovej odchýlky od prognózy MF SR v závislosti od dôležitosti pre najbližší rozpočtový rok.

Graf 6 - Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov verejnej správy

Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov VS podľa jednotlivých faktorov (ESA 2010, rast v %)

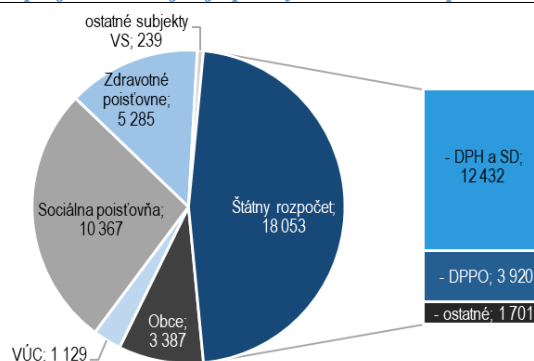
Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov VS podľa jednotlivých daní a odvodov (ESA 2010, v mil. eur)

Zdroj: MF SR

Výnos daňových a odvodových príjmov verejnej správy na rok 2023 sa rozpočtuje vo výške 38 460 mil. eur. Celkové daňovo-odvodové príjmy verejnej správy je možné rozčleniť podľa toho, komu prislúchajú príjmy. Najväčšiu časť tvoria príjmy štátneho rozpočtu, nasledované príjmami Sociálnej poisťovne.

Graf 7 - Prognóza daňových príjmov verejnej správy na rok 2023 podľa sektorov (ESA 2010, v mil. eur)

Porovnanie aktuálnej prognózy daňových a odvodových príjmov verejnej správy so schváleným rozpočtom verejnej správy na roky 2022 až 2024

Nižšie uvedená tabuľka prezentuje rozdiely aktuálnej prognózy daní a odvodov v metodike ESA 2010 oproti rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024.

Tabuľka 25 - Rozdiely aktuálneho odhadu daní s rozpočtom verejnej správy na roky 2022 až 2024 (ESA 2010, v tis. eur)

	2022 OS	2023 N	2024 N
Daňové príjmy VS spolu	1 391 522	2 149 031	2 951 246
v % HDP	1,30	1,78	2,30
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	532 410	958 839	1 318 021
Daň z príjmov fyzických osôb	290 414	554 360	637 664
Daň z príjmov právnických osôb	212 108	349 481	583 016
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	29 888	54 998	97 341
Daň z pridanej hodnoty	807 348	1 268 154	1 690 072
Spotrebné dane	20 817	-88 374	-78 883
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	11 131	15 308	18 930
Miestne dane	23 775	14 163	14 375
Ostatné dane	-3 959	-19 059	-11 269
Sociálna poisťovňa (EAO + dlžné)	558 751	732 854	1 081 831
Zdravotné poisťovne (EAO + dlžné)	218 343	448 293	630 649
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	2 168 616	3 330 178	4 663 726
Sankcie	8 267	8 253	8 253
Daňové príjmy a príjmy FSZP vrátane sankcií	2 176 883	3 338 431	4 671 979
Výdavky na VPÚ	8 452	3 759	1 113
Daň z príjmov fyzických osôb	2 866	3 504	-572
Daň z príjmov právnických osôb	5 586	255	1 685

* (+) indikuje aktuálny odhad vyšší ako rozpočet, (-) indikuje aktuálny odhad nižší ako rozpočet

Prognóza daňových príjmov verejnej správy je v porovnaní so schváleným rozpočtom na roky 2022 až 2024 vyššia o 2 až 5 mld. eur. Za výrazným nárastom sú najmä sociálne a zdravotné odvody spolu s DPFO zo závislej činnosti, DPH, DPPO a daň vyberaná zrážkou. Výnos zo spotrebných daní je v porovnaní s minuloročným rozpočtom nižší.

Výnos dane príjmu z fyzických osôb a odvodov sa v prvom polroku 2022 vyvíjal mierne horšie v porovnaní s očakávaniami. Dynamika rastu výnosu daní a odvodov v prvom polroku 2022 nestíhala s rastom mzdovej bázy. V roku 2022 opätovne došlo k oddĺženiu nemocníc, čo síce zvyšuje sociálne odvody v aktuálnom roku, ale zároveň má aj protistranu na výdavkoch a je teda deficitne neutrálne. Rast daní a odvodov z práce bude pokračovať, no výrazné spomalenie ekonomickej aktivity v budúcom roku ho bude tlmieť. Energetická kríza a spomalenie hospodárskeho rastu sa negatívne premietnu do nasledujúcich rokov v podobe pomalšieho rastu zamestnanosti. Zrýchľujúca sa inflácia a valorizácia plátov verejných zamestnancov však držia

výnosy dane z príjmu fyzických osôb a odvodov v kladných číslach najmä vďaka predpokladanému rastu nominálnych miezd.

Prognóza dane z príjmov právnických osôb na roky 2023 až 2025 je pozitívne ovplyvnená rokom 2021, ktorý skončil výrazne nad očakávania. Napriek tomu, že z pohľadu dane bol rok 2021 výnimočný, prenos lepšieho plnenia a efektívnej sadzby na ďalšie roky je pomerne nízky. Dôvodom je ponukový šok z dôvodu rastu energií, ktorého vplyv na firmy a ich ziskovosť je výrazný. Spomalenie výnosu z tohto efektu sa prejaví hlavne v roku 2022. Nasledujúce roky budú v znamení stabilného rastu plnenia, podporeného silnejúcou ekonomickou aktivitou spojenou s Plánom obnovy a EÚ fondami.

Silný rast DPH môžeme vidieť na celom horizonte rozpočtu. Vyššie priebežné plnenie počas roka 2022, ktoré reflektuje rast domácej spotreby a rast úspešnosti výberu, zvyšuje výnos nielen v roku 2022, ale aj v nasledujúcich rokoch. Vyššia spotreba môže byť výsledkom vyššej inflácie na celom horizonte 2022, ktorá sa predpokladá aj na ďalšie roky. Vývoj DPH ovplyvňuje aj posun v čerpaní Plánu obnovy. Očakávané príjmy naviazané na Plán obnovy presúvame z rokov 2022 a 2023 do ďalších rokov. Nižšie príjmy z toho neovplyvňujú saldo rozpočtu, pretože v rovnakej miere sa posunú aj výdavky štátu.

V porovnaní s rozpočtom verejnej správy na roky 2022 až 2024 bude celkový výnos zo spotrebných daní v rokoch 2023 a 2024 nižší. Negatívny vývoj sa očakáva u všetkých daní okrem spotrebnej dane z vína a z uhlia, ktoré dosiahnu vyšší výnos. Spotrebná daň z minerálneho oleja je negatívne ovplyvnená aktualizáciou reálneho rastu ekonomiky. Vyššia úspešnosť výberu v roku 2022 sa prenáša do ďalších rokov a mierne tlmí negatívny vývoj ekonomiky. Nižší výnos v rokoch 2023 a 2024 sa očakáva aj pri spotrebnej dani z tabakových výrobkov. Nový odhad spotreby domácností potiahne výnos dolu, rovnako aj aktualizácia legislatívneho vplyvu (zvýšenie sadzieb dane v rokoch 2021 až 2023), ale iba v roku 2023. V roku 2024 sa predpokladá pozitívny vplyv aktualizácie legislatívnych zmien.

Odhad výnosu dane vyberanej zrážkou sa v porovnaní s minuloročným rozpočtom zvyšuje o 55 mil. v roku 2023 a 97 mil. v roku 2024. Za týmto výrazným nárastom je vplyv rastu úrokových mier a rast vkladov. Priemerná úroková miera z vkladov bude rásť z hodnoty 0,1 % na 0,35 % v roku 2023, v roku 2024 sa zdvojnásobí na 0,75 % a v roku 2025 vzrastie na 1,2 %. Spolu s rastúcimi vkladmi sa očakáva výrazný rast dane z vkladov, pričom do prognózy je zatiaľ zahrnutý približne polovičný vplyv zmeny makroprognózy.

Prehľad legislatívnych zmien

V priebehu roka 2022 sa prijalo niekoľko legislatívnych úprav, ktoré vplyvajú na výnos daní a odvodov v nasledujúcich rokoch. V nasledujúcej tabuľke je súhrnný prehľad všetkých opatrení.

Tabuľka 26 - Vplyv legislatívnych opatrení zahrnutých v prognóze daňových a odvodových príjmov verejnej správy na roky 2023 až 2025 (v tis. eur, ESA 2010)

	2022	2023	2024	2025
Zrušenie ročného zúčtovania sociálnych odvodov	0	-78 704	-75 488	-74 747
Zníženie superodpočtu na vedu a výskum z 200 % na 100 %	23 072	26 451	30 326	34 768
Superodpočet na priemysel 4.0	-8 304	-23 182	-36 939	-49 022
Zvýšenie sadzieb daní z nehnuteľností od roku 2022 v niektorých obciach (zmeny vo VZN)	2 274	2 274	2 274	2 274
SD z liehu: zavedenie malého samostatného liehovaru a súkromnej výroby piva (od 1.1.2023)	0	-151	-151	-151
Zmena poplatkov za uloženie stavebného odpadu na skládku	1 064	2 388	2 481	2 481
Dohoda o výkone sezónnej práce (OOP na SO)	0	-11 294	-11 872	-13 059
Zmena daňového bonusu od 1.7.2022 a 1.1.2023 (má vplyv na ESA výdavky)	-	-	-	-
Zavedenie pravidla o obmedzení úrokových nákladov	0	0	4 057	6 088
Prvotná implementácia IFRS 17 – poisťovne	0	23 153	26 460	16 538
Celkový vplyv legislatívnych zmien	15 832	24 196	27 411	10 499

Zdroj: MF SR

Zrušenie ročného zúčtovania sociálnych odvodov

V roku malo vstúpiť do platnosti ročné zúčtovanie sociálnych odvodov, no jeho zavedenie bolo v roku 2022 zrušené. Opatrenie malo pozitívny vplyv na príjmy verejnej správy vo výške 85 000 tis. eur.

Superodpočet na priemysel 4.0

S účinnosťou od 1.1.2022 vstupuje do platnosti superodpočet na investície do priemyslu 4.0. Opatrenie sa týka subjektov, ktoré predložia investičný plán a budú v období 2022 až 2025 investovať. Subjekty si následne môžu odpísať časť investície (15 až 55 %). Superodpisu podlieha majetok, ktorý je spojený s automatizáciou alebo digitalizáciou, teda spĺňa definíciu priemyslu 4.0. Minimálna hodnota investície na uplatnenie superodpisu je 1 mil. eur. Veľkosť odpisu sa určuje podľa matice, ktorá je uvedená v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Veľkosť investície musí presiahnuť minimálne 700 % priemernej investície z minulosti. Fiškálny vplyv opatrenia sa pohybuje na úrovni 8 až 49 mil. eur.

Zníženie superodpočtu na vedu a výskum z 200 % na 100 %

V rámci zavedenia superodpočtu na priemysel 4.0 došlo k redukcii existujúcej daňovej úľavy zameranej na vedu a výskum. Superodpočet sa znížil z 200 % preukázateľných výdavkov na 100 %. Opatrenie tak do určitej miery kompenzuje fiškálny výpadok z titulu vzniku superodpočtu na priemysel 4.0 a odhadovaný fiškálny príjem z legislatívy je na úrovni 23 až 35 mil. eur.

Zvýšenie sadzieb daní z nehnuteľností od roku 2022 v niektorých obciach (zmeny vo VZN)

Koncom roka 2021 niektoré mestá a obce upravili sadzby dane z nehnuteľností s účinnosťou od roka 2022. Celkový vplyv tejto zmeny odhadujeme vo výške 2,3 mil. eur.

Spotrebná daň z alkoholických nápojov - zavedenie malého samostatného liehovaru a súkromného výrobcu piva od 1.1.2023

S účinnosťou od 1.1.2023 sa v zákone o spotrebnej dani z alkoholických nápojov zavádza nový pojem – malý samostatný liehovar. Ročná výroba liehu v malom samostatnom liehovare nemá byť vyššia ako 10 hl a na tento lieh sa bude uplatňovať znížená (polovičná) sadzba spotrebnej dane z liehu. Od roku 2023 sa zavádza aj súkromný výrobca piva. Pivo vyrobené výlučne pre

vlastnú spotrebu a spotrebu svojej domácnosti v ročnom objeme nie vyššom ako 10 hl bude oslobodené od spotrebnej dane z piva.

Zmena poplatkov za uloženie stavebného odpadu na skládku

S účinnosťou od 1.7.2022 sa upravuje výška poplatkov za uloženie stavebného a demolačného odpadu na skládkach. Cieľom je úprava poplatkov tak, aby sa znevýhodnili uloženia odpadov na skládku pred ich recykláciou. Zvyšuje sa najmä stavebný odpad z 8 na 25 až 35 eur za tonu a výkopové zeminy zo 7 na 8 až 10 eur za tonu.

Dohoda o výkone sezónnej práce (odvodová odpočítateľná položka pre soc. odvody)

Zákon zavádza výnimku z platenia sociálnych odvodov z hrubej mzdy na starobné poistenie a poistenie v nezamestnanosti pre tzv. sezónnych zamestnancov od 1.1.2023. Formálne tak vznikne nový inštitút (dohoda o výkone sezónnej práce), ktorý všeobecne určuje v ktorých odvetviach - poľnohospodárstvo, cestovný ruch a potravinárstvo - môže vzniknúť tento typ dohody o pracovnej činnosti. Výnimka pre daný rok je v podobe odvodovej odpočítateľnej položky vo výške polovice priemernej mzdy v hospodárstve pred dvoch rokov. Uvedená zmena znižuje príjmy verejnej správy celkovo o 11 až 13 mil. eur.

Zmena daňového bonusu od 1.7.2022 a 1.1.2023

Sumy daňového bonusu sa zvyšujú v dvoch krokoch od 1. júla 2022 na 70 eur (40 pre deti nad 15 rokov) a následne od 1. januára 2023 na 100 eur (50 eur pre deti nad 15 rokov). Zároveň sa upravujú podmienky pre získanie daňového bonusu na dieťa. Po novom vzniká nárok na daňový bonus od prvého zarobeného eura, avšak jeho celková výška je obmedzená najviac do určitého percenta čiastkového základu dane, ktoré závisí od počtu detí. Čiastkový základ dane sa vypočíta odrátaním zdravotných a sociálnych odvodov a v prípade SZČO aj iných uznateľných či paušálnych výdavkov od hrubého príjmu. Zmeny v daňovom bonuse sa neprejavia na akruálnych príjmoch, ale majú vplyv na výdavky.

Zavedenie pravidla o obmedzení úrokových nákladov

Implementácia Smernice Rady EÚ (ATAD) zavádza pravidlo o obmedzení zahrnutia úrokov do základu dane. Má zabrániť podnikom si cez vysoké úroky znižovať základ dane a tým aj daň. Opatrenie sa týka všetkých firiem s výnimkou bánk. Podnik, ktorého čisté úrokové náklady presiahnu 3 mil. eur, má povinnosť navýšiť si základ dane o sumu, o ktorú čisté úrokové náklady presiahnu 30 % úhrnu základov dane.

Prvotná implementácia IFRS 17 - poisťovne

Legislatíva vyplýva z implementácie smernice IFRS 17. Cieľom je odstrániť rozdiely medzi účtovným a daňovým posúdením nákladov a výnosov. Poisťovne uplatnením IFRS 17 nebudú vykazovať technické rezervy, a teda dôjde k zmene daňových výdavkov. Zákon umožňuje poisťovniam prijať opatrenie v rozmedzí 3 rokov, na kedy je rozvrhnutý aj fiškálny vplyv.

Prognóza daňových a odvodových príjmov

Akruálne daňové príjmy sú podľa jednotlivých položiek uvedené v nasledovnej tabuľke. Detailný vývoj daní a odvodov, vrátane analytických faktorov, publikuje Inštitút finančnej politiky v rámci MF SR na nasledovnej [webstránke](https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/ekonomicke-prognozy/danove-prognozy/danove-prognozy.html)²⁷.

²⁷ <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/ekonomicke-prognozy/danove-prognozy/danove-prognozy.html>

Tabuľka 27 - Daňové a odvodové príjmy (ESA 2010, v tis. eur)

	2020S	2021OS	2022N	2023N	2024N	2025N
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	6 408 376	7 608 091	8 046 338	9 126 263	9 752 902	10 351 054
Daň z príjmov fyzických osôb	3 499 735	3 814 713	4 302 794	4 837 552	5 178 830	5 605 533
DPFO zo závislej činnosti	3 399 856	3 690 065	4 161 782	4 677 851	5 011 878	5 428 710
DPFO z podnikania	99 879	124 648	141 012	159 701	166 952	176 823
do štátneho rozpočtu	356 584	539 736	683 972	1 073 194	1 247 216	1 216 589
do obcí	2 200 206	2 292 484	2 533 175	2 635 051	2 752 130	3 072 261
do VÚC	942 945	982 493	1 085 647	1 129 307	1 179 484	1 316 683
Daň z príjmov právnických osôb	2 673 560	3 503 624	3 423 206	3 920 041	4 180 384	4 338 144
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	235 081	289 754	320 338	368 670	393 688	407 377
Dane na tovary a služby	9 053 759	9 893 258	11 314 346	12 431 729	13 051 968	13 601 168
Daň z pridanej hodnoty	6 820 217	7 494 068	8 796 163	9 883 679	10 463 879	10 985 152
Spotrebné dane	2 233 542	2 399 191	2 518 183	2 548 050	2 588 089	2 616 016
Z minerálnych olejov	1 196 254	1 237 044	1 288 684	1 294 178	1 313 005	1 340 314
Z liehu	207 836	215 507	222 268	215 982	219 791	219 810
Z piva	57 066	55 003	56 125	54 490	55 397	55 341
Z vína	4 622	5 107	5 353	5 184	5 256	5 237
Z tabaku a tabakových výrobkov	732 026	851 554	908 363	942 227	958 016	958 202
Z elektrickej energie	11 885	10 015	11 346	10 912	11 093	11 228
Zo zemného plynu	23 567	24 702	25 783	24 862	25 344	25 722
Z uhlia	286	258	261	215	187	162
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	19 904	28 735	37 098	41 232	44 441	48 446
Dovozné clo	16	10	20	0	0	0
Dovozná prirážka	0	1	8	0	0	0
Podiel na vybratých finančných prostriedkoch	19 888	28 724	37 070	41 232	44 441	48 446
Ostatné colné príjmy	0	0	0	0	0	0
Miestne dane	653 349	701 418	732 581	752 128	769 406	787 004
Daň z nehnuteľností	427 774	455 911	472 073	483 510	493 003	500 689
Dane za špecifické služby	225 575	245 507	260 508	268 618	276 403	286 315
Ostatné dane	615 291	442 654	452 097	457 005	467 528	479 480
Daň z emisných kvót	-1 318	0	0	0	0	0
Daň z motorových vozidiel	130 157	129 528	132 250	131 000	132 217	135 272
Osobitný odvod vybraných finančných inštitúcií	148 950	0	0	0	0	0
Osobitný odvod z podnikania v regul. odvetviach	127 507	91 113	96 005	98 552	103 920	107 913
Úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS	75 289	76 294	75 007	75 400	75 795	76 192
Daň z úhrad za dobývací priestor	381	278	328	328	328	328
do štátneho rozpočtu	85	82	82	82	82	82
do obcí	296	197	246	246	246	246
Daň z úhrad za uskladňovanie plynov al. kvapalín	626	324	1 000	1 000	1 000	1 000
Poplatok za uloženie odpadov (príjem EF)	25 627	31 625	27 332	28 822	29 354	29 968
Majetkové dane (do ŠR)	5	11	4	0	0	0
Iné dane	108 068	113 480	120 171	121 903	124 914	128 807
do štátneho rozpočtu	76 798	80 877	86 459	87 035	88 481	90 505
do obcí	149	423	0	0	0	0
do VÚC	0	0	0	0	0	0
na samostatný účet	31 120	32 180	33 712	34 868	36 433	38 302
cestná daň - dobeh	1	1	0	0	0	0
odvod z poistenia	241	507	-31	0	0	0
daň z poistenia	76 556	80 369	86 490	87 035	88 481	90 505
odvod z PZP	31 120	32 180	33 712	34 868	36 433	38 302
Fondy sociálneho a zdravotného poistenia (FSZP)	12 353 802	13 080 284	14 417 291	15 651 818	16 853 157	17 982 002
Sociálna poisťovňa	8 282 927	8 700 606	9 641 760	10 366 641	11 133 465	11 869 006
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	8 282 927	8 700 606	9 641 760	10 366 641	11 133 465	11 869 006
- EAO	8 001 627	8 510 998	9 247 233	10 165 496	10 929 375	11 663 306
- dlžné	281 300	189 608	394 527	201 145	204 090	205 700
Zdravotné poisťovne	4 070 876	4 379 678	4 775 531	5 285 177	5 719 692	6 112 996
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	4 070 876	4 379 678	4 775 531	5 285 177	5 719 692	6 112 996
z toho: ročné zúčtovanie	16 343	30 463	26 035	26 745	28 537	29 505
Daňové príjmy VS spolu	16 750 679	18 674 157	20 582 460	22 808 357	24 086 245	25 267 152
Daňové príjmy ŠR	12 544 615	14 465 606	15 997 755	18 052 983	19 138 477	19 837 583
Samostatné účty	31 120	32 180	33 712	34 868	36 433	38 302
Štátne finančné aktíva	276 457	91 113	96 005	98 552	103 920	107 913
Daňové príjmy obcí	2 854 001	2 994 521	3 266 002	3 387 425	3 521 782	3 859 511
Daňové príjmy VÚC	942 945	982 493	1 085 647	1 129 307	1 179 484	1 316 683
Daňové príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska	75 289	76 294	75 007	75 400	75 795	76 192
Environmentálny fond	26 253	31 949	28 332	29 822	30 354	30 968
FSZP spolu	12 353 802	13 080 284	14 417 291	15 651 818	16 853 157	17 982 002
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	29 104 482	31 754 441	34 999 751	38 460 175	40 939 402	43 249 154

Zdroj: MF SR

Daňové príjmy na hotovostnej báze sú prezentované v nasledovnej tabuľke. Podľa rozpočtovej klasifikácie sa sankčné úroky (ďalej len „sankcie“) uložené v daňovom konaní k jednotlivým daniam rozpočtujú v rámci samostatnej kategórie.

Tabuľka 28 - Daňové a odvodové príjmy (hotovostný princíp, v tis. eur)

	2020S	2021OS	2022N	2023N	2024N	2025N
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	5 704 795	6 444 967	7 880 089	7 726 009	8 698 845	9 041 943
Daň z príjmov fyzických osôb	3 120 154	3 295 841	3 639 673	3 701 642	3 986 303	4 396 834
DPFO zo závislej činnosti	3 067 524	3 254 431	3 581 503	3 661 188	4 005 577	4 409 431
DPFO z podnikania	52 631	41 410	58 170	40 454	-19 274	-12 597
do štátneho rozpočtu	-22 997	20 864	20 851	-62 716	54 689	7 890
do obcí	2 200 206	2 292 484	2 533 175	2 635 051	2 752 130	3 072 261
do VÚC	942 945	982 493	1 085 647	1 129 307	1 179 484	1 316 683
Daň z príjmov právnických osôb	2 349 560	2 859 372	3 920 078	3 655 697	4 318 854	4 237 732
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	235 081	289 754	320 338	368 670	393 688	407 377
Dane na tovary a služby	9 049 495	10 130 515	11 308 642	12 553 129	13 132 786	13 687 214
Daň z pridanej hodnoty	6 791 757	7 760 691	8 796 579	10 009 813	10 547 810	11 073 386
Spotrebné dane	2 257 738	2 369 824	2 512 063	2 543 316	2 584 976	2 613 828
Z minerálnych olejov	1 199 259	1 236 780	1 286 685	1 292 229	1 311 539	1 338 189
Z liehu	206 554	214 776	222 395	216 699	219 380	219 808
Z piva	56 929	55 317	56 029	54 633	55 337	55 345
Z vína	4 814	5 146	5 173	5 179	5 242	5 241
Z tabaku a tabakových výrobkov	754 285	823 107	904 464	938 474	956 922	958 186
Z elektrickej energie	11 876	10 058	11 420	10 877	11 078	11 217
Zo zemného plynu	23 746	24 369	25 635	25 007	25 288	25 677
Z uhlia	275	271	262	218	190	165
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	19 904	28 735	37 098	41 232	44 441	48 446
Dovozné clo	16	10	20	0	0	0
Dovozná prirážka	0	1	8	0	0	0
Podiel na vybratých finančných prostriedkoch	19 888	28 724	37 070	41 232	44 441	48 446
Ostatné colné príjmy	0	0	0	0	0	0
Miestne dane	653 349	701 418	732 581	752 128	769 406	787 004
Daň z nehnuteľností	427 774	455 911	472 073	483 510	493 003	500 689
Dane za špecifické služby	225 575	245 507	260 508	268 618	276 403	286 315
Ostatné dane	617 997	448 206	429 683	456 054	465 229	475 553
Daň z emisných kvót	-1 318	0	0	0	0	0
Daň z motorových vozidiel	141 146	117 182	131 992	132 700	132 287	134 047
Osobitný odvod vybraných finančných inštitúcií	148 950	0	0	0	0	0
Osobitný odvod z podnikania v regul. odvetviach	119 598	111 384	76 046	98 340	103 473	107 580
Úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS	75 289	76 294	75 007	75 400	75 795	76 192
Daň z úhrad za dobývací priestor	381	278	328	328	328	328
do štátneho rozpočtu	85	82	82	82	82	82
do obcí	296	197	246	246	246	246
Daň z úhrad za uskladňovanie plynov alebo kvapal.	626	324	1 000	1 000	1 000	1 000
Poplatok za uloženie odpadov (príjem EF)	25 627	31 625	27 332	28 822	29 354	29 968
Majetkové dane (do SR)	5	11	4	0	0	0
Iné dane	107 692	111 108	117 974	119 464	122 992	126 438
do štátneho rozpočtu	77 525	79 565	85 794	85 752	88 124	90 005
do obcí	149	423	0	0	0	0
do VÚC	0	0	0	0	0	0
na samostatný účet	30 018	31 120	32 180	33 712	34 868	36 433
cestná daň - dobeh	1	1	0	0	0	0
odvod z poistenia	1 328	574	14	0	0	0
daň z poistenia	76 196	78 991	85 780	85 752	88 124	90 005
odvod z PZP	30 018	31 120	32 180	33 712	34 868	36 433
Fondy sociálneho a zdravotného poistenia (FSZP)	12 285 981	12 948 779	14 362 850	15 543 687	16 762 151	17 896 073
Sociálna poisťovňa	8 217 492	8 614 843	9 611 235	10 302 755	11 080 105	11 817 187
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	8 217 492	8 614 843	9 611 235	10 302 755	11 080 105	11 817 187
- EAO	7 936 192	8 425 235	9 216 708	10 101 610	10 876 015	11 611 487
- dlžné	281 300	189 608	394 527	201 145	204 090	205 700
Zdravotné poisťovne	4 068 489	4 333 936	4 751 615	5 240 932	5 682 046	6 078 886
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	4 068 489	4 333 936	4 751 615	5 240 932	5 682 046	6 078 886
z toho: ročné zúčtovanie	19 339	27 005	26 037	26 806	28 541	29 538
Daňové príjmy VS spolu	16 045 540	17 753 841	20 388 093	21 528 552	23 110 707	24 040 160
Daňové príjmy SR	11 848 487	13 526 080	15 824 879	16 774 546	18 164 951	18 612 793
Samostatné účty	30 018	31 120	32 180	33 712	34 868	36 433
Štátne finančné aktíva	268 548	111 384	76 046	98 340	103 473	107 580
Daňové príjmy obcí	2 854 001	2 994 521	3 266 002	3 387 425	3 521 782	3 859 511
Daňové príjmy VÚC	942 945	982 493	1 085 647	1 129 307	1 179 484	1 316 683
Daňové príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska	75 289	76 294	75 007	75 400	75 795	76 192
Environmentálny fond	26 253	31 949	28 332	29 822	30 354	30 968
FSZP spolu	12 285 981	12 948 779	14 362 850	15 543 687	16 762 151	17 896 073
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	28 331 522	30 702 620	34 750 943	37 072 239	39 872 858	41 936 233

Zdroj: MF SR

V súlade s klasifikáciou je predpokladaná výška sankcií k jednotlivým daniam uvedená v osobitnej tabuľke.

Tabuľka 29 - Predpokladaný vývoj sankcií (v tis. eur)*

	2020 S	2021 S	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
SANKCIE spolu	30 364	36 339	38 665	38 651	38 651	38 651
Daň z príjmov fyzických osôb	3 050	3 008	4 302	4 302	4 302	4 302
Daň z príjmov právnických osôb	5 860	7 876	8 544	8 544	8 544	8 544
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	179	89	89	89	89	89
Daň z pridanej hodnoty	9 147	9 446	10 496	10 496	10 496	10 496
Spotrebné dane	0	0	0	0	0	0
Miestne dane	0	0	0	0	0	0
Ostatné dane + dane z medzinárodného obchodu a transakcií	927	764	978	964	964	964
Sankcie uložené v daňovom konaní	1 039	1 939	1 039	1 039	1 039	1 039
Sociálna poisťovňa	9 503	12 586	12 586	12 586	12 586	12 586
Zdravotné poisťovne	659	631	631	631	631	631

* Sankcie sú identické podľa hotovostnej a akruálnej metodiky.

Zdroj: MF SR

Akrualizácia daňových a odvodových príjmov

Rozdiel medzi akruálnym a hotovostným výnosom daní je spôsobený viacerými faktormi, medzi tie hlavné patria zaznamenávanie daňových kreditov, poukazovanie 2 % na osobitné účely a samotný spôsob výberu daní.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené rozdiely medzi akruálnymi a hotovostnými odhadmi daní podľa subjektov verejnej správy.

Tabuľka 30 - Odhad rozdielu medzi akruálnymi a hotovostnými prognózami v rokoch 2020 až 2025 (v tis. eur)

	2020 S	2021 S	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Daňové príjmy VS	772 960	1 051 820	248 808	1 387 936	1 066 544	1 312 921
Štátny rozpočet	696 128	939 526	172 876	1 278 437	973 526	1 224 790
Samostatné účty	1 102	1 060	1 532	1 156	1 565	1 869
Štátne finančné aktíva	7 909	-20 271	19 959	212	447	333
Obce	0	0	0	0	0	0
VÚC	0	0	0	0	0	0
Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS)	0	0	0	0	0	0
Environmentálny fond	0	0	0	0	0	0
Sociálna poisťovňa	65 435	85 763	30 525	63 886	53 360	51 819
Zdravotné poisťovne	2 387	45 743	23 916	44 245	37 646	34 110

(+) znamená, že výnos daní v metodike ESA 2010 je vyšší ako na hotovostnej báze; (-) že je nižší ako na hotovostnej báze Zdroj: MF SR

Najväčší vplyv majú dlhodobé daňové kredity. Zmena ich výšky nemá vplyv na akruálny výnos dane z príjmu fyzických osôb (metodika ESA 2010), avšak hotovostný výnos DPFO je o túto sumu znížený. Celá akrualizácia daňových kreditov sa pripisuje na účet štátneho rozpočtu.

V porovnaní s rozpočtom verejnej správy na roky 2022 až 2024 prišlo k nárastu daňových kreditov z dôvodu legislatívnych zmien popísaných vyššie.

Tabuľka 31 - Vplyv daňových kreditov na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur)

	2020 S	2021 S	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Daňové kredity spolu	368 267	416 174	634 898	1 109 147	1 112 727	1 115 862
Zamestnanecká prémie spolu	1	0	0	0	0	0
DPFO zo závislej činnosti	0	0	0	0	0	0
DPFO z podnikania	0	0	0	0	0	0
Daňový bonus spolu	364 264	409 722	624 473	1 095 068	1 095 068	1 095 068
DPFO zo závislej činnosti	302 347	343 141	523 667	918 296	918 296	918 296
DPFO z podnikania	61 917	66 581	100 806	176 772	176 772	176 772
Daňový bonus na hypotéky	4 003	6 452	10 425	14 079	17 659	20 794
DPFO zo závislej činnosti	2 272	3 731	7 021	9 671	12 268	14 812
DPFO z podnikania	1 731	2 721	3 404	4 408	5 391	5 982

Zdroj: MF SR

Zároveň na rozdiel medzi aktuálnym a hotovostným výnosom pozitívne vplyva odlišné zaznamenávanie sumy 2 % poukazovaných na osobitný účel z daní z príjmov fyzických a právnických osôb. Kým pri hotovostnom princípe suma poukázaná na osobitný účel znižuje výšku výnosu dane, a tým znižuje príjmy verejnej správy, aktuálne dane nie sú týmto prevodom ovplyvnené. Vyplýva to z ekonomickej podstaty transakcie, ktorá neznižuje výšku daňovej povinnosti voči verejným financiám (aktuálnu daň), ale na základe zákona schváleného NR SR sa časť peňazí použije na financovanie tretieho sektora. Uvedená suma teda neznižuje príjmy, ale zvyšuje verejné výdavky a týmto spôsobom negatívne ovplyvňuje hospodárenie v metodike ESA 2010.

Aktuálne očakávania ohľadom výšky prevodu prostriedkov na osobitný účel sú v nasledujúcej tabuľke. Očakávania sú v porovnaní s rozpočtom na roky 2022 až 2024 mierne vyššie z dôvodu vyššej zaplatenej dane.

Tabuľka 32 - Vplyv prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel (VPÚ) na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur)

	2020 S	2021 S	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
PREVOD NA VPÚ spolu	53 391	87 191	86 132	89 286	96 502	104 168
Prevod na VPÚ z DPFO	22 544	49 850	42 916	47 074	48 163	52 650
Prevod na VPÚ z DPPO	30 847	37 341	43 216	42 212	48 339	51 518

Zdroj: MF SR

Nezanedbateľným faktorom vplývajúcim na aktualizáciu je aj samotný spôsob výberu daní. Väčšina daňových príjmov sa platí až po ukončení obdobia, napr. daň z príjmov fyzických osôb a odvody sa platia až v nasledujúcom mesiaci. Daňové priznanie pri DPH a spotrebných daniach sa podáva a daň platí až v nasledujúcom mesiaci alebo kvartáli. V prípade DPPO a DPFO z podnikania je rozdiel medzi aktuálnym a hotovostným plnením ešte výraznejší. Daňové priznania sa podávajú až po skončení hospodárskeho roku, čiže dochádza až k ročnému posunu medzi hotovostným a aktuálnym výnosom.

3.2. Legislatívne opatrenia daňových a odvodových príjmov verejnej správy nad rámec schváleného rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025

Počas schvaľovania rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 v parlamente na decembrovej schôdzi²⁸ došlo k viacerým zmenám zákonov s vplyvom na príjmy. Vzhľadom na neskoré schvaľovanie zákonov nebolo možné legislatívne opatrenia hodnotiť na Výbore pre daňové prognózy a zohľadniť ich v rámci rozpočtu verejnej správy. S ohľadom na informovanie o fiškálnych vplyvoch uvádzame popis opatrení a ich odhadovaný vplyv, ktorý ale ešte musí prejsť hodnotením Výboru pre daňové prognózy.

Nad rámec spomenutých zmien bola v parlamente schválená aj daň z osobitnej stavby. Táto legislatívna zmena bola prezidentkou vetovaná 2.1.2023 a je preto uvedená v opatreniach len informatívne.

Tabuľka 33: Príjmové opatrenia schválené v decembri²⁹ nad rámec Výboru pre daň. prognózy (ESA2010, v tis. eur), ale nezpracované v RVS 2023 až 2025

	2022	2023	2024	2025
1 Trvalá 10% DPH na gastro, športoviská, vleky, kryté a nekryté športové zariadenia a fitness		-206 640	-218 770	-229 669
2 Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS*		-36 220	-75 795	-76 192
3 Solidárny príspevok (z nadzískov)	411 840	0	0	0
4 Zvýšenie sadzby spotrebných daní z liehu o 30 %		54 046	78 445	78 451
5 Odvody z hazardných hier		19 109	20 502	23 118
6 Minimálne zdravotné odvody		20 497	13 833	12 992
7 Zvýšenie cien diaľničných známok		18 924	19 301	19 599
8 Oslobodenie cestovných nákladov pre lekárov		1 000	1 000	1 000
SPOLU	411 840	-129 284	-161 484	-170 701
<i>Daň z osobitnej stavby (celoročný odhad)</i>		144 319	95 972	84 663

**Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS bolo súčasťou zákona o dani z osobitnej stavby a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon prezidentka vrátila na opätovné prerokovanie NR SR, avšak k článku ktorý sa týka zrušenia koncesionárskych poplatkov RTVS prezidentka nevzniesla pripomienky.*

1) Znížená sadzba DPH na gastro, športoviská, vleky, kryté a nekryté športové zariadenia a fitnesscentrá

S účinnosťou od 1. apríla 2023 sa zavádza trvalé zníženie DPH na viaceré služby v oblasti reštauračných služieb a jedální, športovísk, kúpalísk, termálnych a netermálnych aquaparkov a fitnesscentier. Zákon nadväzuje na dočasné zníženie DPH v rovnakom rozsahu, ktoré je už v platnosti od 1. januára do 31. marca 2023. Tabuľka uvádza celoročný fiškálny vplyv zníženej DPH na vybrané sektory, pričom predpokladáme, že opatrenie sa v priemere dotkne okolo 7 000 daňovníkov. Predpokladaný fiškálny vplyv na základe analýzy daňových priznaní DPH je okolo 207 mil. eur v roku 2023, pričom významná časť ide na vrub gastro sektora.

2) Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS*

S účinnosťou od 1. júla 2023 sa zrušia poplatky za služby verejnosti poskytované RTVS (tzv. koncesionárske poplatky) pre domácnosti aj firmy. Ako náhrada za výpadok príjmov sa zavedie nárokovateľný príspevok zo štátneho rozpočtu. Príspevok sa bude vyplácať vždy do konca januára v danom roku. Táto suma bude od roku 2024 indexovaná priemernou

²⁸ Väčšina opatrení bola schválená 21. až 22.12.2022, znížená DPH a oslobodenie cestovných nákladov boli schválené začiatkom decembra.

²⁹ V rámci týchto zmien bola schválená aj zmena registračného poplatku za vozidlá, čo ale nie je predmetom Výboru pre daňové prognózy.

mierou inflácie³⁰. Podľa makroekonomickej prognózy schválenej Výborom pre makroekonomické prognózy v septembri 2022 je index pre rok 2024 15,2 % a pre rok 2025 7,1 %.

Tabuľka 34: Vplyv legislatívnej zmeny na príjmy RTVS (v tis. eur)

	2023	2024	2025
Daňové príjmy	-36 220	-75 795	-76 192
Nárokovateľný príspevok ³¹	41 500	95 589	102 326
Dopad na príjmy RTVS	5 280	19 794	26 134

3) Solidárny príspevok

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa zavádza solidárny príspevok ako implementácia Nariadenia EÚ, ktorá umožňuje získať dodatočné zdroje na riešenie energetickej krízy od firiem, ktoré dosahujú nadmerné zisky plynúce z energetickej krízy. V zákone sú vymedzené viaceré sektory, na ktoré by sa mohol vzťahovať solidárny príspevok (ťažba ropy, uhlia, lignitu, zemného plynu a iné). Na Slovensku spadá pod solidárny príspevok 13 subjektov. Nadzisk, ktorý je predmetom zdanenia pri solidárnom príspevku, dosiahne podľa očakávaní jeden významný subjekt. Kvantifikácia tak ráta s príjmami len od tohto subjektu.

Základňou pre solidárny príspevok je zdaniteľný príjem firmy, pričom samotný zdaniteľný príjem musí byť 20 % nad priemerom zdaniteľných príjmov za roky 2018-2021. Nad touto úrovňou sa uplatňuje sadzba 55 %. Solidárny príspevok sa zavádza na rok 2023. Vzhľadom na ekonomickú podstatu a previazanosť s nadziskami vygenerovanými v roku 2022 sa predpokladá, že podľa princípov účtovania národnej štatistiky bude solidárny príspevok vykázaný v roku 2022. Samotný solidárny príspevok navýši príjmy verejnej správy o 521 mil. eur, ale nakoľko pôjde o daňovo uznateľný náklad v roku 2022, tak sa zároveň zníži aj firemná daň. Čistý vplyv je okolo 412 mil. eur za rok 2022.

Napriek skutočnosti, že nebol solidárny príspevok schválený vo Výbore pre daňové prognózy, v rozpočte verejnej správy je zahrnutý v sume 313 mil. eur ako nedaňový príjem v časti 3.2. Iné ako daňové príjmy verejnej správy a to na základe predpokladov použitých pri príprave návrhu rozpočtu verejnej správy.

4) Zvýšenie sadzby spotrebnej dane z liehu

S účinnosťou od 1. apríla 2023 sa zvyšuje sadzba spotrebnej dane z liehu o 30 %. Základná sadzba vzrastie zo súčasných 1 080 eur/hl a. na 1 404 eur/hl a. a znížená sadzba vzrastie z 540 eur/hl a. na 702 eur/hl a.. Na 0,7 l fľašu 40 %-ného alkoholu vychádza nárast konečnej ceny o 1,09 eur (spotrebné dane o 0,91 eur a DPH 0,18 eur). Legislatívna zmena bude mať pozitívny vplyv na daňové príjmy verejnej správy v roku 2023 v celkovej výške 54 mil. eur (z dôvodu posunutej účinnosti) a v ďalších rokoch 78 mil. eur.

³⁰ Priemerná miera inflácie zistená ŠUSR a meranú indexom spotrebiteľských cien, ktorá bola dosiahnutá v období od 1. júla roku, ktorý dva roky predchádza príslušnému rozpočtovému roku a ktoré sa končí 30. júnom roku, ktorý bezprostredne predchádza príslušnému rozpočtovému roku.

³¹ Suma nárokovateľného príspevku na rok 2023 je fixne nastavená, a to najmenej 41 500 tis. eur. Na rok 2024 ide o najmenej 83 000 tis. eur, pričom suma uvádzaná v tabuľke 2 už zohľadňuje prognózovanú infláciu a tým pádom vyšší príspevok.

5) Odvod z hazardných hier

Od začiatku roka 2023 sa zvyšuje sadzba odvodu z výťažku z hazardných hier v internetovom kasíne a kurzových stávkach z 22 % na 27 %. Opatrenie zvýši príjmy z odvodu z hazardných hier o 24 až 29 mil. eur. Zvýšenie sadzby však predstavuje dodatočné náklady pre prevádzkovateľov v sektore hazardných hier, ktoré sa premietne do nižších príjmov z firemnej dani. Zvýšenie sadzby môže tiež viesť k odlivu hráčov na nelicencované zahraničné servery z dôvodu zníženia miery výhernosti u domácich prevádzkovateľov. Celkovo tak vplyv na verejné financie v rokoch 2023 až 2025 predstavuje 19 až 23 mil. eur.

6) Minimálne zdravotné odvody

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa zavádza minimálny vymeriavací základ zamestnanca na zdravotných odvodoch vo výške platného životného minima (234,42 eur v roku 2023). Minimálny vymeriavací základ sa nevzťahuje na poistencov štátu (napr. študent, dôchodca, osoba poberajúca rodičovský príspevok, nemocenské, ošetrovné, materské) a ZŤP. Z minimálneho vymeriavacieho základu sa následne odvedú zdravotné odvody s tým, že preplatky resp. nedoplatky sa budú vyúčtovávať v ročnom zúčtovaní³². Minimálny preddavok zamestnanca je v roku 2023 okolo 32,81 eur mesačne (14 % zo životného minima 234,42 eur), resp. 393,82 eur ročne. Opatrenie je zamerané voči osobám, ktoré sa vyhýbajú plateniu zdravotných odvodov cez čiastočné úväzky. Podľa predbežných odhadov je počet takýchto osôb v jednoosobových firmách s priemerným mesačným príjmom do 100 eur okolo 14 tis. Minimálne odvody môžu zasiahnuť viac ako 100 tis. nízkopříjmových ľudí (očistené o poistencov štátu a ZŤP), ktorí budú platiť vyššie odvody. Vplyv na vyšší výber zdravotných odvodov sa predpokladá vo výške okolo 20 mil. eur na horizonte 2023 až 2025.

7) Zvýšenie cien diaľničných známok – príjmy Národnej diaľničnej spoločnosti

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa zvyšujú ceny diaľničných známok pre vozidlá do 3,5 tony. Zvýšenie je plošné o 20 % pre všetky typy diaľničných známok: 10 dňové vzrastú z 10 na 12 eur, 30 dňové z 14 na 17 eur a 365 dňové/ročné z 50 na 60 eur. Uvedená legislatíva zvýši výnos nedaňových príjmov za NDS o 18,3 až 19,6 mil. eur v rokoch 2023 až 2025.

8) Oslobodenie cestovných nákladov pre lekárov

Zmena zákona o dani z príjmov umožňuje oslobodenie nepeňažných plnení súvisiacich s účasťou lekárov na vyžadovanom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov od dane z príjmov. Výška peňažného plnenia sa v priebehu rokov výraznejšie nemenila, bola v rozpätí 20 000 až 23 000 tis. eur. Výška nepeňažného plnenia bola pred pandemiou COVID-19 približne 10 000 tis. eur, v roku 2020 klesla na približne 1/5 tejto sumy. Na základe detailných údajov NCZI o evidencii peňažného a nepeňažného plnenia lekárov bol odhadnutý vplyv 1 000 tis. eur ročne z titulu výpadku dane z príjmov.

NR SR schválila v decembri aj novú daň z osobitnej stavby, ktorá je aktuálne vetovaná prezidentkou SR a nie je účinná. Základom dane je dĺžka osobitnej stavby v kilometroch. Osobitnou stavbou sa rozumie sieť plynovodov, ktoré slúžia na prepravu plynu na území

³² Príklad: Zamestnanec má príjem minimálnu mzdu, ale pracuje na štvrtinovom úväzku 175 eur mesačne. V aktuálne platnom systéme neodvádza zdravotné odvody, keďže si uplatňuje odvodovú odpočítateľnú položku. V prípade zavedenia minimálneho poistenia zamestnanca sa mení výpočet tak, že sa čistý príjem takejto osoby znížil o cca. 15 eur (resp. o 9 %). Rozdiel do minimálnej výšky zdravotného odvodu dopláca zamestnanec zo svojej hrubej mzdy.

Slovenska (bez plynovodov na distribúciu plynu ide o cca. 2 400 km). Sadzba dane je 6 000 eur za každý začatý kilometer plynovodu a zdaňovanie prebieha na mesačnej báze. Očakávaný výnos je odhadnutý na základe klesajúcej ziskovosti firmy vlastniacej prepravnú sieť (eustream a.s.) a zahŕňa výnosy z titulu dane z osobitnej stavby, ktoré sú ponížené o pokles firemnej dane, osobitného odvodu z regulovaného odvodu a príjmu z dividend.

Príjmové opatrenia na hotovostnej báze sú prezentované v tabuľke 3.

Tabuľka 35: Opatrenia schválené nad rámec Výboru pre daň. prognózy v decembri (hotovosť, v tis. eur)

	2023	2024	2025
Zrušenie koncesionárskych poplatkov RTVS	-36 220	-75 795	-76 192
Trvalá 10% DPH na gastro, športoviská, vleky, kryté a nekryté športové zariadenia a fitness	-165 312	-216 344	-227 489
Solidárny príspevok (z nadziskov)	357 177	54 663	0
Zvýšenie sadzby spotrebných daní z liehu o 30 %	45 676	78 298	78 450
Odvody z hazardných hier	23 886	18 461	23 598
Minimálne poisťné zo zdravotných odvodov	20 497	13 833	12 992
Zvýšenie cien diaľničných známok	18 924	19 301	19 599
Oslobodenie cestovných nákladov pre lekárov	1 000	1 000	1 000
SPOLU	265 628	-106 583	-168 042
<i>Daň z osobitnej stavby (celoročný odhad)</i>	<i>171 072</i>	<i>93 635</i>	<i>77 996</i>

Okrem vyššie uvedeného boli od septembra 2022 prijaté viaceré opatrenia s vplyvom na rozpočet verejnej správy, ktoré uvádzame pre transparentnosť v boxe 1. Tieto opatrenia rovnako neboli schválené Výborom pre daňové prognózy, ale rozpočet verejnej správy ich čiastočne obsahoval cez rezervu (na zmeny v sociálnom poistení, na služby deťom a na opatrenia, ktoré v tom čase boli v legislatívnom procese).

BOX 1: Ostatné legislatívne zmeny nad rámec septembrového Výboru pre daňové prognózy čiastočne zapracované v rozpočte verejnej správy

Vzhľadom na to, že od septembra 2022 boli prijaté viaceré opatrenia s vplyvom na rozpočet verejnej správy, uvádzame pre transparentnosť aj ich odhadovaný vplyv, ktorý ale ešte musí prejsť cez hodnotenie Výboru pre daňové prognózy. Tieto legislatívne zmeny boli už čiastočne zohľadnené v rozpočte cez rezervu na tieto účely.

Príjmové opatrenia schválené nad rámec Výboru pre daň. prognózy (ESA 2010, v tis. eur)

	2023	2024	2025
Zvýšenie daňového bonusu na deti na roky 2023 a 2024 ³³	-	-	-
Príjmové zmeny v I. a II. pilieri dôchodkového systému	37 739	73 709	-10 846
SPOLU	37 739	73 709	-10 846

Príjmové opatrenia schválené nad rámec Výboru pre daň. prognózy (hotovosť, v tis. eur)

	2023	2024	2025
Zvýšenie daňového bonusu na deti na roky 2023 a 2024	-248 378	-338 628	-83 039
Príjmové zmeny v I. a II. pilieri dôchodkového systému	39 043	76 901	-1 142
SPOLU	-209 335	-261 727	-84 181

Zvýšenie daňového bonusu na roky 2023 a 2024³⁴

V parlamente bolo schválené aj dočasné zvýšenie daňového bonusu na deti do 18 rokov maximálne na sumu 140 eur mesačne počas rokov 2023 a 2024 (Tabuľka A). Vzhľadom na to, že zmeny v daňovom bonuse sú úzko späté a nadväzujú na súvisiace zmeny vo výdavkoch na prídavky na dieťa a výdavky na služby detí, uvádzame ich súhrnný prehľad (Tabuľka B). Súčasne so zvýšením daňového bonusu sa schválila možnosť jeho „doplatenia“ započítaním príjmov oboch manželov. Pre nízkopříjmové rodiny vzniká možnosť zarátať si v daňovom priznaní aj príjem druhého z manželov pri výpočte maximálnej sumy daňového bonusu. Vplyv tejto zmeny na úrovni rodiny je odhadovaný pod 10 mil. eur a je už súčasťou celkových odhadovaných nákladov na daňový bonus vo všetkých scenároch.

Tabuľka A: Parametre rodinnej politiky na roky 2023 a 2024 (v eurách mesačne)

	Predošlá legislatíva	Nová legislatíva
Daňový bonus		
- do 6 rokov	100 €	140 €
- do 15 rokov	100 €	140 €
- nad 15 rokov a do 18 rokov	50 €	140 €
- nad 18 rokov	50 €	50 €
Prídavky na dieťa		
- prídavok na nezaopatrené dieťa (0 - 25 rokov)	40 €	60 €
Služby deťom		
- kredit na dieťa (5-18 rokov)	60 €	0 €

³³ Vplyv daňového bonusu je z pohľadu národných účtov (ESA2010) zaznamenaný na strane výdavkov, ale pre prehľadnosť uvádzame fiškálny vplyv v tejto časti.

³⁴ V tejto súvislosti bol v NR SR schválený pozmeňujúci návrh k vládnemu návrhu zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, ktorý ustanovuje kompenzáciu dopadu zvýšenia daňového bonusu na samosprávu z DPPO prostredníctvom novelizácie zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. Zvýšenie 100 mil. eur sa obciam a VÚC bude rozdeľovať rovnakým spôsobom ako DPFO. <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=521913>

Tabuľka B: Porovnanie fiškálneho vplyvu zmien v rodinnej politike na roky 2023 a 2024 (ESA2010, mil. eur)

	2023			2024		
	Predošlá legislatíva	Nová legislatíva *	Spolu vplyv po novelách	Predošlá legislatíva	Nová legislatíva *	Spolu vplyv po novelách
Daňový bonus ³⁵ (aktualizovaný) ³⁶	418	331	749	384	339	723
Pridávky na deti	155	248	403	132	271	403
Služby deťom (60 eur)	444	-444	0	484	-484	0
SPOLU	1 017	135	1 152	1 000	126	1 126

* *Novela z. o financovaní voľného času dieťaťa, o prídavku na dieťa a o dani z príjmov.*

Príjmové zmeny v I. a II. pilieri dôchodkového systému (Tabuľka C)

- Zavádza sa možnosť odchodu do predčasného starobného dôchodku po 40 odpracovaných rokoch, pričom osobám splňujúcim túto podmienku sa zmení krátenie dôchodku zo súčasných 0,5 % na 0,3 % za každých začatých 30 dní pred dovŕšením dôchodkového veku (týka sa aj spätne priznaných dôchodkov).
- Dočasne sa zmrázia sadzba odvodov do druhého piliera. Príspevky do druhého piliera zostanú nasledujúce dva roky v aktuálnej výške 5,5 %, pričom v roku 2023 mali stúpnúť na 5,75 % a v roku 2024 na 6 %. Na základe novej legislatívy výšku 6 % dosiahnu až v roku 2027.
- Zároveň sa zavádza tzv. predvolená dôchodková investičná stratégia a automatický vstup do II. dôchodkového piliera. Všetci noví sporitelia do 54 rokov budú mať automaticky nastavenú investičnú stratégiu s alokáciou majetku do akcií a všeobecne volatilnejších finančných nástrojov. Dôchodkové správcovské spoločnosti (DSS) budú na túto fázu využívať dôchodkové fondy, ktorých investičná stratégia kopíruje zloženie akciového indexu. Zavádza sa aj právna úprava predĺženia účasti na starobnom dôchodkovom sporení a to až do času poberania doživotného starobného dôchodku, t. j. počas poberania programového výberu. Obe opatrenia znižujú príjmy Sociálnej poisťovne (I. piliera).
- Na základe novej právnej úpravy dôchodkové správcovské spoločnosti (DSS) nebudú mať nárok na odplatu za vedenie osobného dôchodkového účtu a na odplatu za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde. Naopak, vzrastie odplata za správu dôchodkového fondu zo súčasnej úrovne 0,3 % na 0,4 % priemernej ročnej predbežnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde. Opatrenie znižuje príjmy DSS a preto má opatrenie negatívny vplyv na výnos dane z príjmov právnických osôb.

Tabuľka C: Príjmové zmeny v I. a II. pilieri dôchodkového systému (v tis. eur)

	2023	2024	2025
Zmrazenie odvodov do II. piliera	47 772	103 648	53 886
Automatický vstup do II. piliera	-10 033	-26 738	-51 252
Zníženie poplatkov (reforma II. piliera)*	0	-1 356	-7 590
Sporenie na 2. pilier aj na dôchodku (reforma II. piliera)*	0	-1 845	-5 890
SPOLU	37 739	73 709	-10 846

* *Kvantifikácia z doložky vplyvov MPSVaR*

³⁵ Nejedná sa o vplyv na samosprávy, ktoré vychádzajú z hotovostného účtovného zaznamenania.

³⁶ Na základe zmeny metodiky došlo k rekvantifikácii vplyvu daňového bonusu nad rámec návrhu rozpočtu z 14.10.2022. Detaily sú zverejnené na https://www.mfsr.sk/files/archiv/44/Informacia_pre_Vybor_2022_11.pdf.

3.3. Iné ako daňové príjmy verejnej správy

3.3.1. Prognózovanie vybraných nedaňových príjmov verejnej správy

Podobne ako príjmy z daní a odvodov, aj vybrané nedaňové príjmy sú transparentne konzultované a schvaľované Výborom pre daňové prognózy (viď. kapitola 3.1. Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov verejnej správy). Pre rozpočet verejnej správy na roky 2023 až 2025 boli Výborom pre daňové prognózy schválené príjmy z dividend, príjmy z odvodu z hazardných hier, príjmy z emisných kvót a administratívne poplatky Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS). Prognózované vybrané nedaňové príjmy na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 36 – Prognóza vybraných nedaňových príjmov verejnej správy

v metodike ESA 2010, v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Dividendy*	259 565	422 215	287 852	311 945	314 926	217 494	274 478
príjem štátneho rozpočtu	254 432	415 589	279 794	303 887	306 868	209 436	266 420
príjem obcí	3 851	6 626	8 058	8 058	8 058	8 058	8 058
príjem ostatných subjektov VS**	1 282						
Administratívne poplatky a iné poplatky NDS***	293 530	305 475	344 074	327 145	330 875	340 952	352 518
Emisné kvóty****	245 671	242 825	212 253	275 889	329 953	292 828	286 978
Odvod z hazardných hier	231 196	233 005	252 687	260 122	265 445	281 905	301 367
príjem štátneho rozpočtu	212 590	220 131	236 140	248 601	253 478	269 891	289 846
príjem obcí	18 606	12 874	16 547	11 521	11 967	12 014	11 521

*Dividendy len pod položka ekonomickej klasifikácie 211003

** V ostatných subjektoch sú zahrnuté VÚC, MH Manažment a. s., DMD a iné

*** Príjmy na kategórii 220 ekonomickej klasifikácie

**** Nová metodika v zaznamenávaní aktuálnych príjmov z emisných kvót

Príjmy z dividend z podnikov vlastnených a spoluvlastnených štátom za rok 2022 dosiahnu približne 303 887 tis. eur. Takmer tretina očakávaných dividend už bola podnikmi vyplatená, zostatok vychádza zo ziskov z ukončeného hospodárskeho roku 2021. Prognóza dividend na strednodobom horizonte zohľadňuje interné finančné plány podnikov a negatívne riziká na trhu s energiami, vrátane rizík v súvislosti s vojenským konfliktom na Ukrajine. Prognóza predpokladá udržanie úrovne dividend v roku 2023 na úrovni 306 868 tis. eur a následný pokles na horizonte 2024 a 2025, vychádzajúci zo slabších očakávaní od spoločnosti SPP.

Administratívne poplatky Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS) sú prevažne tvorené výnosmi z elektronického mýta a z predaja diaľničných známok. Výnos v roku 2022 pokračoval v oživení. Úroveň predaných diaľničných známok presiahne predkrízovú úroveň z roka 2019. Podobne aj výnos mýta v roku 2022 porastie oproti roku 2021. Spomalenie reálnej ekonomiky v najbližších rokoch sa prejaví na vývoji oboch zložiek výnosu NDS, ktorých rast sa spomalí. Koniec horizontu je ale pozitívne ovplyvnený prílevom nových investícií cez Plán obnovy a odolnosti a pridruženým rastom ekonomickej aktivity.

Príjmy z predaja emisných kvót pokračujú v raste na celom horizonte (medziročne okolo 45 %) z dôvodu rastúcich cien emisných povoleniek na burze. Počas roka 2022 nastali skokové

prepady cien emisných povoleniek kvôli invázií Ruska na Ukrajinu a neskôr kvôli energetickej kríze. Najnovšie odhady indikujú mierne pomalší rast cien do budúcnosti. Tento rast cien je v súlade s obmedzením ponuky emisných povoleniek³⁷, čo odráža ambicióznejšie ciele Európskej komisie na zníženie emisií v EÚ. Počas roka 2022 nastala zmena v metodike akruálneho zaznamenávania príjmov z emisných kvót. Súčasná metodika akruálnych príjmov z emisných kvót je určená Štatistickým úradom z októbra 2015, kde je počet všetkých odovzdaných kvót v danom roku ocenených priemernou cenou spotrebovaných kvót. Priemerná cena spotrebovaných kvót sa rovná cene „živých“ kvót vydelená počtom „živých“ kvót. Nová metodika vychádza z aukcionovaných kvót v roku t-1 (časovo posunutý cash, t. z. hotovostný vplyv roku t-1 zodpovedá akruálnemu vplyvu roku t).

Príjmy z odvodu z hazardných hier pokračujú v rastúcom trende a v roku 2022 očakávame medziročný rast na úrovni 13 %. Príjmy z online kasín pokračovali v silnom pozitívnom trende a sú hlavným faktorom vyššieho výberu v tomto roku. Na základe aktuálneho plnenia sa mierne zvýšila aj prognóza odvodu z číselných lotérií a kurzových stávk. Na horizonte rozpočtu sa príjmy z odvodu budú naďalej vyvíjať priaznivo, no spomalenie hospodárskeho rastu na nasledujúce roky tlmí ich dynamickejší vývoj. Na celom horizonte znižujeme odhad príjmov z videolotérií, kde očakávame silnejší pokles počtu hracích terminálov, čo sa prejaví najmä na príjmoch obcí.

3.3.2. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov verejnej správy

Iné ako nedaňové príjmy verejnej správy obsahujú vybrané nedaňové príjmy, ktoré prognózuje Výbor pre daňové prognózy a ostatné nedaňové príjmy a granty a transfery štátneho rozpočtu a ďalších subjektov verejnej správy. Objemovo najvýznamnejšou položkou sú príjmy zo zahraničných a tuzemských transferov, v rámci ktorých sú zaznamenávané najmä prostriedky z rozpočtu EÚ a prostriedky Plánu obnovy a odolnosti. Ďalej sem patria príjmy pochádzajúce z vlastníctva majetku, t. j. dividendy, resp. príjmy z prenájmov, ako aj z predaja majetku. Do kategórie iných ako daňových príjmov rovnako patria poplatky vyberané subjektmi verejnej správy ako aj ich tržby.

Tabuľka 37 - Iné ako daňové príjmy rozpočtu verejnej správy*

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	15 668 883	16 440 955	16 254 795	17 679 311	21 103 318	17 407 151	17 941 911
Nedaňové príjmy	5 568 185	5 930 660	5 812 819	6 218 441	7 355 167	6 314 981	6 563 888
Granty a transfery	10 100 698	10 510 295	10 441 976	11 460 870	13 748 151	11 092 170	11 378 023

* Bez príjmov samostatných účtov vstupujúcich do rozpočtu verejnej správy, ktoré sú samostatne uvedené v časti 3.3.

Zdroj: MF SR

3.3.3. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov štátneho rozpočtu

Výdavkové politiky vlády SR sú financované nielen z daňových príjmov, ale aj z iných príjmov kapitol štátneho rozpočtu, ktoré možno rozdeliť na dve základné kategórie, a to nedaňové príjmy a granty a transfery.

³⁷ Systém obchodovania s emisnými povolenkami obsahuje možnosť stiahnuť určitý objem emisných kvót do tzv. tržnej rezervy (market stability reserve). Ide o nástroj pre dosiahnutie cien emisných povoleniek, zvyšujúcich motivácie firiem k znižovaniu emisií v súlade s emisnými cieľmi Európskej komisie.

Tabuľka 38 - Iné ako daňové príjmy štátneho rozpočtu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	3 885 213	3 651 259	5 626 045	5 686 812	9 903 775	5 287 790	5 523 837
Nedaňové príjmy	1 296 627	1 338 320	1 134 818	1 351 598	2 129 738	1 060 263	1 170 776
Granty a transfery	2 588 586	2 312 939	4 491 227	4 335 214	7 774 037	4 227 527	4 353 061

Zdroj: MF SR

3.3.3.1. Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu

Nedaňové príjmy vznikajú z činnosti jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu a môžu to byť príjmy z podnikania a vlastníctva majetku, poplatky a platby, kapitálové príjmy, úroky a iné nedaňové príjmy.

Tabuľka 39 - Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Nedaňové príjmy	1 296 627	1 338 320	1 134 818	1 351 598	2 129 738	1 060 263	1 170 776
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	434 268	486 011	389 777	386 764	544 796	223 802	278 918
<i>z toho: dividendy</i>	<i>428 129</i>	<i>480 105</i>	<i>383 955</i>	<i>380 426</i>	<i>388 993</i>	<i>217 789</i>	<i>272 905</i>
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	387 962	354 593	364 108	384 520	354 133	356 777	385 944
Kapitálové príjmy	12 438	13 703	7 512	11 758	27 270	8 297	8 014
Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	8 884	7 055	6 763	7 010	24 497	50 854	57 267
Iné nedaňové príjmy	453 075	476 958	366 658	561 546	1 179 042	420 533	440 633

Zdroj: MF SR

V rámci príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku sa rozpočtujú príjmy z dividend, ako aj iné príjmy z podnikania, ktoré zahŕňajú najmä osobitný odvod zo zisku po zdanení. Príjmy z vlastníctva predstavujú predovšetkým príjmy z prenajatých pozemkov, budov, strojov a pod.

Aktuálna situácia na trhu s energiami pozitívne vplýva na hospodárenie Vodohospodárskej výstavby, š. p. V súlade so zákonom č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov sa určuje osobitný odvod do štátneho rozpočtu zo zisku po zdanení za rok 2022 pre Vodohospodársku výstavbu, š. p. v sume 100 mil. eur. Zároveň sa určuje aj preddavok na osobitný odvod zo zisku po zdanení za rok 2023 v sume 50,0 mil. eur. Uvedené prostriedky budú odvedené, tak ako určuje § 6 zákona o štátnom rozpočte na rok 2023, na príjmový rozpočtový účet kapitoly štátneho rozpočtu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky do 15. decembra 2023.

Príjmy z dividend tvoria najpodstatnejšiu časť týchto príjmov. Objem dividend od spoločností, v ktorých vlastnícky podiel štátu je zastúpený príslušným ministerstvom, sa v roku 2023 navrhuje vo výške 389 mil. eur, čo je v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2022 viac o 5,04 mil. eur. Tento mierny nárast príjmov je spôsobený hlavne zvýšením dividend od spoločností Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. a

Stredoslovenská energetika Holding, a. s. Naopak nižšie príjmy z dividend pri medziročnom porovnaní sa očakávajú najmä od spoločností Slovenský plynárenský priemysel, a. s., Východoslovenská energetika Holding, a. s. a Západoslovenská energetika, a. s.

Tabuľka 40 - Príjmy štátneho rozpočtu z dividend

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Príjmy z podnikania - dividendy	428 129	480 105	383 955	380 426	388 993	217 789	272 905
<i>riadne dividendy</i>	251 288	417 124	279 794	302 916	306 617	209 186	266 168
<i>superdividendy</i>	176 841	62 981	104 161	77 510	82 376	8 603	6 737
Ministerstvo financií SR	6 444	32 410	10 529	7 000	65 457	14 586	16 500
Slovenská konsolidačná, a. s.	3 144	575	120	2 000	85	0	0
<i>riadne dividendy</i>	0	575	0	0	0	0	0
<i>Superdividendy</i>	3 144	0	120	2 000	85	0	0
Tipos, a. s.	3 300	2 500	2 500	5 000	2 500	2 500	2 500
SEPS, a. s.	0	29 335	7 909	0	62 872	12 086	13 500
SZRB, a. s.	0	0	0	0	0	0	500
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	698	250	240	240	260	261	261
Správa služieb diplomatickému zboru, a. s.	698	250	240	240	260	261	261
<i>riadne dividendy</i>	490	250	240	240	260	261	261
<i>superdividendy</i>	208	0	0	0	0	0	0
Ministerstvo hospodárstva SR	420 208	447 445	373 186	373 186	323 276	202 942	256 144
Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s.	2 173	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	0
<i>riadne dividendy</i>	0	0	0	0	316	453	0
<i>superdividendy</i>	2 173	3 000	3 000	3 000	2 684	2 547	0
Transpetrol, a. s.	0	2 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Slovenský plynárenský priemysel, a. s.	250 000	250 000	220 000	220 000	156 286	129 125	146 907
<i>riadne dividendy</i>	167 850	249 510	131 735	164 617	156 286	129 125	146 907
<i>superdividendy</i>	82 150	490	88 265	55 383	0	0	0
Západoslovenská energetika, a. s.	37 809	45 697	44 839	44 839	36 693	30 048	31 611
<i>riadne dividendy</i>	37 483	45 697	44 839	44 839	36 693	30 048	31 611
<i>superdividendy</i>	326	0	0	0	0	0	0
Stredoslovenská energetika Holding, a. s.	96 204	113 071	74 777	74 777	115 113	15 503	49 300
<i>riadne dividendy</i>	21 098	62 037	74 777	74 777	38 189	15 415	49 300
<i>superdividendy</i>	75 106	51 034	0	0	76 924	88	0
Východoslovenská energetika Holding, a. s.	34 022	33 677	29 070	29 070	10 684	23 766	26 826
<i>riadne dividendy</i>	20 325	25 220	16 294	11 943	8 001	17 798	20 089
<i>Superdividendy</i>	13 697	8 457	12 776	17 127	2 683	5 968	6 737
Ministerstvo dopravy SR	779	0	0	0	0	0	0
Letisko Košice - Airport Košice, a. s.	779	0	0	0	0	0	0
<i>riadne dividendy</i>	742	0	0	0	0	0	0
<i>superdividendy</i>	37	0	0	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

Výška príjmov z administratívnych poplatkov a iných poplatkov a platieb závisí od počtu jednotlivých aktov konania v priebehu roka. Uvedené príjmy sa na rok 2023 rozpočtujú vo výške 354 mil. eur. Najvyšší objem v rámci týchto príjmov predstavujú príjmy z administratívnych poplatkov a v rámci nich príjmy zo súdnych poplatkov a ostatných

poplatkov, kam patria napr. správne poplatky, paušálne náhrady za udeľovanie víz, udržiavacie poplatky za patent a pod. Ďalej sa tu rozpočtujú príjmy z pokút, penále a iných sankcií a príjmy z poplatkov a platieb z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb.

Kapitálové príjmy sa na rok 2023 rozpočtujú vo výške 27,3 mil. eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2022 predstavuje nárast o 19,8 mil. eur. Tento medziročný nárast rozpočtovaných kapitálových príjmov súvisí predovšetkým s očakávanými jednorazovými výnosmi z predaja prebytočného majetku štátu v správe kapitol Slovenská akadémia vied a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov sa na rok 2023 rozpočtujú v sume 24,5 mil. eur a pozostávajú z:

- *úrokov z účtov finančného hospodárenia so Štátnou pokladnicou*, ktoré predstavujú úroky z kreditných zostatkov peňažných prostriedkov vedených na účtoch Štátnej pokladnice v NBS, banke alebo pobočke zahraničnej banky vrátane úrokov z finančných operácií vykonaných Štátnou pokladnicou a klientom Štátny dlh znížené o úroky platené Štátnou pokladnicou a príjmy z poplatkov za služby poskytované Štátnou pokladnicou a príjmy z kurzových rozdielov. Rozpočtovanie týchto príjmov vychádza z odhadu úrokových sadziieb ECB KEY RATE a ESTER, ako aj z predpokladaného vývoja priemerných zostatkov na účtoch klientov Štátnej pokladnice, najmä na účtoch dobrovoľných klientov, na účtoch prostriedkov Európskej únie, na účtoch štátnych rozpočtových organizácií a na účtoch štátnych finančných aktív,
- *úrokov z návratných finančných výpomocí a štátnych záruk*, kde sa rozpočtujú úroky z nesplatenej časti istiny návratných finančných výpomocí poskytnutých Agentúre pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov a spoločnostiam GA Drilling, a. s. a Tachyum s. r. o.,
- *úrokov zo zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov*, ktoré tvoria úroky kapitol Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstva obrany SR. Ide o kreditné úroky účtov zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa ich suma podstatne zvýšila, čo súvisí predovšetkým s veľkým medziročným nárastom rozpočtovaných príjmov z úrokov z účtov finančného hospodárenia spôsobený vyššími úrokovými sadzbami (ECB KEY RATE a ESTER), ktoré používa Štátna pokladnica pri úročení svojich finančných operácií.

Najväčší objem z *iných nedaňových príjmov* predstavuje príjem podľa návrhu nariadenia Rady EÚ o núdzovom zásahu na riešenie vysokých cien energie, ktorým sa členské štáty zaväzujú prijať dve nové príjmové opatrenia, a to solidárny príspevok z nadzisku a zastropovanie príjmov z výroby a predaja elektrickej energie. V súvislosti s oboma opatreniami sa v kapitole Všeobecná pokladničná správa na rok 2023 rozpočtuje suma 775

mil. eur, z toho na solidárny príspevok z nadzisku sa rozpočtuje suma 313 mil. eur a na zastropovanie príjmov sa rozpočtuje suma 462 mil. eur.

Ďalším významným iným nedaňovým príjmom sú príjmy z odvodov z hazardných hier a iných podobných hier, ktoré sú rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladničná správa na rok 2023 v sume 253 mil. eur. Do tejto kategórie príjmov patria aj vrátené neoprávnene použité alebo zadržané finančné prostriedky a ostatné príjmy. Výška týchto príjmov je v priebehu rozpočtového roka ovplyvnená najmä objemom vrátených neoprávnene použitých finančných prostriedkov od neziskových organizácií, rozpočtových organizácií, obcí a ostatných príjmov, medzi ktoré patria najmä odvody a vratky.

Zdroje z odvodov z hazardných hier a iných podobných hier sú smerované do vykonávania všeobecne prospešných služieb, ktorými sú najmä poskytovanie zdravotnej starostlivosti, poskytovanie sociálnej pomoci, humanitárna starostlivosť, tvorba, rozvoj, ochrana a obnova kultúrnych hodnôt, podpora umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít, vzdelávanie, výchova, rozvoj športu, tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva. Na uvedené výdavky sa vynakladajú objemy prevyšujúce uvedený príjem, ktorý tak kryje iba časť týchto výdavkov.

Tabuľka 41 - Výdavky na zabezpečenie vykonávania všeobecne prospešných služieb

(v tis. eur)	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky spolu	401 767	398 989	389 632
Tvorba a ochrana životného prostredia	24 287	25 938	25 938
Ochrana kvality a množstva povrchových a podzemných vôd	3 166	3 166	3 166
Ochrana pred povodňami	6 073	6 877	6 877
Kvalita ovzdušia	4 296	4 296	4 296
Druhovú a územnú ochranu	10 752	11 599	11 599
Ochrana zdravia obyvateľstva	73 755	78 087	78 087
Kontrola prenosných chorôb	7 685	8 561	8 561
Ochrana zdravia	64 690	68 049	68 049
Výchova k zdraviu	1 380	1 477	1 477
Ochrana a obnova kultúrnych hodnôt, podpora umeleckej tvorby a rozvoj športu	249 333	239 456	230 099
Šport pre všetkých, školský a univerzitný šport	1 200	1 000	1 000
Uznané športy	58 200	55 800	55 800
Divadlá a divadelná činnosť	47 509	50 242	43 443
Hudba, koncertná činnosť a umelecké súbory	20 763	20 661	20 661
Výtvarné umenie, fotografia, architektúra a dizajn	2 585	2 680	2 680
Knižnice a knižničná činnosť	15 711	16 310	16 312
Múzeá a galérie	43 679	32 288	29 728
Osvetová činnosť a tradičná ľudová kultúra	6 745	7 178	7 178
Literatúra a knižná kultúra	1 043	1 078	1 078
Obnovme si svoj dom	14 706	14 706	14 706
Podpora návštevnosti kultúrnych podujatí	2 500	2 500	2 500
Kultúra znevýhodnených skupín	980	980	980
Príspevok Audiovizuálnemu fondu	12 290	12 600	12 600
Systematická obnova audiovizuálneho dedičstva realizovaná SFÚ	1 422	1 433	1 433
Príspevok Fondu na podporu umenia	20 000	20 000	20 000
Vzdelávanie a výchova	54 392	55 508	55 508
Sociálne štipendiá	8 965	8 965	8 965
Motivačné štipendiá	9 822	9 822	9 822
Podpora stravovania, ubytovania, športových a kultúrnych aktivít študentov a pastoračných centier	30 560	31 628	31 628

Zdroj: MF SR

3.3.3.2. Prijmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov

V rámci tejto skupiny príjmov štátneho rozpočtu sa triedia tuzemské a zahraničné granty a transfery, ktoré môžu byť určené na financovanie tak bežných, ako aj kapitálových potrieb štátu. Vývoj príjmov z grantov a transferov zobrazuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 42 - Prijmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Granty a transfery	2 588 586	2 312 939	4 491 227	4 335 214	7 774 037	4 227 527	4 353 061
Tuzemské granty a transfery	37 226	38 947	41 254	42 248	45 232	47 424	49 498
Zahraničné granty a transfery	2 551 360	2 273 992	4 449 973	4 292 966	7 728 805	4 180 103	4 303 563
<i>z toho: Zahraničné transfery – prostriedky z rozpočtu EÚ</i>	<i>2 551 329</i>	<i>2 273 989</i>	<i>4 449 973</i>	<i>4 292 966</i>	<i>7 728 805</i>	<i>4 180 103</i>	<i>4 303 563</i>

Zdroj: MF SR

V rámci *tuzemských grantov a transferov* sa rozpočtujú tuzemské bežné transfery v rámci verejnej správy, a to najmä:

- transfery zo zdravotných poisťovní, ktoré sa týkajú príspevkov na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby a na činnosť Národného centra zdravotníckych informácií,
- transfer zo Slovenského pozemkového fondu do kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR určený na zabezpečenie projektov pozemkových úprav v zmysle zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Zahraničné transfery predstavujú prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie a prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti. V rokoch 2023 až 2025 sa rozpočtujú prostriedky EÚ pre programy Partnerskej dohody v rámci 3. a 4. programového obdobia, Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí 2021 - 2027, pre poľnohospodárske fondy v rámci 3. a 4. programového obdobia. Na rok 2023 sa rozpočtujú aj príjmy v sume 410 mil. eur ako rezerva na nadčerpanie za 3. programové obdobie (roky 2014 až 2020), ktorej cieľom je zabezpečiť disponibilné prostriedky pre platobné jednotky už v roku 2023 vzhľadom na to, že nie všetky nezrovnalosti budú vysporiadané do skončenia oprávnenosti výdavkov v roku 2023. Uvedeným prístupom sa zabezpečí vyčerpanie celej alokácie programového obdobia rokov 2014 až 2020.

Prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti sú určené na financovanie reforiem a investícií v oblastiach verejných politík SR, ako sú zelená ekonomika, vzdelávanie, veda, výskum, inovácie, zdravie, efektívna verejná správa a digitalizácia.

Tabuľka 43 - Príjmy štátneho rozpočtu zo zahraničných transferov – prostriedkov z rozpočtu EÚ

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Zahraniczne transfery	2 551 329	2 273 989	4 449 973	4 292 966	7 728 805	4 180 103	4 303 563
Prostriedky z rozpočtu EÚ pre 3. a 4. programové obdobie	2 551 329	2 269 706	3 148 001	3 182 274	5 717 554*	2 707 617	3 227 227
Prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti	-	4 283	1 301 972	1 110 692	2 011 251	1 472 486	1 076 336

*V roku 2023 sú započítané príjmy v sume 410 mil. eur ako rezerva na nadčerpanie za 3. programové obdobie.

Zdroj: MF SR

3.3.4. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov ostatných subjektov ústrednej správy

Okrem kapitol štátneho rozpočtu sa v ústrednej správe vykazujú aj príspevkové organizácie štátu, štátne účelové fondy, Slovenský pozemkový fond, MH Manažment a. s., Slovenská konsolidačná a. s., spoločnosti v pôsobnosti ministerstva dopravy³⁸, Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov, verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom SR a zaradené v ústrednej správe (ďalej len „ostatné subjekty ústrednej správy“).

Tabuľka 44 - Iné ako daňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	6 379 717	7 294 247	6 155 636	7 374 411	6 770 126	6 485 972	6 581 019
Nedaňové príjmy	3 206 305	3 420 200	3 469 880	3 633 261	3 975 963	3 995 662	4 122 224
Granty a transfery	3 173 412	3 874 047	2 685 756	3 741 150	2 794 163	2 490 310	2 458 795

Zdroj: MF SR

Vývoj nedaňových príjmov ostatných subjektov ústrednej správy zobrazuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 45 - Nedaňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Nedaňové príjmy	3 206 305	3 420 200	3 469 880	3 633 261	3 975 963	3 995 662	4 122 224
Prijmy z podnikania a z vlastníctva majetku	127 154	144 091	128 234	174 591	180 183	177 596	177 548
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	2 729 383	2 963 512	3 055 122	3 177 883	3 425 868	3 530 409	3 657 520
Kapitálové príjmy	15 753	28 888	20 888	22 349	95 820	17 110	16 242
Úroky z tuz. a zahr. úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	77 850	57 971	51 117	50 304	50 473	47 364	46 823
Iné nedaňové príjmy	256 165	225 738	214 519	208 134	223 619	223 183	224 091

Zdroj: MF SR

V rámci nedaňových príjmov, ktoré sú na rok 2023 rozpočtované v sume 3,98 mld. eur, najväčší objem predstavujú príjmy z administratívnych poplatkov a iných poplatkov a platieb, a to v sume 3,43 mld. eur, z toho zdravotnícke zariadenia zaradené v subsektore ústrednej správy rozpočtujú tržby za poskytovanú zdravotnú starostlivosť vo výške 2,02 mld. eur. Príjmy spoločností v pôsobnosti ministerstva dopravy sa rozpočtujú vo výške 698 mil. eur a tvoria ich predovšetkým tržby ako cestovné lístky, mýto, diaľničné poplatky. Príjmy Environmentálneho fondu za obchodovanie s emisnými kvótami sa rozpočtujú na hotovostnej úrovni vo výške 293 mil. eur. Príjmy verejných vysokých škôl sa rozpočtujú vo výške 129 mil. eur,

³⁸ Železnice SR, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. a Národná diaľničná spoločnosť, a. s.

a to za stravné, ubytovanie a ostatné poskytované tovary a služby. Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov rozpočtuje príjem z povinného poplatku za udržiavanie núdzových zásob ropy a ropných výrobkov vo výške 99,2 mil. eur. Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. rozpočtuje príjmy z tržieb za hydroenergetický potenciál a z ostatných poplatkov a platieb celkovo vo výške 73,2 mil. eur.

Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku sú rozpočtované vo výške 180 mil. eur a najväčší objem predstavujú príjmy štátnych zdravotníckych zariadení vo výške 84,7 mil. eur. Príjmy Slovenského pozemkového fondu sa rozpočtujú vo výške 19,3 mil. eur, a to predovšetkým z prenájmu majetku. Spoločnosť JAVYS, a. s. rozpočtuje príjmy z úhrad za nakladanie so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo výške 25,9 mil. eur. Príjmy Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. za povrchovú vodu a energetickú vodu sú rozpočtované vo výške 35,0 mil. eur.

V rámci kapitálových príjmov, ktoré sú rozpočtované vo výške 95,8 mil. eur, najväčší objem predstavujú príjmy z predaja majetku spoločnosti Železnice Slovenskej republiky vo výške 42,0 mil. eur a spoločnosti Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. vo výške 40,6 mil. eur. Predaj pozemkov v Slovenskom pozemkovom fonde sa rozpočtuje vo výške 7,00 mil. eur.

Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov sú rozpočtované vo výške 50,5 mil. eur, pričom najväčší objem sa rozpočtuje v Štátnom fonde rozvoja bývania vo výške 18,0 mil. eur, v Národnom jadrovom fonde vo výške 14,5 mil. eur a v Eximbanke vo výške 16,6 mil. eur.

V rámci iných nedaňových príjmov, ktoré sú rozpočtované vo výške 224 mil. eur, najväčší objem predstavujú príjmy Národného jadrového fondu z príspevkov od prevádzkovateľov jadrových zariadení a z odvodu od prevádzkovateľov prenosovej sústavy a distribučných sústav spolu vo výške 97,5 mil. eur. Verejné vysoké školy rozpočtujú iné nedaňové príjmy vo výške 54,8 mil. eur a zdravotnícke zariadenia zaradené v subsektore ústrednej správy vo výške 25,3 mil. eur.

Príjmy z grantov a transferov sú na rok 2023 rozpočtované v sume 2,79 mld. eur. Ich výška v jednotlivých rokoch je nasledovná.

Tabuľka 46 - Príjmy ostatných subjektov ústrednej správy z grantov a transferov

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Granty a transfery	3 173 412	3 874 047	2 685 756	3 741 150	2 794 163	2 490 310	2 458 795
Tuzemské granty a transfery	3 108 849	3 809 651	2 492 342	3 533 533	2 641 749	2 334 183	2 329 359
Zahraničné granty	64 563	64 396	193 414	207 617	152 414	156 127	129 436

Zdroj: MF SR

Na rozpočtovanej sume príjmov z grantov a transferov sa najviac podieľajú príjmy z tuzemských grantov a transferov rozpočtované na rok 2023 v sume 2,64 mld. eur, z ktorej väčšinu tvoria poskytnuté transfery zo štátneho rozpočtu. Najväčší objem transferov je poskytnutý spoločnostiam v pôsobnosti ministerstva dopravy, verejným vysokým školám, verejným výskumným inštitúciám a príspevkovým organizáciám štátu.

Na celkovej rozpočtovanej sume zahraničných grantov na rok 2023 vo výške 152 mil. eur sa najviac podieľajú zahraničné granty z Modernizačného fondu určené Environmentálnemu fondu vo výške 100 mil. eur a zahraničné granty z Nástroja na prepájanie Európy (CEF) určené Železničiam Slovenskej republiky vo výške 29,3 mil. eur. Zahraničné granty Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a. s. z Medzinárodného fondu na podporu odstavenia JE V1 Bohunice (BIDSF) sa rozpočtujú vo výške 19,1 mil. eur.

3.3.5. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia

Subjektami fondov sociálneho poistenia a fondov zdravotného poistenia sú Sociálna poisťovňa a verejné zdravotné poistenie (Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. a verejné zdroje súkromných zdravotných poisťovní Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s. a Union zdravotná poisťovňa, a. s.). Iné ako daňové príjmy týchto subjektov na rok 2023 sa rozpočtujú v sume 82,5 mil. eur. V rámci nedaňových príjmov sa rozpočtujú najmä príjmy verejného zdravotného poistenia z tržieb vo výške 44,5 mil. eur a príjmy Sociálnej poisťovne z prijatých pokút vo výške 8,54 mil. eur. Transfer Sociálnej poisťovni poskytovaný z výdavkov štátneho rozpočtu na zabezpečenie jej platobnej schopnosti nie je na rok 2023 rozpočtovaný.

Tabuľka 47 - Iné ako daňové príjmy vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	1 049 145	939 990	482 350	192 499	82 450	1 282 550	1 482 650
Nedaňové príjmy	79 112	97 260	82 280	87 630	82 380	82 480	82 580
Granty a transfery	970 033	842 730	400 070	104 869	70	1 200 070	1 400 070

Zdroj: MF SR

3.3.6. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov územnej samosprávy

V územnej samospráve sa vykazujú obce a vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie, ako aj ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom SR a zaradené v územnej samospráve.

Tabuľka 48 - Iné ako daňové príjmy územnej samosprávy

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	4 354 808	4 555 459	3 990 764	4 425 589	4 346 967	4 350 839	4 354 405
Nedaňové príjmy	986 141	1 074 880	1 125 841	1 145 952	1 167 086	1 176 576	1 188 308
Granty a transfery	3 368 667	3 480 579	2 864 923	3 279 637	3 179 881	3 174 263	3 166 097

Zdroj: MF SR

Tabuľka 49 - Nedaňové príjmy územnej samosprávy

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Nedaňové príjmy	986 141	1 074 880	1 125 841	1 145 952	1 167 086	1 176 576	1 188 308
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	186 449	198 781	206 621	206 621	206 696	206 692	206 693
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	656 796	718 844	771 383	791 485	812 758	822 202	833 919
Kapitálové príjmy	54 321	70 351	64 305	65 305	64 315	64 315	64 315
Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	1 033	748	2 060	1 060	2 060	2 060	2 060
Iné nedaňové príjmy	87 542	86 156	81 472	81 481	81 257	81 307	81 321

Zdroj: MF SR

V rámci nedaňových príjmov územnej samosprávy sa predpokladá, že **obce** dosiahnu v roku 2023 sumu 605 mil. eur.

Ide najmä o príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku v sume 173 mil. eur, a to z nájomného z prenajatých pozemkov, budov, strojov a zariadení.

Ďalej sa predpokladajú príjmy v sume 302 mil. eur z administratívnych a iných poplatkov a platieb (správne poplatky, za ubytovacie a stravovacie služby, zo vstupného, za relácie v miestnom rozhlase a pod.).

Kapitálové príjmy sa predpokladajú vo výške 60,0 mil. eur, a to najmä z predaja budov, bytov a z predaja pozemkov.

Príjmy z úrokov z vkladov (z úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážia) a iných nedaňových príjmov (ako napr. od rozpočtovej organizácie a príspevkovej organizácie, neziskovej organizácie, fyzickej osoby, obcí a vyšších územných celkov a iných subjektov verejnej správy, náhrad z poistného plnenia, z odvodov z hazardných hier, z nezrovnalostí a vratiek) sa predpokladajú v sume 70,0 mil. eur.

Pre **vyššie územné celky** (ďalej len „VÚC“) sa na rok 2023 rozpočtujú nedaňové príjmy v celkovej výške 115 mil. eur.

Tieto príjmy by sa mali dosiahnuť najmä z administratívnych a iných poplatkov a platieb v sume 94,0 mil. eur, a to najmä na úseku sociálneho zabezpečenia, z úhrad platených občanmi umiestnenými v zariadeniach sociálnych služieb, za poskytované služby, ako sú stravovanie, bývanie a zaopatrenie, na úseku školstva z príjmov získaných z poplatkov zo zápisného a školného, za ubytovanie v domovoch mládeže, z nájomného a pod.

Ďalej z príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku (ako z nájomného z prenajatých pozemkov, budov, strojov a zariadení) sa očakáva 9,78 mil. eur.

Kapitálové príjmy sa predpokladajú vo výške 4,20 mil. eur, a to najmä z predaja budov a z predaja pozemkov.

Príjmy z úrokov z vkladov (z úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážia) a iných nedaňových príjmov (ako napr. od rozpočtovej organizácie a príspevkovej organizácie, neziskovej organizácie, fyzickej osoby, od iných subjektov verejnej správy, náhrad z poistného plnenia, z nezrovnalostí a vratiek) sa predpokladajú v sume 7,03 mil. eur.

V príjmoch na rok 2023 **dopravné podniky** predpokladajú nedaňové príjmy v sume 84,8 mil. eur.

Najvyšší podiel na nedaňových príjmoch majú príjmy z platieb administratívnych a iných poplatkov (tržby) v sume 82,7 mil. eur a z prenájmu budov, priestorov, objektov a strojov v sume 1,66 mil. eur.

Tabuľka 50 - Príjmy územnej samosprávy z grantov a transferov

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Granty a transfery	3 368 667	3 480 579	2 864 923	3 279 637	3 179 881	3 174 263	3 166 097
Tuzemské granty a transfery	3 366 323	3 478 117	2 864 923	3 279 637	3 179 881	3 174 263	3 166 097
Zahraničné granty	2 344	2 462	0	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

V rámci grantov a transferov sa predpokladá, že **obce** dosiahnu príjmy zo štátneho rozpočtu, zo štátnych fondov, z rozpočtov iných obcí na činnosť spoločných úradov obcí a z rozpočtov VÚC na riešenie spoločných úloh v roku 2023 v objeme 1,72 mld. eur. Bežné transfery sa predpokladajú vo výške 1,47 mld. eur, z toho zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy predstavujú 23,6 mil. eur (z toho 21,5 mil. eur predstavujú EÚ prostriedky a spolufinancovanie 2,10 mil. eur). Kapitálové transfery sa predpokladajú vo výške 247 mil. eur, pričom kapitálové zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy sa rozpočtujú vo výške 142 mil. eur (z toho 119 mil. eur predstavujú EÚ prostriedky a spolufinancovanie 23,7 mil. eur).

Transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtov obcí sa v roku 2023 očakávajú v celkovej sume 1,55 mld. eur z týchto kapitol:

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR – finančné prostriedky v sume 1,45 mld. eur, z ktorých je bežný transfer v sume 1,28 mld. eur na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku regionálneho školstva, 24,3 mil. eur na financovanie iných aktivít regionálneho školstva (finančné prostriedky z Plánu obnovy) a kapitálový transfer vo výške 145 mil. eur prevažne na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy,
- Ministerstvo vnútra SR – finančné prostriedky v sume 13,8 mil. eur, kde v rámci preneseného výkonu štátnej správy (v celkovej sume 13,2 mil. eur) sú určené finančné prostriedky na činnosť matričných úradov v sume 10,3 mil. eur, na hlásenie pobytu občanov a register obyvateľov SR v sume 1,80 mil. eur, na register adries podľa zákona č. 125/2015 Z. z. v sume 197 tis. eur, na činnosti na úseku ochrany prírody, ovzdušia, vôd a protipovodňovej ochrany v sume 601 tis. eur a na voľby v sume 311 tis. eur. Z ostatných finančných prostriedkov poskytnutých obciam (602 tis. eur) bude financovaná azylová politika, verejný poriadok a bezpečnosť,
- Ministerstvo dopravy SR – finančné prostriedky v sume 10,3 mil. eur, z toho na financovanie preneseného výkonu štátnej správy je určená suma 9,64 mil. eur, z toho v oblasti pozemných komunikácií – špeciálnych stavebných úradov v sume 236 tis. eur a na úseku stavebného poriadku a bývania v sume 9,41 mil. eur. Ostatné prostriedky sú určené na podporu územného rozvoja miest a obcí v sume 610 tis. eur,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – finančné prostriedky v sume 80,6 mil. eur, ktoré budú poskytované obciam na výkon osobitného príjemcu vo výške 133 tis. eur, na financovanie zariadení sociálnych služieb a na dotácie na stravu a školské potreby pre dieťa v hmotnej núdzi vo výške 80,5 mil. eur,

- Úrad vlády SR – finančné prostriedky v sume 850 tis. eur na financovanie podporných aktivít.

Do rozpočtov obcí sa predpokladá poskytnúť v roku 2023 transfery z fondov v celkovej sume 130 mil. eur, z toho z Environmentálneho fondu v sume 128 mil. eur, z Audiovizuálneho fondu v sume 95,0 tis. eur, z Fondu na podporu umenia v sume 1,69 mil. eur a z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín v sume 440 tis. eur.

Do rozpočtu obcí sa predpokladajú aj finančné prostriedky z Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a. s. vo výške 170 tis. eur.

Na rok 2023 sa rozpočtujú pre **vyššie územné celky** celkové granty a transfery v objeme 612 mil. eur. Bežné transfery sa predpokladajú vo výške 612 mil. eur, z toho na financovanie spoločných projektov EÚ a SR sa rozpočtujú vo výške 14,1 mil. eur (z toho 11,5 mil. eur predstavujú EÚ prostriedky a spolufinancovanie 2,60 mil. eur) a kapitálové transfery vo výške 800 tis. eur.

Transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtov VÚC sa očakávajú v celkovej sume 609 mil. eur z kapitoly:

- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR – v sume 606 mil. eur, z toho na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku stredných škôl, ku ktorým plnia VÚC zriaďovateľskú funkciu v sume 588 mil. eur a 14,1 mil. eur na financovanie spoločných projektov EÚ a SR (z toho 11,5 mil. eur predstavujú EÚ prostriedky a spolufinancovanie 2,60 mil. eur) na podporu regionálneho školstva. Z Plánu obnovy sa rozpočtuje suma 3,32 mil. eur. Na odstránenie havarijného stavu na školách sa rozpočtuje suma 300 tis. eur.
- Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR – v sume 1,65 mil. eur sa rozpočtujú prostriedky z Plánu obnovy.
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR – v sume 350 tis. eur na podporu rozvoja sociálnych služieb.
- Úrad vlády SR – finančné prostriedky v sume 650 tis. eur na financovanie podporných aktivít.

Transfery z Fondu na podporu umenia sa rozpočtujú vo výške 3,53 mil. eur, z toho bežné transfery v sume 3,03 mil. eur a kapitálové transfery v sume 500 tis. eur.

Bežné transfery z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín sa rozpočtujú v sume 150 tis. eur.

Dopravné podniky predpokladajú celkové granty a transfery sa v sume 164 mil. eur, z toho na bežné transfery v sume 134 mil. eur, najmä na pokrytie straty pri zabezpečení výkonov vo

verejnem záujme v mestskej hromadnej doprave a kapitálové transfery v sume 30,3 mil. eur na obstaranie kapitálových aktív.

3.4. Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií vstupujúce do rozpočtu verejnej správy

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sú súčasťou príjmov rozpočtovej organizácie aj všetky príjmy rozpočtované na jej samostatných účtoch.

V rámci aktuálneho rozpočtu verejnej správy sú rozpočtované nasledovné príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií.

Tabuľka 51 - Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	3 976 319	2 564 119	1 961 809	2 119 096	2 703 090	2 174 091	2 464 918
Daňové príjmy	468 815	476 912	521 020	521 020	488 235	503 681	519 493
Nedaňové príjmy	610 509	635 540	30 374	30 597	31 868	26 177	28 381
Granty a transfery	2 429 913	941 309	1 410 415	1 567 479	2 182 987	1 644 233	1 917 044
Prevodové položky	467 082	510 358	0	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

V rámci daňových príjmov sú rozpočtované príjmy z poistenia na sociálne zabezpečenie ozbrojených zložiek (policajtov, hasičov, vojakov a colníkov) v príslušných kapitolách štátneho rozpočtu. Tieto príjmy z poistného nie sú podrobené hodnoteniu Výborom pre daňové prognózy. Na rok 2023 sa rozpočtujú daňové príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií vo výške 488 mil. eur.

Nedaňové príjmy sa rozpočtujú na úrovni 31,9 mil. eur a tvoria ich najmä príjmy zo stravného vo výške 14,8 mil. eur, rozpočtované predovšetkým v kapitolách Ministerstva vnútra SR a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, a príjmy z predaja hmotných rezerv a mobilizačných rezerv v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv vo výške 16,5 mil. eur.

Granty a transfery sa rozpočtujú na úrovni 2,18 mld. eur, z čoho najväčší objem predstavuje transfer zo štátneho rozpočtu na Saldo účet štátneho dlhu vo výške 1,34 mld. eur.

3.5. Daňové výdavky

Rovnaké ciele verejnej politiky je z pohľadu rozpočtovej politiky a posudzovania vývoja verejných financií možné dosiahnuť dvoma spôsobmi. Buď prostredníctvom výdavkovej strany rozpočtu alebo cez selektívne daňové zvýhodnenia, ktoré znižujú potenciálne daňové príjmy. Časť vládnych výdavkov je tak obsiahnutá v daňových zákonoch vo forme rôznych zvýhodnení, oslobodení, či iných preferencií. Táto časť rozpočtu poskytuje v súlade so zverejnenou metodikou MF SR³⁹ detailnejšie informácie o existujúcich daňových výdavkoch.

³⁹ Manuál zverejňovania daňových výdavkov <https://finance.gov.sk/sk/finance/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/manualy/zverejnovanie-danovych-vydavkov.html>. Spôsob zverejňovania údajov o daňových výdavkoch reflektuje aj odporúčania EK (viac v manuáli).

Povinnosť zverejňovať podrobné informácie o vplyve daňových výdavkov na daňové príjmy, vyplýva členským štátom z článku 14 ods. 2 Smernice Rady 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Povinné reportovania údajov o daňových výdavkoch v rozpočte verejnej správy zaviedol aj Ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti. Motiváciou pre zavedenie tejto povinnosti bolo najmä zvýšenie transparentnosti rozpočtu, ktorá by pomohla objektívnejšie posúdiť náklady politik realizovaných vládou SR. Pravidelné zverejňovanie údajov o daňových výdavkoch umožní identifikovať potenciálne oblasti na dosiahnutie fiškálnych cieľov, zefektívnenie daňového systému, či zabezpečiť monitorovanie ich vývoja.

V súlade s manuálom daňových výdavkov sa pod daňovým benchmarkom okrem legislatívne stanoveného základu dane a štruktúry sadzieb dane rozumejú aj štrukturálne daňové výdavky. Typickým príkladom štrukturálnych daňových výdavkov, ktoré sú súčasťou daňového benchmarku sú účtovné konvencie, odpočítateľnosť povinných platieb, ustanovenia s cieľom uľahčenia administrácie dane ako aj iné ustanovenia vyplývajúce z medzinárodných záväzkov⁴⁰. Za účelom zabezpečenia konzistentnosti výpočtov medzi jednotlivými rokmi a porovnateľnosti vývoja daňových výdavkov sa za benchmark v prípade jednotlivých daní považujú legislatívne normy platné v roku 2020, na ktorý sa rozpočet schvaľuje.

Daňovým výdavkom sú špeciálne daňové úľavy, ktoré využíva vláda na podporu určitých aktivít alebo daňovníkov v špeciálnych okolnostiach. Na to, aby konkrétna daňová úľava resp. špeciálny daňový režim bol z pohľadu MF SR klasifikovaný ako daňový výdavok, musí súčasne spĺňať nasledujúce podmienky:

- 1) **má vplyv na príjmy a saldo hospodárenia verejnej správy** - daňovým výdavkom je opatrenie, ktoré znižuje (alebo zvyšuje) príjmy verejnej správy. V niektorých prípadoch je dôležité okrem vplyvu na príjmy sledovať aj vplyv na saldo verejnej správy. Typickým príkladom môžu byť napr. štátne sociálne dávky. Ich zdanenie kompenzované adekvátnym zvýšením výdavkov verejnej správy, keďže z pohľadu záchranej siete sú podstatné disponibilné príjmy obyvateľov v hmotnej núdzi, by malo neutrálny vplyv na saldo verejnej správy.
- 2) **sleduje iný cieľ než je samotné zdanenie** - ak je cieľom podpora určitých aktivít alebo daňovníkov alebo ak existuje podobnosť s alternatívnym výdavkovým programom.
- 3) **nejde o štrukturálny daňový výdavok obsiahnutý v definícii daňového benchmarku** - sem zaradíme účtovné konvencie (legislatívne stanovené odpisové sadzby/doby aj v prípade, že sa nezhodujú s účtovnými odpismi), odpočítateľnosť povinných platieb (povinné platby vyplývajúce z iných zákonov sú automaticky považované za daňovo uznateľné výdavky), ustanovenia s cieľom uľahčenia administrácie dane (test príjmu na účely podávania daňového priznania, minimálna daňová povinnosť, zaokrúhľovanie a pod.).
- 4) **je selektívny** - úľava je určená iba pre vybrané osoby, príjmy alebo sektor a pod. Nezdaniteľná časť základu dane, ktorá ovplyvňuje daňové príjmy a na ktorú majú nárok všetci daňovníci sa nepovažuje za daňový výdavok. Ide tak o ďalší štrukturálny element

⁴⁰ Príkladom daňového benchmarku v podobe štrukturálneho daňového výdavku je napríklad plnenie medzinárodných zmlúv v oblasti daní (zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia) alebo povinné oslobodenia od dane vyplývajúce z legislatívy v EÚ (najmä v nepriamych daniach).

daňového systému, ináč aj štrukturálny daňový výdavok. Uvedené kritérium však na rozdiel od prvých troch *nemusi byť nevyhnutne splnené*.⁴¹

V zmysle zverejnenej metodiky údaje za daňové výdavky sú uvedené za rovnaký časový horizont, na aký sa zostavuje rozpočet verejnej správy⁴². Klasifikácia daňových výdavkov je založená na príslušnom daňovom základe a účelu, ktorý tieto výdavky sledujú.

Tabuľka 52 - Prehľad daňových výdavkov podľa typu dane alebo poistného (ESA 2010, v tis. eur)

Prehľad daňových výdavkov podľa typu dane alebo poistného (ESA 2010, tis. eur)*	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Daň z príjmov fyzických osôb	509 722	581 491	798 963	1 284 428	1 293 609	1 304 583
Daň z príjmov právnických osôb	223 611	215 237	218 636	235 971	263 157	287 075
Daň z pridanej hodnoty	421 851	443 956	473 569	521 770	550 722	578 016
Spotrebné dane	346 013	250 029	182 316	120 296	106 584	105 565
RTVS	18 167	18 849	18 849	18 849	18 849	18 849
Sociálne poistenie	234 527	184 682	201 728	230 424	232 729	238 939
Zdravotné poistenie	78 932	68 632	72 819	75 057	75 921	76 808
<i>Negatívne daňové výdavky</i>	<i>-17 770</i>	<i>-36 309</i>	<i>-30 369</i>	<i>-30 385</i>	<i>-30 402</i>	<i>-30 420</i>
- z toho daň z príjmov právnických osôb	-17 480	-36 005	-30 050	-30 050	-30 050	-30 050
- z toho daň z príjmov fyzických osôb	-290	-304	-319	-335	-352	-370
Orientačná výška daňových výdavkov*	1 832 821	1 762 876	1 966 881	2 486 796	2 541 571	2 609 835
v % daňových príjmov**	6,6	5,8	5,9	6,7	6,5	6,3
v % HDP*	2,0	1,8	1,8	2,1	2,0	1,9
Zmena výšky daňových výdavkov*	251 160	-69 946	204 005	519 915	54 775	68 264
v % daňových príjmov**	0,9	-0,8	0,1	0,9	-0,3	-0,2
v % HDP*	0,3	-0,2	0,0	0,2	-0,1	-0,1

* Súčet samostatne kvantifikovaných daňových výdavkov, čo môže byť spojené s chybou navzájom ovplyvňujúcich sa daňových výdavkov

** Podiel na súvisiacich daňových príjmoch

Pri stanovenom benchmarku na úrovni aktuálnej legislatívy dosiahne úroveň daňových výdavkov v roku 2022 výšku 1 967 mil. eur (1,8 % HDP). Celková výška daňových výdavkov je kvôli ich vzájomnému ovplyvňovaniu sa len orientačná. Daňové výdavky v roku 2021 medziročne poklesli o 70 mil. eur. Najväčší vplyv malo zvýšenie sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov od 1.2.2021 a následne v rokoch 2022 a 2023 (-107 mil. eur). Niektoré daňové výdavky poklesli z dôvodu ich zrušenia v roku 2020 (oslobodenie 13. a 14. platu od daní a odvodov, samostatné odpisovanie technického zhodnotenia – kúpeľníctvo, spolu -26 mil. eur) resp. z dôvodu, že boli jednorazovými legislatívnymi opatreniami v roku 2020 súvisiacimi s opatreniami spojenými s pandémiou šírenia koronavírusu (odpustenie sociálnych odvodov, odklad kontrol DPH, spolu -67 mil. eur). Pokles v roku 2021 je aj z dôvodu úpravy podmienok pre zníženie sadzby 15 % pre SZČO a DPPO (-16 mil. eur). Jednorazovým opatrením súvisiacim pandémiou a ktoré zvýšilo v roku 2021 daňové výdavky, bolo dočasné zavedenie nulovej sadzby DPH na respirátory (+10 mil. eur). Zavedením viacerých legislatívnych zmien vzrástli daňové výdavky (oslobodenie nepeňažného príjmu – doprava od daní a odvodov,

⁴¹ Nevyhnutnou podmienkou na identifikovanie daňového výdavku je splnenie prvých troch kritérií. Pre ilustráciu uvádzame príklad daňového výdavku, u ktorého nedochádza k selektívnosti. Ide o aplikáciu daňových odpisov. Rozdielna doba/sadzba daňových odpisov oproti účtovným odpisom sa považuje za štrukturálny daňový výdavok, je súčasťou benchmarku. Umožnenie zrýchleného odpisovania ešte nad rámec daňových odpisov v daňovom zákone sa však už považuje za daňový výdavok. Ide však o neselektívne zvýhodnenie odpisovania pre všetkých nad rámec základnej línie odpisovania majetku v zákone, za účelom podpory investícií do hmotného majetku.

⁴² Subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky. Súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

ľubovoľný odpis majetku, opravné položky podľa účtovníctva, oprava základu dane pri DPH). Presun asignácie dane z roku 2020 do roku 2021 spôsobil nárast daňových výdavkov v roku 2021 o 34 mil. eur.

Za výrazným nárastom daňových výdavkov v rokoch 2022 a 2023 je najmä zmena systému a zvýšenie daňového bonusu. Daňový bonus na dieťa sa zvyšuje v dvoch krokoch - od 1. júla 2022 a následne od 1. januára 2023. Na dieťa do veku 15 rokov daňový bonus od polky roka 2022 vzrástol na 70 eur (od januára 2023 bude jeho výška 100 eur) a na dieťa nad 15 rokov vzrástol na 40 eur (od januára 2023 bude jeho výška 50 eur). Zároveň sa upravujú podmienky pre jeho získanie. Po novom vzniká nárok na daňový bonus od prvého zarobeného eura, avšak jeho celková výška je obmedzená najviac do určitého percenta čiastkového základu dane, ktoré závisí od počtu detí. Zároveň sa zmena počas roka 2022 týka dvoch nových daňových výdavkov pri DPPO (superodpočet na investície do priemyslu 4.0 a ľubovoľný odpis straty, spolu +13 mil. eur), ale aj zvyšovania sadzieb spotrebnej dane z tabakových výrobkov.

Tabuľka 53 - Zmena daňových výdavkov oproti RVS 2022 - 2024 podľa typu dane alebo poistného (ESA 2010, v tis. eur)

Zmena daňových výdavkov oproti RVS 2022 - 2024 podľa typu dane alebo poistného (ESA 2010, tis. eur)	2020	2021	2022	2023	2024
Daň z príjmov fyzických osôb	-902	5 063	156 779	611 071	596 791
Daň z príjmov právnických osôb	-4 136	-20 342	-20 072	-15 858	-4 187
Daň z pridanej hodnoty	0	-4 131	7 638	13 477	25 632
Spotrebné dane	610	4 901	8 991	168	-1 095
RTVS	0	0	0	0	0
Sociálne poistenie	11 106	14 671	26 166	113 576	112 438
Zdravotné poistenie	0	24	-221	1 428	2 014
<i>Negatívne daňové výdavky</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Orientačná zmena výšky daňových výdavkov*	6 678	185	179 281	723 862	731 591

Ambíciou v oblasti daňových výdavkov je analogicky, ako v prípade revízie výdavkov, priebežne vyhodnocovať opodstatnenosť a efektívnosť existujúcich výnimiek v zdanení z hľadiska dosahovania svojho účelu a verejne deklarovanej priorit v daňovej oblasti.

Nižšie uvedená tabuľka poskytuje detailnejší prehľad existujúcich daňových výdavkov podľa účelu ich použitia.

Tabuľka 54 - Prehľad daňových výdavkov podľa ich účelu (ESA 2010, v tis. eur)

Prehľad daňových výdavkov podľa ich účelu (ESA 2010, tis. eur)	Daň	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podpora trhu práce, zamestnaností (pracou podmienené benefity)		259 077	190 444	195 174	212 074	215 978	220 621
Odvodová úľava pre dlhodobo nezamestnaných	DPFO, SP, ZP	435	327	0	0	0	0
Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovný pomer	SP, ZP	85 675	89 967	94 475	99 208	104 179	109 398
Odvodová odpočítateľná položka pre nízkoprájmových	ZP	21 805	16 473	16 563	15 468	13 299	11 033
OOP pre dôchodcov na príjmy z dohôd do 200 eur	SP	21 653	22 026	22 485	23 072	23 502	23 857
13. a 14. plat (vrátane viacnásobného uplatňovania v 2021)	SP, ZP, DPFO	22 627	0	0	0	0	0
Nepenažne príjmy (ubytovanie)	SP, ZP, DPFO	15 570	15 570	15 570	15 570	15 570	15 570
Nepenažne príjmy (doprava)	SP, ZP, DPFO	0	12 458	12 458	12 458	12 458	12 458
Podpora mobility práce	SP, ZP, DPFO	33 623	33 623	33 623	33 623	33 623	33 623
Odpustenie sociálnych odvodov – COVID opatrenie	SP	57 689	0	0	0	0	0
OOP na SO sezónni pracovníci	DPFO, SP	0	0	0	12 674	13 347	14 682
Sociálna podpora		237 874	260 309	278 133	295 375	309 865	324 508
Oslobodenie príspevku zo soc. fondu na sociálne účely do 2 000 eur	DPFO	796	796	796	796	796	796
Znížená sadzba DPH na vybrané potraviny	DPH	110 914	115 611	137 671	150 949	159 487	168 689
Znížená sadzba DPH na potraviny od 2020	DPH	81 103	84 864	89 595	94 675	100 042	105 026
Daň zo zemného plynu - fakultatívne oslobodenia	SD	26 894	29 912	31 221	30 106	30 690	31 147
Znížená sadzba pre vybrané skupiny na platenie úhrad RTVS	RTVS	7 966	7 966	7 966	7 966	7 966	7 966
Oslobodenie vybraných skupín od platenia úhrad RTVS (od 2020)	RTVS	10 201	10 883	10 883	10 883	10 883	10 883
Dočasná nulová sadzba DPH na respirátory– COVID-19	DPH	0	10 276	0	0	0	0
Charita, dary a príspevky		53 391	87 191	86 132	89 286	96 502	104 168
Asignácia dane - použitie podielu zaplatenej dane	DPFO, DPPO	53 391	87 191	86 132	89 286	96 502	104 168
Podpora rodiny		400 447	446 328	662 546	1 135 435	1 136 709	1 137 457
Uplatňovanie nezdaniteľnej časti základu dane na manžela(ku)	DPFO	36 184	36 607	38 073	40 367	41 641	42 389
Daňový bonus na deti	DPFO	364 264	409 722	624 473	1 095 068	1 095 068	1 095 068
Úľavy na DPPO		96 443	79 401	82 258	83 251	84 086	85 109
Zrýchlené odpisovanie	DPPO	10 915	10 076	9 301	8 585	7 925	7 315
Oslobodenie obchodného podielu	DPPO	21 034	22 250	23 536	24 896	26 335	27 857
Oslobodenie vybraných právnych foriem neziskového sektora	DPPO	1 540	1 629	1 723	1 823	1 929	2 040
Znížená sadzba na 15 % pre firmy s obratom do 100 tis. eur (v roku 2020) a do 49 790 eur (od roku 2021)	DPPO	37 791	21 294	23 416	22 657	22 657	22 656
Znížená sadzba na 15 % pre SZČO s príjmom do 100 tis. (v roku 2020) a do 49 790 eur (od roku 2021)	DPFO	20 662	19 652	19 782	20 789	20 741	20 741
Daňový výdavok na pohonné hmoty	DPPO	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Podpora špecifických odvetví		376 518	272 177	198 237	141 832	132 106	136 048
Finančný leasing a oslobodenie prenájmu obcí a VÚC	DPPO	10 923	11 021	11 021	11 021	11 021	11 021
Daň z elektriny - fakultatívne oslobodenia	SD	12 726	14 798	16 765	16 124	16 391	16 590
Daň z uhlia - fakultatívne oslobodenia	SD	16 222	15 996	16 167	13 317	11 583	10 034
Daň z piva - znížená sadzba pre malé pivovary	SD	1 205	1 102	1 124	1 092	1 110	1 109
Daň z vína - znížená sadzba (0 EUR)	SD	30 296	34 320	35 971	34 835	35 319	35 191
NČZD na kúpeľníctvo	DPFO	2 286	2 106	0	0	0	0
Rekreačné poukazy	SP, ZP, DPFO	24 002	24 195	36 137	42 118	46 349	50 801
Samostatné odpisovanie technického zhodnotenia - kúpeľníctvo	DPPO	3 289	0	0	0	0	0
Daň z tabaku - zvýšenie SD na cigarety a tabak od 2021, 2022, 2023	SD	250 037	142 634	69 447	13 530	0	0
Znížená DPH na ubytovanie	DPH	14 511	12 726	0	0	0	0
Znížená DPH na print	DPH	6 456	6 702	6 826	7 183	7 605	7 983
Skrátenie doby odpisu pre elektromobily	DPPO	4 566	6 578	4 779	2 613	2 729	3 318
Podpora vedy a výskumu		60 325	54 871	44 907	63 233	80 962	97 618
Úľava na dani pre príjemcov IP	DPPO	20 712	12 355	12 232	12 109	11 988	11 868
Úľava na dani (superodpočet VaV)	DPPO	39 614	42 515	24 372	27 942	32 035	36 728

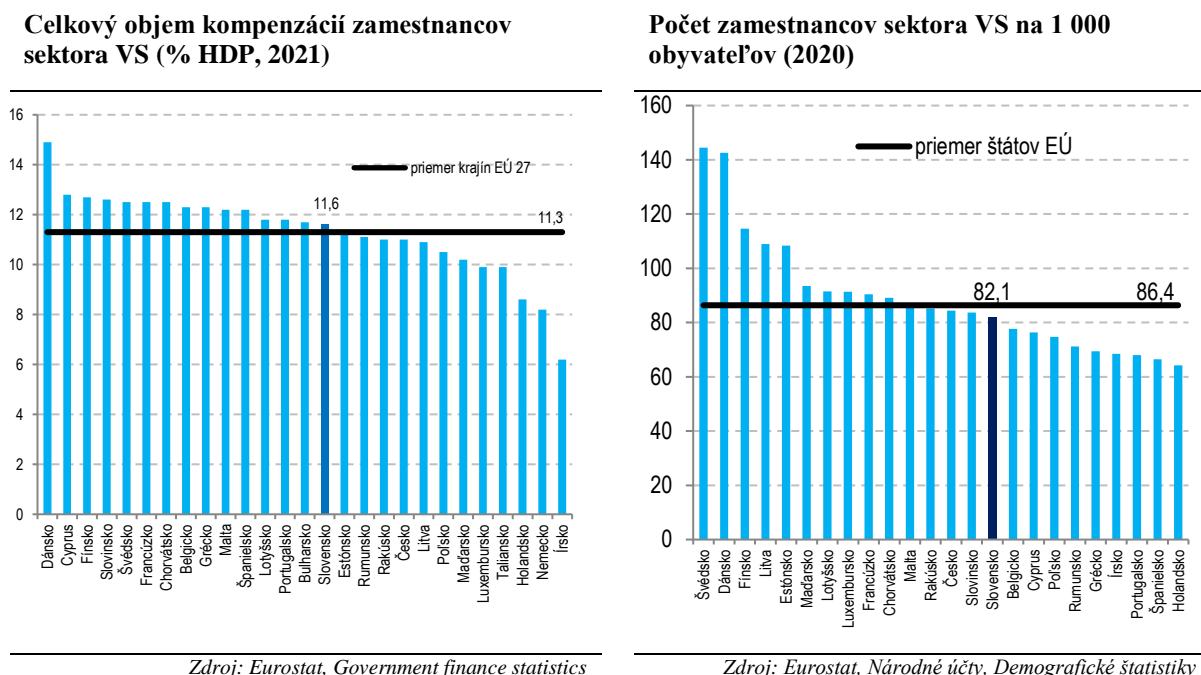
Superodpočet na investície do priemyslu 4.0	DPPO	0	0	8 304	23 182	36 939	49 022
Podpora vzdelávania		2 365	2 598	3 050	3 427	3 628	3 809
Znížená sadzba dane na knihy	DPH	2 365	2 598	3 050	3 427	3 628	3 809
Podpora zdravia		197 489	216 757	253 998	285 100	301 690	316 601
Znížená sadzba DPH na lieky	DPH	158 583	174 252	204 528	229 815	243 306	255 426
Znížená sadzba DPH na vybrané zdravotnícke pomôcky	DPH	36 519	40 127	47 099	52 922	56 028	58 820
Športové poukazy	SP, ZP, DPFO	2 387	2 379	2 371	2 363	2 356	2 356
Podpora bývania		7 246	9 933	14 296	18 469	22 290	25 704
Oslobodenie príjmu z prenájmu do 500 eur	DPFO	3 243	3 481	3 871	4 390	4 631	4 910
Daňový bonus na hypotéky	DPFO	4 003	6 452	10 425	14 079	17 659	20 794
Podpora kapitálu, úspor a investícií		10 688	17 542	24 307	26 593	28 341	29 410
Oslobodenie príjmu z prevodu opcí, cenných papierov a podielov (účastí) na s. r. o., k. s. a v družstve do výšky 500 eur	DPFO	189	202	219	242	260	276
NČZD na DDS, životné poistenie a účelové sporenie	DPFO	5 837	6 573	8 685	10 576	11 938	12 741
Oslobodenie príjmov z predaja CP prijatých na obchodovanie na burze	DPFO	2 563	2 696	2 846	2 960	3 022	3 066
Osobitný základ dane pre príjmy z kapitálového majetku	DPFO	116	116	116	116	116	116
Dlhodobé investičné sporenie	DPFO	1 708	1 797	1 897	1 973	2 015	2 044
Lubovoľný odpis majetku	DPPO	0	4 748	4 748	4 748	4 748	4 748
Opravné položky podľa účtovníctva	DPPO	0	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Lubovoľný odpis straty	DPPO	0	0	4 491	4 491	4 491	4 491
Iné		130 957	125 324	123 842	132 721	129 415	128 782
Nezdanenie paušálnych náhrad	DPFO	1 157	1 200	1 283	1 390	1 535	1 650
Oslobodenie výhier do výšky 350 eur mesačne	DPFO, SP, ZP	910	914	919	923	927	932
Oslobodenie príplatkov sudcov a prokurátorov od dane	DPFO	81	84	90	98	108	116
Daň z liehu - znížená sadzba pre pestovateľské pálenie	SD	8 633	11 268	11 621	11 292	11 491	11 492
Oslobodenie deputátov a iných nepenažných príjmov	SP, ZP	66	62	58	55	51	48
Ročné zúčtovanie sociálnych odvodov	SP	70 829	75 165	83 172	92 070	88 254	87 388
Pravidlá nízkej kapitalizácie	DPPO	31 942	33 891	35 960	38 154	40 483	42 954
Oslobodenie príjmov pre krízové situácie od DPPO	DPPO	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Refundit	DPH	2 400	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Patent box	DPPO	939	939	939	939	939	939
Odklad kontrol počas roka 2020 – COVID-19	DPH	9 000	0	0	0	0	0
Oprava základu dane	DPH	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Zrušenie oslobodenia do 22 eur (smernica e-commerce)	DPH	0	-11 000	-23 000	-25 000	-27 174	-29 537
Negatívne daňové výdavky		-17 770	-36 309	-30 369	-30 385	-30 402	-30 420
Osobitná sadzba dane pre vybraných ústavných činiteľov	DPFO	-290	-304	-319	-335	-352	-370
Obmedzenie umorovania strát	DPPO	-17 480	-36 005	-30 050	-30 050	-30 050	-30 050

4. Rozpočtovanie výdavkov podľa vybraných oblastí

4.1. Zamestnanosť vo verejnej správe

Sektor verejnej správy na Slovensku zamestnával v roku 2020 mierne nižší počet zamestnancov ako krajiny EÚ (82,1 vs. 86,4 zamestnanca na 1 000 obyvateľov), vynaložil na nich mierne vyšší podiel výdavkov na HDP (11,6 % vs. 11,3 % v roku 2021), ale mierne nižší podiel celkových verejných výdavkov (24,7 % vs. 24,0 % v roku 2021).

Graf 8 - Medzinárodné porovnanie osobných výdavkov a počtu zamestnancov

Rozpočet verejnej správy na rok 2023 je zostavený na predpoklade, že sektor verejnej správy bude **zamestnávať 439 387 osôb**.

Tabuľka 55 - Zamestnanosť vo verejnej správe

Subjekty verejnej správy	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
SPOLU (osoby)	426 993	427 103	429 010	426 484	439 387	439 191	439 172
A/ Ústredná správa spolu (bez SIS)	223 865	223 104	225 553	223 417	231 074	231 247	231 194
z toho:							
štátne rozpočtové organizácie	125 574	124 257	127 536	122 975	128 662	128 382	128 113
štátne príspevkové organizácie	12 228	12 296	11 716	10 493	9 917	9 910	9 904
štátne účelové fondy spolu	149	164	172	172	189	191	191
Slovenský pozemkový fond	305	293	315	315	315	315	315
verejné vysoké školy	20 155	19 675	18 861	19 597	17 526	17 526	17 526
verejné výskumné inštitúcie	0	0	0	2 912	2 870	2 870	2 870
d ďalšie subjekty spolu	65 454	66 419	66 953	66 953	71 595	72 053	72 275
B/ Územná samospráva spolu (vr. zdrav. zariadení a DP)	195 779	196 693	196 199	195 809	200 955	200 586	200 620
C/ Fondy sociálneho a zdravotného poistenia spolu	7 349	7 306	7 258	7 258	7 358	7 358	7 358

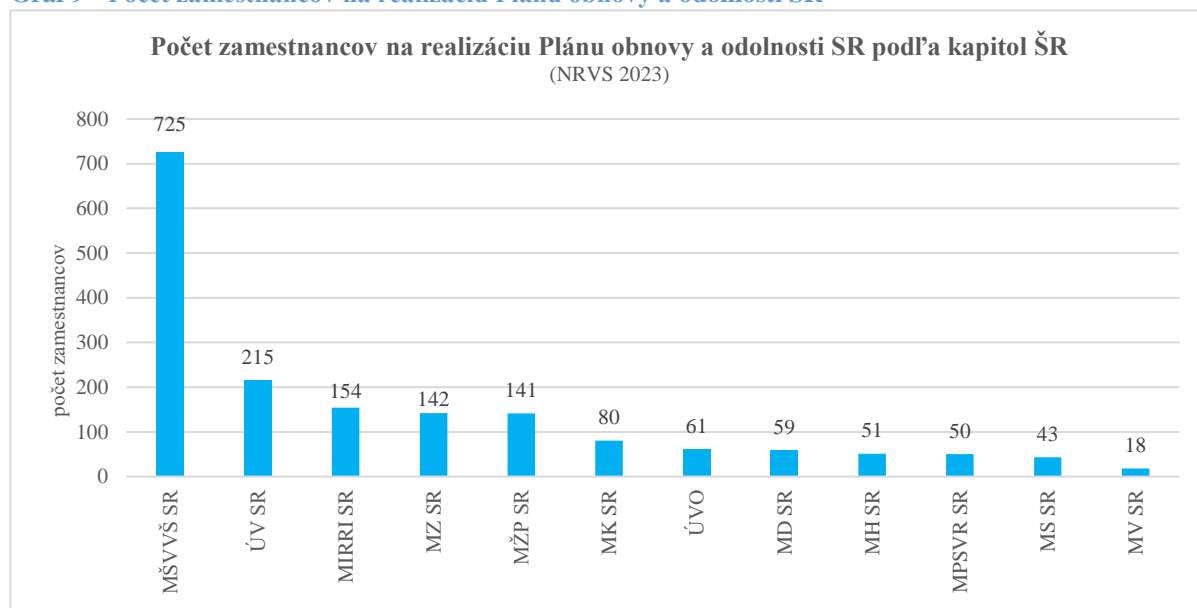
OS 2022 v prevažnej miere zohľadňuje údaje zo štatistiky za 1. polrok 2022. NRV 2023 až 2025 za územnú samosprávu vychádza z dosiahnutej skutočnosti za 1. polrok 2022. NRV 2023 až 2025 je vrátane Plánu obnovy a odolnosti SR.

Zdroj: MF SR

Zamestnanosť v roku 2023 oproti roku 2022 medziročne rastie o 10 377 osôb. Najvýznamnejší nárast zamestnanosti zo subjektov verejnej správy je v ústrednej správe o 5 521 osôb, pričom najvyšší nárast o 3 028 osôb je z dôvodu metodologickej zmeny - zaradenie Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. medzi ostatné subjekty verejnej správy. V územnej samospráve sa po zohľadnení dosiahnutej skutočnosti za 1. polrok 2022 predpokladá nárast o 4 756 osôb. V štátnych rozpočtových organizáciách počet zamestnancov medziročne rastie o 1 126 osôb. V roku 2022 sa časť štátnej rozpočtovej organizácie Slovenská akadémia vied transformovala spolu s jej príspevkovými organizáciami na verejné výskumné inštitúcie s predpokladaným počtom 2 870 osôb. Vo fondoch sociálneho a zdravotného poistenia sa predpokladá nárast počtu zamestnancov o 100 osôb. Súčasne v rámci ústrednej správy klesá počet zamestnancov verejných vysokých škôl, a to o 1 335 osôb. Zníženie zohľadňuje optimalizáciu počtu nepedagogických zamestnancov verejných vysokých škôl a zníženie počtu učiteľov na verejných vysokých školách pre rok 2023 vyplývajúcich z Revízie výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe, ktorú vláda SR schválila v roku 2020.

Na realizáciu Plánu obnovy a odolnosti SR sa medziročne zvyšuje počet zamestnancov verejnej správy o 224 osôb na súhrnný stav 1 739 osôb. Dočasné zvýšenie počtu zamestnancov na uvedený účel bude medziročne aktualizované a v dotknutých kapitolách štátneho rozpočtu sa predpokladá jeho realizácia najdlhšie do 31. 12. 2026.

Graf 9 - Počet zamestnancov na realizáciu Plánu obnovy a odolnosti SR

Zdroj: MF SR

Na náraste počtu zamestnancov štátnych rozpočtových organizácií sa výraznou mierou podieľa predovšetkým zvýšenie limitu počtu zamestnancov súvisiace so vznikom nových úradov a organizácií, vrátane posilnenia už existujúcich útvarov a pracovísk, ako aj zohľadnenia realizovaných organizačných zmien v súhrnnom počte 1 126 osôb. Uvedené zvýšenie predstavuje najmä posilnenie počtu profesionálnych vojakov v kapitole Ministerstvo obrany SR o 880 osôb z dôvodu zabezpečenia rozvoja Ozbrojených síl SR v súlade s plnením štandardov NATO a vytvorenie novej rozpočtovej kapitoly Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR s počtom 159 osôb.

K medziročnému zvýšeniu o 862 osôb dochádza aj z dôvodu vrátenia desaťpercentného viazania počtu zamestnancov realizovaného na základe revízie zamestnanosti v roku 2021, predovšetkým v kapitole Ministerstvo vnútra SR v počte 431 osôb, v kapitole Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v počte 392 osôb.

Na zabezpečenie novej legislatívy je v rozpočtových organizáciách kapitol štátneho rozpočtu zvýšený počet zamestnancov o 220 osôb, a to najmä v súvislosti s prijatím zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú personálne posilnené kapitoly Ministerstvo spravodlivosti SR o 105 osôb a Úrad verejného obstarávania o 28 osôb a zákona č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách je personálne posilnená kapitola Ministerstvo dopravy SR o 47 osôb.

Administratívne kapacity osobitne sledované sú v súlade s rozhodnutím ministra Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR o schválení počtu administratívnych kapacít pre implementáciu európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 - 2020 č.015889/2022/oHAAK z 1. júla 2022 medziročne posilnené o 43 osôb na celkový počet 1 645 osôb.

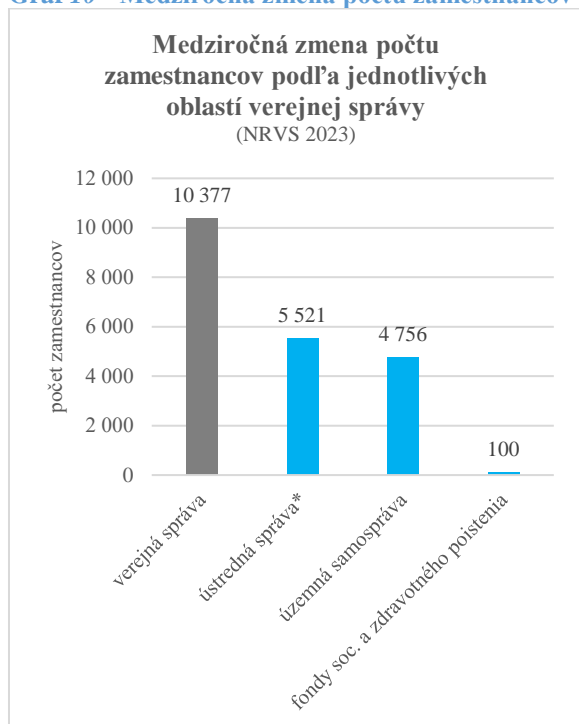
Na zabezpečenie projektov financovaných zo zdrojov EÚ sa medziročne zvyšuje počet zamestnancov štátnych rozpočtových organizácií o 169 osôb.

Ministerstvo vnútra SR je personálne posilnené o 21 osôb na plnenie úloh Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru z dôvodu ozbrojeného konfliktu na Ukrajine a s tým súvisiaci príchod a pobyt cudzincov na území Slovenskej republiky.

S realizáciou opatrení vyplývajúcich z Revízie výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe súvisí ďalšie medziročné zníženie počtu zamestnancov rozpočtových organizácií. V nadväznosti na prijaté opatrenie sa v kapitole Ministerstvo vnútra SR v roku 2023 znižuje počet miest policajtov o 622 z dôvodu optimalizácie počtu policajtov do roku 2027 a postupné dorovnanie k priemeru počtu policajtov na 1000 obyvateľov v krajinách EÚ.

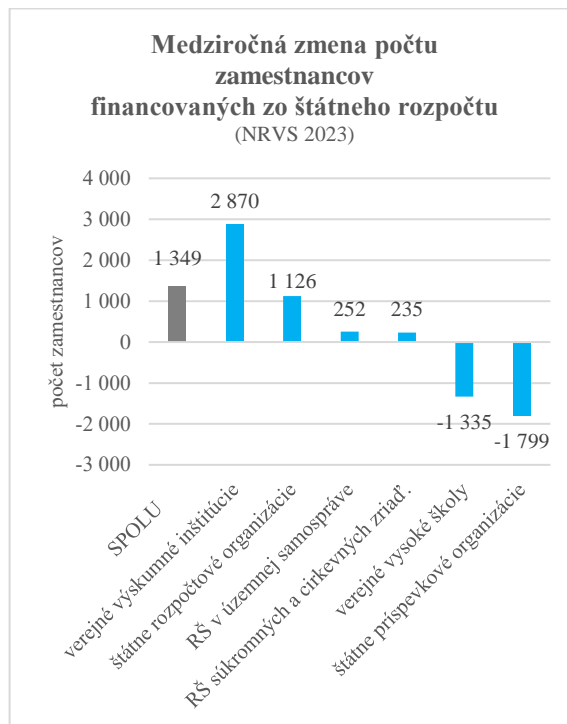
V rámci transformácie časti štátnej rozpočtovej organizácie Slovenská akadémia vied na verejné výskumne inštitúcie sa počet zamestnancov štátnych rozpočtových organizácií znížil o 722 osôb.

Graf 10 - Medziročná zmena počtu zamestnancov

* vrátane metodologickej zmeny preradenia SVP, š. p. do sektora verejnej správy v počte 3 028 osôb

Zdroj: MF SR

Zdroj: MF SR

Rozpočtovanie osobných výdavkov

Pre 439 387 zamestnancov sektora verejnej správy sa na rok 2023 rozpočtujú osobné výdavky v sume 11,4 mld. eur, z toho mzdy 8,41 mld. eur. Rozpočtované osobné výdavky zamestnancov sektora verejnej správy zodpovedajú 19,6 % zo súhrnných výdavkov verejnej správy.

Tabuľka 56 - Ukazovatele zamestnanosti v subjektoch verejnej správy

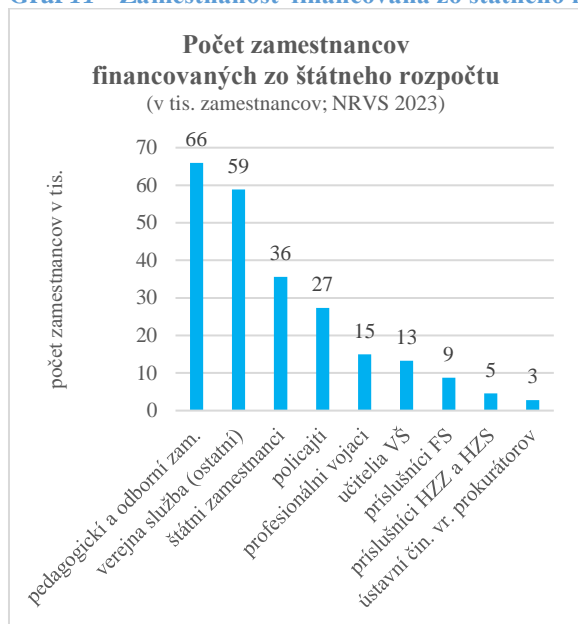
Verejná správa spolu		2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Počet zamestnancov	(osoby)	426 993	427 103	429 010	426 484	439 387	439 191	439 172
Osobné výdavky	(tis. eur)	9 590 556	10 143 161	9 896 919	10 495 814	11 434 639	12 074 884	12 242 356
z toho: mzdové výdavky	(tis. eur)	7 095 485	7 454 594	7 291 562	7 763 821	8 408 582	8 890 453	9 016 820
Priemerný mzdový výdavok	(eur)	1 384,78	1 454,49	1 416,35	1 517,02	1 594,76	1 686,90	1 710,95

S 2020 a 2021 v osobných výdavkoch - Štátny záverečný účet SR. OS 2022 v počte zamestnancov v prevažnej miere zohľadňuje úroveň dosiahnutej skutočnosti za 1. polrok 2022, v osobných výdavkoch aj odhad čerpania EÚ zdrojov a spolufinancovania zo ŠR. NRVS 2023 až 2025 za kapitoly ŠR nezohľadňuje zdroje EÚ a spolufinancovania zo ŠR. NRVS 2023 až 2025 je vrátane Plánu obnovy a odolnosti SR.

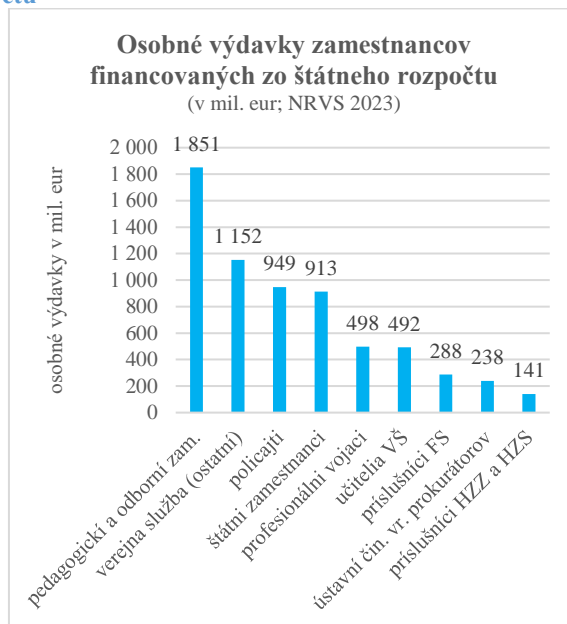
Zdroj: MF SR

Prehľad o zamestnancoch financovaných zo štátneho rozpočtu, v členení podľa odmeňovacích predpisov, znázorňuje nasledujúci graf.

Graf 11 - Zamestnanosť financovaná zo štátneho rozpočtu

Zdroj: MF SR

Zdroj: MF SR

Rozpočet verejnej správy na rok 2023 zohľadňuje premietnutie valorizácií z rokov 2022 a 2023 v súhrnnej sume 753 mil. eur, z toho mzdy v sume 557 mil. eur, v tom pre rozpočtové organizácie kapitol štátneho rozpočtu osobné výdavky v sume 371 mil. eur, z toho mzdy 274 mil. eur. Premietnutá valorizácia z roku 2022 je na úrovni 3 %. Zároveň je zohľadnená valorizácia plátov štátnych zamestnancov v štátnozamestnaneckom pomere a v služobnom pomere a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme od 1. 1. 2023 o 7 % a od 1. 9. 2023 o ďalších 10 %. Ďalej je zapracovaná 10 % valorizácia plátov učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov a pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov od 1. 1. 2023 a 12 % valorizácia od 1. 9. 2023. Z dôvodu rastu minimálnej mzdy v roku 2023 na 700 eur je v rozpočte zapracované aj zvýšenie osobných výdavkov pre zamestnancov odmeňovaných podľa zákonníka práce v sume 3,96 mil. eur, z toho mzdy 2,94 mil. eur.

V nadväznosti na úlohu z uznesenia vlády SR k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025 „neposkytovať zamestnancovi v štátnozamestnaneckom pomere, v služobnom pomere alebo v pracovnom pomere odmenu z výdavkov štátneho rozpočtu na rok 2023 okrem nárokovateľnej odmeny vyplývajúcej zo zákona alebo z kolektívnej zmluvy“ v termíne od 1. januára 2023 do 30. apríla 2023, sa predpokladá úspora osobných výdavkov vo výške cca 100 mil. eur. Tieto prostriedky umožnia v prípade potreby zvýšiť disponibilné zdroje rezervy na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií na celkový objem 3,5 mld. eur.

Úroveň osobných výdavkov zamestnancov financovaných zo štátneho rozpočtu v roku 2023 zohľadňuje okrem finančného krytia osobných výdavkov zvýšeného počtu zamestnancov aj ďalšie medziročné viazanie osobných výdavkov policajtov a zamestnancov verejných vysokých škôl vyplývajúce z Revízie výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe v sume 44,7 mil. eur, z toho:

- zníženie osobných výdavkov policajtov sume 17,5 mil. eur,
- zníženie osobných výdavkov zamestnancov verejných vysokých škôl sume

27,2 mil. eur.

V rozpočtových organizáciách sú na realizáciu Plánu obnovy a odolnosti SR rozpočtované osobné výdavky v sume 35,5 mil. eur, z toho mzdy 25,7 mil. eur (zo zdroja 1P01).

Vrátenie časti z pôvodného viazania osobných výdavkov z roku 2021 na úrovni 10 %, ktoré bolo realizované na základe revízie výdavkov zamestnanosti, je do rozpočtu osobných výdavkov rozpočtových organizácií premietnuté v sume 13,8 mil. eur, z toho mzdy v sume 10,2 mil. eur, v tom pre kapitolu Ministerstvo vnútra SR osobné výdavky v sume 6,8 mil. eur, z toho mzdy 5,04 mil. eur a pre kapitolu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR osobné výdavky v sume 6,98 mil. eur, z toho mzdy 5,17 mil. eur.

Medziročné zvýšenie osobných výdavkov, súvisiace so vznikom Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, zodpovedá sume 8,56 mil. eur, z toho mzdy 6,33 mil. eur.

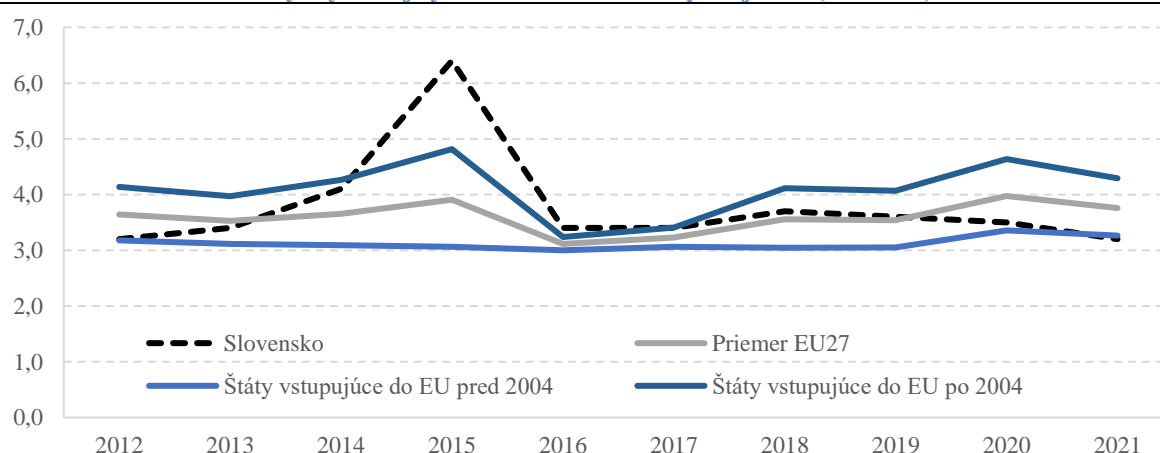
Na zabezpečenie nových zákonov, vyhlášok a ostatnej legislatívy sa v rozpočtových organizáciách rozpočtujú osobné výdavky v sume 21,5 mil. eur, z toho mzdy 16 mil. eur.

Na činnosť analytických útvarov sú zabezpečené osobné výdavky na úrovni 14,3 mil. eur, z toho mzdy 10,5 mil. eur pre 286 osôb.

4.2. Investície

Verejné investície na Slovensku dosahujú priemerne 3,8 % HDP, čo je porovnateľné s priemerom Európskej únie. Medzi členskými štátmi EÚ však existujú rozdiely v investičnej intenzite najmä pre rôzne fázy ekonomického rozvoja. Zjednodušene môžeme povedať, že vyspelejšie ekonomiky majú už menší podiel verejných investícií k HDP. V porovnaní so Slovensku podobnými krajinami vstupujúcimi do EÚ po roku 2004 má Slovensko priemerne nižšie verejné investície o 0,3 p. b. čo predstavuje približne 250 mil. eur.

Graf 12 - Porovnanie výšky verejných investícií v Európskej únii (% HDP)

Pozn.: Gross fixed capital formation

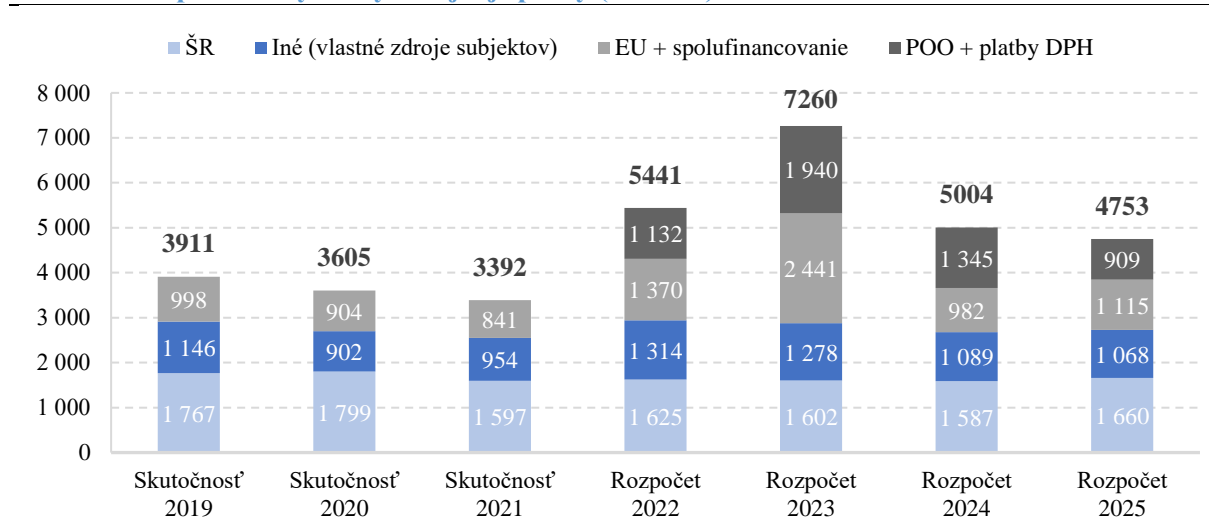
Zdroj: Eurostat

V roku 2023 plánuje Slovenská republika investovať cez 7 mld. eur vrátane zdrojov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti. Investičná obálka sa v nasledujúcom roku zväčší o vyše tri

miliardy eur oproti priemeru rokov 2019 až 2022. Navýšenie je spôsobené najmä novými zdrojmi Plánu obnovy a dočerpávaním európskych fondov.

Konečná výška čerpania kapitálových výdavkov z EU fondov môže byť ovplyvnená presunom časti zdrojov na iné priority (napr. kompenzácia zvýšených cien energií). S výrazným zvýšením kapitálových výdavkov súvisia aj nové zdroje z Plánu obnovy a odolnosti. Tieto výdavky však v rozpočte nie sú rozpísané na konkrétne investičné projekty, čo znižuje presnosť rozpočtovania a sťažuje monitoring prípravy a realizácie konkrétnych projektov.

Graf 13 - Kapitálové výdavky verejnej správy (mil. eur)

Zdroj: spracovanie MF SR podľa údajov štátnej pokladnice

Z toho plánované kapitálové výdavky kapitol štátneho rozpočtu (bez napr. obcí a VUC a vlastných zdrojov štátnych podnikov) v roku 2023 predstavujú 5 946 mil. eur. Zo zdroja štátny rozpočet 1 602 mil. eur a ostatných 4 344 mil. eur plyní z eurofondov (vrátane národného spolufinancovania) a Plánu obnovy a odolnosti (vrátane výdavkov na DPH).

Tabuľka 57 – Celková výška kapitálových výdavkov centrálnej vlády (v mil. eur)

Kapitola (zdroj)	2017 S	2018 S	2019 S	2020 S	2021 S	Priemer 17-21	2022 R	2023 R	2024 R	2025 R
SPOLU	1 542	2 384	2 832	2 654	2 440	2 371	4 114	5 946	3 893	3 678
ŠR	886	1 197	1 786	1 662	1 562	1 419	1 612	1 602	1 587	1 661
EU + cofin.	656	1 188	1 046	992	878	952	1 370	2 404	961	1 108
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	1 132	1 940	1 345	909
MD SR	745	993	688	807	929	832	1 098	1 625	1 512	1 226
ŠR	372	378	384	534	579	449	123	469	308	122
EU + cofin.	373	615	304	273	351	383	808	1 013	853	863
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	168	143	352	241
MO SR	151	237	610	515	539	410	22	319	140	208
ŠR	151	237	610	515	539	410	22	319	140	208
EU + cofin.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MIRRI SR	N/A	N/A	N/A	140	253	196	20	80	125	56
ŠR	N/A	N/A	N/A	38	30	34	2	6	2	2
EU + cofin.	N/A	N/A	N/A	102	222	162	0	0	0	0
POO + DPH	N/A	N/A	N/A	0	0	0	18	74	123	53
MŽP SR	131	310	301	233	134	222	496	1 601	256	390
ŠR	9	20	20	4	1	11	1	1	1	1
EU + cofin.	122	290	281	229	134	211	288	986	108	245
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	207	615	147	144
MH SR	24	116	182	107	98	106	227	418	53	42
ŠR	17	40	93	56	51	51	12	48	35	42
EU + cofin.	7	76	90	51	47	54	212	339	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	2	31	18	0
MZ SR	16	79	159	100	93	89	206	438	445	279
ŠR	16	78	159	84	89	85	6	0	0	0
EU + cofin.	0	0	0	17	3	4	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	199	438	445	279
MV SR	86	163	143	96	82	114	75	67	57	29
ŠR	75	132	60	72	40	76	9	9	9	9
EU + cofin.	11	30	82	23	42	38	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	66	58	48	20
MŠVVŠ SR	91	62	65	48	69	67	418	372	88	83
ŠR	68	54	63	34	44	53	32	17	16	16
EU + cofin.	23	8	2	13	25	14	62	66	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	325	290	72	67
SŠHR SR	7	3	5	108	54	35	0	0	0	0
ŠR	7	3	5	107	28	30	0	0	0	0
EU + cofin.	0	0	0	1	26	5	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MF SR	67	81	109	65	53	75	23	26	31	25
ŠR	67	81	108	37	53	69	23	26	31	25
EU + cofin.	0	0	0	27	0	6	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MK SR	29	31	34	37	26	31	37	26	14	4
ŠR	29	31	34	37	26	31	36	26	14	4
EU + cofin.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
MPRV SR	120	171	285	247	25	170	4	4	4	4
ŠR	7	9	12	7	6	8	4	4	4	4
EU + cofin.	113	161	272	240	19	161	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VPS	12	56	78	73	17	47	1 316	598	994	1 199
ŠR	12	56	78	73	17	47	1 316	598	994	1 199
EU + cofin.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MS SR	25	26	23	23	17	23	65	196	45	7

Kapitola (zdroj)	2017 S	2018 S	2019 S	2020 S	2021 S	Priemer 17-21	2022 R	2023 R	2024 R	2025 R
ŠR	25	23	20	17	11	19	3	11	7	4
EU + cofin.	0	3	2	6	5	3	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	62	185	38	3
MPSVR SR	6	5	8	12	10	8	42	70	64	64
ŠR	6	5	7	7	9	7	4	4	4	4
EU + cofin.	0	0	1	5	1	1	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	38	66	60	60
MZVEZ SR	7	11	33	3	7	12	1	10	2	2
ŠR	7	11	33	3	7	12	1	10	2	2
EU + cofin.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatné	26	41	111	41	34	51	65	95	62	61
ŠR	20	38	101	36	31	45	17	54	21	20
EU + cofin.	7	3	11	4	3	5	0	0	0	0
POO + DPH	0	0	0	0	0	0	47	42	42	42

Najväčšie investičné projekty sú plánované v oblasti dopravy a obrany. Pred realizáciou projektov nad 40 mil. eur⁴³ je potrebné spracovať a zverejniť štúdiu uskutočniteľnosti a ekonomické hodnotenie. Štúdiu má najmä posúdiť vhodnú alternatívu dosiahnutia cieľa a znížiť riziká počas samotnej realizácie.

Tabuľka 58 – 15 najväčších investičných projektov v roku 2023 (mil. eur)

Názov projektu	Kapitola	Zdroj	Celkové náklady	Do roka 2023	2023	2024	2025	Po roku 2025
Štátna hranica ČR/SR - Devínska Nová Ves	MD SR	ŠR, EÚ	276	41	205	30	0	0
Viacúčelové taktické lietadlá - PVT	MO SR	ŠR	-	-	-	-	-	-
Lietavská Lúčka – Višňové – Dubná Skala	MD SR	ŠR, EÚ	269	135	91	27	3	13
Kriváň - Mýtna	MD SR	ŠR	319	74	78	114	40	14
Modernizácia vozového parku ŽKV 3. časť	MD SR	EÚ	76	8	69	0	0	0
Hubová - Ivachnová (II. fáza)	MD SR	ŠR	501	345	53	81	1	21
Modernizácia vozového parku ŽKV 7. časť	MD SR	EÚ	77	27	50	0	0	0
Šaca - Košické Olšany II.úsek	MD SR	ŠR, EÚ	207	70	47	49	31	10
Prešov - severný obchvat I. etapa	MD SR	ŠR, EÚ	200	142	45	5	0	8
Čadca - Svrčinovec - št. hranica ČR/SR	MD SR	ŠR, EÚ	88	25	42	21	0	0
D1 Bratislava – Triblavina	MD SR	ŠR	150	23	39	34	32	22
Tvrdošín - Nižná	MD SR	ŠR, EÚ	77	35	39	0	0	3
Haniska pri Košiciach – Moldava nad Bodvou	MD SR	ŠR, EÚ	72	33	39	0	0	0
Rádiolokátor 3D - stredný dosah - PVT	MO SR	ŠR	-	-	-	-	-	-
BOV 8x8 - PVT	MO SR	ŠR	-	-	-	-	-	-

Zdroj: MF SR, podklady kapitol k tvorbe RVS 2023 – 25 a ekonomické hodnotenie projektov MF SR

S cieľom lepšie plánovať investície pripravujú ministerstvá analyticky podložené dlhodobé investičné plány, ktoré sú kľúčovým vstupom pre zostavovanie rozpočtu

⁴³ Na základe § 19a zákona o rozpočtových pravidlách je investor povinný zverejniť štúdiu pre projekty nad 10 mil. eur v informatizácii a 40 mil. eur v ostatných sektoroch a MF SR následne do 30 dní zverejňuje ekonomické hodnotenie. Štúdiu zverejňuje investor na svojom webovom sídle.

a prípravu nových investícií. Zverejnené plány je potrebné aktualizovať aby boli realistické vzhľadom na príjmy štátu, mali dobre odhadnuté náklady a zohľadňovali priority.

Tabuľka 59 - Stav vypracovania metodík a investičných plánov kapitol s priemernými kapitálovými výdavkami nad 20 mil. eur ročne

Rezort	Metodika určenia priorít	Investičný plán
MD SR - cesty	áno	áno
MD SR - železnice (ŽSR)	áno	áno
MF SR	áno	áno
MH SR	áno	áno
MIRRI SR	áno	áno
MK SR	áno	áno
MO SR	áno	detail v režime utajenia
MS SR	áno	áno
MŠVVŠ SR	áno	áno
MV SR	áno	nie
MZ SR	áno	áno
MŽP SR	áno	áno

Zdroj: MF SR

Investície prinesú očakávané výsledky len ak budú prostriedky systematicky alokované na najlepšie projekty. Ekonomická hodnota väčšiny investičných projektov hodnotených MF SR len tesne prekročila ich náklady. Vyjadruje to pomer prínosov a nákladov projektu (BCR), ktorý na Slovensku dosahuje v priemere hodnoty do 1,5. Vo Veľkej Británii sa za minimálny štandard považuje pomer väčší ako 2 v závislosti od typu projektu. Na Slovensku túto úroveň dosiahlo len približne 30 % investičných projektov hodnotených MF SR. Lepší investičný proces systematicky umožní zvyšovať podiel projektov s vysokou spoločenskou návratnosťou.

S cieľom zlepšiť plánovanie a zvýšiť spoločenskú návratnosť projektov pokračuje MF SR v reforme riadenia investícií deklarovanej v Programovom vyhlásení Vlády SR. Hlavnými časťami reformy sú ekonomické hodnotenia projektov pred ich realizáciou, nastavenie priorít a investičných plánov rezortov a zaraďovanie pripravených a návratných projektov do rozpočtu verejnej správy. Reforma sa postupne zavádza do praxe a dotvára sa v spolupráci s jednotlivými rezortmi. Má prispieť k lepšiemu riadeniu verejných investícií a efektívnemu investičnému procesu.

V roku 2021 Ministerstvo financií SR zhodnotilo 251 projektov s identifikovanou úsporou 489 mil. eur. Hodnotenia za celkovo 6,3 mld. eur priniesli odporúčania smerom k optimalizácii technického riešenia, či zlacneniu projektov. Medián úspory hodnotených projektov je 7 % odhadovaných nákladov.

4.3. Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky je komplexnou odpoveďou na dôsledky krízy spojenej s pandémiou COVID-19, ako aj reakciou na identifikované hlavné výzvy a systémové nedostatky slovenskej ekonomiky.

Je postavený na globálnej vízii Slovenska ako moderného štátu, ktorý poskytuje občanom kvalitné verejné služby a Slovenska ako zdravej krajiny, ktorá vytvára predpoklad na plnohodnotné využívanie ľudského a prírodného kapitálu.

Plán vo svojich osemnástich tematických komponentoch zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré prispievajú k účinnému riešeniu všetkých výziev alebo významnej podskupiny hospodárskych a sociálnych výziev uvedených v odporúčaniach, ktoré Európska komisia adresovala Slovensku v rámci európskeho semestra.

Tabuľka 60 - Prehľad komponentov na roky

Číslo	Názov komponentu
	Zelená ekonomika
1	Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra
2	Obnova budov
3	Udržateľná doprava
4	Dekarbonizácia priemyslu
5	Adaptácia na zmenu klímy
	Vzdelávanie
6	Dostupnosť, rozvoja kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch
7	Vzdelávanie pre 21. storočie
8	Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl
	Veda, výskum, inovácie
9	Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovanie vedy, výskumu a inovácií
10	Lákavosť a udržanie talentov
	Zdravie
11	Modrená a dostupná zdravotná starostlivosť
12	Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie
13	Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť
	Efektívna verejná správa a digitalizácia
14	Zlepšenie podnikateľského prostredia
15	Reforma justície
16	Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva
17	Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)
18	Zdravé, udržateľné a konkurencieschopné verejné financie

Vykonávacie rozhodnutie Rady o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovenska a jeho príloha obsahujú záväzný zoznam míľnikov a cieľov korešpondujúcim k reformám a investíciám, ktoré sú v rokoch 2021 až 2026 implementované z aktuálnej finančnej alokácie plánu obnovy.

K 30. júnu 2022 bola aktualizovaná finančná alokácia pre všetky členské štáty EÚ. Pôvodná finančná alokácia pre Slovensko, ktorú určuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti 2021/241, predstavovala čiastku **6,329 mld. eur**.

Po aktualizácii podielu Slovenska na finančnej obálke Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na základe skutočných a agregovaných dát zmeny v reálnom HDP za obdobie rokov 2020 až 2021 došlo k poklesu oproti pôvodnej maximálnej finančnej alokácie. **Nová celková finančná alokácia** pre Slovensko predstavuje **6,007 mld. eur**. Táto skutočnosť bude musieť byť reflektovaná v pripravovanej aktualizácii plánu obnovy.

Slovensko v súčasnosti napreduje podľa stanovených pravidiel a termínov pri implementovaní uvedených reforiem a investícií. Prvá úspešná žiadosť o platbu bola Európskej komisii zaslaná 29. apríla 2022 v celkovej výške 458 277 000 eur (398,7 mil. eur po odrátaní predbežného financovania vo výške 13 %). Žiadosť bola založená na úspešnom splnení 14 míľnikov. Tieto míľniky sa týkajú reformy justície, oblasti vysokoškolského vzdelávania, výskumu a vzdelávania, fiškálneho rámca, energetiky, udržateľnej mobility, boja proti korupcii a digitalizácie verejného sektora, ako aj systému auditu a kontroly Slovenska na vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Európska komisia vydala v júni 2022 rozhodnutie o uspokojivom splnení všetkých 14 míľnikov na základe stanoviska Hospodárskeho a finančného výboru a následne bola Slovenskej republike vyplatená prvá splátka.

Druhá žiadosť o platbu v celkovej výške 814 715 000 eur (708,8 mil. eur po odrátaní predbežného financovania vo výške 13 %) sa plánuje predložiť Európskej komisii na jeseň roku 2022. Druhá žiadosť o platbu je zložená zo 16 míľnikov, z ktorých ako kľúčové sa javia optimalizácia siete nemocníc, novela zákona o odpadoch, reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou, adaptácia regiónov na klimatickú zmenu, či reforma riadenia a podpory výskumu, vývoja a inovácií.

Tabuľka 61 - 1. žiadosť o platbu (458 277 000 eur)

Vykonávateľ	Názov míľníka/cieľa	Termín
MS SR	Definícia novej súdnej mapy	Q4/2021
MŠVVŠ	Začiatok spájania vysokých škôl do väčších celkov	Q4/2021
MŠVVŠ	Reforma systému riadenia vysokých škôl	Q4/2021
MF SR	Zavedenie výdavkových stropov v zákone č. 523/2004 o rozpočtových pravidlách	Q4/2021
MD SR	Investičný plán projektov železničnej infraštruktúry	Q2/2021
MD SR	Zverejnenie metodiky výberu, prípravy a realizácie projektov pre cyklistickú dopravu	Q4/2021
ÚV SR	RRP Repository System: informácie na monitorovanie implementácie RRP	Q4/2021
MS SR	Súbor právnych predpisov na boj proti korupcii a na posilnenie integrity a nezávislosti súdneho systému	Q3/2021
MH SR	Uvoľnenie obmedzení technických kapacít pre prenos elektriny v rámci elektrizačnej sústavy SR	Q2/2021
MIRRI SR	Národná koncepcia informatizácie verejnej správy (NKIVS) 2021-2030	Q4/2021
MV SR	Realizácia organizačných zmien polície za účelom zvýšenia efektívnosti odhaľovania a vyšetrovania trestnej činnosti a odhaľ...	Q4/2021
MŠVVŠ SR	Stratégia internacionalizácie vysokých škôl	Q4/2021
ÚV SR	Vytvorenie Národnej implementačnej a koordinačnej autority - Audit & kontrola: legislatíva	Q4/2021
ÚV SR	Reforma Slovenskej akadémie vied (SAV)	Q4/2021

Tabuľka 62 - 2. žiadosť o platbu (814 715 000 eur)

Vykonávateľ	Názov míľníka/cieľa	Termín
MPSVR SR	Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou	Q2/2022
MZ SR	Predstavenie siete nemocníc	Q1/2022
MŽP SR	Novela zákona o odpadoch	Q2/2022
MŽP SR	Zoznam vybraných projektov pre regióny Muránska Planina a Poloniny	Q2/2022
MZ SR	Priorizovaný investičný plán podľa metodiky hodnotenia investícií schválený ministerstvom zdravotníctva	Q2/2022
MIRRI SR	Návrh systému podpory na vývoj a aplikáciu špičkových digitálnych technológií	Q2/2022
MIRRI SR	Počet seniorov a znevýhodnených osôb vyškolených v oblasti základných digitálnych zručností	Q2/2022
MŠVVŠ SR, MZ SR	Zjednodušenie uznávania vzdelania a odborných kvalifikácií	Q1/2022
MS SR/MV SR	Prijatie súboru legislatívnych zmien na zefektívnenie finančného vyšetrovania	Q1/2022
ÚV SR/ MŠVVŠ	Reforma riadenia a podpory výskumu, vývoja a inovácií	Q1/2022
MV SR	Uľahčenie návratu do krajiny a zvýšenie atraktívnosti krajiny pre cudzincov s rodinnými väzbami	Q1/2022
MPSVR SR	Schéma vymedzujúca novú kategóriu žiadateľov o národné víza (D).	Q1/2022
MZ SR	Nový zákon o vytvorení siete poskytovateľov všeobecnej starostlivosti a zavedení zonácie	Q2/2022
ÚV SR	Reforma zákona o postupoch verejného obstarávania	Q1/2022
MŠVVŠ SR	Definícia systému periodického hodnotenia vedeckého výkonu zavedená do zákona č. 172/2005 Z. z.	Q1/2022
MŠVVŠ SR	Zavedenie definície štandardov debarierizácie, vytvorenie manuálu debarierizácie a zmapovanie potrieb škôl na všetkých stupňoch vzdelávania	Q1/2022

Plán obnovy je zameraný na päť kľúčových oblastí verejných politík:

- zelená ekonomika
- vzdelávanie
- veda, výskum a inovácie
- zdravie
- efektívna verejná správa a digitalizácia

Zelená ekonomika

V rokoch 2023 až 2025 budú v oblasti zelenej ekonomiky implementované reformy a investície, ktoré podporia **environmentálnu udržateľnosť, kvalitu života a prispejú k rozvoju zelených inovácií.**

Zelená obnova budov nasmeruje významnú časť investícií do obnovy verejných budov a rodinných domov. V rokoch 2023 až 2025 bude implementovaná kľúčová reforma Pamiatkového úradu, ktorá zvýši systematickosť rekonštrukcií **pamiatok vo verejnom vlastníctve** z financií plánu obnovy po roku 2024.

Podporu zamestnanosti sľubuje aj **zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov energie (OZE) v energetickom mixe.** Nové pracovné miesta vzniknú integráciou OZE v sektoroch výroby na lokálnej úrovni (napr. komunity vyrábajúce energiu z OZE), ako aj na národnej úrovni či už v sektore výroby energie z OZE alebo cez vznik nových obchodných modelov.

Reformy a investície do **udržateľnej dopravy prispejú k rastu a tvorbe pracovných miest vo verejnej osobnej doprave a v intermodálnej nákladnej doprave** a vytvoria priestor na zvýšenie účasti na trhu práce a produktivity práce najmä v skupinách obyvateľstva s nízkym príjmom. Pomocou investícií komponentu 3 sa v husto obývaných prímestských oblastiach a na hlavných dopravných koridoroch medzi veľkými mestami a metropolami zvýši ponuka spojov, do prevádzky sa zavedú nové alebo modernizované bezemisné koľajové dopravné prostriedky.

Reforma ochrany prírody v rámci opatrení adaptácie na zmenu klímy začne proces **transformácie hospodárstva v chránených územiach z intenzívnej ťažby dreva na prírode blízke obhospodarovanie a mäkký turizmus s vyššou pridanou hodnotou** a diverzifikovanou štruktúrou pracovných príležitostí. Zjednodušenie systému ochrany prírody sa dosiahne aj **majetkovým vyrovnaním** na najvýznamnejších pozemkoch v národných parkoch v rokoch 2023 až 2025.

Vzdelávanie

Reformy a investície z plánu obnovy v rokoch 2023 až 2025 prinesú **zmeny v obsahu a forme vzdelávania na všetkých úrovniach** so zameraním na získavanie základnej a finančnej gramotnosti, kritického myslenia, analytických schopností, digitálnych zručností a zvýšenie schopností mladých ľudí včas sa adaptovať na klimatické zmeny a otepľovanie, technologické zmeny v ekonomike a na trhu práce.

Kurikulárna a učebnicová reforma vytvorí nový obsah vzdelávania pre základné školy usporiadaný do troch viacročných cyklov. Výučba bude namiesto odovzdávania hotovej

informácie vytvárať situácie, pri ktorých žiaci môžu informácie interpretovať v konfrontácii s reálnou skúsenosťou.

Dostupnosť kvalitnej predškolskej výchovy a **inkluzívny vzdelávací systém** orientovaný na individuálne potreby prispievajú k zmierneniu ekonomických, sociálnych a regionálnych rozdielov v rámci Slovenska. Dôraz na začlenenie detí vyrastajúcich v generačnej chudobe zároveň posilní ekonomickú a sociálnu odolnosť v súvislosti s nepriaznivým demografickým vývojom.

Digitalizácia základných a stredných škôl a podpora digitálnych zručností u žiakov a učiteľov umožní lepšie pripraviť sektor vzdelávania na budúce neočakávané šoky sprevádzané náhlou potrebou zavedenia dištančného vzdelávania a zmierni škodlivé vplyvy takýchto zmien na vzdelávacie výsledky žiakov.

Veda, výskum, inovácie

Podpora investícií do výskumu a inovácií prostredníctvom plánu obnovy uľahčí pokrízovú transformáciu ekonomiky, a tým aj schopnosť podnikov vyrovať sa so sociálnymi a ekonomickými vplyvmi krízy. Rozvoj nových výskumných odvetví zníži závislosť ekonomiky na jednom odvetví a **zvýši budúcu odolnosť ekonomiky voči náhlým šokom**.

Kvalitnejší výskum, **spolupráca so súkromným sektorom a prepájanie s excelentnými výskumníkmi v zahraničí**, ale aj medzi kvalitnými výskumnými tímami navzájom, podporí rozvoj sektorov s vysokou pridanou hodnotou, naštartuje inovácie a povedie k vyššej konkurencieschopnosti slovenských podnikov.

Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií podporí zelenú a digitálnu transformáciu zameraním výskumno-inovačných investícií do kľúčových transformačných oblastí, akými sú napríklad **inteligentná mobilita a rozvoj inteligentných miest a regiónov**, IT a kybernetická bezpečnosť, biotechnológie alebo zelené technológie.

Lákание a udržanie talentov predstavuje do budúcnosti významný predpoklad na rast ekonomiky a tvorbu pracovných miest. **Odstránenie bariér pre zahraničných pracovníkov a študentov** vďaka jednoduchšiemu procesu získavania povolenia na zamestnanie a pobyt pomôže uspokojiť dopyt po nedostatkových a vysokokvalifikovaných pozíciách na slovenskom trhu práce a pomôže prilákať talenty. Účinnými **politikami pre podporu študijnej a pracovnej mobility** podporenými z plánu obnovy tak dôjde k zmierneniu narastajúceho demografického tlaku.

Zdravie

Nová sieť nemocníc spojená s rozsiahlou výstavbou, rekonštrukciou a modernými riešeniami posilní zdravotnícky systém voči potenciálnym hrozbám v budúcnosti. Centralizáciou riadenia nemocníc bude sieť schopná flexibilnejšie a koordinovanejšie reagovať na nečakané potreby a investíciami do moderných budov a technického vybavenia sa zefektívnia klinické a prevádzkové procesy, dosiahne sa lepšia starostlivosť a komfort pre pacientov a personál.

Optimalizovaná a obnovená sieť nemocníc umožní efektívnejšie alokovať zdroje v celom systéme zdravotnej starostlivosti a dosahovať tak kvalitnejšiu, dostupnejšiu

a efektívnejšiu zdravotnú starostlivosť, čo pomôže reštartovať a zrýchliť ekonomický rast a konvergenciu Slovenska k priemeru EÚ. Centralizácia riadenia najväčších štátnych nemocníc pomôže efektívnejšie hospodáriť a pružnejšie aplikovať jednotné postupy a metodiky v medicínskych a prevádzkových procesoch nemocníc, zatiaľ čo integrovaný systém sociálnej a zdravotnej dlhodobej starostlivosti umožní optimálnejšie využívať personál a existujúce kapacity.

Komplexná reforma dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti zvýši inklúziu osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti ako aj mieru ich sociálnej ochrany. Rozvoj služieb komunitnej dlhodobej starostlivosti takisto prispeje k zmierneniu neprimeranej záťaže rodín, ktoré opatrujú blízkych seniorov a osoby so zdravotným postihnutím a umožní im participovať na trhu práce.

Efektívna verejná správa a digitalizácia

Efektívna verejná správa a digitalizácia sú dôležitými faktormi, ktoré ovplyvňujú podnikateľské prostredie a kvalitu života. Zavedením efektívnych nástrojov a elektronických služieb vo verejnej správe, vytvorením predpokladov pre digitálnu transformáciu priemyslu a ďalších podnikov a tiež podporou digitálneho ekosystému sa podporí hospodársky rast a vytváranie nových pracovných miest v odvetviach, ktoré budú menej citlivé na prebiehajúcu digitalizáciu ovplyvňujúcu trh práce, najmä v sektore informatiky a informačných technológií, ktorý má dlhodobo vysokú pridanú hodnotu.

Investície do **nových užívateľsky prívetivých informačných systémov napomôžu modernizácii a skvalitňovaniu služieb justície**, čím prispejú k lepším službám verejnej správy občanom a firmám. Digitalizácia a nový transparentný procesný rámec pre priebeh likvidačných a reštrukturalizačných konaní budú priaznivo pôsobiť na rozhodnutie začať s podnikaním, prispejú k urýchleniu uzavretia určitej životnej kapitoly podnikateľa, pomôžu veriteľom získať dôveru v transparentnosť procesu a znížia výdavky.

Súčasťou digitalizácie verejnej správy implementovanej v rokoch 2023 až 2025 je aj zavádzanie **digitálnych riešení prioritných životných situácií**, ktoré budú dostupné pre občana a podnikateľa na jednom mieste (**eGovernment**).

Kľúčovou reformou v oblasti justície sa stane reforma a prekreslenie tzv. súdnej mapy – rozloženie a reorganizácia súdnej sústavy v Slovenskej republike, plánovaná na začiatok roka 2023.

Reformy a investície implementované v rokoch 2023 až 2025 prispievajú k naplneniu cieľov vo viacerých kľúčových oblastiach: efektívna verejná správa a poskytovanie služieb občanom, budovanie digitálnych zručností, využívanie pokročilých technológií a ich interoperabilita. Financovanie z plánu obnovy vytvára podmienky pre digitálnu transformáciu ekonomiky, zlepšovanie digitálnych zručností s prioritným zameraním na seniorov, ktorým sa budú distribuovať prispôbené tablety s vybranými aplikáciami, ktoré im umožnia využívanie digitálnych nástrojov.

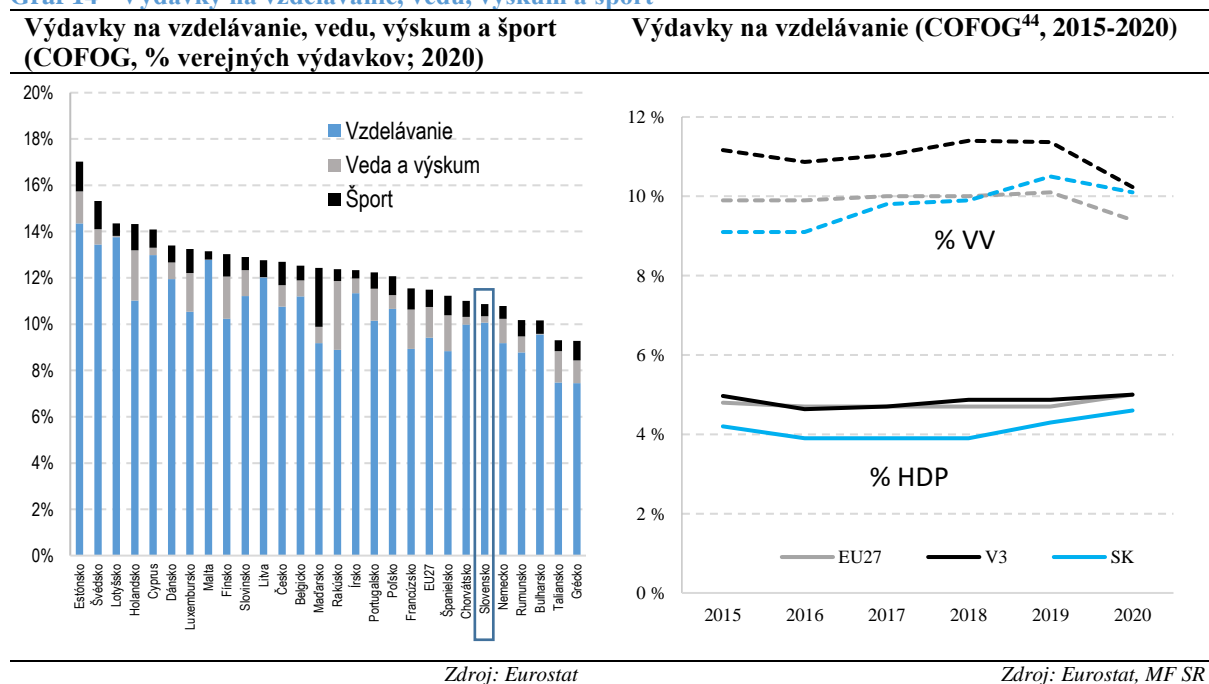
4.4. Vzdelávanie, vrátane vedy, výskumu a športu

Hlavným cieľom vzdelávacej politiky je umožniť žiakom bez ohľadu na ich sociálnu situáciu získať plnohodnotné vzdelanie vrátane pripravenosti na účasť v demokratickej spoločnosti, ktoré zároveň zvyšuje uplatnenie na trhu práce a prispieva k vyššej kvalite života. Podpora vedy,

výskumu a inovácií v rámci vysokoškolského prostredia je nevyhnutným predpokladom efektívnej ekonomiky. V športe je cieľom podporovať šport pre všetkých ako odporúčaný spôsob aktívneho životného štýlu širokej verejnosti, najmä detí a mládeže.

V porovnaní s krajinami EÚ sú verejné zdroje vynakladané na vzdelávanie, vedu a šport podpriemerné. Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport patria stále medzi najnižšie v EÚ ako podiel na celkových verejných výdavkoch (10,9 % na Slovensku vs. 12,4 % priemerne v krajinách EÚ27, graf 22), aj ako podiel HDP. Nižšie výdavky však neznamenajú efektívnosť vynaložených prostriedkov. Ďalšie zvyšovanie zdrojov do vzdelávania by malo byť preto sprevádzané dôslednou kontrolou nákladovej efektívnosti.

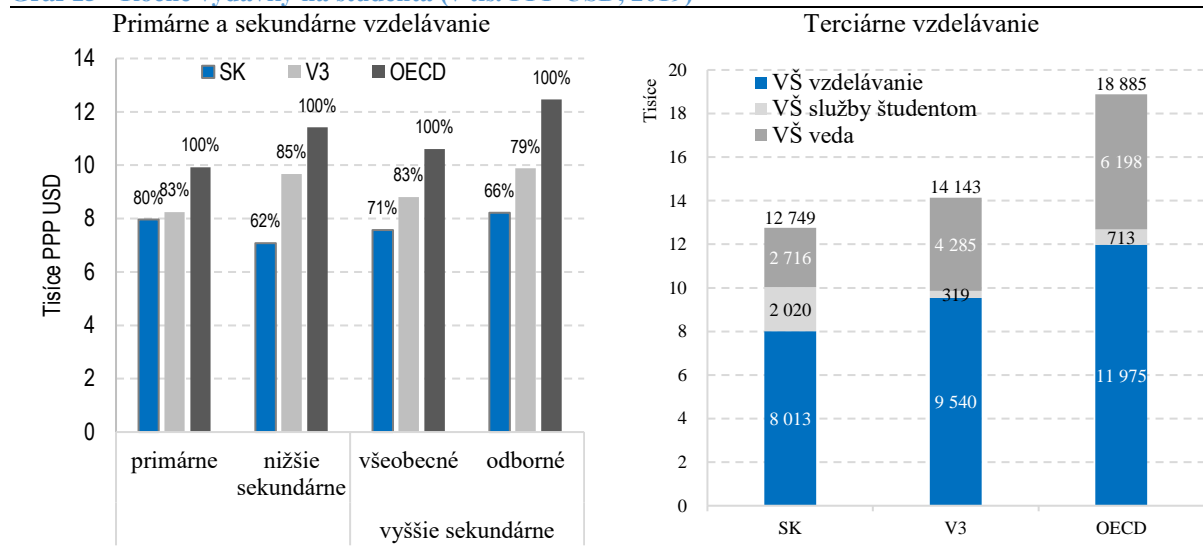
Graf 14 - Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport

Výdavky na žiaka sú nižšie ako v krajinách OECD, na primárnom stupni (prvý stupeň ZŠ) sú s krajinami V3 porovnateľné. Na ostatných stupňoch regionálneho školstva a na vysokých školách sú nižšie. Výdavky sú merané metodikou OECD, ktorá zahŕňa všetky výdavky súvisiace so vzdelávaním na danom stupni (teda aj ubytovanie, stravu či dopravu študentov, pokiaľ tieto služby zabezpečuje škola).

⁴⁴ Metodika COFOG zahŕňa medzi výdavky na vzdelávanie aj výdavky mimo oficiálneho vzdelávacieho systému (napr. školenia zamestnancov). Líši sa tým od metodiky UOE, ktorú používa OECD a ktorá berie pri vzdelávaní do úvahy iba výdavky v rámci formálneho vzdelávania, avšak zaraďuje medzi napríklad aj výdavky na stravu či dopravu v rámci oficiálneho školského systému. Časť týchto výdavkov môže byť v metodike COFOG zaraďovaná medzi výdavky na sociálne zabezpečenie.

Graf 15 - Ročné výdavky na študenta (v tis. PPP USD, 2019)

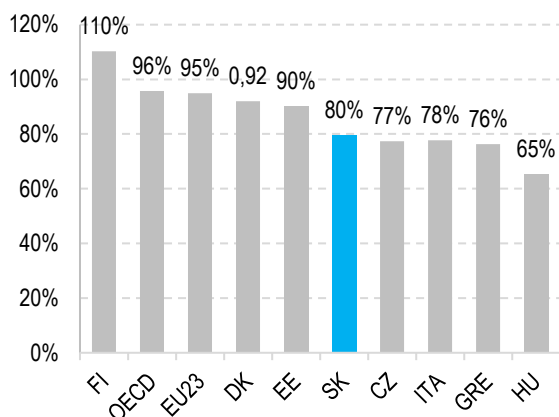
Zdroj: OECD EAG 2022

Veľký podiel, takmer 70 % výdavkov v regionálnom školstve tvoria mzdy a odvody pedagogických a odborných zamestnancov. Platy slovenských učiteľov sa v ostatných rokoch zvyšujú, stále však v medzinárodnom porovnaní zaostávajú. Pedagogickí zamestnanci v nižšom sekundárnom vzdelávaní zarábali v roku 2021 aj so všetkými príplatkami 80 % priemerného platu zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa, priemer krajín OECD a 22 krajín EÚ v OECD s dostupnými údajmi je 95 až 96 %. Slovenskí učители v rebríčku zárobkov medzi krajinami EÚ v OECD predbehli tesne Česko, Taliansko a Grécko, najviac zaostáva Maďarsko. V rokoch 2021 a 2022 sa mzdy zvyšovali iba minimálne, v roku 2023 sa platy pedagogických a odborných zamestnancov budú zvyšovať v januári o 10 %, od septembra o ďalších 12 %, čo by malo časť zaostávania dorovnať.

Nárast výdavkov na vedu a výskum počas dočerpávania prostriedkov z fondov EÚ v roku 2015 bol nasledovaný poklesom a následnou stagnáciou v rokoch 2016 až 2019, keď výdavky na vývoj a výskum tvorili opäť iba približne 0,9 % HDP, krajiny EÚ a V3 dávajú približne dvojnásobok.

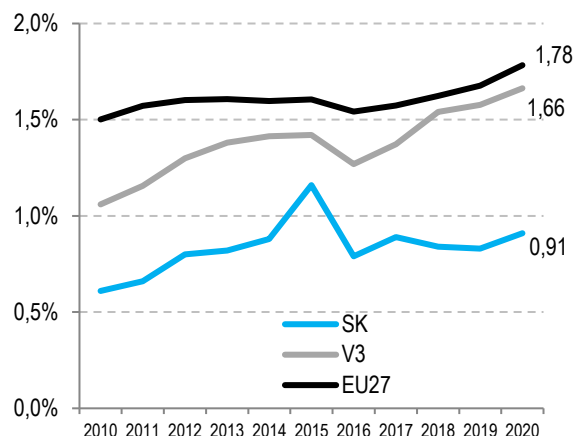
Graf 16 – Platy učiteľov a výdavky na výskum a vývoj

Platy učiteľov 2. stupňa ZŠ v pomere ku platom VŠ
vzdelaných zamestnancov (2020-2021)

Zdroj: OECD Education at a Glance 2022

Výdavky na výskum a vývoj (% HDP)

Zdroj: Eurostat

Kľúčovými piliermi vzdelávacích politík 21. storočia sú zabezpečenie prístupu k vzdelávaniu pre všetkých (dostupnosť) a spravodlivejší prístup vo vzdelávaní zohľadňujúci individuálne potreby (inklúzia). V oboch pilieroch Slovensko zaostáva.

Napriek miernemu nárastu zaškolenosti v škôlkach patrí Slovensko medzi krajiny s najmenej dostupným predprimárnym vzdelávaním, situáciu môže zlepšiť zavedenie povinného predprimárneho vzdelávania od 1.1.2021. Celkové výsledky testovania 15-ročných PISA, ako aj vysoký podiel žiakov nedosahujúcich v ňom funkčnú gramotnosť, a podiel mladých končiacich vzdelávanie s najviac ZŠ vzdelaním, ktorý je vyšší ako v nedávnej minulosti, odhaľujú medzery v zavádzaní inkluzívneho prístupu.

Na Slovensku prišlo v poslednom období k výraznému zvýšeniu podielu mladých ľudí s ukončeným VŠ vzdelaním, ale kvalita slovenských VŠ, meraná umiestnením v medzinárodných rebríčkoch, výrazne zaostáva nielen za krajinami EÚ, ale aj za susedmi z V3. Celoživotné vzdelávanie s nástrojmi na udržiavanie a zvyšovanie zručností dospeléj populácie nedostáva dostatočnú podporu zo strany verejných politík. Nedostatok popularity športu ako aktívneho životného štýlu sa prejavuje v nízkej miere rekreačného športovania.

Tabuľka 63 - Kľúčové ukazovatele vzdelávania, vedy, výskumu a športu

Oblasť	Indikátor		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
MŠ	Podiel detí v predprimárnom vzdelávaní (od 3 rokov po začiatok povinného primárneho vzdelávania v %)	SK	72,2	73,4	74,9	77,6	77,8	78,1		85,8	94,6
		EÚ 27	91,9	92,4	92,5	92,3	92,9	93			
ZŠ	PISA (priemer dosiahnutých bodov)	SK	463			466				465,3	473
		EÚ 27	486			484					
ZŠ	Podiel žiakov nedosahujúcich základnú úroveň v čitateľskej gramotnosti PISA	SK	32,1			31,4				30,9	28
		EÚ 27	22,1			24,3					
ZŠ a SŠ	Predčasné ukončenie vzdelávania (% vo vekovej skupine 18 – 24 rokov)	SK	6,9	7,4	9,3	8,6	8,3	7,6	7,8	7,3	6
		EÚ 27	11,0	10,6	10,5	10,5	10,2	9,9	9,7		
VŠ	Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% vo vekovej skupine 30 – 34 rokov)	SK	28,4	31,5	34,3	37,7	40,1	39,7	40,2	43,2	47
		EÚ 27	37,3	37,8	38,6	39,4	40,3	41,1	41,6		-
VŠ	Priemerné umiestnenie najlepšej univerzity v TOP rankingoch*	SK	668	651	651	668	784	835	834	813	706
		EÚ 27	351	384	316	319	336	334			
SŠ a VŠ	Odborový nesúlad SŠ a VŠ (ISCED 3-8) (v %)	SK	39,7	40,4	38,2	39,2	37,6	35,0		33,5	32
		EÚ 27	28,6	28,5	28,5	28,1	28,1	28,6			
SŠ	Zamestnanosť absolventov SŠ (ISCED 3-4) (v %)	SK	74,7	77,8	79,1	81,8	82,4	79,1	82,3	86,6	92
		EÚ 27	75,4	76,3	77,3	78,6	79,0	76,8	78,2		
Celoživotné vzdelávanie	Účasť dospelých na vzdelávaní (% vo vekovej skupine 25 - 64 rokov)	SK	4,8	5,1	4,4	4,1	4,3	3,7	4,8	5,7	7
		EÚ 27	10,1	10,3	10,4	10,6	10,8	9,1	10,8		
Veda, výskum	European innovation scoreboard (Európska výsledková tabuľka inovácií) (relatívny výkon voči EÚ v %)	SK	67,1	68,3	69,4	65,0	68,6	71,6	71,0	82,3	100
		EÚ 27	100	100	100	100	100	100	100		
Šport	Podiel ľudí reportujúcich rekreačný šport (plávanie, bicyklovanie a pod.) v typický týždeň	SK	33,7		31,1					TBD	TBD
		EÚ 27	42		23,5						

* priemerné umiestnenie v rebríčku Times, Šanghajskej rebríčku a rebríčku QS, za EÚ je použitý medián.

Vo všeobecnosti je slovenský vzdelávací systém dostupný⁴⁵, existuje však značný podiel detí a žiakov, ktorých prístup ku vzdelávaniu je obmedzený. Slovensko potrebuje zlepšiť rovnosť prístupu ku vzdelávaniu. Nízky podiel zaškolenosti detí v predprimárnom vzdelávaní sa týka hlavne detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, detí z marginalizovaných skupín a detí so zdravotným znevýhodnením⁴⁶. Čiastočne bol adresovaný zavedením povinného predprimárneho vzdelávania, ktoré sa postupne má rozširovať o zavedenie právneho nároku na miesto v MŠ od 3 rokov.

Žiakom slabšie pripraveným pri vstupe na povinnú školskú dochádzku nevie vzdelávací systém v súčasnosti dostatočne pomôcť dobehnúť rovesníkov – naopak, až približne tretina žiakov nedosahuje základnú úroveň čitateľskej gramotnosti v testovaní PISA. Podiel mladých ľudí predčasne ukončujúcich vzdelávanie sa po náraste od roku 2010 v posledných rokoch stabilizoval a zostáva pod úrovňou priemeru EÚ. Títo sú však následne ohrození problémami pri hľadaní práce a vo všeobecnosti nižšou kvalitou života.

Napriek relatívne vysokému odborovému nesúladu⁴⁷ je zamestnanosť absolventov stredných škôl uspokojivá. Na Slovensku však pretrvávajúca slabá podpora kariérneho poradenstva ústi

⁴⁵ Ako u ukazovateľov dostupnosti vzdelávania sa používa podiel populácie dosahujúcej minimálne stredoškolské vzdelanie (ISCED 3 a viac). Slovensko má jeden z najvyšších podielov ľudí s minimálne stredoškolským vzdelaním bez maturity vo vekovej skupine 25 - 64 rokov. Hodnota v roku 2020 pre Slovensko je 93,3 %, priemer EÚ 27 je 79,3 % (Eurostat, EDAT_LFSE_03).

⁴⁶ [Revízia výdavkov pre ohrozené skupiny](#).

⁴⁷ Odborový nesúlad sa spája hlavne s neefektívnymi investíciami do ľudského kapitálu. a môže viesť k nízkej produktivite a mzdám zamestnancov. Takisto sa prejavuje v nedostatku niektorých zručností na trhu práce. Slovensko má najvyšší odborový nesúlad pre stredoškolsky a vysokoškolsky zamestnaných vo veku 15-34 ([Eurostat, Skill mismatches](#)).

do nedostatočnej pomoci školám, žiakom a rodičom pri orientovaní sa v trendoch na trhu práce a následne pri kvalitnom výbere strednej školy.

Motivácie na získanie vysokoškolského štúdia sú často deformované orientáciou študentov a zamestnávateľov na stupeň vzdelania a nie reálne vedomosti a schopnosti. Za poslednú dekádu sa podiel vysokoškolsky vzdelanej populácie mladých zdvojnásobil⁴⁸, avšak požiadavky na vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa pre mnoho povolání vyústili do jedného z najväčších podielov magisterských absolventov na Slovensku v medzinárodnom porovnaní⁴⁹. Veľké percento⁵⁰ najmä najlepších maturantov si volí vysokoškolské štúdium v zahraničí. Jedným z dôvodov môžu byť aj nízke pozície slovenských VŠ v medzinárodných rebríčkoch.

Základný výskum na vysokých školách je nedostatočne prepojený s aplikovaným výskumom v spolupráci so súkromným sektorom. Kvalita vedy a výskumu, meraná indexom „European innovation scoreboard“, je približne na 71 % priemerného výkonu EÚ. Súčasný systém financovania vedy a výskumu sa nedostatočne sústreďuje na kvalitné vedecké výstupy a často ostáva pri mechanickom využívaní scientometrických indikátorov. Zmenu prináša nový systém hodnotenia vedeckých a umeleckých výstupov VŠ, ktorého prvé kolo už prebieha. Súčasný model financovania nemotivuje vysoké školy k ich profilácii na iné strategické ciele, ako napríklad ponuku profesijne orientovaných študijných programov. Väčšiu diverzitu má priniesť podpísanie výkonnostných zmlúv s vysokými školami, ktoré by malo umožniť jednotlivým VŠ orientovať sa na vlastné ciele a odlíšiť sa od ostatných.

Miera účasti dospelých na vzdelávaní je v európskom porovnaní nízka, dominujú menej časté a krátke vzdelávacie aktivity prevažne u zamestnávateľov. Motivácie jednotlivcov pre kontinuálne vzdelávanie nad rámec získania stupňa vzdelania sú v porovnaní s OECD krajinami veľmi nízke⁵¹. Súčasná štruktúra vzdelávacieho systému nedostatočne reflektuje potreby dospeléj populácie o udržanie, dopĺňanie a zvyšovanie zručností počas celého produktívneho života. Nedostatočné vrodené schopnosti a základné zručnosti nízkovzdelaných dospelých bránia v ich účasti na existujúcich intervenciách zo strany štátu.

Výdavky zo štátneho rozpočtu do vzdelávania, vedy, výskumu a športu zahŕňajú výdavky kapitol Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva obrany SR, Ministerstva zdravotníctva SR, Slovenskej akadémie vied a subjektov verejnej správy – verejné vysoké školy, Fond na podporu vzdelávania a Fond na podporu športu.

⁴⁸ V roku 2010 bol podiel ľudí vo veku 30-34 s VŠ vzdelaním na úrovni 20,1 percenta, v roku 2021 vyše 40 %, priemer EÚ 27 41,6 % (Eurostat, EDAT_LFSE_03).

⁴⁹ Podiel VŠ vzdelaných druhého stupňa ku všetkým VŠ vzdelaným vrátane bakalárov a doktorandov na úrovni 84 % z roku 2018 je na Slovensku najvyšší spomedzi 22 európskych krajín v OECD s priemerom 46 % (OECD databáza). Takisto na Slovensku absentujú krátke profesijne orientované vysokoškolské programy (medzinárodne na úrovni ISCED 5), ktoré sú relatívne rozšírené v iných krajinách.

⁵⁰ Posledný dostupný údaj o podiele slovenských študentov študujúcich v zahraničí je 20 %. To predstavuje okrem Luxemburska druhú najvyššiu hodnotu (tretí je Island so 14%, nasledujú krajiny s jednociferným podielom).

⁵¹ Podiel dospelých vo veku 25-64 rokov, ktorí nemajú záujem o vzdelávanie je 80 % (vrátane tých, čo už nejaké vzdelávacie aktivity absolvovali), pričom priemer EÚ27 bol 71 % (Eurostat, [trng_aes_175]).

Tabuľka 64 - Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport	3 536 324	3 845 948	4 009 262	4 358 408	4 490 245	4 307 581	4 367 396
Výdavky na regionálne školstvo	2 202 178	2 286 273	2 551 625	2 617 221	2 773 671	2 717 736	2 704 360
Výdavky na vysoké školstvo*	904 757	958 674	925 185	1 057 614	1 078 462	1 050 143	1 054 907
Výdavky na vedu a techniku**	224 375	292 659	237 618	316 908	295 648	222 969	218 669
Výdavky na šport	119 204	156 133	122 382	130 333	107 682	104 799	104 179
Výdavky na administratívu	34 897	46 600	55 390	56 089	58 206	45 364	44 390
Výdavky z EÚ a SP neuvádzané v oblastiach	50 912	105 609	117 063	180 243	176 576	166 571	240 891

* s výdavkami APVV určenými pre VVŠ a EÚ a SP pre VVŠ z vedy a techniky

Zdroj: MF SR

** bez vysokoškolskej vedy, bez výdavkov z APVV pre VVŠ a bez EÚ a SP pre VVŠ

V uvedených výdavkoch na rok 2023 sú premietnuté nasledujúce zmeny:

- zvýšenie osobných výdavkov v súvislosti s výsledkami kolektívneho vyjednávania vo výške 392,2 mil. eur
- zvýšenie výdavkov zo štrukturálnych fondov EÚ vrátane spolufinancovania o 45,7 mil. eur
- zvýšenie normatívnych finančných prostriedkov o 40 mil. eur na pokrytie nárastu počtu žiakov a na zvýšenie cien energií
- navýšenie transferu verejným vysokým školám na výkonnostné zmluvy o 27 mil. eur
- zvýšenie príspevku pre subjekty zapojené do systému duálneho vzdelávania o 2,21 mil. eur
- zvýšenie kapitálových výdavkov na riešenie vzniknutých havarijných situácií v regionálnom školstve o 1,5 mil. eur

Regionálne školstvo

Výdavky na regionálne školstvo Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na rok 2023 predstavujú sumu 2,77 mld. eur. Medziročne rastú najmä z dôvodu zmien v odmeňovaní pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov o 310 mil. eur ako aj navýšenia normatívnych finančných prostriedkov o 40 mil. eur. Výdavky sú určené na pokrytie nárastu počtu žiakov a na zvýšenie cien energií.

Výdavky z plánu obnovy vo výške 276 mil. eur sú určené na dostupnosť, rozvoj, a kvalitu inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch. Tieto výdavky budú slúžiť na posilnenie inklúzie sociálne a zdravotne znevýhodnených detí vo vzdelávaní, prispieť na rozšírenie kapacít materských škôl a základných škôl, podporu digitalizácie či zavedenie právneho nároku na predprimárne vzdelávanie od troch rokov. Kurikulárna reforma základnej školy vytvorí nový obsah vzdelávania usporiadaný do viacročných cyklov, čo bude vyžadovať zabezpečenie nových učebníc a zmenu v príprave a profesionálnom rozvoji učiteľov.

Tabuľka 65 - Výdavky na regionálne školstvo

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Regionálne školstvo MŠVVŠ SR a MV SR	2 202 178	2 286 273	2 551 625	2 617 221	2 773 671	2 717 736	2 704 360
Normatívne výdavky	1 983 627	2 062 321	1 940 871	2 014 492	2 283 736	2 438 430	2 438 430
Nenormatívne výdavky	110 146	136 059	136 245	144 748	141 018	144 594	144 594
Ostatné nenormatívne výdavky	9 052	17 662	12 980	14 587	12 989	12 999	12 999
Administratívne výdavky	33 512	37 972	37 096	38 884	42 223	44 453	45 120
Informačné technológie v RŠ	22 014	15 212	14 411	14 351	14 448	14 748	14 748
Výdavky na štipendiá	2 568	2 440	3 290	3 290	3 290	3 290	3 290
Ostatné kapitoly (MV SR)	16 652	0	0	0	0	0	0
EÚ a spolufinancovanie zo ŠR	24 606	14 606	63 361	43 448	0	0	0
Plán obnovy a odolnosti	0	0	343 371	343 422	275 967	59 222	45 179

**vrátane vlastných zdrojov PO*
Zdroj: MF SR

Pri financovaní regionálneho školstva sa uplatňuje financovanie prostredníctvom normatívu na žiaka, z ktorého je zabezpečené odmeňovanie pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov a prevádzka všetkých typov škôl a školských zariadení. Ďalej vo výdavkoch sú zahrnuté nenormatívne výdavky, z ktorých sú kryté výdavky na asistentov učiteľa v sume 46,4 mil. eur, na bezplatnú výchovu materských školáčov v sume 32,3 mil. eur, vzdelávacie poukazy v sume 18,1 mil. eur, na financovanie škôl v prírode a lyžiarskych kurzov, dopravné žiakom, odchodné, mimoriadne výsledky žiakov, výdavky pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, havárie, výdavky na nákup a distribúciu edukačných publikácií, súťaže žiakov a rozvojové projekty.

V limite výdavkov sú zabezpečené aj administratívne výdavky pre rozpočtové a príspevkové organizácie kapitoly na plnenie úloh, ktoré súvisia s regionálnym školstvom, výdavky na informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu podporujúce zber a spracovanie dát za účelom zefektívnenia a transparentnosti financovania regionálneho školstva, internetové a dátové pripojenia škôl a výdavky na štipendiá pre študentov stredných škôl.

Financovanie regionálneho školstva je zabezpečované okrem výdavkov štátneho rozpočtu aj verejnými zdrojmi získanými z výnosu daňových príjmov fyzických osôb, z ktorých sú financované originálne kompetencie obcí a VÚC.

Tabuľka 66 - Prehľad počtu žiakov ZŠ a SŠ a výdavkov na jedného žiaka

	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Počet žiakov v školách*	691 521	702 311	707 057	712 043	726 237	739 089	752 428
medziročná zmena v %	0,93 %	1,56 %	1,08 %	1,39 %	2,71 %	1,77 %	1,80 %
Výdavky rezortu na žiaka školy v eurách	3 125	3 235	3 034	3 012	3 080	3 027	2 973
medziročná zmena v %	10,53 %	3,51 %	-4,86 %	-6,88 %	1,54 %	-1,72 %	-1,77 %

Zdroj: MF SR
Osobné výdavky zamestnancov regionálneho školstva financovaného zo štátneho rozpočtu

Pre pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov regionálneho školstva financovaného z kapitoly Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR sa na rok 2023 navrhujú osobné výdavky v sume 2,1 mld. eur, z toho mzdy v sume 1,56 mld. eur pre 84 218 zamestnancov. Medziročný nárast osobných výdavkov zohľadňuje valorizáciu platov z roku

2022 a zabezpečenie finančných prostriedkov na valorizáciu platov zamestnancov vyplývajúcu z kolektívneho vyjednávania od 1. januára 2023 a od 1. septembra 2023 v celkovej sume osobných výdavkov 310 mil. eur, z toho mzdy v sume 229 mil. eur. V rozpočte je zapracované aj dofinancovanie normatívnych výdavkov z roku 2022 v sume 34,2 mil. eur, z toho mzdy 25,3 mil. eur. Súčasne sa z dôvodu zvýšenia počtu žiakov zvyšuje aj počet pedagogických zamestnancov regionálneho školstva o 487 osôb. Počet zamestnancov na rok 2023 je vrátane 390 nepedagogických zamestnancov na pozíciách pomocný vychovávateľ a školská zdravotná sestra, ktorí boli prijatí na implementáciu Plánu obnovy a odolnosti SR.

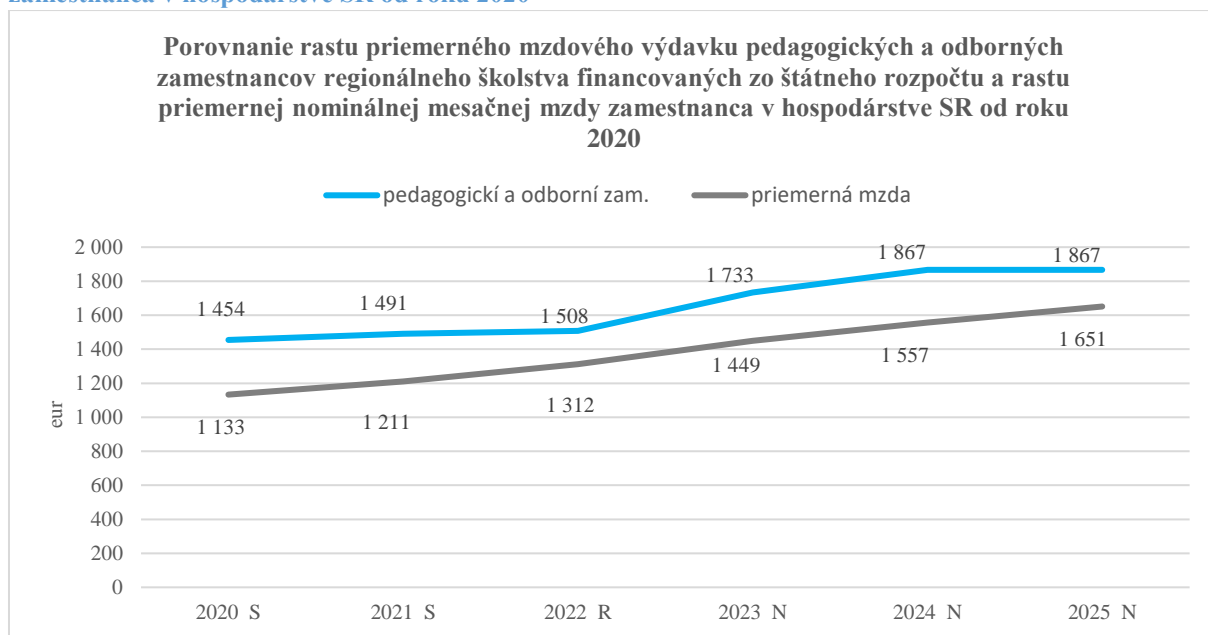
Tabuľka 67 – Zamestnanosť v regionálnom školstve

Regionálne školstvo		2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Počet zamestnancov	(osoby)	85 005	86 643	83 731	85 435	84 218	83 828	83 828
Osobné výdavky	(tis. eur)	1 823 923	1 918 089	1 764 155	1 889 250	2 106 987	2 262 269	2 262 269
z toho: mzdové výdavky	(tis. eur)	1 349 055	1 418 705	1 305 004	1 397 702	1 558 630	1 673 507	1 673 507
Priemerný mzdový výdavok	(eur)	1 322,53	1 364,51	1 298,81	1 363,32	1 542,26	1 663,63	1 663,63
z toho:								
Pedagogickí a odborní zamestnanci		2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Počet zamestnancov	(osoby)	65 838	67 547	64 141	66 235	64 628	64 628	64 628
Osobné výdavky	(tis. eur)	1 553 568	1 633 662	1 508 003	1 620 480	1 817 174	1 956 941	1 956 941
z toho: mzdové výdavky	(tis. eur)	1 149 089	1 208 330	1 115 499	1 198 850	1 344 222	1 447 623	1 447 623
Priemerný mzdový výdavok	(eur)	1 454,44	1 490,73	1 449,28	1 508,33	1 733,28	1 866,61	1 866,61
Nepedagogickí zamestnanci		2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Počet zamestnancov	(osoby)	19 167	19 096	19 590	19 200	19 590	19 200	19 200
Osobné výdavky	(tis. eur)	270 355	284 427	256 152	268 770	289 813	305 328	305 328
z toho: mzdové výdavky	(tis. eur)	199 966	210 375	189 505	198 852	214 408	225 884	225 884
Priemerný mzdový výdavok	(eur)	869,40	918,06	806,13	863,07	912,07	980,40	980,40

S 2020 a 2021 v osobných výdavkoch je uvedená vrátane zdrojov EÚ a mimorozpočtových prostriedkov, poisťné na úrovni 35,2 % (odhad). OS 2022 počtu zamestnancov vychádza z podkladu MŠVVŠ SR. OS 2022 a NRVS 2023 až 2025 nezohľadňuje zdroje EÚ a spolufinancovania zo ŠR. R 2022 a NRVS na rok 2023 je vrátane plánu obnovy a odolnosti.

Zdroj: MF SR

Graf 17 – Porovnanie rastu priemerného mzdového výdavku pedagogických a odborných zamestnancov regionálneho školstva financovaných zo štátneho rozpočtu a rastu priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR od roku 2020

Vysoké školstvo vrátane rezortného vysokého školstva

Vysoké školstvo je financované viacerými kapitolami štátneho rozpočtu. V kapitole MŠVVŠ SR sú rozpočtované prostriedky pre 20 verejných vysokých škôl (ďalej len „VVŠ“), v kapitolách Ministerstva vnútra SR, Ministerstva obrany SR a Ministerstva zdravotníctva SR, pre 3 štátne vysoké školy, z ktorých dve hospodária ako štátne rozpočtové organizácie a jedna štátna príspevková organizácia. V celkových zdrojoch sú zahrnuté aj výdavky Fondu na podporu vzdelávania a výdavky Slovenskej akadémie vied, ktoré sú rozpočtované na financovanie 3. stupňa vysokoškolského vzdelávania. Slovenská akadémia vied ako externá vzdelávacia inštitúcia sa podieľa na výchove nových generácií vedeckých pracovníkov v širokej palete vedných odborov.

V rozpočte sú zapracované výdavky spojené s navýšením transferu verejným vysokým školám na výkonnostné zmluvy o 27 mil. eur, tiež výdavky spojené s návrhom zákona o finančnej podpore detí a rodín vo vzťahu k vysokoškolským študentkám, tzv. tehotenské štipendiá ako aj sociálne štipendiá spolu v sume 8,97 mil. eur, vládne štipendiá ako podpora bieloruskej občianskej spoločnosti v sume 2,1 mil. eur a finančné prostriedky z plánu obnovy vrátane DPH v sume 71,2 mil. eur. Výdavky z plánu obnovy majú slúžiť na kapitálové investície vysokých škôl, ako napríklad modernizácia budov a internátov. Dlhodobým cieľom je, aby sa aspoň jedna slovenská vysoká škola umiestnila medzi TOP500 vysokými školami sveta v renomovaných akademických rebríčkoch a ďalšie vysoké školy sa pravidelne umiestňovali v TOP1000. Prostriedky na oblasť vysokého školstva na rok 2023 predstavujú sumu 1,08 mld. eur.

Verejné vysoké školy sú vrcholné vzdelávacie, vedecké a umelecké inštitúcie. Ich hlavnou úlohou je poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a tvorivé bádanie alebo tvorivá umelecká činnosť. Činnosť VVŠ je financovaná z dotácie zo štátneho rozpočtu, z vlastných zdrojov, zo zdrojov získaných z verejných výziev na projekty vedy a výskumu, zo štrukturálnych fondov

EÚ vrátane spolufinancovania ako aj z medzinárodných programov a grantov. Zároveň VVŠ vykonávajú aj podnikateľskú činnosť, z ktorej po zdanení finančné prostriedky používajú na financovanie hlavnej činnosti.

Tabuľka 68 - Výdavky na vysoké školstvo

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na vysoké školstvo	904 757	958 674	925 185	1 057 614	1 078 462	1 050 143	1 054 907
Výdavky verejných vysokých škôl *	836 959	893 895	840 001	950 599	986 337	957 392	962 842
Výdavky pre VVŠ spolu cez MŠVVaŠ SR**	7 819	5 483	12 957	18 701	13 517	12 717	12 721
Rezortné vysokoškolské vzdelávanie	48 179	45 958	48 045	60 979	61 745	63 193	62 664
Zdroje EÚ vrátane spolufinancovania	1 103	663	7 754	9 999	0	0	0
Fond na podporu vzdelávanie	6 476	8 376	8 295	9 559	8 290	8 290	8 089
Slovenská akadémia vied - doktorandské štúdium	4 221	4 299	5 068	4 714	4 714	4 714	4 714
POO bez transferov pre VVŠ	0	0	3 065	3 065	3 860	3 838	3 877

* výdavky vrátane výdavkov z APVV, EÚ a SP a POO a SP

** výdavky bez transferov pre VVŠ

Osobné výdavky zamestnancov verejných vysokých škôl

Osobné výdavky zamestnancov verejných vysokých škôl vychádzajú z transferu rozpísaného kapitolou Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR na rok 2023 v sume 575 mil. eur, v tom mzdy 424 mil. eur s priemerným mzdovým výdavkom 2 013,91 eura pre 17 526 zamestnancov, v roku 2024 v sume 602 mil. eur, z toho mzdy 447 mil. eur s priemerným mzdovým výdavkom 2 126,02 eura a v roku 2025 v sume 602 mil. eur, z toho mzdy 447 mil. eur s priemerným mzdovým výdavkom 2 125,23 eura.

Tabuľka 69 – Zamestnanosť vo verejných vysokých školách

Verejné vysoké školy		2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Počet zamestnancov	(osoby)	20 155	19 675	18 861	19 597	17 526	17 526	17 526
Osobné výdavky	(tis. eur)	503 866	514 460	473 802	484 080	574 899	602 104	601 890
z toho: mzdové výdavky	(tis. eur)	372 217	378 467	353 691	384 842	423 549	447 128	446 961
Priemerný mzdový výdavok	(tis. eur)	1 538,98	1 602,99	1 562,71	1 636,48	2 013,91	2 126,02	2 125,23

S 2020 a 2021 (hlavná a podnikateľská činnosť) z výkazu FIN 1-04. OS 2022 v počtoch zamestnancov zohľadňuje údaje zo štatistiky za 1. polrok 2022. Počty zamestnancov v NRVS 2023 až 2025 (zdroj MŠVVŠ SR) sú orientačné a ich plnenie bude závisieť od čerpania zdrojov EÚ a spolufinancovania zo ŠR, čo ovplyvní výšku priemerného mzdového výdavku, v osobných výdavkoch zohľadňuje zdroje EÚ a spolufinancovania zo ŠR.

Zdroj: MF SR

Medziročný nárast osobných výdavkov v sume 101 mil. eur zohľadňuje premietnutie valorizácie z roku 2022 a zabezpečenie finančných prostriedkov na valorizáciu plátov zamestnancov verejných vysokých škôl vyplývajúcu z kolektívneho vyjednávania od 1. januára 2023 a od 1. septembra 2023 v celkovej sume 75,3 mil. eur osobných výdavkov, z toho mzdy v sume 55,7 mil. eur.

Medziročný pokles počtu zamestnancov verejných vysokých škôl oproti roku 2022 zohľadňuje opatrenia z Revízie výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe, ktoré spočívajú v optimalizácii počtu nepedagogických zamestnancov (816 osôb), rozloženej na viacero rokov a postupné znižovanie počtu učiteľov verejných vysokých škôl (519 osôb), s čím súvisí aj zníženie osobných výdavkov v roku 2023 o sumu 27,2 mil. eur, z toho mzdy v sume 20,1 mil. eur. V nadväznosti na opatrenia revízie boli verejným vysokým školám do rozpočtu alokované finančné prostriedky v sume 27,0 mil. eur určené na výkonnostné odmeňovanie, z toho mzdy predstavujú 20,0 mil. eur.

Z výdavkov štátneho rozpočtu poskytovaných prostredníctvom kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR verejným vysokým školám sa zabezpečuje vzdelávanie študentov, veda a výskum na školách, sociálna podpora pre študentov vysokých škôl ako sú štipendiá, podpora stravovania, ubytovania, športových a kultúrnych aktivít. Ďalej sú rozpočtované výdavky určené pre zahraničných študentov vrátane štipendií, výdavky na oficiálnu rozvojovú pomoc a výdavky na informačné technológie.

Verejné vysoké školy budú používať na financovanie svojej hlavnej činnosti okrem prostriedkov poskytnutých Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR aj vlastné zdroje a zdroje vo výške 188 mil. eur a zdroje získané z podnikateľskej činnosti vo výške 59,1 mil. eur, ktorá sa podľa novely zákona o vysokých školách účinne od 25. apríla 2022 tiež rozpočtuje.

Verejné vysoké školy môžu v priebehu roku získať z Agentúry na podporu výskumu a vývoja (ďalej len "APVV") a sekcie vedy a techniky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR ďalšie disponibilné zdroje na financovanie projektov vedy a výskumu na základe vyhlásených verejných výziev. Okrem prostriedkov štátneho rozpočtu poskytnutých z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sa verejné vysoké školy budú môcť uchádzať aj o zdroje zo štrukturálnych fondov vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu z operačných programov, ktoré budú slúžiť na projekty v oblasti ľudských zdrojov ako aj projekty súvisiace s výskumom a vývojom.

Do oblasti vysokého školstva patria aj výdavky rozpočtované v kapitole Ministerstva obrany SR pre rozpočtovú organizáciu Akadémiu ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši, Ministerstva vnútra SR pre rozpočtovú organizáciu Akadémiu policajného zboru v Bratislave a Ministerstva zdravotníctva SR pre príspevkovú organizáciu Slovenskú zdravotnícku univerzitu v Bratislave vrátane vlastných zdrojov.

Tabuľka 70 - Výdavky na rezortné vysoké školstvo

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Rezortné vysokoškolské vzdelávanie	48 179	47 390	47 253	45 285	61 361	61 745	63 193
MO SR	21 974	25 203	25 065	26 030	37 958	38 425	39 155
MV SR	9 218	10 450	10 450	9 155	11 915	11 533	11 533
MZ SR*	16 988	11 738	11 738	10 100	11 487	11 787	12 505

* vrátane vlastných zdrojov

Študenti počas vysokoškolského štúdia môžu získať pôžičku z Fondu na podporu vzdelávania, študenti ošetrovateľstva navyše aj stabilizačnú pôžičku. V roku 2023 sa predpokladá alokácia zdrojov na pôžičky pre študentov v celkovej sume 7,37 mil. eur.

Tabuľka 71 - Prehľad počtu študentov verejných vysokých škôl

Forma štúdia	prehľad študentov v roku			Prognóza počtu študentov			
	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
denné	96 003	112 007	108 895	108 895	106 859	105 819	105 417
externé	20 121	24 639	23 904	23 904	23 457	23 229	23 140
Študenti spolu	116 124	136 646	132 799	132 799	130 316	129 047	128 557
medziročná zmena v %	3,29%	17,67%	17,98%	17,98%	-1,87%	-0,97%	-0,38%

Zdroj: MŠVVŠ SR

Veda a technika

Verejné výdavky na vedu a techniku pozostávajú zo zdrojov štátneho rozpočtu z kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, zo štrukturálnych fondov vrátane spolufinancovania, z kapitoly Slovenskej akadémie vied a ostatných kapitol. Vo výdavkoch na vedu a techniku sú zapracované výdavky z titulu financovania členských príspevkov do medzinárodných organizácií a časť výdavkov na realizáciu aktivít Vesmírnej kancelárie. Oblasť vedy a techniky bude v roku 2023 disponovať zdrojmi vo výške 563 mil. eur.

Tabuľka 72 - Výdavky na vedu a techniku

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na vedu a techniku celkom	492 096	513 825	478 117	577 004	563 056	430 889	425 689
Veda a technika v MŠVVŠ SR zo štátneho rozpočtu*	252 241	259 105	248 029	252 644	259 574	265 285	265 285
Prostriedky EÚ a spolufinancovanie zo ŠR v MŠVVŠ SR**	72 934	72 137	121 550	180 663	132 400	0	0
Slovenská akadémia vied vrátane v.v.i.	92 897	84 211	84 055	90 681	125 283	117 991	114 295
Rezortná veda	74 024	98 371	24 483	53 016	45 799	47 613	46 110

*vrátane vysokoškolskej vedy

**vrátane výdavkov štrukturálnych fondov EÚ a spolufinancovania pre VVŠ

Zdroj: MF SR

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR ako ústredný orgán štátnej správy je najvýznamnejším poskytovateľom verejných zdrojov na vedu a techniku. Podporuje projekty výskumu a vývoja realizované na verejných vysokých školách. Prostredníctvom Agentúry na podporu výskumu a vývoja sú poskytované finančné prostriedky na projekty výskumu a vývoja na základe verejných výziev, na projekty dvojstranných alebo mnohostranných zmlúv o medzinárodnej vedecko-technickej spolupráci. Ďalej zabezpečuje finančné zdroje na členské príspevky v medzinárodných organizáciách. Na riešení projektov výskumu a vývoja sa podieľajú aj rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie kapitoly.

Významným zdrojom financovania vedy a techniky z verejných zdrojov v kapitole Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sú aj finančné prostriedky štrukturálnych fondov EÚ vrátane spolufinancovania. O finančné prostriedky z týchto zdrojov sa môžu riešitelia výskumných úloh uchádzať na základe vyhlásených výziev. Okrem týchto zdrojov môžu slovenské subjekty čerpať na výskumno-vývojové projekty zdroje aj z medzinárodných projektov EÚ, napr. Horizont 2020, COST a ďalších projektov z Európskej komisie.

Ďalším zdrojom financovania sú aj finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti na efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií. Prioritou tejto oblasti je posilnenie a profesionalizácia nadrezortnej koordinácie politiky výskumu a inovácií a vyriešenie súčasnej roztrieštenosti a nekoncepčnosti jej riadenia s nedostatočnými väzbami na ekonomickú a spoločenskú prax.

Slovenská akadémia vied predstavuje druhého najväčšieho podporovateľa vedy a výskumu. Výdavky rozpočtované pre Slovenskú akadémiu vied sú určené na podporu základného výskumu a aplikovaného výskumu.

V zmysle zákona č. 243/2017 Z. z. o verejnej výskumnej inštitúcii a o zmene a doplnení niektorých zákonov dňa 1.1.2022 došlo k zmene formy hospodárenia organizácií SAV na

verejné výskumné inštitúcie, 21 rozpočtových a 26 príspevkových organizácií zmenilo formu hospodárenia. Od 1.1.2022 má kapitola SAV jednu rozpočtovú organizáciu a 47 verejných výskumných inštitúcií. V limite výdavkov kapitoly je zapracované zvýšenie výdavkov na projekty výskumu a vývoja vyplývajúce z makroprognózy MF SR zo septembra 2022. MF SR naďalej pokračuje v mechanizme, ktorý bol zavedený na základe stabilizačnej dohody uzavretej medzi MF SR, MŠVVŠ SR a SAV na roky 2016 až 2018 a upravuje limity kapitoly minimálne o mieru čistej inflácie za predchádzajúci kalendárny rok.

Projekty vedy a techniky sú realizované prostredníctvom podriadených rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií aj z ďalších kapitol ako sú Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvo dopravy SR, Úrad jadrového dozoru SR, atď.

Podpora športu

Celkové výdavky na šport sú rozpočtované na rok 2023 v sume 108 mil. eur. Tieto smerujú na financovanie športu prostredníctvom troch kapitol a Fondu na podporu športu (ďalej len „fond“).

Tabuľka 73 - Výdavky na šport

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na šport	119 204	156 133	122 382	130 333	107 682	104 799	104 179
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	78 907	81 613	80 234	87 424	75 851	72 906	72 906
Ministerstvo obrany SR	15 088	15 972	7 826	11 805	8 898	8 960	8 340
Ministerstvo vnútra SR	3 208	3 348	2 822	3 604	2 933	2 933	2 933
Fond na podporu športu	22 000	55 200	31 500	27 500	20 000	20 000	20 000

Zdroj: MF SR

Výdavky na šport z kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR sú určené na financovanie športu pre všetkých, školského športu a univerzitného športu, športu zdravotne znevýhodnených, výdavky súvisiace s reprezentáciou SR na medzinárodných športových podujatiach, národné športové projekty a športovú infraštruktúru. Významným zdrojom určeným na financovanie športu v roku 2023 je odvod z prevádzkovania lotériových hier vo výške 45,0 mil. eur. V roku 2023 je v rozpočte kapitoly alokovaný transfer pre Fond na podporu športu v sume 20,0 mil. eur.

V rozpočtoch kapitol Ministerstva vnútra SR a Ministerstva obrany SR sú rozpočtované výdavky na športovú reprezentáciu SR. Z uvedených výdavkov sa zabezpečuje činnosť Vojenského športového centra DUKLA Banská Bystrica, Armádneho športového klubu Dukla Trenčín a Športového centra polície.

Administratíva a iné výdavky

Tabuľka 74 - Výdavky na administratívu a ostatné činnosti

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na administratívu	34 897	46 600	55 390	56 089	58 206	45 364	44 390
Inštitucionálna podpora MŠVVŠ SR	27 722	36 688	33 084	34 074	34 856	26 665	26 700
IT financované zo ŠR administratíva	2 298	2 262	4 052	3 838	4 014	4 014	4 014
Hospodárska mobilizácia	0	0	5	5	5	5	5
Podpora detí a mládeže	4 852	5 403	4 957	5 177	5 047	5 095	5 095
Výdavky na koordináciu prierezových aktivít	0	0	752	455	752	752	752
MŠVVŠ SR protidrogová politika	26	36	36	36	30	30	30
Plán obnovy a odolnosti	0	2 210	12 505	12 505	13 503	8 804	7 795

Zdroj: MF SR

Pre fungovanie systému je dôležitá aj dostatočná inštitucionálna podpora. Tú tvorí najmä činnosť samotného úradu ministerstva, ale aj niektorých podriadených rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií. Do tejto kategórie sú zaradené tiež výdavky na – celoživotné vzdelávanie (v rámci programu Tvorba a implementácia politík), podporu mládeže či protidrogovú politiku. Okrem týchto výdavkov sem patria prostriedky určené na podporu a údržbu IT systémov.

V rozpočte na administratívne výdavky je zabezpečené dofinancovanie administratívnych kapacít vo Výskumnej agentúre a sekcii štrukturálnych fondov EÚ Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v sume 8,89 mil. eur, z toho osobné výdavky vo výške 8,08 mil. eur.

V tejto oblasti sú zahrnuté aj výdavky z plánu obnovy v sume 13,5 mil. eur, ktoré sú určené na osobné výdavky pre zahraničných hodnotiteľov, pre implementačnú jednotku, na vytvorenie tímov pre tvorbu kurikula a sprievodných materiálov, tlač a ich distribúciu, na vytvorenie testov gramotnosti a kompetencií pre základné školy a vyhodnocovanie v cykloch podľa kurikulárnej reformy, na služby súvisiace s dodávkou IS eTest 2.0 a jeho údržbou a prevádzkou a na ďalšie reformy a investície.

Tabuľka 75 - Výdavky zo štrukturálnych fondov vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky z EÚ a SP neuvádzané v oblastiach	50 912	105 609	117 063	180 243	176 576	166 571	240 891
OP Ľudské zdroje - Vzdelávanie	43 435	88 531	58 603	99 753	56 769	0	0
OP Integrovaná infraštruktúra v gescii MŠVVŠ SR	7 477	17 079	58 459	80 490	53 928	0	0
OP Slovensko	0	0	0	0	65 879	166 571	240 891

Zdroj: MF SR

Prehľad podľa tabuľky zahŕňa výdavky zo štrukturálnych fondov vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu, ktoré neboli rozpísané pre jednotlivé vyššie uvedené oblasti. Disponibilné zdroje z operačného programu Ľudské zdroje a operačného programu Integrovaná infraštruktúra v gescii Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR budú realizované v priebehu roku 2023 na základe vyhlásených výziev pre ďalšie subjekty aj mimo sektor verejnej správy.

4.5. Doprava a bývanie

Cieľom verejných investícií a politík v doprave je rozvíjať ju tak, aby umožnila prepravu tovarov a osôb rýchlo, kvalitne, bezpečne, s čo najnižšími negatívnymi externalitami a za primeranú cenu v oblastiach, kde to súkromný sektor najmä pre ekonomickú nevýhodnosť nezabezpečuje vôbec, resp. v požadovanom rozsahu alebo kvalite alebo za požadované cestovné. V oblasti rozvoja bývania sú cieľmi zlepšovanie kvalitatívnych podmienok existujúceho bytového fondu a zvýšenie počtu dokončovaných bytov, ako aj rozvoj dostupného nájomného bývania.

Tabuľka 76 - Kľúčové ukazovatele v oblasti dopravy, bývania a cestovného ruchu

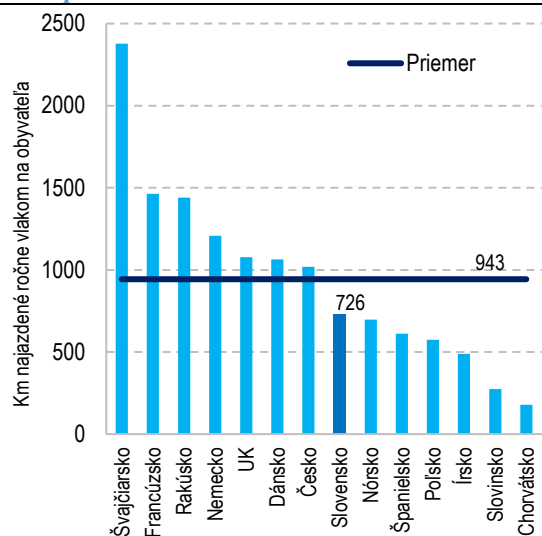
Oblasť	Indikátor		2017	2018	2019	2020	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Železnice	Využitie železničnej dopravy (km najazdené vlakom / obyvateľ)	SK	690	696	726	391	907	1065
		EÚ	887	899	929	502		
Cesty	Počet úmrtí v cestnej doprave (počet osôb)	SK	250	229	245	224	168	112
Cesty	Podiel ciest 1. triedy v nevyhovujúcom alebo havarijnom stave (%)	SK	39,4	40,8	40,7	39,2	28,3	17,5
Environmentálne aspekty dopravy	Podiel verejnej osobnej dopravy na celkovom počte prepravených osôb vo vnútroštátnej a medzinárodnej doprave (%)	SK	25,6	26,1	26,2	N/A	26	26
		EÚ	17,1	17,2	17,2	N/A		
Environmentálne aspekty dopravy	Emisie znečisťovateľov z dopravy (% hodnoty roku 2000, NOx)	SK	73,4	74,2	68	N/A	63	59
		EÚ	67,6	67,5	65,4	N/A		
Bývanie	Podiel populácie žijúcej v podnájme za zníženu alebo nulovú hodnotu (% populácie)	SK	1,5	1,2	1,4	1,6	2,2	4,2
		EÚ	9,6	9,3	9,1	9,6		
Bývanie	Výdavky domácnosti súvisiace s bývaním (% z celkových výdavkov domácností)	SK	28,5	28,2	28,4	30,6	29,4	27,9
		EÚ	23,6	23,5	23,5	25,7		
Bývanie	Počet bytov na 1 000 obyvateľov*	SK	375	378	381	384	TBD	TBD
Cestovný ruch	Počet prenocovaní zahraničných turistov na Slovensku (mil.)	SK	5,4	5,7	6,3	2,3	7	8,2

Zdroj: MF SR, MD SR

Pozitívnym krokom pre rozvoj verejnej dopravy je schválenie nového Plánu dopravnej obslužnosti pre železničnú dopravu (PDO) z roku 2021. Dokument posluží v ďalších rokoch ako východisko pre vytvorenie integrovaného plánu pre autobusovú, vlakovú a mestskú hromadnú dopravu. Kvalitná, rýchla a dobre prepojená verejná doprava pomôže vyvážiť trend nárastu počtu automobilov na obyvateľa a z dlhodobého pohľadu môže tento trend zvrátiť.

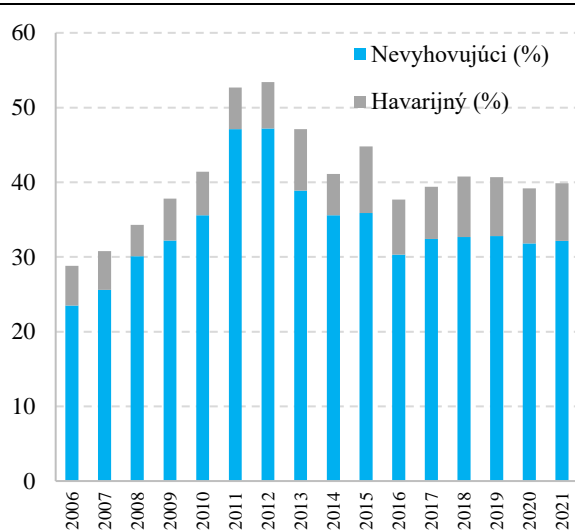
Slovensko dosahuje v intenzite využívania osobnej železničnej dopravy priemerné hodnoty EÚ. Vzhľadom na hustú železničnú sieť má Slovensko potenciál zvýšiť počet najazdených kilometrov na obyvateľa na úroveň približne 1 000 km ročne.

Graf 18 – Využívanie železničnej dopravy v Európe

Zdroj: Eurostat (2019)

Graf 19 - Stav ciest I. triedy

Zdroj: SSC

Prioritou v prevádzke cestnej infraštruktúry je oprava ciest I. triedy vzhľadom na ich zlý stav (až 40 % ciest I triedy je v nevyhovujúcom stave) a potreba zabezpečiť základný dopravný štandard.

Opatrenie smerujúce k zvyšovaniu bezpečnosti na cestách priniesli od roku 2010 do roku 2020 zníženie počtu úmrtí v cestnej doprave o 33 % a priblížili Slovensko k priemeru EÚ. Pokles úmrtnosti voči krajinám EÚ s najnižšou úmrtnosťou sa však v posledných rokoch spomalil.

Nárast počtu automobilov, pomalý rozvoj alternatívnych pohonov individuálnej dopravy a nízky podiel verejnej osobnej dopravy viedli k nárastu emisií skleníkových plynov z dopravy. Emisie skleníkových plynov novo registrovaných vozidiel stúpajú a vzdávajú sa plneniu cieľov EÚ. Slovensku sa nedarí znižovať ani emisie ostatných znečisťujúcich látok z dopravy, ktoré spôsobujú respiračné a kardiovaskulárne ochorenia.

Zlepšovanie kvalitatívnych podmienok existujúceho bytového fondu a rozvoj dostupného nájomného bývania prinesie sociálno-spoločenské benefity. Na trhu s nehnuteľnosťami je vysoký podiel bytov obývaných vlastníkmi. Na druhej strane takmer neexistuje trh s regulovaným nájomným bývaním. V regulovanom nájomnom bývaní žije 1,5 % populácie SR, čo tvorí takmer 3 % bytového fondu Slovenska. Podiel populácie žijúcej v bytoch s trhovým nájomom je tiež značne pod priemerom v porovnaní s krajinami EÚ. Nízka dostupnosť nájomného bývania je jedným z faktorov nízkej regionálnej mobility pracovnej sily na Slovensku.

Výdavky na dopravu a rozvoj bývania sa v roku 2023 budú realizovať prostredníctvom úradu Ministerstva dopravy SR, ako aj organizácií v zriaďovateľskej a zakladateľskej pôsobnosti kapitoly, a to Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s., Železníc SR, Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s., Štátneho fondu rozvoja bývania a Slovenskej správy ciest. V určitom rozsahu v rámci oblasti rozvoja bývania od roku 2023 aj prostredníctvom Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.

Výstavba a správa ciest I. triedy sa realizuje prostredníctvom rozpočtovej organizácie Slovenskej správy ciest, ktorá zabezpečuje dopravné plánovanie v cestnom hospodárstve, výkon správcovskej a investorskej činnosti pre cesty I. triedy na území SR, plní úlohy zabezpečenia rozvoja ciest a úlohy dopravného inžinierstva.

Výstavbu a správu diaľnic a rýchlostných ciest realizuje Národná diaľničná spoločnosť, a. s., ktorá zabezpečuje prípravu a realizáciu opráv, výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest na základe programov ministerstva, programov schválených vládou vrátane spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie a medzinárodných zmlúv. Národná diaľničná spoločnosť, a. s. taktiež zabezpečuje predaj elektronických diaľničných známok za používanie vymedzených úsekov diaľnic a vyberanie poplatkov za používanie týchto komunikácií pre niektoré motorové vozidlá podľa osobitného predpisu. Táto spoločnosť je zároveň správcom elektronického výberu mýta pre vozidlá nad 3,5 t celkovej hmotnosti na diaľniciach, rýchlostných cestách a vybraných úsekoch ciest I. triedy. Za účelom rozvoja cestnej infraštruktúry spoplatňuje diaľnice a rýchlostné cesty.

Železnice SR spravujú železničnú infraštruktúru vo vlastníctve štátu a vykonávajú funkciu manažéra infraštruktúry, z ktorej vyplýva povinnosť pre Železnice SR zabezpečovať prevádzkyschopnosť celoštátnych a regionálnych tratí a organizovať na nich vlakovú dopravu pre všetkých dopravcov na nediskriminačnom princípe.

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. je hlavným dopravcom zabezpečujúcim osobnú železničnú dopravu vo verejnom záujme a teda zabezpečuje dopravné a prepravné služby, zodpovedajúce záujmom dopravnej politiky štátu a požiadavkám trhu.

Tabuľka 77 – Výdavky na dopravu a bývanie

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Doprava a bývanie	2 701 805	3 128 516	3 702 313	3 632 529	4 253 903	4 097 279	3 998 714
Investície do dopravnej infraštruktúry	1 031 394	1 248 955	1 758 743	1 488 424	1 923 214	1 795 319	1 729 481
Cestná doprava	300 674	473 719	398 312	487 184	412 993	369 622	379 417
Železničná doprava	998 566	1 074 042	1 017 228	1 138 537	1 327 349	1 236 305	1 239 047
Letecká doprava	8 091	16 936	6 000	11 858	6 000	6 000	6 000
Vodná doprava	670	0	0	0	0	0	0
Podpora rozvoja bývania	230 589	195 412	312 725	293 527	259 508	276 516	295 316
Energetická efektívnosť stavieb a využiteľnosť územia	0	0	120 415	50 464	117 839	257 309	186 567
Ostatné činnosti	131 822	119 452	88 890	162 535	206 999	156 209	162 886

Zdroj: MF SR

V uvedených výdavkoch na rok 2023 sú premietnuté tieto nasledujúce tituly:

- 532 mil. eur na pokračujúce investície v doprave, z toho 405 mil. eur rozpočtovaných v kapitole Ministerstva dopravy SR a 127 mil. eur rozpočtovaných v kapitole Všeobecná pokladničná správa,
- 40,6 mil. eur na prevod majetku pracovísk technicko-hygienickej údržby Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. na Ministerstva dopravy SR,

- 152 mil. eur na Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky,
- 90,5 mil. eur na údržbu ciest I. triedy a pokračujúcu veľkoplošnú opravu a údržbu ciest I. triedy v súlade s Memorandom o Veľkoplošných opravách a údržbe ciest I. triedy⁵²,
- 86,2 mil. eur na zvýšenie bežného transferu pre Železničnú spoločnosť Slovensko, a. s. a 166 mil. eur na zvýšenie bežného transferu pre Železnice SR v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2022, z ktorých 154 mil. eur je rozpočtovaných v kapitole Všeobecná pokladničná správa,
- 20 mil. eur pre Slovenskú správu ciest na kompenzáciu v súvislosti s rastom cien energií,
- 3,83 mil. eur zvýšenie výdavkov na informačné technológie v oblasti dopravy a 24,9 mil. eur v oblasti územného plánovania a výstavby financované zo zdrojov štátneho rozpočtu v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2022.

Investície do dopravnej infraštruktúry

Výdavky na investície do dopravnej infraštruktúry na rok 2023 predstavujú 1,92 mld. eur, z toho 793 mil. eur z prostriedkov EÚ, 102 mil. eur zo zdrojov spolufinancovania zo štátneho rozpočtu, 720 mil. eur zo zdrojov štátneho rozpočtu rozpočtovaných v kapitole Ministerstva dopravy SR a Všeobecná pokladničná správa, 149 mil. eur zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti a 159 mil. eur zo zdrojov CEF a vlastných zdrojov Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s., Železníc SR, Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. Uvedenými výdavkami sa zabezpečí financovanie výstavby ciest I. triedy, diaľnic a rýchlostných ciest, nadradenej cestnej siete formou PPP projektov, modernizácia železničnej infraštruktúry, obnova mobilných prostriedkov a modernizácia verejnej osobnej dopravy.

Investície Ministerstva dopravy SR do cestnej a železničnej infraštruktúry sú prehľadnejšie vďaka vytvoreniu metodiky priorit a schválením harmonogramu prípravy a výstavby projektov cestnej infraštruktúry a železničnej infraštruktúry. Zlepšenie procesu prípravy a plánovania projektov a ich prioritizácia z pohľadu spoločenského a ekonomického prínosu zabezpečí lepšie dosahovanie cieľov dopravnej politiky. Slovensko má v porovnaní s krajinami EÚ 15 menej diaľnic a rýchlostných ciest, čo je typické pre konvergujúce krajiny a zámerom je dobudovať cestnú infraštruktúru. Pri železničnej infraštruktúre je prioritou zlepšovanie technického stavu infraštruktúry a odstraňovanie úzkych miest.

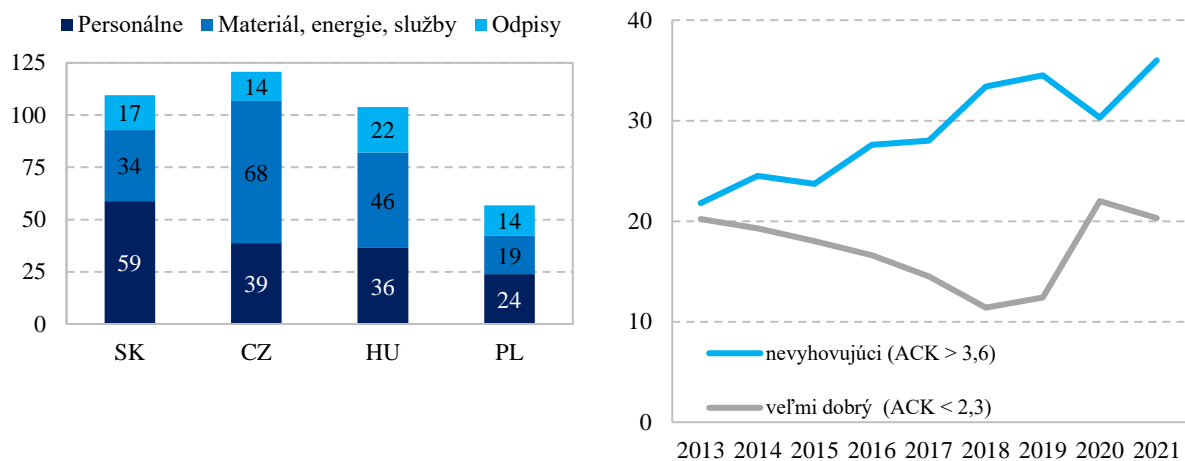
Železničná infraštruktúra

V roku 2020 bola zverejnená metodika určovania priorit investícií v železničnej infraštruktúre, na ktorú v roku 2022 nadviazal Harmonogram prípravy a výstavby projektov železničnej infraštruktúry, čo v budúcnosti bude mať vplyv na zlepšenie stavu nosných železničných tratí s cieľom výrazného minimalizovania meškania vlakov a výlukových prác na týchto tratiach. Financovanie údržby tratí je nedostatočné a rozptýlené na veľký počet tratí. Zvyšuje sa dĺžka tratí v nevyhovujúcom stave a akumuluje sa prevádzkový a údržbový dlh. Prioritnou oblasťou pre investície preto bude zavádzanie diaľkového a zjednodušeného riadenia dopravy a rekonštrukcia najviac vyťažených tratí.

⁵² Dostupné online: https://www.crz.gov.sk/data/att/3941462_dokument.pdf

Zlepšiť prehľadnosť a zvýšiť efektívnosť vynaložených prostriedkov je možné dosiahnuť vytvorením mechanizmu na výpočet prevádzkovej dotácie podľa jednotlivých tratí v závislosti od rozsahu a stavu železničnej infraštruktúry. V aktualizácii Harmonogramu prípravy a výstavby projektov železničnej infraštruktúry budú aj súvisiace projekty financované z vlastných zdrojov Železníc SR.

Graf 20 - Štruktúra nákladov (1000 ur/stav. km) a stav tratí (% tratí v určitom stave podľa ACK⁵³)

Zdroj: MF SR (2019)

*43,7 % tratí v stave dobrý v r. 2021 Zdroj: ZSR (2022)

V priebehu rozpočtového obdobia 2023-2025 je možné dosiahnuť ďalšie prevádzkové úspory identifikované v rámci auditu vykonaného MF SR – ÚHP v roku 2019 prostredníctvom realizácie opatrení rozpracovaných v rámci Implementačného plánu. Zlepšenie hospodárenia Železníc SR je možné dosiahnuť zlepšením v riadení dopravy, zefektívnením interných procesov, obmedzením výdavkov do tratí s minimálnou dopravou, zefektívnením údržby a odpredajom nepotrebného majetku. Najväčší potenciál predstavuje investícia do zabezpečovacích zariadení, najmä v oblasti diaľkového riadenia dopravy, ktoré môže priniesť pri predpokladanej jednorazovej investícii v objeme 300 mil. eur odhadovanú úsporu 30 mil. eur každý nasledujúci rok.

V júni 2022 podpísalo Ministerstvo dopravy SR so Železnicami SR Rámcovú zmluvu o prevádzkovaní, rozvoji a modernizácii železničnej infraštruktúry na roky 2023-2032 (ďalej len „zmluva“), ktorá obsahuje ustanovenia podporujúce systémové riešenie financovania železničnej infraštruktúry a posilnenie motivácie manažmentu znižovať náklady, zlepšovať stav infraštruktúry a vytvoriť priestor na realizovanie ozdravných opatrení. Do zmluvy budú následne zahrnuté aj relevantné kľúčové výsledkové ukazovatele (KPI), ktorých plnenie bude zohľadňovať výšku poskytnutých zdrojov. Doplnkové výsledkové ukazovatele rozlíšia trate podľa ich využitia, čo vytvorí priestor pre cieľový rozvoj významných tratí. Zároveň zmluva zaviazala Železnice SR vypracovať finančný model za účelom transparentného a adresného určenia výšky finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie prevádzky a údržby prvkov železničnej infraštruktúry.

⁵³ Stav trate, resp. siete vyjadrený absolútnym číslom kvality (ACK). Na základe predpisových ustanovení.

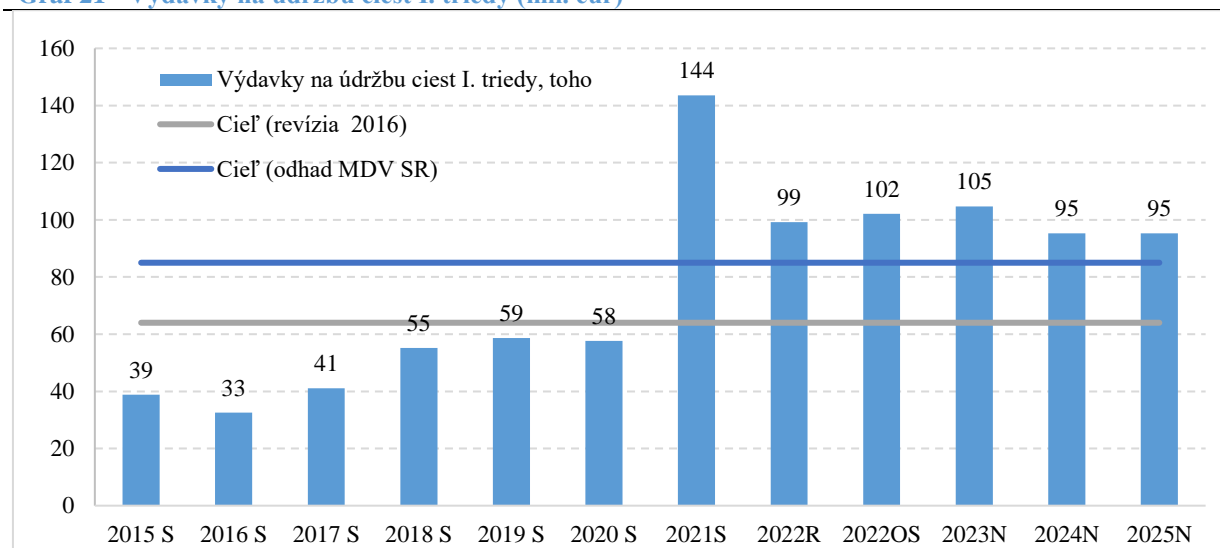
Prudké zvýšenie cien energií odhalilo potrebu zaviesť udržateľný systém predaja a distribúcie elektrickej energie k železničným dopravcom. Železnice SR ako súčasný dodávateľ a distribútor elektrickej energie znáša v roku 2022 neprimerané finančné riziká z cenového vývoja aj vzhľadom na svoju vlastnú závislosť od externých dodávateľov. Z dlhodobého pohľadu by bolo vhodné prejsť na model, ktorý umožní dopravcom nakupovať energiu priamo od externých dodávateľov na vlastnú zodpovednosť, a ktorý ich bude motivovať znižovať spotrebu. Takisto bude potrebné prehodnotiť výšku a spôsob výpočtu poplatkov za distribúciu tak, aby poplatky boli dostatočné pre krytie distribučných strát bez ohľadu na vývoj ceny energie.

Cestná doprava

Výdavky na cestnú dopravu v roku 2023 v sume 413 mil. eur smerujú na správu, údržbu a opravy ciest I. triedy prostredníctvom Slovenskej správy ciest pri zohľadnení zvýšených cien energií a na správu, údržbu a opravy diaľnic a rýchlostných ciest prostredníctvom Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. V uvedených výdavkoch sú premietnuté výdavky na realizáciu údržby a opravy ciest I. triedy vrátane veľkoplošných opráv.

Výdavky na údržbu ciest dosahujú od roku 2021 úroveň, ktorá, aj v nadväznosti na uzatvorenie rámcových dohôd na veľkoplošné opravy ciest I. triedy celkovo za 200 mil. eur, umožňuje z časti zabezpečiť povinnosti Slovenskej správy ciest v tejto oblasti. Ukončenie čerpania výdavkov na veľkoplošné opravy sa predpokladá v roku 2024. V roku 2023 sa rozpočtujú výdavky v sume 90,5 mil. eur, z toho 50,0 mil. eur na veľkoplošné opravy.

Graf 21 - Výdavky na údržbu ciest I. triedy (mil. eur)

Zdroj: MF SR

Železničná doprava

Na železničnú dopravu sú na rok 2023 rozpočtované výdavky vrátane výdavkov Železníc SR a Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. v sume 1,33 mld. eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2022 predstavuje zvýšenie o 310 mil. eur. Vzhľadom na možné riziko pri schvaľovaní zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 sa zvýšené výdavky na prevádzkovú

dotáciu pre Železnice SR a Železničnú spoločnosť Slovensko, a. s. vo výške 154 mil. eur rozpočtujú v kapitole Všeobecná pokladničná správa. Rozpočtované prostriedky sú určené na zabezpečenie prevádzky železničnej infraštruktúry a na úhradu za dopravné služby vo verejnom záujme.

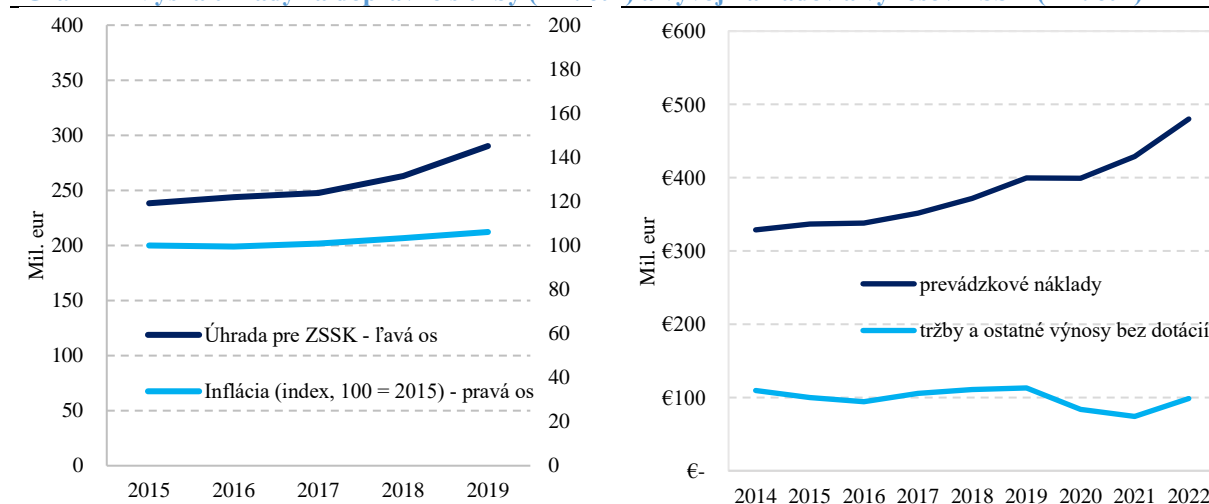
Tabuľka 78 – Výdavky na správu a prevádzkovanie železničnej dopravy

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Železničná doprava - správa a prevádzkovanie	998 566	1 074 042	1 017 228	1 138 537	1 327 349	1 236 305	1 239 047
Výdavky ŽSR	485 768	511 404	494 253	603 245	616 920	633 003	635 952
z toho bežný transfer zo ŠR	325 185	326 898	264 000	297 217	341 000	374 575	377 524
Výdavky ŽSSK	501 390	562 639	522 975	535 292	556 889	603 301	603 095
z toho bežný transfer zo ŠR	306 946	502 663	330 000	353 119	352 000	365 041	364 586
VPS rezerva „Výdavky na transfery subjektom verejnej správy“	0	0	0	0	153 540	0	0
z toho ŽSR	0	0	0	0	89 340	0	0
z toho ŽSSK	0	0	0	0	64 201	0	0
Iní dopravcovia	11 408	0	0	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

Osobná železničná doprava

Dotácie na verejnú dopravu rástli v rokoch 2015 – 2019 trikrát rýchlejšie ako inflácia. V auguste 2021 Ministerstvo financií SR a Ministerstvo doprav SR uzatvorili Memorandum o spolupráci za účelom prijatia konkrétnych opatrení smerujúcich k zlepšovaniu železničnej osobnej dopravy.

Graf 22 - Výška úhrady za dopravné služby (mil. eur) a vývoj nákladov a výnosov ZSSK (mil. eur)

Zdroj: MF SR, ZSSK. ČD
Zdroj: MF SR, ZSSK. ČD

Cieľom v oblasti osobnej železničnej dopravy je v nasledujúcich rokoch dosiahnuť zvýšenie jej efektívnosti, využitie cestujúcimi a stabilizácia jej financovania. Hlavným opatrením na dosiahnutie tohto cieľa je zefektívnenie prevádzky vlakov na základe Plánu dopravnej

obslužnosti a stanovenie takých limitov výdavkov, ktoré zabezpečia zvýšenie dlhodobej udržateľnosti financovania železničnej dopravy a posilnenie motivácie dopravcu zvyšovať efektívnosť. Plán dopravnej obslužnosti štandardizuje a zefektívňuje využitie vozidiel a personálu, s cieľom znížiť jednotkové náklady a zároveň umožniť ich sledovanie po jednotlivých vlakových linkách, čo je nevyhnutný predpoklad pre budúcu liberalizáciu dopravy. Uvedené princípy boli zahrnuté do novej rámcovej zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme na roky 2021-2030.

Cieľom implementácie Plánu dopravnej obslužnosti je rýchlejšie a častejšie vlakové spojenia bez dodatočných nákladov. Plán dopravnej obslužnosti je predpokladom pre priblíženie využívania železničnej dopravy na Slovensku priemeru európskych krajín. Cestujúci na Slovensku v súčasnosti cestujú vlakom o 23 % menej ako je európsky priemer. Hlavnou príčinou je nízky počet vlakových spojení. Zvýšenie počtu cestujúcich vo vlakoch sa očakáva vďaka vyššiemu počtu spojení na najviac perspektívnych tratiach. Zavedením pravidelných intervalov, úpravami časov jazdy, zjednotením typov vlakov na linkách a zrealizovaním ich kapacity sa zvýši využitie personálu a vozidiel, zníži spotreba energií a umožní posilniť najviac využívané spojenia.

Prvá etapa Plánu dopravnej obslužnosti platná od decembra 2022 posilňuje dopravu o 1,5 mil. kilometrov (+ 4 %), zrýchľuje medzimestské spojenie v priemere o 2 minúty a znižuje jednotkové dotácie o 6 %. Zrýchlenie dopravy prinesie 12 % cestujúcim priemernú úsporu 15 minút. Ďalšie časové úspory prinesie skrátenie intervalov vlakov a lepšie možnosti prestupu v kľúčových staniaciach. Posilnenie a urýchlenie dopravy sa v roku 2023 týka zatiaľ primárne západného a severného Slovenska.

V rokoch 2024 až 2025 bude nasledovať ďalšie posilnenie a zrýchlenie dopravy hlavne na strednom a východnom Slovensku. Cieľom postupného zavádzania Plánu dopravnej obslužnosti je nezvyšovať výdavky na železničnú osobnú dopravu vo verejnom záujme. Naopak, po zohľadnení inflácie výška štátnej dotácie v priemere na 1 vlkm v roku 2023 mierne klesne. Ušetrené zdroje budú použité na priebežné zlepšovanie dopravnej obslužnosti s cieľom vytvoriť silnú motiváciu na presun cestujúcich do vlakov.

Vzhľadom na vysoké ceny energií v súčasnom krízovom období je potrebné zosúladiť rozsah železničnej dopravy s finančnými možnosťami štátu a prijať opatrenia na zníženie spotreby energií. V prípade prijatia opatrení týkajúcich sa úprav kapacity vybraných vlakov, optimalizácie radenia vozidiel s ohľadom na ich energetickú spotrebu a obmedzenia časti spojov (napr. najmä v zimných mesiacoch), pôjde len o dočasné opatrenia bez vplyvu na prijaté závery PDO. Prijímanie opatrení bude koordinované s ostatnými rezortami (napr. prípadné zavedenie výnimočného školského voľna alebo posilnením práce z domu).

Vládny audit vykonaný v Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. v roku 2021 odporúča efektívnejšie využitie vozidiel a personálu v súlade s Plánom dopravnej obslužnosti, automatizáciu predaja cestovných lístkov, úpravu odpisovania majetku, efektívnejšie údržbu, optimalizáciu výkonov zamestnancov v administratíve a valorizovanie cestovného. Potenciál

v rámci zabezpečenia zdrojov financovania v období 2023 – 2025 predstavuje 15 mil. eur vyplývajúcich zo zvýšenia cestovného o infláciu od roku 2011, kedy došlo naposledy k jeho úprave. Všetky opatrenia sú zohľadnené v predložennom rozpočte verejnej správy.

Letecká doprava

Na leteckú dopravu sa na rok 2023 rozpočtujú výdavky v sume 6,00 mil. eur najmä na financovanie bezpečnostnej ochrany letiska, výkonu záchranných a hasičských služieb na letisku a na refundáciu výdavkov spojených s poskytovaním letových prevádzkových služieb letom oslobodeným od odplát.

Podpora rozvoja bývania

Celkové výdavky smerujúce na podporu rozvoja bývania na rok 2023 sa rozpočtujú vo výške 260 mil. eur vrátane výdavkov Štátneho fondu rozvoja bývania, ktorý má významnú úlohu v podpore rozvoja bývania. Štátny fond rozvoja bývania je určený na financovanie priorít štátnej bytovej politiky schválených vládou Slovenskej republiky pri rozširovaní a zveľadňovaní bytového fondu.

Tabuľka 79 – Výdavky na podporu rozvoja bývania

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Podpora rozvoja bývania	230 589	195 412	312 725	293 527	259 508	276 516	295 316
Dotácie na podporu rozvoja bývania	8 118	15 860	20 000	48 351	20 000	20 000	20 000
Štátna prémie k stavebnému sporeniu	8 581	6 717	6 500	6 500	6 000	5 500	5 000
Bonifikácia k hypotekárnym úverom	18 015	11 170	6 500	6 500	2 000	730	550
Výdavky ŠFRB	195 874	161 665	279 725	232 176	231 508	250 286	269 766

Zdroj: MF SR

Uvedené výdavky sú rozpočtované na dotácie na podporu rozvoja bývania, na štátnu prémie k stavebnému sporeniu, na štátny príspevok a štátny príspevok pre mladých k hypotekárnym úverom poskytnutým pred 1. januárom 2018, na úvery poskytované prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania a na správu fondu. Výdavky na uvedenú oblasť na rok 2023 v porovnaní so schváleným rozpočtom roku 2022 klesajú o 53,2 mil. eur najmä z dôvodu poklesu výdavkov Štátneho fondu rozvoja bývania.

Energetická efektívnosť stavieb a využiteľnosť územia

V tejto oblasti sú pre rok 2023 rozpočtované prostriedky vo výške 118 mil. eur, ktoré sú určené na obnovu verejných historických a pamiatkovo chránených budov vo výške 279 tis. eur zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti, znižovanie energetickej náročnosti budov vo výške 115 mil. eur zo zdrojov EÚ a spolufinancovania 4. programového obdobia a elimináciu fragmentácie krajiny rozrastania zastavaných plôch prostredníctvom revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území v intravilánoch sídiel vo výške 2,53 mil. eur rovnako zo zdrojov EÚ a spolufinancovania 4. programového obdobia.

Administratíva a ostatné činnosti

Tabuľka 80 – Výdavky na administratívu a ostatné činnosti

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ostatné činnosti	131 822	119 452	88 890	162 535	206 999	156 209	162 886
MD SR	70 229	60 754	59 073	60 931	119 292	67 394	67 658
MD SR - informačné technológie	11 951	12 387	11 796	17 715	15 624	14 870	14 848
ÚÚPV SR	0	0	0	11 286	55 958	57 819	64 255
Zostávajúce činnosti	49 642	46 311	18 021	72 602	16 125	16 125	16 125

Zdroj: MF SR

Výdavky na administratívu a ostatné činnosti na rok 2023 predstavujú sumu 207 mil. eur, ktorými sa zabezpečí financovanie úloh Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR vrátane informačných technológií, samotného úradu Ministerstva dopravy SR, Dopravného úradu, ktorý je orgánom štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou pre oblasť dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby, Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, ktorý je regulačným a cenovým orgánom a vykonáva štátny dohľad v oblasti elektronických komunikácií a poštových služieb, Slovenskej stavebnej inšpekcie, ktorej hlavným poslaním je vykonávanie dohľadu nad dodržiavaním stavebného zákona s cieľom chrániť verejné aj súkromné záujmy všetkých účastníkov výstavby, najmä predchádzať škodám preventívnym a výchovným pôsobením, nariadovaním nápravy zistených nedostatkov, ich postupovaním stavebným úradom na ďalšie konanie, plnenie úloh vyplývajúcich z rezortných politík, prenesený výkon štátnej správy, technická pomoc, riešenie úloh, ktoré kapitola rieši ako účastník medzirezortných programov.

Prostredníctvom samostatných účtov sa zabezpečí financovanie projektov dopravných sietí Európy z Nástroja na prepájanie Európy (CEF), kompenzácia rozdielu medzi „čistými nákladmi“ poskytovateľa univerzálnej služby a príspevkov poštových podnikov v zmysle zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a činnosti národného dozorného orgánu v zmysle zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) v nadväznosti na článok 4 odseku 4 novelizovaného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 549/2004 z 10. marca 2004 prostredníctvom samostatných účtov.

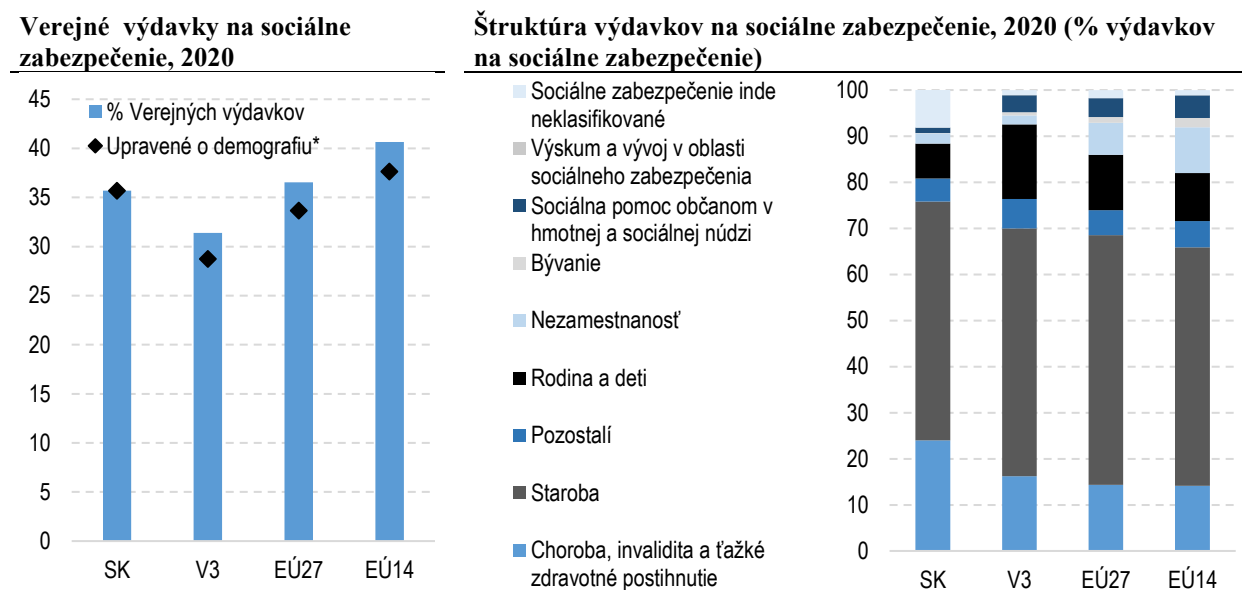
4.6. Sociálne veci a podpora zamestnanosti

Štát poskytuje svojim občanom hmotné zabezpečenie v starobe, pri nespôsobilosti na prácu alebo znemožnení jej výkonu a v prípade osirenia alebo ovdovenia. Zároveň dohliada na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky, poskytuje osobitnú ochranu v pracovných vzťahoch zraniteľným skupinám, podporu a pomoc pri hľadaní zamestnania uchádzačom o zamestnanie, pri zmene zamestnania záujemcom o zamestnanie a účastníkom trhu práce pri obsadzovaní voľných pracovných miest, uplatňovaní aktívnych opatrení na trhu práce s osobitným zreteľom na pracovné uplatnenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Štát tiež poskytuje podporu pre rodičov, ktorí sa starajú o deti a pomoc občanom v hmotnej núdzi.

Úlohy štátu v tejto oblasti zabezpečuje najmä Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré zodpovedá za stratégiu zamestnanosti, koordináciu jej tvorby a politiku trhu

práce, pracovnoprávne vzťahy, sociálne poistenie, dôchodkové sporenie, sociálnu inklúziu, rodinnú politiku a sociálno-právnu ochranu detí.

Graf 23 - Verejné výdavky na sociálne zabezpečenie a ich štruktúra, 2020

* Výdavky na rodinu a deti, na starobu a na chorobu, invaliditu a ťažké zdravotné postihnutie boli upravené o rozdiely v podieli populácie vo veku do 15 rokov (rodina) a 65 a viac rokov (staroba, choroba) oproti Slovensku.

Zdroj: Eurostat (COFOG klasifikácia), výpočet ÚHP

Verejné výdavky Slovenska na sociálne zabezpečenie ako podiel celkových verejných výdavkov po upravení o rozdiely vo vekovej štruktúre obyvateľstva sú blízko európskeho priemeru a vyššie ako priemer krajín V3. Výdavky sa líšia aj v štruktúre. Relatívne vysoký podiel výdavkov je určený na kompenzácie spojené s chorobou, invaliditou a zdravotným postihnutím. Na druhej strane, podiel výdavkov na nezamestnanosť, bývanie a sociálnu pomoc občanom v hmotnej a sociálnej núdzi dosahuje štvrtinu priemeru EÚ. Starosť populácie spôsobí výrazný nárast výdavkov, predovšetkým na starobu, chorobu, invaliditu a ťažké zdravotné postihnutie. Je preto potrebné riešiť ich dlhodobú finančnú udržateľnosť.

V porovnaní s priemerom krajín EÚ zaznamenáva Slovensko dlhodobo horšie výsledky na trhu práce (výnimkou je miera zamestnanosti v skupine 20 až 64 rokov) a lepšie výsledky v sociálnej oblasti.

Tabuľka 81 - Kľúčové ukazovatele sociálneho zabezpečenia a podpory zamestnanosti

Oblasť	Indikátor	Územie	2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Trh práce	Miera zamestnanosti (% v skupine 20-64 rokov)	SK	73,2	74,5	75,6	74,6	74,6	75,4	76,5**
		EÚ27	70,9	71,9	72,7	71,7	73,1		
Trh práce	Miera zamestnanosti nízkokvalifikovaných (ISCED 0-2) (%)	SK	37,3	36,3	35,9	33,8	26,9	TBD	TBD
		EÚ27	53,6	54,5	55,1	54,7	54,5		
Trh práce	Miera zamestnanosti ESA (v %, celá populácia)	SK	43,6	44,4	44,8	43,9	43,8	44,7	47,4**
		EÚ27	45,8	46,4	46,8	46,1	46,6		
Trh práce	Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	SK	5,9	4,7	3,9	3,7	3,9	TBD	TBD
		EÚ27	3,7	3,2	2,7	2,5	2,8		
Trh práce	Miera zamestnanosti žien vo veku 25-44 rokov (%)	SK	70	70,2	70,9	69,3	77,7	TBD	TBD
		EÚ27	72,4	73,3	73,9	72,7	74,4		
Trh práce	NEET - mladí ľudia, ktorí nie sú zamestnaní, nie je im poskytované vzdelávanie alebo tréning (% vo veku 15-29)	SK	16	14,6	14,5	15,2	14,2	TBD	TBD
		EÚ27	13,7	13,1	12,6	13,8	13,1		
Trh práce	Podiel pracujúcich osôb so závažným zdravotným obmedzením na celkovom počte osôb so závažným zdravotným obmedzením v aktívnom veku	SK	35	31,5	30,5	31,3	N/A	TBD	TBD
		EÚ27	30,6	28,5	29,6	30	N/A		
Chudoba	Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia (po transferoch, % populácie)	SK	15,8	15,2	14,9	13,8	N/A	13,7*	13,6**
		EÚ27	22,4	21,7	21,9	21,5	N/A		
Chudoba	Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia ľudí vo veku 65 a viac rokov (% populácie)	SK	11,8	10,3	12,3	12,3	N/A	TBD	TBD
		EÚ27	18,5	19,1	20,2	20,2	N/A		
Chudoba	Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia detí (0-17) (% populácie)	SK	22,9	23,3	21,3	18,4	N/A	TBD	TBD
		EÚ27	25,2	24	23,4	23,8	N/A		
Chudoba	Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia detí (0-17) rodičov s nízkym vzdelaním (% populácie)	SK	89,1	84,5	85,7	72,5	N/A	TBD	TBD
		EÚ27	63,8	59,9	60,3	60,4	N/A		

* Cieľ pre túto populáciu bol stanovený v absolútnom meradle v materiáli vlády SR č. UV-29088/2021 schválenom dňa 12.1.2022.

** Ciele vychádzajú z Národného programu reforiem alebo Európskeho piliera sociálnych práv.

Cieľ Slovenskej republiky stanovený v nadväznosti na stratégiu Európa 2020 dosiahnuť 72 % miery zamestnanosti vo vekovej skupine 20 až 64 rokov sa podarilo naplniť už v roku 2017, novým cieľom na rok 2030 je dostať sa na 76,5 %. Miera zamestnanosti žien vo veku 25-44 rokov taktiež preyšuje celoeurópsky priemer v roku 2021. Rast zamestnanosti od roku 2010 bol však pomalší ako v susedných krajinách V4 a pokles v roku 2020 výraznejší. V roku 2021 zamestnanosť na rozdiel od priemeru EÚ a krajín V3 na Slovensku stagnovala. Nižšia miera zamestnanosti v ESA metodike oproti priemeru EÚ naznačuje, že v porovnaní s inými krajinami pracuje výrazne väčší podiel slovenských občanov krátkodobo v zahraničí. Prítok zahraničných pracovníkov na Slovensko nedokáže tento deficit plne pokryť. Dlhodobá nezamestnanosť naďalej preyšuje priemer EÚ aj ostatných krajín V4 a cieľ stanovený v Národnom programe reforiem SR (3 %) sa do roku 2021 nepodarilo dosiahnuť. Miera dlhodobej nezamestnanosti však zaznamenala nárast medzi rokmi 2020 a 2021 aj na úrovni celej EÚ27.

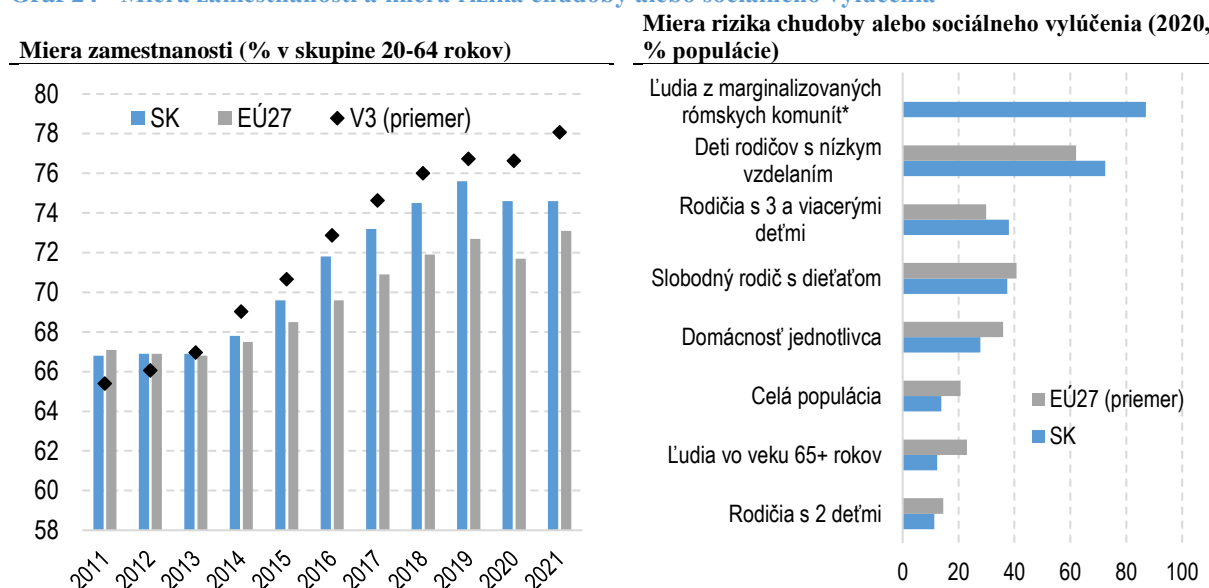
V miere rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia dosahuje Slovensko dlhodobo lepšie výsledky ako EÚ, neplatí to však pre všetky skupiny populácie. Medzi najviac ohrozené skupiny patria deti rodičov s nízkym vzdelaním, ľudia z marginalizovaných rómskych komunít, domácnosti osamelých rodičov a rodičov s tromi a viacerými deťmi. Podiel ohrozených detí je na úrovni priemeru EÚ, ale výrazne vyšší ako priemer krajín V3.

Vo vybraných zraniteľných skupinách (napr. ľudia s nízkou kvalifikáciou, ľudia z marginalizovaných rómskych komunít, osoby so zdravotným postihnutím) zaostáva miera zamestnanosti za priemerom EÚ viac ako v celkovej populácii. Miera zamestnanosti žien v

plodnom veku zaostávala za priemerom EÚ z dôvodu dlhšej starostlivosti o deti, v roku 2021 sa však výrazne zlepšila a presiahla priemer EÚ.

Podiel ľudí ohrozených chudobou v dôchodkovom veku patrí naopak medzi najnižšie v EÚ. Dôvodom je aj dostatočne vysoká miera náhrady príjmu dôchodkom v porovnaní s krajinami V3 a EÚ, najmä v skupine ľudí s nižším príjmom. Hlavnou výzvou dôchodkového systému je zlepšenie dlhodobej finančnej udržateľnosti. Bez reformovania systému by podľa najnovšej projekcie vzrástli výdavky na dôchodky najmä z dôvodu starnutia populácie z 8,4 % HDP v roku 2020 na 14,2 % HDP v roku 2070. V kapitalizačných dôchodkových schémach je potrebné adresovať najmä ich nízku priemernú výnosovosť danú nevhodnou investičnou stratégiou veľkej časti sporiateľov. Priestor na zlepšenie nákladovej efektívnosti je najmä v III. pilieri.

Graf 24 - Miera zamestnanosti a miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia

Zdroj: Eurostat

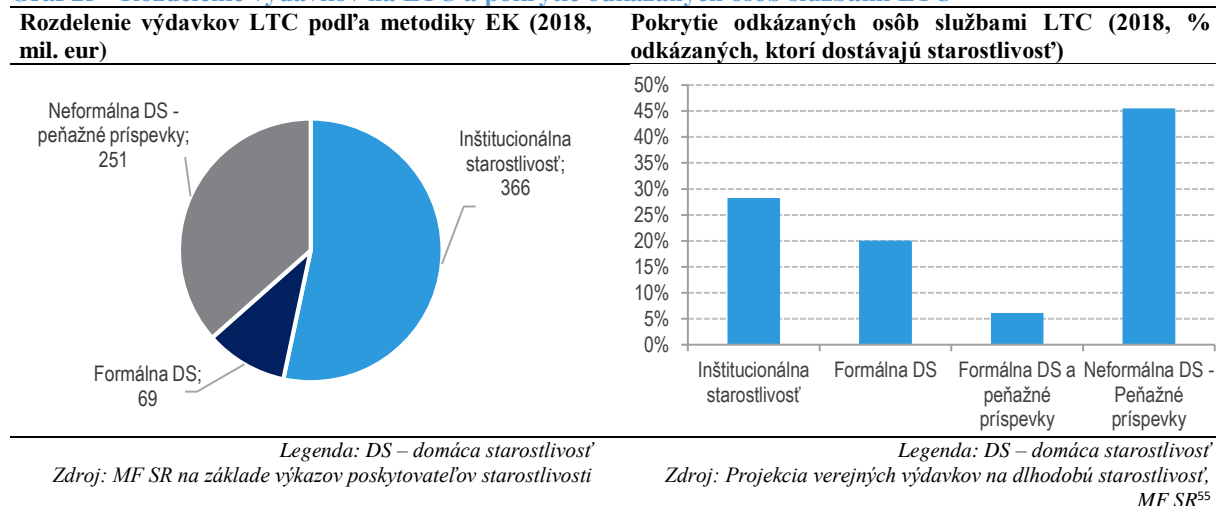
Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR

*Riziko chudoby v MRK za rok 2020 (EU SILC MRK)

S prudkým starnutím obyvateľstva v najbližších desaťročiach bude rásť tlak aj na efektívne fungovanie dlhodobej sociálnej starostlivosti (LTC). Pri absentujúcom nadrezortnom prístupe k dlhodobej starostlivosti sa dnes alokuje viac ako 50 % z celkových finančných prostriedkov do inštitucionálnej starostlivosti, najmä pobytových zariadení⁵⁴. Pri deinštitucionalizovanej starostlivosti výrazne prevládajú peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Naopak, služby formálnej domácej starostlivosti, ktoré výrazne prispievajú k deinštitucionalizácii a nezávislému životu odkázaných osôb, sú dnes finančne aj kapacitne poddimenzované.

⁵⁴ Závislosť pridelovania financií od stupňov odkázanosti vytvára konflikt záujmov u poskytovateľov služieb. V dôsledku toho je na Slovensku viac ako 50 % prijímateľov dlhodobej starostlivosti zaradených do najvyššieho stupňa odkázanosti, zatiaľ čo v Českej republike je to len vyše 10 %.

Graf 25 - Rozdelenie výdavkov na LTC a pokrytie odkázaných osôb službami LTC

Rozpočet na rok 2023 zohľadňuje legislatívne zmeny, ktorých cieľom je vytvoriť podmienky na splnenie cieľov a záväzkov Programového vyhlásenia vlády SR na obdobie rokov 2021 až 2024.

Vo výdavkoch oblasti sa na rok 2023 zohľadnili nasledovné tituly:

- výdavky určené na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií v sume 900 mil. eur
- medziročný rast výdavkov na dôchodky v sume 1,10 mld. eur, ktorý zohľadňuje najmä dôchodcovskú infláciu na úrovni 11,8 %, ale aj medziročný rast výdavkov v súvislosti s rastom priemernej sumy novopriznaných dôchodkov,
- zvýšenie prídavku na dieťa od 1.1.2023 na úroveň 40 eur, ktorá vyplýva z návrhu zákona o financovaní voľného času dieťaťa v sume 181 mil. eur,
- štátom platené poistné v dôsledku rastu vymeriavacieho základu a počtu osôb, za ktoré poistné platí štát v sume 79,5 mil. eur,
- valorizácia viacerých dávok a príspevkov, ktoré sú v zmysle platnej legislatívy naviazané na výšku životného minima, napríklad rodičovský príspevok, príspevky náhradnej starostlivosti, sumy dávky a ostatných príspevkov v hmotnej núdzi; k 1. júlu 2022 sa životné minimum zvýšilo o 7,5 %, čo spolu so zmenou počtu poberateľov dávok predstavuje medziročné zvýšenie rozpočtovaných zdrojov o 30,1 mil. eur,
- zvýšenie výšky finančných príspevkov na opatrovanie a sadzby na hodinu osobnej asistencie v sume 37,4 mil. eur,
- zvýšenie finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou v sume 10,7 mil. eur.

Celkové výdavky oblasti sa na rok 2023 rozpočtujú v sume 16,2 mld. eur, čo predstavuje 13,2 % HDP a 27,7 % výdavkov rozpočtu verejnej správy.

⁵⁵ <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/manualy/25-projekcia-verejnych-vydavkov-dlhodobu-starostlivost-maj-2021.html>

Tabuľka 82 - Celkové výdavky oblasti sociálne veci a podpora zamestnanosti

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky oblasti spolu	13 601 459	14 749 198	13 357 299	13 993 196	16 191 403	17 162 696	18 017 663
Sociálna poisťovňa	9 396 722	9 689 541	9 903 262	9 854 791	11 079 439	13 027 626	13 726 127
MPSVR SR	4 203 569	5 058 392	3 452 757	4 137 127	5 110 524	4 133 562	4 290 028
Úrad komisára pre deti	633	628	641	641	739	774	774
Úrad komisára pre osoby so zd. postihnutím	535	636	638	638	701	733	733

Zdroj: MF SR

Výdavky Sociálnej poisťovne sa v roku 2023 predpokladajú v celkovej výške 11,1 mld. eur, čo predstavuje v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2022 zvýšenie o 1,18 mld. eur, t. j. nárast o 11,9 %. Najvýznamnejšiu položku výdavkov predstavujú výdavky na dôchodkové dávky, ktoré sa na rok 2023 rozpočtujú v sume 9,34 mld. eur.

V roku 2023 dosiahnu výdavky kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR 5,11 mld. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 48,0 %. Tri výdavkovo najväčšie programy sa zameriavajú na sociálnu inklúziu (hlavne podpora rodiny, pomoc v hmotnej núdzi, kompenzácia ŤZP a dôchodky hradené štátom – 13. dôchodok a minimálny dôchodok), aktívne opatrenia trhu práce a tvorbu a implementáciu politik. Medziročný nárast kapitola zaznamenáva aj z dôvodu alokácie výdavkov určených na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií v sume 900 mil. eur.

Sociálna inklúzia

Zámerom programu Sociálna inklúzia je udržateľné zníženie chudoby a sociálneho vylúčenia. Výdavky na program zo zdrojov štátneho rozpočtu sa na rok 2023 rozpočtujú v sume 3,29 mld. eur. Rozpočtovaný objem výdavkov zohľadňuje predpokladané počty poberateľov jednotlivých dávok a príspevkov sociálnej inklúzie, ich výšku a povinnú valorizáciu vybraných dávok.

V očakávanej skutočnosti na rok 2022 sú zahrnuté tiež výdavky súvisiace so zmiernením dopadov vysokej inflácie na zraniteľné skupiny obyvateľstva; ide najmä o jednorazové zvýšenie prídavkov na dieťa za mesiac máj na úroveň 100 eur v celkovej sume 83,0 mil. eur, pomoc rodinám v hmotnej núdzi vo výške 100 eur na domácnosť v celkovej sume 5,77 mil. eur, jednorazové zvýšenie peňažného príspevku na opatrovanie fyzickej osobe o 100 eur v sume 6,36 mil. eur a jednorazové zvýšenie príspevku náhradným rodičom v sume 730 tis. eur.

Tabuľka 83 - Výdavky programu 07C Sociálna inklúzia zo štátneho rozpočtu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Sociálna inklúzia zdroj ŠR	2 768 013	3 120 036	2 925 551	3 124 373	3 292 236	3 467 478	3 580 914
pomoc v hmotnej núdzi	121 728	120 951	149 827	178 333	147 424	157 297	172 281
podpora rodiny	1 047 535	1 191 166	1 023 374	1 119 165	1 235 930	1 311 350	1 319 174
poistné platené štátom	320 261	416 289	381 348	432 251	460 810	499 322	551 574
kompenzácia sociálnych dôsledkov ŤZP	453 505	493 151	528 945	542 398	563 966	579 060	605 888
podpora sociálnych služieb	152 572	173 592	190 904	190 904	201 610	201 610	201 610
13. dôchodok*	305 509	305 476	310 000	302 458	310 000	310 000	310 000
nesystémové dávky sociálneho poistenia	174 981	165 138	185 251	165 403	178 229	200 036	208 741
iniciatívy v oblasti sociálnej inklúzie	42 295	103 207	4 950	33 049	10 210	6 830	8 450
starostlivosť o ohrozené deti	149 628	151 065	150 954	160 412	184 057	201 973	203 196

**do roku 2020 vianočný príspevok*
Zdroj: MF SR

V roku 2023 sa rozpočtuje na pomoc v hmotnej núdzi suma 147 mil. eur. Z uvedených zdrojov sa budú financovať dávka v hmotnej núdzi a príspevky (ochranný a aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrované dieťa a príspevok na bývanie), osobitný príspevok, ktorý sa poskytuje dlhodobo nezamestnaným osobám, ktoré si nájdu zamestnanie, a to po dobu najviac 18 mesiacov a tiež dotačné programy pre deti z rodín v hmotnej núdzi. Rozpočtovaná suma

dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa na rok 2023 je v objeme 21,3 mil. eur a je určená na zabezpečenie výživy nezaopatreného dieťaťa obeda a iného jedla pre deti v MŽ a ZŠ a na zabezpečenie školských pomôcok pre deti v poslednom ročníku MŠ a v ZŠ. Výdavky na náhradné výživné sa rozpočtujú vo výške 10,8 mil. eur.

Na podporu rodiny sa v roku 2023 rozpočtuje 1,24 mld. eur. Objemovo najvýznamnejšiu položku predstavuje rodičovský príspevok. V roku 2023 sú rozpočtovo zabezpečené zdroje v sume 649 mil. eur pre cca 144 tis. poberateľov. Ďalším nástrojom štátnej podpory rodiny je prídavok na dieťa, ktorý sa rozpočtuje vo výške 536 mil. eur pri predpokladanom počte cca 1,12 mil. nezaopatrených detí. Medziročný nárast výdavkov na prídavok na dieťa je zapríčinený legislatívnou úpravou zmeny výšky prídavku na dieťa, ktorý sa od 1.1.2023 zvyšuje na 40 eur. Taktiež sem patria výdavky na príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok na pohreb a príspevok na starostlivosť o dieťa celkom v sume 50,8 mil. eur.

V rámci výdavkov sociálnej inklúzie sú alokované aj výdavky na štátom platené poistné za zákonom vymedzený okruh osôb, za ktoré poistné na starobné poistenie, invalidné poistenie, poistné do Rezervného fondu solidarity a príspevky na starobné dôchodkové sporenie platí štát. Pri zohľadnení prognózy vývoja vymeriavacieho základu sa na rok 2023 v kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR rozpočtujú prostriedky na štátom platené poistné v celkovej výške 461 mil. eur.

Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ŤZP poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo poskytovaním sociálnych služieb s cieľom podpory sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ŤZP do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti. V rámci programu kompenzácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia sa rozpočtujú výdavky v celkovej sume 564 mil. eur. V dôsledku zmeny sumy vyplácaných príspevkov ako aj kontinuálneho zvyšovania počtu poberateľov sa rozpočet v tejto oblasti na rok 2023 medziročne zvýšil o 35,0 mil. eur. Najvýznamnejšie položky v tejto oblasti tvoria príspevok na opatrovanie v sume 360 mil. eur a príspevok na osobnú asistenciu v sume 107 mil. eur. Výška príspevkov na opatrovanie a hodinovej sadzby na osobnú asistenciu bola k 1. júlu 2022 upravená nariadením vlády SR. Zvýšenie príspevkov na opatrovanie pozitívne ovplyvní približne 65 687 poberateľov a zvýšenie hodinovej sadzby na osobnú asistenciu na 5,2 eur sa dotkne približne 12 450 poberateľov.

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. MPSVR SR podporuje sociálne služby prostredníctvom finančného príspevku na poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach podmienených odkázanosťou a finančného príspevku vybraným zariadeniam krízovej intervencie, poskytovaného zo svojej rozpočtovej kapitoly obciam a neverejným poskytovateľom sociálnych služieb. Na podporu týchto sociálnych služieb na rok 2023 sú v rozpočte MPSVR SR alokované zdroje v celkovej výške 202 mil. eur. Oproti roku 2022 ide o celkové navýšenie o 10,7 mil. eur.

Ostatné výdavky sociálnej inklúzie zahŕňajú výdavky na vyplácanie 13. dôchodku, tzv. nesystémových dávok sociálnej inklúzie, výdavky na ostatné iniciatívy, v rámci ktorých sa financujú dotácie, ale aj kompenzačný príspevok baníkom a výdavky na starostlivosť o ohrozené deti.

Výplata 13. dôchodku sa realizuje od roku 2020, kedy sa transformoval z vianočného príspevku. Nárok naň majú všetci poberatelia dôchodkov vyplácaných Sociálnou poisťovňou, prípadne príslušným orgánom výsluhového zabezpečenia v garantovanej minimálnej výške 50 eur. Nárok na maximálnu sumu 300 eur má ten poberateľ dôchodku, ktorého dôchodok, resp. úhrn súm dôchodkov je najviac v sume životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, to znamená, že pri vyplácaní 13. dôchodku sa posilňuje princíp solidárnosti. V roku 2023 sa rozpočtuje na 13. dôchodky celková suma 310 mil. eur.

V rámci tzv. nesystémových dávok sociálnej inklúzie v celkovej výške 178 mil. eur sa rozpočtujú dávky hradené štátom a vyplácané prostredníctvom Sociálnej poisťovne, najmä minimálny dôchodok a invalidné dôchodky z mladosti. Výška minimálneho dôchodku naďalej zostane zachovaná na úrovni roku 2020, kedy sa na základe novelizácie zákona o sociálnom poistení zrušilo jeho naviazanie na rast priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

Iniciatívy v oblasti sociálnej inklúzie zahŕňajú výdavky na rôzne druhy dotácií určených napríklad na podporu rozvoja sociálnej oblasti a rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí. Medziročný nárast o 5 mil. eur nastáva z dôvodu alokácie zdrojov na nové druhy dotácií – dotáciu na podporu plnenia funkcií rodiny a dotáciu na podporu dobrovoľníckej činnosti.

V rámci starostlivosti o ohrozené deti sa rozpočtujú zdroje na financovanie starostlivosti v štátnych a neštátnych centrách pre deti a rodiny, rovnako ako aj výdavky na náhradnú rodinnú starostlivosť a výdavky na opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí s cieľom obmedziť alebo odstrániť negatívne vplyvy v problémových rodinách v celkovej výške 184 mil. eur.

Medziročný nárast zdrojov v oblasti ovplyvnila aj alokácia výdavkov z Plánu obnovy a odolnosti na rok 2023 v celkovej sume 68,1 mil. eur. Z uvedenej sumy je vyčlenených 65,7 mil. eur na realizáciu stavieb a rekonštrukciu zariadení sociálnych služieb, výdavky budú tiež smerovať do vybavenia a infraštruktúry týchto objektov, projektovej dokumentácie a verejných obstarávaní. Výdavky na administratívne kapacity na implementáciu reforiem a investícií sú určené najmä na mzdy, poisťné a materiálno-technické vybavenie. V rámci reformy posudkovej činnosti sú výdavky potrebné na zjednotenie a zefektívnenie nového posudkového systému, ktorý bude prepojený s nástrojmi podpory vrátane služieb pracovnej rehabilitácie, včasnej intervencie, osobnej asistencie a iných sociálnych služieb. V rámci reformy dohľadu nad sociálnou starostlivosťou sú výdavky určené na vytvorenie nezávislého orgánu dohľadu, pričom budú definované nové podmienky kvality starostlivosti v zariadeniach aj v domácnostiach.

Zdroje EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu slúžia v rámci sociálnej inklúzie na podporu sociálneho začlenenia najodkázanejších osôb a rozpočtujú sa vo výške 23,3 mil. eur.

Podpora zamestnanosti

Účastníkom trhu práce pomáha pri hľadaní zamestnania, zmene zamestnania a obsadzovaní voľných pracovných miest systém nástrojov a inštitúcií. Ide o tzv. služby zamestnanosti, ktoré v súlade so zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečujú uplatňovanie aktívnych opatrení na trhu práce zameraných na pomoc občanom a pomoc zamestnávateľom.

Výdavky v rokoch 2020 až 2022 boli výrazne ovplyvnené prebiehajúcou pandemiou, nakoľko sa z rozpočtu kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR vyplácali v rámci projektu Prvá pomoc, resp. Prvá pomoc+ a Prvá pomoc++ príspevky na náhradu mzdy zamestnancom, ktorým zamestnávateľ nemôže pridelovať prácu z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa a tiež pomoc SZČO, ktorí museli zatvoriť prevádzky alebo ktorým poklesli tržby. Celková poskytnutá pomoc v roku 2020 predstavovala 771 mil. eur a v roku 2021 až 1,18 mld. eur. V roku 2022 bol projekt ukončený a na daný účel sa v očakávanej skutočnosti uvažuje s výdavkami vo výške 310 mil. eur.

V rozpočte na rok 2023 je na politiku zamestnanosti rozpočtovaná suma 589 mil. eur, z toho zdroje EÚ a spolufinancovania predstavujú 556 mil. eur.

Tabuľka 84 – Výdavky na podporu zamestnanosti

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Podpora zamestnanosti	1 167 135	1 691 979	274 323	738 517	588 794	356 024	397 472
EÚ zdroje + spolufinancovanie (zdroj 11)	188 351	175 386	238 329	166 459	556 244	318 356	361 245
EÚ zdroje + spolufinancovanie (zdroj 13)	372 061	301 569	0	196 123	0	0	0
zdroje zo štátneho rozpočtu, v tom:	606 724	1 215 024	35 995	375 936	32 550	37 668	36 226
národné programy	605 099	1 213 901	32 800	372 638	27 800	32 800	32 800
investičné stimuly	1 624	1 122	3 195	3 298	4 750	4 868	3 426

Zdroj: MF SR

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako gestor medzirezortného programu 06G Ľudské zdroje realizuje podprogramy, ktorých výdavky sú určené na zabezpečenie financovania nástrojov aktívnej politiky trhu práce v zmysle zákona o službách zamestnanosti. Zámerom tohto podprogramu je vytváranie podmienok na zvýšenie zamestnateľnosti s dôrazom na zamestnateľnosť znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, na modernizáciu služieb zamestnanosti, zlepšenie celkovej situácie v oblasti rovnosti príležitostí, antidiskriminácie a podpory sociálnej inklúzie realizovaním projektov financovaných z rozpočtu EÚ a spolufinancovaných zo ŠR.

V rámci celkovej alokovanej sumy zdrojov zo štrukturálnych fondov sú rozpočtované aj prostriedky z REACT-EÚ v sume 104 mil. eur a prostriedky nového OP Slovensko v sume 344 mil. eur.

Osobitný zreteľ kladú služby zamestnanosti na pracovné uplatnenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. V rámci Národných programov na rozvoj aktívnej politiky trhu práce a zvýšenie zamestnanosti sú na tento účel zabezpečené zdroje štátneho rozpočtu v sume 27,8 mil. eur.

V rámci aktívnej politiky trhu práce v súlade so zákonom o regionálnej investičnej pomoci sa z rozpočtu kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytujú príspevky na podporu vytvárania nových pracovných miest. V rozpočte na rok 2023 sú na tento účel alokované prostriedky v celkovej výške 4,75 mil. eur.

Administratíva a ostatné výdavky

V kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa rozpočtujú výdavky pre osem podriadených organizácií, z toho 7 rozpočtových a 1 príspevkovú organizáciu. Najväčšou organizáciou je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré prostredníctvom 46 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny vykonáva štátnu správu v oblasti sociálnych vecí a služieb

zamestnanosti. Výdavky sústavy úradov práce, sociálnych vecí a rodiny zaznamenávajú medziročne nárast o 17,8 mil. eur.

V rámci výdavkov aparátu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa na rok 2023 rozpočtujú prostriedky určené na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií v sume 900 mil. eur.

Ďalšími organizáciami pôsobiacimi v sfére sociálnych vecí sú Úrad komisára pre deti a Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Oba úrady sú naviazané na štátny rozpočet formou transferu prostredníctvom kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Komisár pre deti sa podieľa na ochrane práv detí podporou a presadzovaním práv priznaných dieťaťu medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím sa podieľa na ochrane práv osôb so zdravotným postihnutím, podporou a presadzovaním práv priznaných osobe so zdravotným postihnutím medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Podrobný prehľad výdavkov jednotlivých organizácií poskytuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 85 - Výdavky organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnych vecí a podpory zamestnanosti

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky organizácií pôsobiacich v oblasti	225 261	219 563	189 350	225 958	1 113 220	214 242	214 179
Kapitola MPSVR SR	224 093	218 299	188 071	221 680	211 781	212 732	212 669
MPSVR, z toho:	22 081	23 122	21 223	23 690	924 789	25 981	26 018
transfer Inštitútu pre výskum práce a rodiny	577	553	535	535	610	649	649
ÚPSVAR	181 119	175 273	147 740	177 978	165 511	164 172	164 172
Národný inšpektorát práce	15 140	14 197	13 736	14 385	15 435	16 244	16 244
Centrum pre medzin. ochranu detí a mládeže	566	570	587	601	691	713	713
Implementačná agentúra pre OP ZaSI	1 246	1 254	1 055	1 065	1 055	1 055	1 055
Inštitút pre prac. rehabilitáciu občanov so zdr.postihnutím	3 168	3 090	2 968	3 158	3 400	3 636	3 536
Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých	774	792	762	803	901	933	933
Úrad komisára pre deti	633	628	641	641	739	774	774
Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím	535	636	638	638	701	733	733

Zdroj: MF SR

Ostatné výdavky kapitoly zahŕňajú výdavky na medzirezortný podprogram Informačné technológie financované zo ŠR v sume 25,7 mil. eur, výdavky alokované na príspevok do Medzinárodnej organizácie práce v sume 570 tis. eur, výdavky na protidrogovú politiku v sume 50 tis. eur.

Sociálne poistenie

Sociálne poistenie slúži na ochranu obyvateľov v rôznych životných situáciách (ako napr. materstvo, pracovná neschopnosť, invalidita, staroba alebo nezamestnanosť). Výplata dávok sociálneho poistenia sa zabezpečuje prostredníctvom verejnoprávnej inštitúcie, ktorou je Sociálna poisťovňa.

Tabuľka 86 - Výdavky Sociálnej poisťovne

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky Sociálnej poisťovne spolu	9 396 557	9 689 541	9 903 262	9 854 791	11 079 439	13 027 626	13 726 127
Výdavky poistenia	9 182 686	9 479 719	9 667 961	9 623 594	10 827 478	12 760 827	13 438 166
výdavky nemocenského poistenia	1 044 202	1 119 872	1 059 456	1 035 951	1 140 737	1 320 227	1 474 980
výdavky dôchodkového poistenia	7 758 506	8 015 308	8 241 402	8 276 199	9 339 857	11 073 388	11 586 120
výdavky poistenia v nezamestnanosti	329 212	289 840	304 127	255 502	284 105	292 040	297 433
výdavky úrazového poistenia	50 766	54 699	62 976	55 943	62 779	74 071	78 531
výdavky osobitného fondu	0	0	0	0	0	1 102	1 102
Výdavky garančného poistenia	24 860	23 205	25 301	29 196	32 307	34 785	36 961
Výdavky správneho fondu	189 012	186 617	210 000	202 000	219 654	232 014	251 000

Zdroj: MF SR

Výdavky nemocenského poistenia boli v rokoch 2020 a 2021 výrazne vyššie oproti predchádzajúcemu obdobiu, a to z dôvodu vyplácania pandemických nemocenských dávok – PN s dôvodom dočasnej práceneschopnosti karanténne opatrenie a ošetrovné z dôvodu uzavretia školských zariadení, prípadne ochorenia dieťaťa na COVID-19. V roku 2022 sa v rozpočte Sociálnej poisťovne zaznamenáva postupný dobeh čerpania pandemických dávok, najmä v nadväznosti na úpravu legislatívy, ktorou sa upravilo poskytovanie pandemických dávok až od 11. dňa práceneschopnosti, ako aj v nadväznosti na zlepšenie pandemickej situácie. V roku 2022 sa očakávajú výdavky v súvislosti s pandémiou len v sume 45,2 mil. eur. Rozpočet Sociálnej poisťovne na rok 2023 už neuvažuje s pandemickými výdavkami na nemocenské dávky.

Výdavky nemocenského poistenia v roku 2023 zahŕňajú doteraz poskytované dávky ako sú nemocenské, materské, ošetrovné, tehotenské a vyrovnávací dávka. Dávka tehotenské sa začala vyplácať s účinnosťou od 1. apríla 2021. Jej účelom je zabezpečenie príjmu na úhradu zvýšených výdavkov spojených s tehotenstvom podľa uváženia poistenkyne, akými sú napr. strava, ošatenie a iné. Výdavky na dávku tehotenské sa v roku 2023 predpokladajú v sume 56,7 mil. eur.

Dôchodkové dávky sa od 1. januára 2023 zvyšujú v závislosti od medziročného rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov za 1. polrok predchádzajúceho roka. Na rok 2023 valorizácia podľa údajov vykázaných Štatistickým úradom SR predstavuje 11,8 %. Výdavky na dôchodkové dávky zároveň rastú s prihliadnutím na bežný medziročný nárast, ktorý vyplýva z počtu novopriznaných a zaniknutých dôchodkov.

Výdavky poistenia v nezamestnanosti odzrkadľujú doterajší vývoj v roku 2022 a predpoklad na nasledujúce roky v súlade s makroekonomickou prognózou Ministerstva financií SR zo septembra 2022. Výdavky základného fondu poistenia v nezamestnanosti na dávku v nezamestnanosti sa v roku 2023 predpokladajú vo výške 264 mil. eur. Nad rámec tejto sumy je vo výdavkoch poistenia zohľadnené aj prijatie zákona o podpore v čase skrátenej práce, v zmysle ktorého sa z poistenia na financovanie podpory bude vyplácať náhrada mzdy zamestnancom pracujúcim v režime tzv. skrátenej práce. Na rok 2023 sa predpokladá podpora v sume 20 mil. eur.

Výdavky správneho fondu sa na rok 2023 rozpočtujú vo výške 220 mil. eur. Výška výdavkov správneho fondu na rok 2023 zabezpečuje plnenie úloh súvisiacich s činnosťou jednotlivých organizačných zložiek Sociálnej poisťovne.

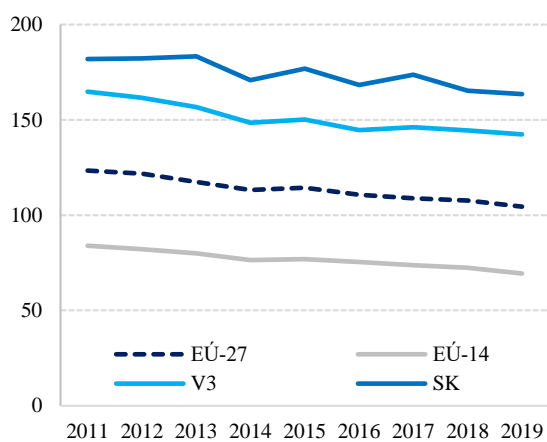
4.7. Zdravotníctvo

Efektívnejšie zdravotníctvo zvyšuje blahobyt obyvateľov a má pozitívny vplyv na hospodárstvo. Zdravotníctvo zostáva jednou z hlavných priorít štrukturálnych politík aj pre veľkosť sektora, čo sa týka nielen objemu výdavkov, ale aj zamestnanosti. V tomto sektore zároveň stále existuje významný priestor na zlepšenie výsledkov.

Celkové výdavky na zdravotníctvo zodpovedajú možnostiam ekonomiky a v roku 2023 dosiahnu úroveň 8,1 mld. eur a sú po dôchodkoch druhá najväčšia položka vo verejných financiách.

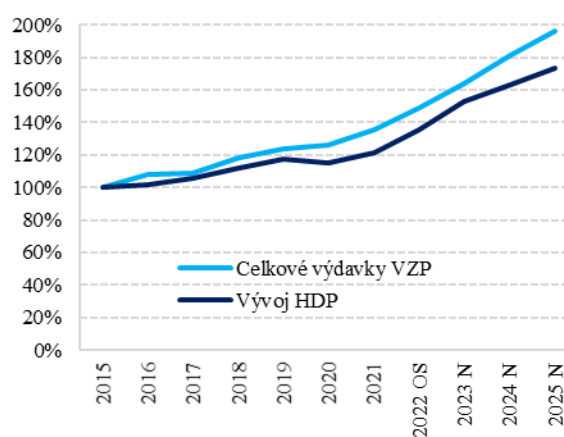
Vyspelé krajiny investujú do zdravotníctva rýchlejšie ako rastie ich ekonomika. Výdavky verejného zdravotného poistenia budú v roku 2023 predstavovať 5,7 % HDP. Posledné porovnateľné údaje, ktoré neboli poznačené zvýšenými výdavkami kvôli pandemiám, naznačujú, že Slovensko vynakladá na zdravotníctvo priemerne viac ako ostatné krajiny V3 (5,1 %) a menej ako priemer EÚ14 (7,1 %). Rozpočet predpokladá, že oproti roku 2015 sa výdavky do roku 2025, teda za desať rokov, zdvojnásobia, zatiaľ čo HDP podľa prognózy⁵⁶ za rovnaké obdobie porastie o 74 %.

Graf 26 - Úmrtnosť odvrátiteľná zdravotnou starostlivosťou (na 100 tis. obyvateľov)

Zdroj: Eurostat [hlth_cd_apr]

Graf 27 - Porovnanie rastu výdavkov verejného zdravotného poistenia a HDP v bežných cenách

Zdroj: MF SR

Poznámka: upravený odhad vývoja výdavkov VZP v rokoch 2024 a 2025 podľa prijatej legislatívy

Výsledky slovenského zdravotníctva však nezodpovedajú výdavkom. Na Slovensku pripadá ročne na 100-tisíc obyvateľov až 164 úmrtí, ktoré mohli byť odvrátené včasnou a efektívnou zdravotnou starostlivosťou. V ostatných krajinách V4 je takýchto úmrtí ročne 142 na 100-tisíc obyvateľov. Podobne zaostáva aj očakávaná dĺžka života, u mužov viac ako u žien. Novorodenecká úmrtnosť zostáva výrazne vyššia ako v krajinách EÚ. Porovnanie s ostatnými krajinami V4 hodnotí dnešnú situáciu. Výsledky krajín EÚ 14 ukazujú dlhodobý potenciál, aké

⁵⁶ Prognóza makroekonomického vývoja (september 2022).

výsledky môžu dosahovať dobre fungujúce zdravotné systémy vyspelých krajín. Na Slovensku má zároveň socioekonomické zázemie výrazný negatívny vplyv na výsledky v zdraví populácie. Tento vzťah je vypuklejší najmä v marginalizovaných rómskych komunitách

Tabuľka 87 - Kľúčové ukazovatele zdravotníctva

		2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Úmrtnosť odvrátiteľná zdravotnou starostlivosťou (Počet úmrtí na 100-tisíc obyvateľov)	SK	173,7	165,3	163,5	-	-		
	V3	146,1	144,4	142,4			141,0	119,6
	EÚ14	73,7	-	-	-	-		
Dojčenská úmrtnosť (Počet úmrtí v prvom roku života na 1 000 živonarodených)	SK	6,5	6,0	5,8	-	-		
	V3	3,4	3,2	3,3			4,6	2,7
	EÚ14	3,0	3,1	3,0	-	-		
Úmrtnosť odvrátiteľná prevenciou (Počet úmrtí na 100-tisíc obyvateľov)	SK	238,8	241,3	231,1	-	-		
	V3	248,1	247,5	240,7			202,0	173,7
	EÚ14	137,1	-	-	-	-		
Očakávaná dĺžka života žien pri narodení (Počet rokov)	SK	80,7	80,8	81,2	80,4	78,3		
	V3	81,0	81,1	81,3	80,3	79,4	82,1	83,3
	EÚ14	84,3	84,4	84,7	84,1	-		
Očakávaná dĺžka života mužov pri narodení (Počet rokov)	SK	73,8	73,9	74,3	73,5	71,3		
	V3	74,2	74,2	74,5	73,4	72,4	75,7	77,4
	EÚ14	79,6	79,8	80,1	79,4	-		
Rozdiel v očakávanej dĺžke života podľa vzdelania (Počet rokov, muži vo veku 25 rokov, rozdiel medzi ISCED 5-8 a ISCED 0-2)	SK	15,6	-	-	-	-		
	EÚ	6,9	-	-	-	-	-	-

Poznámka: cieľ je určený na základe EÚ benchmarku

Zdroj: Eurostat, OECD

Výdavky na zdravotníctvo

Výdavky na zdravotníctvo dosiahnu v roku 2023 úroveň 8,1 mld. eur, s medziročným rastom 1,72 mld. eur, t. j. o 27 % oproti schválenému rozpočtu 2022. Celkové výdavky v sektore zdravotníctva pozostávajú najmä z výdavkov verejného zdravotného poistenia, výdavkov kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR a z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti. Vývoj príjmov a výdavkov v zdravotníctve bol aj v roku 2022 ovplyvnený pandemiou ochorenia COVID-19, čo sa prejavilo v očakávanej skutočnosti roku 2022, ide najmä o výdavky týkajúce sa hospodárskej mobilizácie, mimoriadneho príplatku za sťažený výkon práce na tzv. COVID oddeleniach, nákup vakcín, obstaranie antigénových testov a nákup liekov. Podrobnosti o výdavkoch súvisiacich s COVID-19 sú uvedené v osobitnej časti 2.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2022.

Platba za poistencov štátu pre zákonom vymedzené kategórie osôb sa na rok 2023 v kapitole MZ SR rozpočtuje v sume 1,62 mld. eur. Pozmeňujúcim návrhom poslanca NR SR sa zvýšili výdavky na poistné za poistencov štátu v celkovej sume 515,1 mil. eur oproti vládnemu návrhu rozpočtu.

Zároveň je v roku 2023 v kapitole Ministerstvo zdravotníctva SR rozpočtovaných 80 mil. eur na pokrytie nákladov súvisiacich s nárastom cien energií.

Tabuľka 88 - Celkové výdavky na zdravotníctvo

v tis. eurách	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na zdravotníctvo**	5 614 289	6 694 653	6 377 706	7 700 719	8 097 650	7 895 387	8 121 673
% nárast *		19,24%	-4,73%	15,03%	26,97%	3,65%	2,87%
Výdavky VZP celkom	5 323 111	5 731 033	5 693 854	6 269 587	6 914 682	7 006 243	7 394 056
% nárast		7,66%	-0,65%	9,40%	21,44%	9,48%	5,54%
z toho: výdavky poistenia	5 022 848	5 486 546	5 422 162	5 979 674	6 616 540	6 694 260	7 067 736
Výdavky kapitoly MZ SR (bez platby štátu, príspevkov, EÚ a SP, POO a DPH na POO)	279 350	865 533	243 970	737 851	436 821	139 889	139 931
Výdavky kapitoly na EÚ prostriedky a spolufinancovanie	11 828	98 087	0	23 736	0	0	0
Výdavky kapitoly na POO a DPH na POO	0	0	219 882	230 521	451 770	457 838	293 512
Výdavky zdravotníckych zariadení (ostatné bez transferu z VZP)	0	0	0	339 024	294 377	291 417	294 174
Rezerva na výdavky v zdravotníctve	0	0	220 000	100 000	0	0	0
Výdavky na transfery subjektom verejnej správy - na VZP	0	0	0	0	0	0	0

* nárast 2022 OS je voči 2021 S, nárast 2023 N je voči 2022 R

Zdroj: MF SR

** zmena prijatej legislatívy koncom roka 2022 bude mať vplyv aj na roky 2024 a 2025, ktoré budú aktualizované v návrhu RVS na roky 2024 až 2026

Verejné zdravotné poistenie

Súhrn verejných zdrojov, ktoré sú primárne určené na úhradu zdravotnej starostlivosti, predstavuje verejné zdravotné poistenie. Sú to finančné zdroje, ktoré sa cez zdravotné poisťovne dostávajú k poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

Verejné zdravotné poistenie (ďalej len „VZP“) je financované z dvoch zdrojov⁵⁷ – zo zdravotných odvodov, platených ekonomicky aktívnymi a ich zamestnávateľmi a cez platbu štátu plní v roku 2023 dorovnávaciu funkciu – jej výška je určená tak, aby spolu so zdravotnými odvodmi pokryla očakávané výdavky VZP. Aká je relatívna výška platby voči odvodom nehrá pre zdravotné poisťovne ani zvyšok zdravotníctva žiadnu rolu – dôležitý je celkový objem zdrojov, ktorý sa do zdravotníctva dostane. V roku 2022 bola v Národnej rade SR schválená zmena a znova sa zaviedla fixná sadzba za poistenca štátu ako percento z priemernej mzdy. Na roky 2024 a 2025 sa prechodne schválila platba za poistencov štátu na úrovni 4,5 % z priemernej mzdy spreď dvoch rokov.

Od roku 2022 bolo zavedené aj rozpočtovanie výdavkov verejného zdravotného poistenia na vecné oblasti ako ústavná zdravotná starostlivosť (ďalej len „ÚZS“) alebo všeobecná ambulantná starostlivosť (ďalej len „VAS“), ktorého cieľom je alokovať zdroje do prioritných oblastí v zdravotníctve, alebo zabezpečiť rast výdavkov v súlade s legislatívou a aktuálnymi možnosťami verejných financií.

Celkové výdavky verejného zdravotného poistenia sa v roku 2023 očakávajú na úrovni 6,91 mld. eur, z čoho 6,62 mld. eur tvoria výdavky na zdravotnú starostlivosť.

Stav personálneho zabezpečenia v rezorte zdravotníctva

Dostatok kvalitného zdravotníckeho personálu je nevyhnutným predpokladom pre kvalitu a dostupnosť poskytovanej zdravotnej starostlivosti, ako aj spokojnosť pacienta. Na Slovensku je dlhodobý nedostatok zdravotníckeho personálu, ktorý bol ešte prehĺbený pandémiou COVID-19.

⁵⁷ Tretí zdroj sú nedaňové príjmy VZP – zahŕňajú najmä refundáciu nákladov za zdravotnú starostlivosť poskytnutú poistencom EÚ (75 % celkových nedaňových príjmov). Predstavujú však menej ako 1 % VZP.

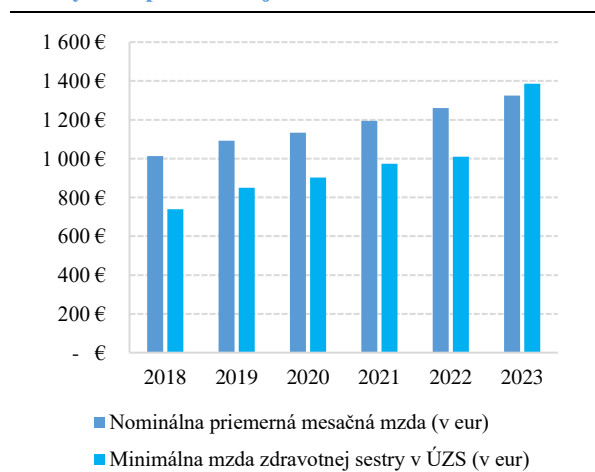
Dôležitosť a nedostatok personálu, najmä v prípade zdravotných sestier, je premietnutá do rozpočtu. V roku 2023 porastú mzdy zdravotníckych pracovníkov o 520 mil. eur.

Rozpočet každoročne počíta s tým, že mzdy zdravotníckych pracovníkov budú rásť rovnakým tempom ako priemerná mzda v hospodárstve. Platový automat sa aplikuje v slovenskej verejnej správe len pri zdravotníckom personáli⁵⁸, sudcoch a prokurátoroch. Očakávaný nárast je rozpočtovaný pre všetkých zdravotníckych pracovníkov v ústavnej aj ambulantnej zdravotnej starostlivosti. Od roku 2018 mzdový balík v zdravotníctve narástol o takmer 750 mil. eur.

Mzdy zdravotníckych pracovníkov v ústavnej starostlivosti porastú o 358 mil. eur nad rámec platového automatu. Minimálna mzda atestovaných lekárov s viacročnou praxou⁵⁹ sa vďaka zavedeniu koeficientov za roky praxe medziročne zvýši z 2,3 na 2,9 násobok priemernej mzdy pred dvoch rokov (3 512 eur) a naďalej sa bude každoročne valorizovať. V prípade zdravotných sestier ide už o druhé skokovité zvýšenie miezd za 5 rokov.

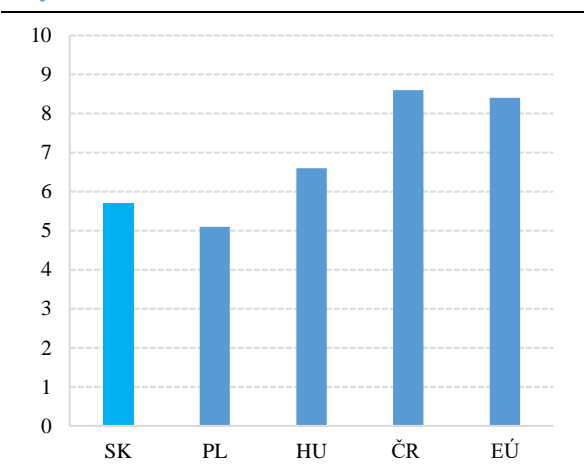
V roku 2018 bola minimálna mzda sestry 0,81 násobok priemernej mzdy pred dvoch rokov, v roku 2023 to bude 1,0 násobok. V nominálnom vyjadrení narástla minimálna mzda sestry zo 739 eur v roku 2018 na 1 211 eur mesačne v roku 2023.

Graf 28 - Porovnanie minimálnej mzdy zdravotnej sestry voči priemernej mzde

Zdroj: MF SR

Graf 29 - Počet zdravotných sestier na 1000 obyvateľov

Zdroj: *State of Health in the EU, 2021*

Ľudské zdroje v zdravotníctve naďalej zostávajú prioritou, okrem finančnej motivácie je potrebné motivovať personál aj inými faktormi – napríklad optimalizáciou procesov v nemocniciach, zlepšením pracovných podmienok, úpravou kompetencií a normatívov na počet personálu.

Metodika tvorby rozpočtu

Výdavky verejného zdravotného poistenia sa od štartu projektu hodnoty za peniaze rozpočtujú v nasledujúcich krokoch:

⁵⁸Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve.

⁵⁹ Modelový príklad lekára približne so 16 ročnou praxou.

1. Odhadnú sa očakávané výdavky aktuálneho roka (Očakávaná skutočnosť 2022), ktoré po očistení o jednorazové položky tvoria bázu pre rok 2023.
2. K báze je následne prirátaný rast výdavkov bez zmien politik, ktorý zohľadňuje rast miezd podľa automatickej valorizácie cez platový automat, infláciu⁶⁰ a rast spotreby liekov. Rozpočet počíta aj s vplyvom starnutia populácie.
3. Pripočítajú sa dodatočné výdavky, resp. úspory súvisiace so zmenami politik, ako napríklad vládou schválené zvýšenie miezd zdravotných pracovníkov v ÚZS nad rámec platového automatu, podpora inovatívnej liečby (novela zákona č. 363/2011 Z. z. o podmienkach úhrady liekov) alebo nákladová efektívnosť liekov či podpora vstupu generických a biosimilárnych liekov.

Rozpočet na rok 2023 tak zohľadňuje očakávaný makroekonomický vývoj, aj všetky dnes známe legislatívne zmeny a opatrenia.

Tabuľka 89 - Rozpočet 2023 a zmeny výdavkov

mil. eur	
Rozpočet VZP 2022	5 694
Očakávaná skutočnosť 2022	6 269
Báza pre 2023 (OS 2022 - jednorazové COVID-19 výdavkové položky)	6 200
Zmeny 2023 voči očakávanej skutočnosti 2022	715
Nárasty bez zmien politik (rast miezd, inflácia, starnutie)	354
Zmeny politik	487
Úsporné opatrenia	-127
Rozpočet VZP 2023 (OS 2022 + zmeny)	6 915
% nárast rozpočtu voči očakávanej skutočnosti 2022	11 %
Rozpočet na zdravotníctvo 2023 (vrátane kapitoly MZ a zdrojov EÚ, POO, ZZ)	8 098

Zdroj: MF SR

⁶⁰ Ráta sa len s infláciou na potraviny, tovary a služby (bez cien energií a palív). Energie budú adresované plošným opatrením pre celú verejnú správu.

Sumárny prehľad dopadu medziročných zmien výdavkov, vrátane dopadu úsporných opatrení v štruktúre podľa vecných oblastí ukazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 90 - Rozpočet podľa vecných oblastí

mil. eur	Báza (OS 2022 - jednorazové položky)*	2023 N	Medziročná zmena		
			Nárast výdavkov a úspora		z toho: len úspora
			mil. eur	%	mil. eur
Zdravotná starostlivosť	5 910	6 617	707	12 %	-127
Lieky a dietetické potraviny	1 322	1 326	4	0 %	-73
Zdravotnícke pomôcky	205	202	-3	-2 %	-5
Ústavná zdravotná starostlivosť	2 092	2 640	548	26 %	-2
Všeobecná ambulantná starostlivosť	369	394	25	7 %	0
Spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky	485	487	2	0 %	-35
Špecializovaná ambulantná starostlivosť	1 078	1 146	68	6 %	-13
Pohotovostná služba	14	15	1	7 %	0
Záchranná zdravotná služba	163	205	42	26 %	0
Kúpeľná starostlivosť	42	52	11	26 %	0
Doprava	37	39	2	5 %	0
Vrtuľníková záchranná služba	15	19	4	26 %	0
Ostatné subjekty a iná ZS	89	92	3	4 %	0
Iné výdavky VZP (nezahŕňa FO a iné úhrady ZP)	290	298	8	3 %	0
VZP spolu (nezahŕňa FO a iné úhrady ZP)	6 200	6 915	715	12 %	-127

Poznámka: * Báza pre výpočet rozpočtu na rok 2023 (OS 2022 - jednorazové COVID-19 položky). Nárasty v 2023 N sú vypočítané oproti báze.

Výdavky bez zmien politík

Rast nemzdových výdavkov bez zmien politík sa v roku 2023 odhaduje na 140 mil. eur (č. 1). Tento nárast nezahŕňa nárast cien energií, ktorý bude adresovaný plošným opatrením pre celú verejnú správu. V rámci kapitoly MZ SR, mimo VZP, je alokovaná aj suma 80 mil. eur.

Nárast mzdových výdavkov, ak by sa nezaviedli žiadne opatrenia na zvyšovanie miezd, predstavuje 162 mil. eur. Je vyčíslený podľa platnej legislatívy (tzv. platový automat) v súlade s manuálom na tvorbu scenára nezmenených politík⁶¹.

Súčasťou výdavkov na verejné zdravotné poistenie sú aj iné výdavky, ktoré obsahujú povinné príspevky vybraným inštitúciám a tiež výdavky na prevádzku zdravotných poisťovní. Rozpočet zohľadňuje predpokladaný vplyv starnutia a s ním spojený nárast chorobnosti, zvýšeným užívaním liekov ako aj vyššej potrebe využívania zdravotnej starostlivosti.

⁶¹ MF SR (2017). Metodika zostavovania scenára nezmenených politík. Dostupné na <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9301>.

Tabuľka 91 - Zmeny výdavkov voči roku 2022 - VZP - bez zmien politik

č.	mil. eur	2023	2024	2025
	Spolu	354	670	1 063
	<i>Nemzdové</i>	<i>140</i>	<i>206</i>	<i>262</i>
1	Nemzdové ostatné (bez energií)	140	206	262
	<i>Mzdové</i>	<i>162</i>	<i>345</i>	<i>614</i>
2	Valorizácia lekári ÚZS	31	66	116
3	Valorizácia ostatní ÚZS + MM	53	113	200
4	Nezdravotníckí zamestnanci	31	64	112
5	Ambulantní zdravotníckí zamestnanci	47	103	186
	<i>Iné výdavky VZP</i>	<i>8</i>	<i>22</i>	<i>36</i>
6	Správa ZP, príspevky na UDZS, OS ZZS, NCZI, NIHO	8	22	36
7	<i>Starnutie</i>	<i>33</i>	<i>77</i>	<i>120</i>
8	<i>Lieky nárast chorobnosti</i>	<i>10</i>	<i>20</i>	<i>30</i>

Zdroj: MF SR

Výdavky so zmenami politik

Prostriedky uvoľnené úspornými opatreniami je potrebné investovať do podfinancovaných oblastí, kde môžu priniesť potrebný rozvoj zdravotníctva a celkovo lepšie výsledky. Zmeny v politikách zvýšia výdavky v roku 2023 o 487 mil. eur. Opatrenia sa primárne zameriavajú na navýšenie plátov zdravotníckeho personálu, podporu inovatívnych liekov a podporu dlhodobej starostlivosti. Výdavky v sume 48 mil. eur (č. 12) sú alokované aj na prípadné ďalšie opatrenia súvisiace s podpísaným memorandom s Lekárskym odborovým združením (LOZ)⁶² a nárast príplatkov kvôli schváleným zmenám v zákonníku práce.

Budúci rok sa očakávajú výdavky kvôli vstupu nových liekov vo výške 60 mil. eur (č. 9), čo je v súlade s výškou identifikovaných úspor súvisiacich s liekovou legislatívou (č. 19 a 23). Novelou zákona č. 363/2011⁶³ Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov sa podporil presun inovatívnych liekov z výnimkového režimu do zoznamu kategorizovaných liekov. Vďaka zaradeniu liekov sa zefektívni proces uzatvárania zmlúv o podmienkach úhrady liekov, zmení sa mechanizmus výpočtu prahovej hodnoty pre posúdenie nákladovej efektívnosti liekov či mechanizmus určovania podmienenej úhrady. Cieľom je odstránenie rozdielneho prístupu pacientov k liečbe inovatívnymi liekmi s preukázaným klinickým účinkom. Z dôvodu očakávaného negatívneho makroekonomického vývoja predpokladá rozpočet VZP v roku 2023 oproti schválenej doložke vplyvov neutrálny vplyv liekovej novely⁶⁴ - očakávané zvýšenie výdavkov na inovatívne lieky bude maximálne vo výške dosiahnutých úspor súvisiacich s novelou, najmä vďaka podpore vstupu generických a biosimilárnych liekov a lepšej nákladovej efektívnosti. Neutrálny dopad na rozpočet bude zabezpečený cez limit na výdavky na lieky v programovom rozpočte.

Celkový objem nárastu plátov v ÚZS nad rámec platového automatu bude v roku 2023 predstavovať 358 mil. eur (č. 10). Návrh je zameraný na nedostatkové zdravotnícke profesie – lekár, sestra, pôrodná asistentka, záchranár, verejný zdravotník, praktická sestra a sanitár – v ústavných zdravotníckych zariadeniach. Zvýšenie sa však navrhuje aj ostatným profesiám vo

⁶² Memorandum o zlepšení systému zdravotníctva 2022 (<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/27876/1>)

⁶³ Novela zákona bola schválená v júni 2022 parlamentom (<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8697>).

⁶⁴ V zákone č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, je možné obmedziť kategorizáciu nových liekov, ak by verejné prostriedky nepostačovali na úhrady za lieky na úrovni programu VZP (§ 16 ods. 4 písm. a) a § 90 ods. 3 a 4).

výške 2 %. Zároveň sa zavádza zohľadňovanie rokov praxe do platov pre všetky zdravotníckeho profesie v ÚZS.

Vplyv opatrení v dlhodobej zdravotnej starostlivosti na výdavky z VZP v roku 2023 predstavujú takmer 20 mil. eur (č. 11). Cieľom novely legislatívy⁶⁵ zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti je zabezpečiť dostupnú, kvalitnú a efektívnu dlhodobú zdravotnú starostlivosť a tiež paliatívnu zdravotnú starostlivosť najmä v domácom a inom prirodzenom prostredí. Touto novelou zákona sa zadefinoval pojem dlhodobej zdravotnej starostlivosti a jej jednotlivých foriem, paliatívnej zdravotnej starostlivosti, vrátane úpravy zmluvných a úhradových mechanizmov tejto zdravotnej starostlivosti. Tento vplyv je spôsobený najmä nárastom ošetrovateľského paušálu pre zdravotníckych pracovníkov v sociálnych službách a zvýšením príspevku na výjazdy domácej ošetrovateľskej služby (tzv. ADOS). Novela zavádza zvýšenie príspevku na lôžka na oddeleniach paliatívnej starostlivosti v nemocniciach a počíta aj s rozširovaním služieb mobilných hospicov v domácom prostredí.

Tabuľka 92 - Zmeny výdavkov voči roku 2022 - VZP - zmeny politik

č.	mil. eur	2023	2024	2025
Spolu		487	377	439
9	Podpora inovatívnej liečby (zák. č. 363/2011 Z. z.)	60	109	150
10	Platy ÚZS (navýšenie koeficientov + roky praxe vrátane dohody s LOZ)	358	244	261
11	Podpora dlhodobej zdravotnej starostlivosti (zák. č. 576/2004 Z. z.)	20	24	28
12	Iné opatrenia (memorandum LOZ, zmena zákonníka práce)	48		

Zdroj: MF SR

Úsporné opatrenia

Aktualizácia revízie výdavkov na zdravotníctvo⁶⁶ identifikuje potenciál úsporných opatrení do roku 2030 vo výške 483 mil. eur, z toho 426 mil. eur je na výdavkoch z VZP. Zvyšných 58 mil. eur predstavujú potenciálne úspory na liekoch, zdravotníckych pomôckach a materiáloch ako úspory v nemocniciach bez vplyvu na VZP. Takmer tri štvrtiny potenciálu úspor je možné realizovať v horizonte rozpočtu verejnej správy do roku 2025. Už v roku 2023 sa dajú na výdavkoch z VZP dosiahnuť úspory vo výške 127 mil. eur.

Najväčšiu časť tvoria úspory na neefektívnom užívaní liekov vo výške 67 mil. eur (dlhodobý potenciál predstavuje 175 mil. eur). Je ich možné dosiahnuť na poli nákladovej efektivity, podpory vstupu generík a biosimilárov či úpravou výnimkového režimu liekov v aktuálnej novele zákona č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov (opatrenia č. 19 až 23). Menšia časť úspor sa dotýka aj nadspotreby liekov. Výdavky na lieky negatívne ovplyvňuje aj duplicitná preskripcia a nežiadúce liekové interakcie v niektorých liekových skupinách (č. 24 až 27).

Podstatnú časť úspor tvoria opatrenia na optimalizáciu poskytovania výkonov v oblasti spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek (SVLZ), napr. laboratórne, CT a MR vyšetrenia (č. 28 až 30). Pri zavedení benchmarkovania cien a objemov pri CT a MR vyšetreniach spolu s elimináciou duplicitných výkonov v oblasti laboratórnych výkonov by sa mohli dosiahnuť úspory vo výške 37 mil. eur. V roku 2023 sa dá dosiahnuť z tejto úspory takmer 14 mil. eur.

⁶⁵ Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Novela zákona bola schválená v júni 2022 parlamentom (<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8696>).

⁶⁶ Aktualizácia revízie výdavkov (september 2022).

Významný potenciál úspor vo výške 86 mil. eur vzniká v oblasti špecializovanej ambulantnej starostlivosti (ŠAS) znížením počtu návštev (č. 16). Je však spojený s implementáciou hodnotových opatrení na podporu VAS na základe dokumentu Ministerstva zdravotníctva SR Koncepcia rozvoja VAS do roku 2030.

Pacienti na Slovensku sú nadmerne hospitalizovaní na choroby v ÚZS, ktorým možno predísť kvalitnejšou ambulantnou starostlivosťou. Znížením počtu odvrátiteľných hospitalizácií na úroveň krajín V3 možno ušetriť 13 mil. eur do roku 2030 (č. 15). Plná realizácia opatrenia je prepojená s implementáciou opatrení vo VAS. V roku 2023 je možné dosiahnuť úspory takmer 2 mil. eur.

Priestor na úspory bol identifikovaný aj v rámci hlavnej činnosti Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. (ďalej len „VšZP, a. s.“) najmä na strane cenotvorby výkonov v ŠAS a SVLZ⁶⁷, či rozšírením centrálného obstarávania liekov. Potenciálna úspora predstavuje 75 mil. eur, z toho 40 mil. eur by sa dalo dosiahnuť v roku 2023 (č. 13 a 14).

Potenciál ostatných úsporných opatrení je 36 mil. eur ročne v oblasti zdravotníckych pomôcok a záchranej zdravotnej služby. V horizonte do roku 2025 sa však dá dosiahnuť 13 mil. eur na úhradách zdravotných poisťovní za zdravotnícke pomôcky, z toho takmer 5 mil. eur v roku 2023 (č. 32 až 34). Pri optimalizácii personálnych normatífov je možná úprava zazmluvnenia až po roku 2025 (č. 35).

⁶⁷ Opatrenia podľa memoranda medzi MF SR a MZ SR: <https://www.mfsr.sk/files/sk/media/tlacove-spravy/memorandum-o-spolupraci-mf-mz.pdf>.

Tabuľka 93 - Zmena výdavkov voči roku 2022 - VZP – aktualizácia revízie výdavkov - Hodnota za peniaze

č.	mil. eur	2023	2024	2025	Potenciál voči 2022	Horizont plnenia v rokoch
Spolu		-127	-241	-309	-426	
<i>Opatrenia VŠZP, a. s.</i>		<i>-40</i>	<i>-75</i>	<i>-75</i>	<i>-75</i>	
13	VŠZP, a. s. - optimalizácia cien výkonov v zdravotníctve	-34	-67	-67	-67	3
14	VŠZP, a. s. - centrálny nákup liekov	-6	-8	-8	-8	3
<i>Ústavná ZS</i>		<i>-2</i>	<i>-3</i>	<i>-5</i>	<i>-13</i>	
15	Zníženie počtu odvrátiteľných hospitalizácií na úroveň V3	-2	-3	-5	-13	8
<i>Ambulantná ZS</i>		<i>-0,2</i>	<i>-0,5</i>	<i>-0,7</i>	<i>-87</i>	
16	Zníženie počtu návštev ŠAS	0	0	0	-86	8
17	Pôrodnictvo - menej tehotenských vyšetrení	-0,2	-0,5	-0,7	-1	3
<i>Lieky</i>		<i>-67</i>	<i>-126</i>	<i>-175</i>	<i>-175</i>	
18	Medzinárodné porovnávanie cien liekov dvakrát ročne	-5	-7	-8	-8	2
19	Nákladová efektivita liekov (okrem orphanov)	-10	-20	-25	-25	3
20	Nákladová efektivita zaradených orphanov	-2	-7	-10	-10	3
21	Podpora vstupu generík a biosimilárov	-23	-46	-69	-69	3
22	Lieky na výnimky	-14	-25	-35	-35	3
23	Aktívne vynucovanie vyrovnacieho rozdielu	-11	-11	-11	-11	1
24	Nadspotreba liekov (antibiotiká)	0	-2	-3	-3	3
25	Nadspotreba liekov (ostatné lieky okrem antibiotík)	0	-2	-5	-5	3
26	eHealth - zlepšenie predpisovania liekov	-1	-3	-4	-4	3
27	Revízná činnosť (interakcie, duplicitné predpisovanie a pod.)	-1	-3	-5	-5	3
<i>SVLZ</i>		<i>-14</i>	<i>-27</i>	<i>-39</i>	<i>-39</i>	
28	Zobrazovacie SVLZ - referencovanie cien výkonov so zahraničím	-5	-8	-11	-11	3
29	Zobrazovacie SVLZ - nadbytočné vyšetrenia	-5	-11	-16	-16	3
30	Laboratórne vyšetrenia - úhrady	-3	-7	-10	-10	3
31	Zníženie ceny PCR testov	0	-2	-2	-2	1
<i>Zdravotnícke pomôcky</i>		<i>-5</i>	<i>-9</i>	<i>-13</i>	<i>-13</i>	
32	Inkontinenčné pomôcky - oddelenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti	-3	-5	-8	-8	3
33	Zdravotnícke pomôcky - rozšírenie medzinárodného porovnávania cien	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	1
34	Zdravotnícke pomôcky - optimalizácia predpisovania	-2	-3	-5	-5	3
<i>Záchranná zdravotná služba</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-23</i>	
35	Optimalizácia personálnych normatívo	0	0	0	-23	8

Zdroj: MF SR

Prioritné opatrenia z aktualizácie revízie

Aktualizácia revízie výdavkov na zdravotníctvo navrhuje zoznam hodnotových opatrení, ktoré sú buď nevyhnutnosťou pre realizáciu úsporných opatrení, alebo majú pozitívny prínos v hodnote za vynaložené peniaze a riešia najväčšie výzvy zdravotníctva:

- Zlepšenie finančného ohodnotenia a zvýšenie atraktivity práce v zdravotníctve (ústavná aj ambulantná zdravotná starostlivosť);
- Kultivácia DRG na zefektívnenie a skvalitnenie ÚZS – aktualizácia úhradového mechanizmu naviazaného na DRG na zefektívnenie a zlepšenie hospodárenia nemocníc (aj v zmysle transparentnosti úhrad);

- Podpora posilnenia siete VAS na základe dokumentu Koncepcia VAS do roku 2030 – rozšírenie kompetencií a štandardné terapeutické postupy, presun niektorých kompetencií na sestry, zmena úhradového mechanizmu či podpora elektronického zdravotníctva a telemedicíny;
- Genetika (SVLZ) – zmena úhrad a rozšírenie povinných testov pre lepšiu diagnostiku pred výkonmi a predpísaním liekov;
- Zníženie predpisovania liekov motivačnými nástrojmi pre lekárov, behaviorálnou formou ovplyvnenia predpisovacích návykov lekárov či povinným CRP testovaním pri predpisovaní antibiotík;
- Podpora podfinancovaných odborností a výkonov v ŠAS;
- Podpora prevencie v ambulantnej starostlivosti pre zlepšenie výsledkov v zdravotníctve;
- Podpora duševného zdravia – modernizácia systému psychiatrickej a psychologickkej zdravotno-sociálnej starostlivosti vrátane podpory prevencie;
- Podpora dlhodobej zdravotnej starostlivosti (vrátane následnej a rehabilitačnej) v kontexte starnutia obyvateľstva;
- Systematická podpora výskumu, vývoja a inovácií v zdravotníctve pre zvýšenie trhového podielu Slovenska na klinickom výskume.

Kapitálové výdavky

Pre Ministerstvo zdravotníctva SR sú finančné prostriedky alokované hlavne v Pláne obnovy a odolnosti v objeme 437,6 mil. eur, ktoré budú smerované hlavne na výstavbu, rekonštrukciu a vybavenie nemocníc, obnovu staníc záchranej zdravotnej služby, podporu otvárania nových ambulancií v nedostatkových oblastiach aj na materiálno-technické vybavenie.

Ministerstvo zdravotníctva SR vypracovalo Prioritizovaný investičný plán na roky 2022 až 2027, ktorý pomenúva strednodobé investičné priority rezortu. Na rok 2023 je odhadované čerpanie prostriedkov vo výške 36 mil. eur zo štátneho rozpočtu a 30 mil. eur z prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov. Medzi hlavné priority rezortu patrí rekonštrukcia budov a infraštruktúry (17 mil. eur) a nákup zdravotníckej techniky (13 mil. eur). Významnou položkou na rok 2023 je zabezpečenie projektovej dokumentácie na projekt novej nemocnice Rázsochy za takmer 13 mil. eur, na ktorú bola podpísaná zmluva so zhotoviteľom.

Veľkou príležitosťou na zmenšenie investičnej medzery v štátnych nemocniciach je komponent 11 Plánu obnovy a odolnosti zameraný na modernizáciu zdravotnej starostlivosti⁶⁸. Na základe rozhodnutia vlády SR bude z týchto prostriedkov podporená výstavba novej univerzitnej nemocnice v Martine vo výške 330 mil. eur a projekt novej nemocnice Rázsochy sumou 281 mil. eur. Zvyšné prostriedky budú rozdelené verejným a súkromným nemocniciam prostredníctvom otvorenej dopytovej výzvy. V roku 2023 je podľa Prioritizovaného zoznamu investičných projektov pre Plán obnovy a odolnosti odhadované čerpanie na úrovni takmer 85 mil. eur.

⁶⁸ https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1064/komponent_11_moderna_a_dostupna_zdravotna_starostlivost_1.pdf.

Zdravotnícke zariadenia⁶⁹

Na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti boli zriadené zdravotnícke zariadenia. Zdravotnícke zariadenia možno prevádzkovať len na základe povolenia na ambulatnú, ústavnú a lekárenskú starostlivosť. Ide o súbor 88 zdravotníckych zariadení, ako napr. nemocnice (všeobecné, špecializované), polikliniky a iné prevádzkové útvary.

Najviac zdravotníckych zariadení patrí do pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR (55 zariadení). Najvýznamnejší podiel predstavujú univerzitné a fakultné nemocnice, ktoré sú súčasťou 34 príspevkových organizácií. Ďalej do pôsobnosti patrí 7 subjektov, ktoré majú formu podnikateľských subjektov a 14 neziskových organizácií.

V pôsobnosti Ministerstva vnútra SR sú zriadené tri príspevkové organizácie a Nemocnica svätého Michala, a. s. Bratislava. Zriaďovateľom Ústrednej vojenskej nemocnice SNP Ružomberok je Ministerstvo obrany SR. Pre osoby vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody je určená špecializovaná nemocnica, ktorej zriaďovateľom je Ministerstvo spravodlivosti SR. V pôsobnosti samosprávnych krajov je 25 zdravotníckych zariadení.

Výdavky na rok 2023 určené pre zdravotnícke zariadenia predstavujú celkovú sumu 2,39 mld. eur. Výdavky na bežnú prevádzku sa rozpočtujú vo výške 2,34 mld. eur, pričom najväčší podiel na úrovni 56,7 % tvoria osobné výdavky. V hodnotovom vyjadrení ide o 1,43 mld. eur. Na zabezpečenie prístrojového vybavenia nemocníc, odstránenie havarijných stavov budov, rekonštrukcie sociálnych zariadení, modernizácie operačných sál sa v roku 2023 rozpočtuje objem vo výške 44,3 mil. eur.

Tabuľka 94 - Výdavky zdravotníckych zariadení

v tis. eurách	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky zdravotníckych zariadení	2 194 465	2 428 467	2 202 556	2 358 786	2 394 529	2 503 789	2 622 939
<i>z toho : ZZ financované prostredníctvom transferu z VZP</i>	0	0	0	2 019 762	2 100 153	2 212 372	2 328 765
<i>ostatné výdavky na zdravotnú starostlivosť</i>	0	0	0	339 024	294 377	291 417	294 174

Zdroj: MF SR

V rámci zosúladenia jednotnej metodiky sledovania a vykazovania rozpočtu zainteresovaných subjektov verejnej správy došlo k úprave zaznamenávania tržieb v zdravotníckych zariadeniach zaradených v sektore verejnej správy podľa metodiky ESA 2010 bez vplyvu na schodok verejnej správy. Z uvedeného dôvodu sa výdavky zdravotníckych zariadení rozdelili nasledovne: na výdavky financované prostredníctvom transferu z VZP a na ostatné výdavky na zdravotnú starostlivosť.

Pre účely plnenia úloh súvisiacich s komplexnou produkciou krvných prípravkov je zriadená príspevková organizácia Národná transfúzna služba SR, ktorá okrem iného zabezpečuje aj hemoterapiu najvyššej možnej kvality a bezpečnosť krvi v požadovanom objeme na dosiahnutie národnej sebestačnosti. Celkové výdavky smerujúce do Národnej transfúznej služby SR predstavujú výšku 30,2 mil. eur.

⁶⁹ Ide o zdravotnícke zariadenia, ktoré Štatistický úrad SR v súlade s európskou metodikou ESA 2010 ustanovenou Nariadením EP a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii zaradil medzi subjekty verejnej správy.

Organizácie pôsobiace v oblasti zdravotníctva

Prostredníctvom kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR je zabezpečené financovanie Úradu verejného zdravotníctva SR a jeho 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva na úrovni 75,3 mil. eur. V rozpočte na rok 2023 sú zabezpečené aj finančné prostriedky na implementáciu Národného projektu „Informatizácia procesov verejného zdravotníctva“. Tieto úrady pôsobia na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, špeciálnych výkonov v odbore epidemiológie, lekárskej mikrobiológie, výchovy k zdraviu a zdravotníckej štatistiky.

Za oblasť ochrany bezpečnosti pacientov a za dohľad a kontrolu nad liekmi a zdravotníckymi pomôckami je zodpovedná štátna rozpočtová organizácia Štátny ústav pre kontrolu liečiv, ktorý vykonáva štátny dozor na úseku humánnej farmácie a drogových prekursorov, dozor nad trhom zdravotníckych pomôcok, laboratórnu kontrolu liečiv, vydáva povolenia na klinické skúšky, zároveň je aj oprávnená siahnuť lieky alebo zdravotnícke pomôcky z trhu. Na rok 2023 bude mať Štátny ústav pre kontrolu liečiv k dispozícii sumu 7,21 mil. eur.

Ďalšou z organizácií kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR je Národné centrum zdravotníckych informácií, ktoré spravuje národný zdravotnícky informačný systém a zároveň je aj hlavným orgánom pre zdravotnícku štatistiku, prevádzkuje národné zdravotné registre a je zodpovedný za správu národného portálu zdravia. Financovanie je zabezpečené zo zdravotných poisťovní (0,41%) vo forme príspevku na správu národného zdravotníckeho informačného systému. V roku 2023 celkové výdavky Národného centra zdravotníckych informácií predstavujú sumu 24,7 mil. eur, z toho príspevok je vo výške 23,5 mil. eur.

Pre oblasť záchranných zdravotných služieb bolo zriadené Operačné stredisko záchrannej zdravotnej služby SR, ktoré riadi, koordinuje a vyhodnocuje činnosti integrovaného záchranného systému, zabezpečuje dokumentáciu tiesňového volania. Na financovanie činnosti operačných stredísk je vyčlenených 0,35 % zo zdravotných odvodov a na rok 2023 sa predpokladá celková výška príspevku v sume 20,1 mil. eur.

Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve

Koncom roka 2021 bol zákonom zriadený Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve (ďalej len „inštitút“), ktorého hlavnou úlohou je prinášať do rozhodovacích procesov v zdravotníctve vedecký prístup a transparentnosť. Ide o nezávislú odbornú inštitúciu s poslaním hodnotiť zdravotnícke technológie na účely kategorizácie liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín, okrem generických liekov a biologicky podobných liekov, ktorá vydáva hodnotenia a analýzy na základe ustálenej európskej metodiky podľa medicíny založenej na dôkazoch. Má zákonom nastavené financovanie a povinnosti tak, aby bola nezávislá od politiky a vplyvov priemyslu zdravotníckych technológií. Ide o nový subjekt verejnej správy zapísaný do štatistického registra organizácií 1. januára 2022.

Cieľom inštitútu je poskytnúť verejnosti maximálnu pridanú hodnotu za peniaze a zvyšovanie kvality zdravotnej starostlivosti, nie vytvárať zisk. Poskytnutie časti finančného príspevku na činnosť inštitútu je naviazané na plnenie kľúčových ukazovateľov výkonnosti, ktoré sú určené osobitným predpisom.⁷⁰

⁷⁰Vyhláška č. 284/2022 Z. z. Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú kľúčové ukazovatele výkonnosti Národného inštitútu pre hodnotu a technológie v zdravotníctve, spôsob ich výpočtu, ich cieľové hodnoty a prislúchajúce percento ich významnosti.

Financovanie činnosti inštitútu je zabezpečené prostredníctvom príspevku z výberu poistného zdravotnými poisťovňami (0,032 %). Na rok 2023 sa rozpočtujú celkové výdavky na úrovni 1,66 mil. eur.

Tabuľka 95 – Príspevok na činnosť Národného inštitútu pre hodnotu a technológie

v tis. eurách	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky Národného inštitútu pre hodnotu a technológie	0	0	0	1 289	1 664	1 649	1 683

Zdroj : MF SR

Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

V oblasti monitorovania a dohľadu nad systémom zdravotnej starostlivosti bol zriadený samostatný Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Úrad dohliada nad dodržiavaním podmienok, za ktorých sa poskytuje zdravotná a ošetrovateľská starostlivosť a vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením ako celok. Na financovanie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou je vyčlenených 0,45 % z predpokladaného výberu poistného zdravotnými poisťovňami. Celkové výdavky sa na rok 2023 predpokladajú v sume 26,2 mil. eur, z toho príspevok na činnosť predstavuje 25,8 mil. eur.

Tabuľka 96 - Výdavky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

v tis. eurách	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	19 702	20 841	23 888	24 537	26 240	27 538	28 766

Zdroj : MF SR

Administratíva a iné výdavky

Výdavky na samotnú činnosť administratívy a ostatné činnosti v kapitole predstavujú v roku 2023 sumu 425 mil. eur, ktorými sa zabezpečí financovanie úloh samotného aparátu ministerstva, zároveň sa plnia aj úlohy v súvislosti s výkonom celoštátneho dozoru nad ochranou prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov. Aj v roku 2023 bude úrad pokračovať v plnení úloh v oblasti podpory zdravia, ktoré vyplývajú z programov zameraných napríklad na starostlivosť o zdravie, zdravý životný štýl, drogovú a tabakovú politiku aj výchovné vzdelávanie. Okrem týchto výdavkov sem patria prostriedky určené na podporu a údržbu IT systémov, výchovu, vzdelávanie, propagáciu, prieskum, výskum, vývoj a príspevky medzinárodným organizáciám. Zároveň boli predmetné výdavky pozmeňujúcim návrhom poslanca v NR SR zvýšené o 305 mil. eur, a to na krytie výdavkov súvisiacich najmä s nákupom, uskladnením a použitím vakcín a liekov v sume 225 mil. eur a na krytie zvýšených cien energií v sume 80 mil. eur.

Na horizonte rozpočtového rámca rokov 2023 až 2025 sa rozpočtujú v rámci Ministerstva zdravotníctva SR výdavky pre rezidentský program vo výške 5,85 mil. eur ročne. Tento program predstavuje špecifickú formu ďalšieho vzdelávania, pri ktorom ministerstvo garantuje odbornú a finančnú podporu a reaguje na nedostatok lekárov špecialistov v regiónoch, s cieľom zníženia ich vekového priemeru, ako aj zvýšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Okrem vyššie uvedených výdavkov sú v rámci výdavkov kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR alokované finančné prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti v celkovej sume 452 mil. eur. Výdavky budú určené hlavne na projektové riadenie a prípravu budovania novej siete nemocníc, rekonštrukciu existujúcich nemocníc, výstavbu a obnovu staníc záchranej zdravotnej služby, digitalizáciu v zdravotníctve v celkovej sume 401 mil. eur. Na vytvorenie

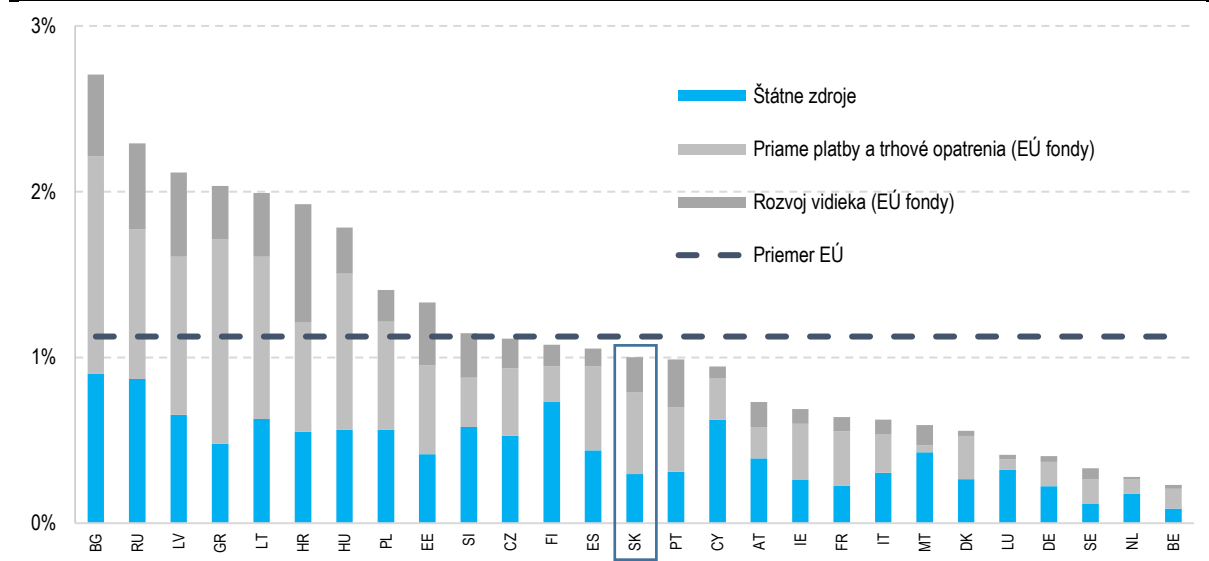
funkčného nadrezortného a koordinačného orgánu, vybudovanie psycho-sociálnych centier, stacionárov, materiálo-technického vybavenia, ako aj vzdelávania personálu sú vyčlenené finančné prostriedky v sume v celkovej sume 32,7 mil. eur. Pre rozšírenie dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, vrátane paliatívnej starostlivosti, je alokovaných 18,5 mil. eur.

4.8. Pôdohospodárstvo

Hlavnými cieľmi politik v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka je konkurencieschopnosť a trvalá udržateľnosť poľnohospodárstva, rybného a lesného hospodárstva, zabezpečenie kvality potravinárskych výrobkov dostupných na slovenskom trhu, zlepšovanie životných podmienok vidieckeho obyvateľstva a podpora rozvoja vidieka. Okrem Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR sa na politikách podieľajú Slovenský pozemkový fond a Úrad geodézie, kartografie a katastra SR.

Výdavky Slovenska na pôdohospodárstvo v roku 2020 dosiahli 1 % HDP a boli takmer na úrovni priemeru krajín EÚ27 (1,13 % HDP). V roku 2023 objem rozpočtovaných prostriedkov na pôdohospodárstvo zodpovedá 0,8 % HDP. Pokles je spôsobený najmä zníženou alokáciou na Program rozvoja vidieka. Výdavky na pôdohospodárstvo sú zo 70 % tvorené z EÚ fondov, ktoré sú priamo vyplácané farmárom – priame platby vo výške 0,5 % HDP a Program rozvoja vidieka s výdavkami 0,2 % HDP.

Graf 30 - Verejné výdavky na pôdohospodárstvo (% HDP, 2020)

Zdroj: Eurostat, Európska komisia

Slovenské pôdohospodárstvo má relatívne slabé výsledky v produktivite. Zaostáva najmä v hrubej pridanej hodnote na hektár, kde dosiahla v roku 2020 iba 29 % priemeru krajín EÚ27. Slovenské farmy v posledných rokoch investovali do techniky výrazne menej ako je priemer krajín EÚ. V prepočte na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy to bolo v roku 2020 len 59 eur, čo je zhruba pätina z hodnoty priemeru krajín EÚ. Pritom v roku 2018 to bola ešte viac než štvrtina.

Tabuľka 97 - Kľúčové ukazovatele pôdohospodárstva

Oblasť	Indikátor		2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Produktivita v poľnohospodárstve	Hrubá pridaná hodnota na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy (EUR/ha; v stálych cenách roka 2010)	SK	310	249	234	284	-	TBD	TBD
		EÚ 27	1 008	964	981	964	-		
Podpora príjmu domácností poľnohospodárov	Tvorba hrubého fixného kapitálu na hektár využívanej poľnohospodárskej pôdy (EUR/ha; v stálych cenách roka 2010)	SK	84	78	60	59	-	TBD	TBD
		EÚ 27	292	305	307	297	-		
Dlhodobá udržateľnosť poľnohospodárstva	Podiel priamych platieb na hrubej pridanej hodnote (%)	SK	67,3	82,3	85,9	-	-	TBD	TBD
		EÚ 27	21,5	21,8	21,1	-	-		
Fungujúci trh s pôdou podporujúci rozvoj konkurencie a produktivity	Index poľného vtáctva (index; 2005=100)	SK	92,9	83,5	-	-	-	TBD	94,0
	Podiel pôdy v ekologickom poľnohospodárstve z celkovej využívanej poľnohospodárskej pôdy (%)	SK	9,9	9,9	10,3	12	-	TBD	18,0
Produktivita v lesníctve		EÚ 27	7,5	8,0	8,5	9,07	-		
	Podiel scelených katastrálnych území (%)	SK	11,5	11,8	11,9	12,0	12,0	TBD	35,7
Dlhodobá udržateľnosť lesníctva	Hrubá pridaná hodnota v lesníctve na hektár hospodársky využiteľných lesov (EUR/ha; v stálych cenách roka 2010)	SK	215	243	242	-	-	TBD	TBD
		priemer AT, SI	256	256	231	-	-		
Produktivita v potravinárstve	Podiel prírode blízkeho hospodárenia v lesoch (% plochy lesov)	SK	-	-	-	4	-	TBD	25
	Náhodná ťažba (mil. m ³)	SK	5,0	4,8	5,2	5,5	-	TBD	4,4
Dlhodobá udržateľnosť lesníctva	Hrubá pridaná hodnota na zamestnanca v sektore (EUR/zam.; v stálych cenách roka 2010)	SK	16 490	19 506	18 857	19 145	-	TBD	TBD
		EÚ 27	46 245	46 209	46 739	-	-		

Zdroj: EK, Eurostat, OECD, MPRV SR

Nízka produktivita v poľnohospodárstve je kompenzovaná priamymi platbami. Podiel priamych platieb na pridanej hodnote je jeden z najvyšších v rámci EÚ. Zároveň sú priame platby koncentrované medzi úzku skupinu poberateľov.

Dlhodobú udržateľnosť poľnohospodárstva z pohľadu biodiverzity hodnotí index poľného vtáctva. Počet poľných vtákov sa za posledných 19 rokov znížil o takmer 18 %, dlhodobou udržateľné pôdohospodárstvo by malo index poľného vtáctva držať na stabilnej úrovni, ako aj prispievať k jeho rastu. V ekologickom hospodárstve dosahuje Slovensko dobré výsledky, využíva sa naň viac ako 10 % obhospodarovanej pôdy, čo je nad priemerom EÚ27.

Rozdrobené vlastnícke vzťahy k poľnohospodárskej a lesnej pôde výrazne ovplyvňujú podnikanie v sektore a súčasne obmedzujú trh s pôdou. V roku 2021 bolo scelených iba 12 % katastrálnych území, napriek stabilnému trendu je zvyšovanie scelených území pomalé.

Medzi významné zložky pôdohospodárstva patrí lesné hospodárstvo. V ňom dosahuje Slovensko priemerné hodnoty vybraných krajín s hrubou pridanou hodnotou 242 eur na jeden hektár lesnej pôdy. V lesoch sa však v relatívne nízkej miere hospodári prírode blízkym spôsobom. V roku 2020 sa obhospodarovalo 4 % lesnej pôdy prírode blízkym hospodárstvom. Náhodnou ťažbou, ktorá sa využíva pri rôznych kalamitách, bolo v 2020 vyťažených 5,5 mil. metrov kubických dreva, dlhodobou jej hodnota stabilná.

Ďalším z cieľov pôdohospodárskej politiky je zabezpečenie kvality potravinárskych výrobkov aj od slovenských producentov. V produktivite potravinárstva však Slovensko výrazne

zaostáva, s hrubou pridanou hodnotou 19,1 tis. eur na zamestnanca v sektore dosahuje iba 41 % priemeru krajín EÚ (rok 2019).

Rok 2021 bol druhým rokom implementácie revízie výdavkov, splnených bolo len niekoľko odporúčaní. Časť opatrení na zefektívnenie trhu s pôdou bolo splnených, viaceré však meškajú. Podpora komerčného rizika bude v súlade s revíziou podporená aj zdrojmi EÚ, problémom zostáva nepoistiteľné riziko. V prípade vysokých škôd na úrode alebo chove, ktoré nepokrýva komerčné poistenie (sucho, podmáčanie, nákazy zvierat), absentuje systémový nástroj a štát poskytuje pomoc formou ad hoc kompenzácií strát. Nadalej sa odkladala optimalizácia hospodárenia štátnych podnikov v rezorte. Veľká časť opatrení revízie sa viaže na Spoločnú poľnohospodársku politiku, ich implementácia by mala začať v roku 2022.

Celkové výdavky pre oblasť pôdohospodárstva sú na rok 2023 rozpočtované v sume 1,00 mld. eur. Hlavnou finančnou podporou pôdohospodárstva sú prostriedky EÚ rozpočtované v kapitole Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“) vo výške 635 mil. eur. Výdavky určené na spolufinancovanie programov zo štátneho rozpočtu sú rozpočtované v sume 123 mil. eur, prostriedky štátneho rozpočtu pre oblasť pôdohospodárstva v sume 242 mil. eur.

Tabuľka 98 – Výdavky na pôdohospodárstvo

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Pôdohospodárstvo	1 086 192	828 647	1 255 451	1 463 419	1 000 355	1 075 511	1 201 363
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	1 046 482	785 670	1 213 521	1 413 403	953 649	1 032 901	1 158 828
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	16 884	20 829	20 668	22 252	20 600	21 080	21 080
Slovenský pozemkový fond	22 827	22 148	21 263	27 764	26 107	21 530	21 454

zdroj: MF SR

Výdavky na pôdohospodárstvo sú v najbližších rokoch ovplyvnené aj týmito zapracovanými opatreniami:

- začiatok realizácie projektu pozemkových úprav a s tým súvisiace finančné zabezpečenie; na rozpočtovom horizonte 2023 až 2025 sú na pozemkové úpravy rozpočtované výdavky v objeme 92,1 mil. eur
- nižšia alokácia prostriedkov z poľnohospodárskych fondov EÚ a s tým súvisiaca nižšia miera spolufinancovania

Výdavky kapitoly MPRV SR sú na rok 2023 rozpočtované v sume 954 mil. eur v nasledovných oblastiach:

Tabuľka 99 - Oblasť výdavkov kapitoly MPRV SR

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
MPRV SR	1 046 482	785 670	1 213 521	1 413 403	953 649	1 032 901	1 158 828
Priame platby	447 929	382 111	416 034	500 178	414 892	417 752	420 605
Program rozvoja vidieka	266 613	171 325	575 915	640 317	290 175	342 450	442 998
Rybné hospodárstvo	83	1 021	2 353	611	1 734	3 137	3 137
Trhovo-orientované výdavky	13 349	18 135	39 000	65 837	31 887	27 000	27 000
Sektorové intervencie	0	0	0	0	19 128	15 390	17 396
Štátna pomoc a národné podpory	41 867	53 333	65 500	75 548	70 268	70 268	70 268
Inštitucionálna podpora	130 973	159 441	114 719	130 912	125 564	156 905	177 424
Regionálny rozvoj	145 667	303	0	0	0	0	0

zdroj: MF SR

Priame platby

Priame platby ako jeden z nástrojov Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) Európskej únie predstavujú priamu finančnú podporu a stabilizáciu príjmov poľnohospodárov. Realizujú sa formou bežných transferov subjektom priamo hospodáriacim na pôde. Nová SPP podporí mladých poľnohospodárov prostredníctvom vyšších priamych platieb, podporu a stabilizáciu príjmov malých a stredných fariem bude riešiť redistributívna platba. Príjem poľnohospodárov podpora aj dve eko-schémy a sedem intervencií viazanej podpory príjmu. Prostriedky na priame platby sú v roku 2023 rozpočtované v objeme 415 mil. eur, z toho na zdrojoch EÚ v sume 395 mil. eur a na spolufinancovaní v sume 20 mil. eur.

Program rozvoja vidieka

Hlavným cieľom programu rozvoja vidieka je najmä zlepšenie udržateľného rozvoja poľnohospodárstva, potravinárstva a vidieckych oblastí s ohľadom na hospodársku, environmentálnu a sociálnu oblasť. Na adaptáciu poľnohospodárstva na zmenu klímy sa bude investovať do závlah a vodozádržných zariadení, podporí sa znižovanie emisií skleníkových plynov a využívanie obnoviteľných zdrojov na farmách, rozvoj agrolesníckych systémov, budovanie líniových vegetačných prvkov, zvýšenie biodiverzity, chov ohrozených plemien, ochrana vzácných biotopov a ohrozených druhov zvierat. Intervenciami v záujme rozvoja vidieka sa podporí implementácia stratégií miestneho rozvoja, biohospodárstvo a obhospodarovanie lesov malých výmerov.

Celkový objem prostriedkov pre Program rozvoja vidieka je v roku 2023 rozpočtovaný v sume 290 mil. eur, z toho prostriedky EÚ v sume 211 mil. eur a prostriedky na spolufinancovanie v sume 79 mil. eur.

Rybné hospodárstvo

V Slovenskej republike je program rybného hospodárstva zameraný na odvetvie sladkovodnej akvakultúry a jeho hlavným cieľom je podpora udržateľného rybolovu, obnova a ochrana vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, spracovania a uvádzania produktov rybolovu a akvakultúry na trh, ako aj zvýšenie povedomia o sektore akvakultúry.

Prostriedky pre program Rybné hospodárstvo sú v roku 2023 rozpočtované vo výške 1,73 mil. eur, z toho prostriedky EÚ v sume 1,39 mil. eur a prostriedky na spolufinancovanie v sume 0,34 mil. eur.

Trhovo-orientované výdavky

Zdroje Trhovo orientovaných výdavkov mimo Strategického plánu SPP 2023-27, ktoré sú v roku 2023 rozpočtované v objeme 31,9 mil. eur, z toho prostriedky EÚ v sume 9,50 mil. eur a prostriedky spolufinancovania v sume 22,4 mil. eur, budú použité na financovanie školských programov (školské mlieko, školské ovocie a zelenina), na dofinancovanie záväzkov týkajúcich sa reštrukturalizácie vinohradov a na financovanie časti výdavkov pre včelárstvo.

Sektorové intervencie

V rámci programu Sektorové intervencie v rámci Strategického plánu SPP 2023-27 sa podporia a budú rozvíjať hlavne sektory, ktoré prinášajú najvyššiu pridanú hodnotu pre slovenský vidiek, životné prostredie a spoločnosť. Sú zamerané hlavne na sektor Ovocia a zeleniny, podporu včelárskych výrobkov, Sektory Víno, Chmel, Zemiaky, Mlieko a mliečne výrobky, Bravčové mäso, Ovčie a kozie mäso. Objem prostriedkov na sektorové intervencie je rozpočtovaný vo výške 19,1 mil. eur, z toho EÚ zdroje vo výške 17,5 mil. eur a zdroje spolufinancovania vo výške 1,61 mil. eur.

Štátna pomoc a národné podpory

MPRV SR poskytuje štátnu pomoc v súlade s výnosom MPRV SR č. 660/2014-100 o poskytovaní podpory v pôdohospodárstve, potravinárstve, lesnom a rybnom hospodárstve prostredníctvom Pôdohospodárskej platobnej agentúry na základe vypísaných výziev k schváleným a platným schémam štátnej pomoci. Všeobecne ide o dotácie, ktoré sa poskytujú priamou formou, t. j. poskytnutím nenávratných prostriedkov podnikateľským subjektom.

V roku 2023 sú na účel štátnej pomoci rozpočtované prostriedky v sume 61,0 mil. eur, z toho 30 mil. eur na poskytovanie pomoci vo forme úľav na environmentálnych daniach. Ďalšie dotácie sú poskytované podľa schém štátnej pomoci najmä na platby poistného v poľnohospodárskej prvovýrobe, na odstraňovanie kadáverov, likvidáciu mŕtvych hospodárskych zvierat, na poskytovanie podpory v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov podľa schémy minimálnej pomoci a na ďalšie úlohy súvisiace s podporou pôdohospodárstva.

Na národné podpory sú rozpočtované prostriedky vo výške 9,27 mil. eur. Hlavnými oblasťami dotácie sú chránený chov plemien koní a činnosť dostihovej autority, rozvoj a zachovanie majetku štátu slúžiaceho na organizáciu dostihov, údržba a prevádzka hydromelioračného majetku vo vlastníctve štátu, starostlivosť o drobné vodné toky a preventívne opatrenia pred povodňami. Prostriedky sú smerované i k jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám, občianskym združeniam a nadáciám v rámci poľnohospodárstva, potravinárstva, lesníctva, poľovníctva a rozvoja vidieka.

Administratíva a iné výdavky

Výdavky na inštitucionálnu podporu v sume 126 mil. eur sú určené na administráciu podporných schém, koordináciu vedecko-výskumnej činnosti a zabezpečenie plnenia úloh 4 rozpočtových a 6 príspevkových organizácií spadajúcich do pôsobnosti MPRV SR.

Úrad MPRV SR v oblasti tovarov a služieb rozpočtuje aj dotačné tituly, pri ktorých sú dotačné schémy v aktuálne prebiehajúcom legislatívnom procese, ako aj viaceré vecné tituly v oblasti pôdohospodárstva a potravinárstva, ktoré sa procesujú na základe zmluvných vzťahov. Tieto prostriedky sú následne uvoľňované v priebehu roka.

Štátna veterinárna a potravinová správa SR plní úlohy v zmysle zákona o veterinárnej starostlivosti, o potravinách, výrobe, uvádzaní na trh a používaní krmív a ďalších zákonov SR a zabezpečuje odborné úlohy na ochranu zdravia zvierat a ochranu spotrebiteľa.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky má rozpočtované prostriedky najmä na výkon štátnej odbornej kontroly a skúšobníctva v podmienkach rezortu poľnohospodárstva ako aj štátny odborný dozor nad kvalitou vstupov do poľnohospodárstva (agrochemikálie, krmivá a pod).

Plemenárska inšpekcia vykonáva štátny plemenársky dozor na úseku šľachtenia a plemenitby hospodárskych zvierat v SR.

Pôdohospodárska platobná agentúra zabezpečuje výplatu európskych dotácií farmárom v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Tabuľka 100 - Výdavky na inštitucionálnu podporu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Rozpočtové organizácie	111 103	116 212	96 250	106 126	107 067	137 481	158 000
Služobný úrad MPRV SR	40 522	46 021	35 057	38 818	38 796	66 097	86 616
Štátna veterinárna a potravinová správa SR	31 618	33 314	27 643	30 773	31 482	33 204	33 204
Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky	15 050	13 905	12 596	14 139	13 846	14 479	14 479
Plemenárska inšpekcia SR	355	356	331	336	360	373	373
Pôdohospodárska platobná agentúra	23 558	22 616	20 623	22 061	22 584	23 328	23 328
Príspevkové organizácie	30 932	40 623	18 469	24 786	18 497	19 423	19 423
Národné lesnícke centrum Zvolen	8 392	8 598	7 485	7 726	8 211	8 421	8 421
Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov, Košice	183	130	101	101	154	171	171
Štátne lesy Tatranského národného parku, Tatranská Lomnica	1 680	1 285	887	148	0	0	0
Agentúra pre rozvoj vidieka, Nitra	89	96	93	93	822	831	831
Múzeum vo Svätom Antone	341	361	223	223	336	360	360
Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum Lužianky	15 569	26 100	6 150	12 965	4 747	5 155	5 155
Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín	4 677	4 054	3 530	3 530	4 226	4 486	4 486

zdroj: MF SR

Slovenský pozemkový fond

Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“) v zmysle zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov spravuje poľnohospodárske nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu a nakladá s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy. Výdavky SPF sú v roku 2023 rozpočtované v celkovej výške 26,1 mil. eur. Transfer pre kapitolu Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na projekty pozemkových úprav sa rozpočtuje vo výške 1,50 mil. eur. SPF rozpočtuje aj náhrady doplatkov vlastníkom pôdy vo výške 2,00 mil. eur v zmysle zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkárskech osadách a vysporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov a reštitučné nároky oprávnených osôb podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov a zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Výdavky na špeciálne služby, ktoré vyplývajú pre SPF z príslušných predpisov súvisiacich s financovaním geodetických prác, geometrických plánov, usporiadaním vlastníckych pomerov v záhradkárskech osadách, či s výdavkami na právne služby v súdnych sporoch, SPF rozpočtuje vo výške 1,11 mil. eur. Náhrady, zahŕňajúce príslušenstvo a súdne trovy na ukončené súdne spory a prípadné exekučné trovy, sú rozpočtované v sume 200 tis. eur. Rozpočet SPF zohľadňuje aj výdavky na krytie nákladov pokračujúceho projektu odstránenia spisovej zápchy.

Kapitálové výdavky rozpočtované vo výške 1,81 mil. eur zabezpečujú financovanie reprodukcie majetku SPF slúžiaceho na zabezpečenie plnenia jeho úloh vyplývajúcich z príslušných predpisov a výkup pozemkov podľa zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov a podľa ustanovení § 11 zákona o pozemkových úpravách.

Úrad geodézie, kartografie a katastra SR

Výdavky pre Úrad geodézie, kartografie a katastra SR (ďalej len „ÚGKK SR“) sa na rok 2023 rozpočtujú vo výške 20,6 mil. eur, z toho pre rozpočtovú organizáciu Geodetický a kartografický ústav Bratislava v sume 6,43 mil. eur a pre príspevkovú organizáciu Výskumný ústav geodézie a kartografie v Bratislave v sume 504 tis. eur. Tieto prostriedky sú určené na činnosť úradu a úlohy, medzi ktoré patrí najmä spravovanie, aktualizácia a obnova katastrálneho operátu, zostavenie registra obnovennej evidencie pozemkov, tvorba a prevádzkovanie permanentnej lokalizačnej služby, správa Základnej bázy údajov pre geografické informačné systémy, ortofotomozaika a digitálny model reliéfu SR, tvorba, aktualizácia a vydávanie máp a iných kartografických diel, skvalitňovanie služieb Slovenskej priestorovej observačnej služby („SKPOS®“), udržiavanie a aktualizácia webových služieb ako sú ESKN (Elektronické služby katastra nehnuteľností) a ZBGIS (Základná báza údajov pre geografický informačný systém).

4.9. Verejný poriadok a bezpečnosť

Štát ochraňuje život, slobody a bezpečnosť obyvateľov a spravodlivosť na svojom území prostredníctvom silových zložiek a organizácií v justícii. Do silových zložiek patrí polícia, hasiči a záchranári, ktorých činnosť zabezpečuje Ministerstvo vnútra SR a väzenstvo kompetenčne patrí pod Ministerstvo spravodlivosti SR. Spravodlivosť je realizovaná Ministerstvom spravodlivosti SR, súdmi, Ústavným súdom SR, Najvyšším správnym súdom SR, Najvyšším súdom SR, Súdnu radou SR, prokuratúrou, verejnou ochrankyňou práv, Ústavom pamäti národa, Slovenským národným strediskom pre ľudské práva a Úradom na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Tabuľka 101 – Výdavky na verejný poriadok a bezpečnosť

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Verejný poriadok a bezpečnosť	1 836 143	1 821 304	1 812 558	1 832 370	2 158 742	2 036 363	1 978 496
Bezpečnosť	1 168 496	1 132 159	1 085 286	1 088 374	1 183 555	1 226 203	1 206 288
Väzenstvo	231 717	246 583	232 855	252 923	277 117	285 041	281 889
Súdnictvo a prokuratúra	435 930	442 562	494 417	491 073	698 070	525 119	490 319

Zdroj: MF SR

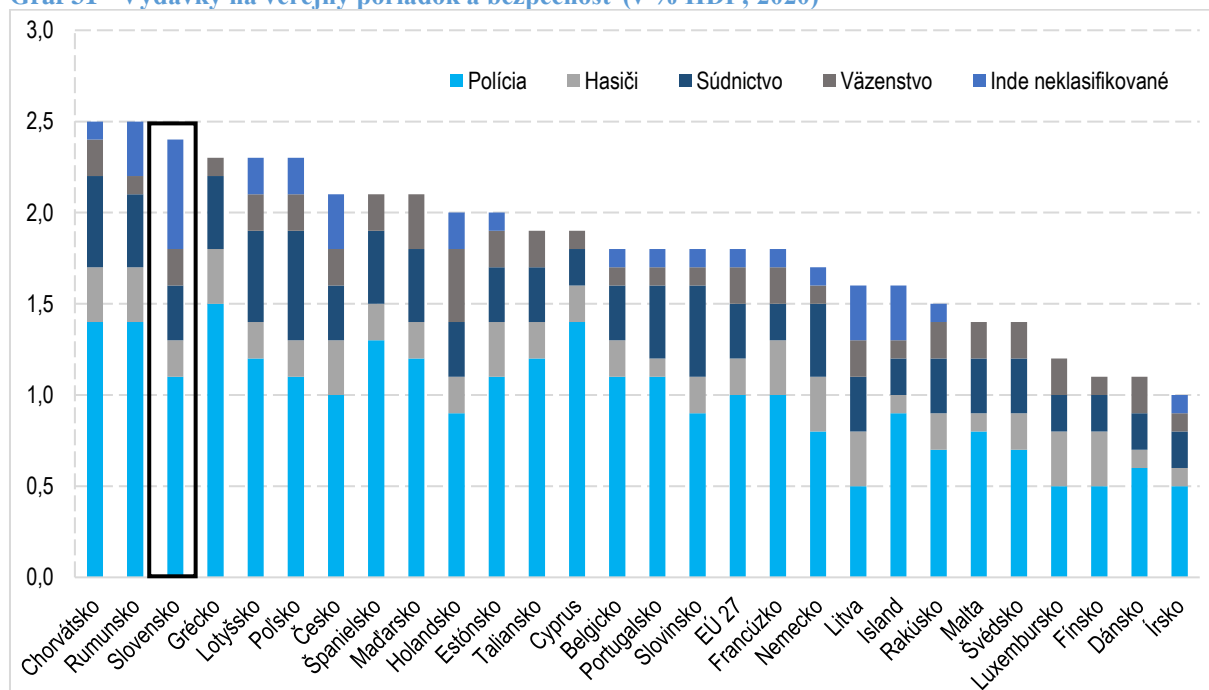
V uvedených výdavkoch na rok 2023 sú premietnuté tieto nasledujúce tituly:

- Plán obnovy v kapitole Ministerstva vnútra SR na Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí v sume 59,7 mil. eur a na Udržanie talentov v sume 0,60 mil. eur
- Plán obnovy v kapitole Ministerstva spravodlivosti SR, na reorganizáciu súdov a renovácie budov, ako aj na digitalizáciu a analytické kapacity a tiež na digitalizáciu procesov insolvenčného konania v sume 189 mil. eur

- zvýšenie výdavkov na zabezpečenie prevádzky IT systémov v kapitole Ministerstva vnútra SR v sume 37,5 mil. eur
- kapitálové výdavky Ministerstva vnútra SR na nákup zariadení, techniky, rekonštrukcie a modernizáciu v sume 9,27 mil. eur
- pokrytie výdavkov Ministerstvo spravodlivosti SR v nadväznosti na schválenie zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a taktiež zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v sume 33 mil. eur
- dofinancovanie prevádzky súdnictva a väznenstva v sume 10,4 mil. eur
- personálne posilnenie súdov v nadväznosti na nárast agendy týkajúcej sa oblasti verejného obstarávania na súdoch v sume 5,35 mil. eur
- na zvýšenie ubytovacích kapacít v Ústave na výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody v Žiline v sume 4,00 mil. eur
- nákup monitorovacích zariadení a kamier na uniformy pre Zbor väzenskej a justičnej stráže v sume 3,50 mil. eur
- vytvorenie zjednocovacích senátov v kapitole Kancelária Najvyššieho súdu SR v sume 1,16 mil. eur

Celkové výdavky Slovenska na verejný poriadok a bezpečnosť sú v porovnaní s krajinami EÚ nadpriemerné. Na celkových výdavkoch sa polícia a hasiči podieľajú polovicou výdavkov, súdnictvo a väznenstvo jednou tretinou. Slovensko má najvyšší podiel inde neklasifikovaných výdavkov v porovnaní s krajinami EÚ, čo do značnej miery skresľuje celkové hodnotenie výdavkov Slovenska na verejný poriadok a bezpečnosť.

Graf 31 - Výdavky na verejný poriadok a bezpečnosť (v % HDP; 2020)

Zdroj: Eurostat

Bezpečnosť

Slovensko je na globálne pomery bezpečnou krajinou, v rokoch 2017 až 2021 malo na 100 tisíc obyvateľov v priemere 1,30 vražd. Je však v horšej polovici krajín EÚ27, má viac vražd oproti priemeru V3 (0,84), ako aj priemeru EÚ15 (0,94). Údaje o vraždách sú bežným ukazovateľom medzinárodného hodnotenia zločinnosti, keďže sú ľahšie identifikovateľné oproti iným zločinom (napr. domáce násilie) a podobne definované v rôznych právnych systémoch.

Tabuľka 102 - Kľúčové ukazovatele bezpečnosti

Indikátor	2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Vraždy (na 100 tis. obyvateľov, kľúčový 5-ročný priemer)	1,47	1,23	1,39	1,15	1,25	N/A	N/A
Objasnenosť trestných činov (v %)	58,67	60,6	61,95	60,3	59,5	63	65
Dôvera v políciu (v % obyvateľov)	43	38	41	45	46	50	55
Dosiahnuté percento zásahov, pri ktorých je čas dojazdu 20 minút	90,85	91,16	92,64	91,83	90,97	90	90

Zdroj: Eurostat, Eurobarometer, OECD, MV SR

Jedným z hlavných cieľov polície v oblasti bezpečnosti je zvyšovať objasnenosť trestných činov. Dlhodobou sa objasnenosť trestných činov pohybuje okolo 60 %, medzi rokmi 2017 až 2021 bola v priemere na úrovni 60,2 %.

Dôvera v políciu, ktorej zvyšovanie je medzi prioritami vlády, sa zvýšila v roku 2021 o 1 p. b., a Slovensko v tomto ukazovateli naďalej zaostáva za okolitými krajinami aj krajinami EÚ. V rámci EÚ27 polícii dôverovalo v priemere 69 % obyvateľov, v rámci V3 bol priemer 61 %. Na Slovensku dôverovalo polícii len 46 % obyvateľov.

Jedným z hlavných cieľov Hasičského a záchranného zboru (ďalej len „HaZZ“) je rýchlosť zásahu, cieľom je v 90 % prípadoch doraziť na miesto do 20 minút. V roku 2021 cieľ splnili v takmer 91 % prípadov. Hasičský a záchranný zbor má každoročne zhruba 30 000 zásahov, tento počet sa dlhodobou nemení.

V roku 2023 sa zdroje štátneho rozpočtu pre oblasť bezpečnosti rozpočtujú v sume 1,18 mld. eur. V uvedenej sume sú rozpočtované výdavky na ochranu verejného poriadku a bezpečnosti kapitoly Ministerstva vnútra SR, Národného bezpečnostného úradu SR, Slovenskej informačnej služby a Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Tabuľka 103 – Výdavky na bezpečnosť

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Bezpečnosť	1 168 497	1 132 159	1 085 286	1 088 374	1 183 555	1 226 203	1 206 288
Ochrana verejného poriadku a bezpečnosti	866 818	792 419	811 745	801 540	873 450	902 139	881 994
Záchranné zložky	165 614	148 239	145 517	138 113	162 414	171 792	171 892
Národný bezpečnostný úrad SR	14 132	12 636	12 844	14 254	14 612	15 318	15 318
Slovenská informačná služba	82 071	68 650	63 968	69 575	76 543	80 288	80 288
Osobitný účet soc. zabezpečenia	39 862	110 215	51 212	64 892	56 536	56 666	56 796

Zdroj: MF SR

Na Ochranu verejného poriadku a bezpečnosti sa rozpočtujú výdavky v sume 873 mil. eur. Táto oblasť zahŕňa bežné a kapitálové výdavky na zabezpečenie činnosti justičnej polície, kriminálnej polície, finančnej polície, poriadkovej polície, dopravnej polície, mýtnej polície, inšpekčnej služby Policajného zboru, kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru (ďalej len „PZ“), železničnej polície, Úradu pre ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misí Ministerstva vnútra SR.

Objemovo najvýznamnejšiu položku predstavujú platy a s nimi súvisiace odvody a nevyhnutné výdavky určené na prevádzku príslušných organizácií a útvarov. Okrem toho sa pre políciu rozpočtujú výdavky na zabezpečenie výučby základného policajného vzdelania, prípravu nižších policajných dôstojníkov a špecializovaného vzdelania pre priamy výkon policajnej služby. Túto prípravu zabezpečujú stredné odborné školy PZ. Vyšší stupeň prípravy policajtov a bezpečnostných služieb, ďalšie vzdelávanie vrátane vedeckého poznania a výchovy zabezpečuje Akadémia PZ.

Výdavky pre záchranné zložky smerujú na ochranu života, zdravia a majetku pred požiarmi, účinkami živelných pohrôm a v horských podmienkach v zmysle platnej legislatívy a na rok 2023 sa rozpočtuje suma 162 mil. eur.

Nad rámec rozpočtovaných zdrojov v oblasti bezpečnosti (pre PZ a HaZZ) je povinný odvod vo výške 8 % výberu z povinného zmluvného poistenia (ďalej len PZP) motorových vozidiel za predchádzajúci rok. Prostriedky rozdelí Ministerstvo vnútra SR po prerokovaní s Ministerstvom financií SR hasičským jednotkám na úhradu nákladov spojených s obstaraním materiálo-technického vybavenia, jeho údržbou a s prevádzkovaním a zložkám ministerstva vnútra na úhradu nákladov spojených s obstaraním technických prostriedkov potrebných na plnenie úloh súvisiacich s výkonom dohľadu nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky, s objasňovaním príčin nehôd v cestnej doprave, s výstavbou a vybavením koordinačných stredísk integrovaného záchranného systému a operačných stredísk tiesňového volania a s výstavbou a obstaraním technického vybavenia operačných stredísk tiesňového volania záchranej zdravotnej služby.

Tabuľka 104 – Účet z odvodu poistného z PZP motorových vozidiel

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Prijmy	30 018	30 018	33 190	32 180	32 200	32 400	32 600
Výdavky	30 018	28 677	33 190	32 180	32 200	32 400	32 600

Zdroj: MF SR

Rozpočet pre kapitolu Národný bezpečnostný úrad SR umožní finančne zabezpečiť plnenie úloh na úseku ochrany utajovaných informácií, riadenia a podpory programov, dôveryhodných služieb, kybernetickej bezpečnosti, technickej spôsobilosti informačných technológií a v medzirezortnom programe Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu. Výdavky na rok 2023 sa rozpočtujú v sume 14,6 mil. eur. Úrad je zriaďovateľom príspevkovej organizácie Kompetenčné a certifikačné centrum kybernetickej bezpečnosti.

Rozpočet výdavkov kapitoly Slovenská informačná služba v sume 76,5 mil. eur zabezpečí krytie bežných prevádzkových výdavkov súvisiacich s hlavnou činnosťou kapitoly a

kapitálových výdavkov určených na modernizáciu informačných a komunikačných technológií Slovenskej informačnej služby.

Väzenstvo

Väzenstvo na Slovensku je ovplyvnené trestnou politikou štátu, mierou kriminality, dynamikou vývoja počtu obvinených a odsúdených, a s tým súvisiacou ochranou a strážením ústavov a záväzkom, ktorý prijala vláda SR schválením Koncepcie väzenstva, ako reakciu na Správu o výsledkoch šiestej periodickej návštevy SR delegáciou Európskeho výboru na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, cieľom ktorej je prispôsobovanie podmienok vo väzenstve podmienkam vytvoreným vo vyspelých európskych štátoch.

Pre väzenstvo sa v roku 2023 zabezpečujú výdavky na dofinancovanie rastúcich cien potravín a valorizujú sa pracovné odmeny obvinených a odsúdených. Od roku 2023 neuvažuje ZVJS, že bude potrebná dotácia na osobitný účet a výdavky budú plne kryté príjmami.

Tabuľka 105 – Výdavky na väzenstvo

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Väzenstvo	270 447	294 073	276 504	300 253	320 766	328 690	325 538
výdavky ŠR na väzenstvo	231 717	246 583	232 855	252 923	277 117	285 041	281 889
výdavky osobitného účtu	38 730	47 490	43 649	47 329	43 649	43 649	43 649

Zdroj: MF SR

V ústavoch na výkon väzby a v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody bolo k 27. septembru 2022 umiestnených spolu 9 916 osôb, z toho 1 416 obvinených a 8 500 odsúdených.

Tabuľka 106 - Priemerné počty obvinených a odsúdených

	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
priemerný počet obvinených	1 640	1 530	1 682	1 682	1 697	1 712	1 727
priemerný počet odsúdených	8 964	8 808	9 054	9 054	9 155	9 256	9 357
obvinení a odsúdení spolu	10 604	10 338	10 736	10 736	10 852	10 968	11 084
počet príslušníkov a zamestnancov:	5 767	5 831	5 831	5 831	5 831	5 831	5 831
z toho: počet príslušníkov ZVJS	5 046	5 146	5 146	5 146	5 146	5 146	5 146
počet zamestnancov	721	685	685	685	685	685	685
podiel zamestnancov väzenstva na väzňa	0,54	0,56	0,54	0,54	0,54	0,53	0,53

Zdroj: MS SR

Súdnicstvo a prokuratúra

Spravodlivosť v štáte zabezpečuje sústava súdov a prokuratúry. Ministerstvo spravodlivosti SR zabezpečuje vymožitelnosť práva na Slovensku prostredníctvom súdneho systému a vykonáva dohľad nad určitými právnickými povolaniami. Dôležitou súčasťou justície sú aj prokuratúry,

Ústavný súd SR, Najvyšší súd SR, Najvyšší správny súd SR, Súdna rada SR a verejná ochrankyňa práv.

Tabuľka 107 - Kľúčové ukazovatele súdnictva

Oblasť	Indikátor		2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Súdnicstvo	Vnímanie nezávislosti súdneho systému firmami (podiel odpovedí very good and fairly good)	SK	14 %	19 %	15 %	30 %	40 %	54 %
		EÚ	48 %	51 %	54 %	49 %		
Súdnicstvo	Dôvera v justíciu (v % obyvateľov)	SK	29 %	28 %	26 %	28 %	35 %	45 %
		EÚ	56 %	56 %	56 %	54 %		
Súdnicstvo	Miera rozhodovania v netrestných veciach na OS SR	SK	111 %	91 %	113 %	100 %	110 %	103 %
		CEPEJ	101 %	N/A	N/A	N/A		
Väzenstvo	Miera recidívy (penitenciárnej) (podiel v % k celkovému počtu odsúdených)	SK	64 %	63 %	64 %	63 %	50 %	45 %
Väzenstvo	Ubytovacia plocha na 1 väznenú osobu v m ²	SK	3,52	3,52	3,89	4,03	5	5,5
Väzenstvo	Index väzenskej populácie	SK	190	194	195	185	163	150
		EÚ	124	129	114	113	N/A	N/A

V roku 2021 dôverovalo slovenskému súdnictvu 28 % obyvateľov Slovenska, výsledok radí Slovensko medzi krajiny s najhoršími výsledkom v EÚ. Negatívne vnímajú slovenské súdnictvo aj firmy, zmenou metodiky však zrástol podiel firiem, ktoré dôverujú slovenskému súdnictvu na 30 %.

Z hľadiska schopnosti vysporiadania sa súdov s nápadom vecí je situácia o niečo lepšia. Vo väčšine posledných rokov dokázali slovenské sudy vyriešiť všetky došlé veci v danom roku, čiastočne sa dokázali vysporiadať aj so staršími prípadmi. V roku 2019 sa miera rozhodovania v netrestných veciach na okresných súdoch prepadla na 91 %, bolo to však iba jednoročné zníženie miery rozhodovania.

Miera recidívy a index väzenskej populácie patria medzi hlavné sledované indikátory v oblasti trestnej politiky a väznenstva. Výchovným programom počas výkonu trestu je možné znížiť mieru recidívy. Index väzenskej populácie, ktorý sleduje počet väznených osôb na 100 tis. obyvateľov, v posledných rokoch rástol, v roku 2021 však klesol na 185. Oproti iným krajinám EÚ je o 64 % vyšší. Medzi hlavné indikátory patrí aj ubytovacia plocha na jedného väzňa, jej úroveň je stabilná, no v budúcnosti sa bude pravdepodobne zvyšovať.

Tabuľka 108 – Výdavky na súdnictvo a prokuratúru

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Súdnictvo a prokuratúra	435 930	442 562	494 417	491 073	698 070	525 119	490 319
Ministerstvo spravodlivosti SR*	293 170	287 422	339 995	319 994	529 145	354 090	319 237
Kancelária Najvyššieho súdu SR	16 012	15 175	13 478	15 365	15 548	15 841	15 841
Kancelária Ústavného súdu SR	6 517	6 953	7 414	8 345	8 148	8 314	8 314
Kancelária Súdnej rady SR	1 312	2 171	2 225	2 499	2 475	2 574	2 574
Generálna prokuratúra SR	114 054	117 234	119 510	128 818	128 154	129 256	129 256
Kancelária Najvyššieho správneho súdu	0	2 945	5 567	8 148	7 678	7 914	7 967
Kancelária verejného ochrancu práv	1 857	1 848	1 767	1 976	1 946	2 037	2 037
Ústav pamäti národa	2 172	7 478	2 624	2 977	2 831	2 861	2 861
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva	836	850	944	944	967	1 010	1 010
Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti	0	486	893	2 007	1 178	1 222	1 222

* údaje za civilnú časť kapitoly MS SR

Zdroj: MF SR

V rámci civilnej časti kapitoly Ministerstva spravodlivosti SR sa rozpočtujú výdavky v sume 529 mil. eur. Z toho pre súdnictvo sa rozpočtuje suma 481 mil. eur. V rámci rozpočtu je zohľadnené dofinancovanie prevádzky súdnictva v sume 5,18 mil. eur a personálne posilnenie súdov v nadväznosti na nárast agendy týkajúcej sa oblasti verejného obstarávania na súdoch v sume 5,35 mil. eur. Na reorganizáciu súdov a renovácie budov, ako aj na digitalizáciu a analytické kapacity a tiež na digitalizáciu procesov insolvenčného konania sú rozpočtované prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti vrátane DPH vo výške 189 mil. eur. V rámci rozpočtu sú premietnuté rozpočtové prostriedky na zabezpečenie realizačných krokov z reformy súdnej mapy. Zdrojové krytie požadovaných výdavkov bezprostredne súvisiacich so zmenami vyplývajúcimi zo súdnej mapy sa odvíja od schváleného legislatívneho rámca.

Tabuľka 109 - Odmeny a náhrady za služby

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Odmeny a náhrady za služby*	18 153	17 341	15 629	17 629	15 629	15 629	15 629

*Výdavky na odmeny a náhrady pre advokátov, notárov, exekútorov, svedkov, tlmočníkov, prekladateľov a znalcov.

Zdroj: MF SR

Súdnictvo rozpočtuje pre advokátov, notárov, exekútorov, svedkov, tlmočníkov, prekladateľov a znalcov, ako i na odmeny a náhrady za služby na rok 2023 prostriedky v sume 15,6 mil. eur.

Tabuľka 110 - Odškodňovanie v oblasti súdnictva

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Odškodňovanie v oblasti súdnictva	869	875	500	500	500	500	500

Zdroj: MF SR

Prerokovanie žiadostí o odškodnenie podľa zákonov č. 105/2002 Z. z. (ide o jednorazový finančný príspevok príslušníkom československých zahraničných alebo spojeneckých armád) a č. 305/1999 Z. z. o zmiernení niektorých krívd osobám deportovaným do nacistických koncentračných táborov a zajateckých táborov sa malo ukončiť už v roku 2006, avšak agenda odškodňovania bude prebiehať v zmysle platných zákonov a tiež na základe súdnych rozhodnutí do obdobia rokov 2020 až 2023. Žiadosti, ktoré boli podané v zákonom stanovenej lehote, nie sú časovo obmedzené, nárok na odškodnenie nezaniká, čiže je potrebné čakať na ukončenie právoplatných dedičských konaní.

Tabuľka 111 - Odškodňovanie v oblasti administratíva

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Odškodňovanie v oblasti administratíva	1 364	1 697	3 502	1 546	1 546	1 546	1 546

Zdroj: MF SR

Kapitola rozpočtuje výdavky na odškodňovanie v oblasti administratíva, ide o výdavky na odškodnenia v zmysle platnej legislatívy, a to pre obete trestných činov, zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci alebo rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym postupom, za súdnu rehabilitáciu a tiež na odškodnenia podľa rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva.

Pre úrad ministerstva sa zabezpečujú výdavky v sume 30,5 mil. eur, na zabezpečenie činnosti ústredného orgánu, ktorý ekonomicky, personálne, legislatívne a metodicky riadi organizácie kapitoly. Úlohy v tomto programe sú zamerané aj na realizáciu odškodňovania občanov v súlade s platnou legislatívou a činnosťou zástupcov SR pred medzinárodnými súdnymi inštitúciami.

Tovary a služby zabezpečujú najnutnejšie výdavky spojené s organizačno-technickým zabezpečením chodu ministerstva spravodlivosti. Ide o výdavky na cestovné náhrady, energie, dopravné, všeobecné služby, nájom nebytových priestorov, údržbu bežných prevádzkových zariadení, plánované revízie, odvoz odpadu, prídely do sociálneho fondu a príspevok na stravovanie zamestnancov.

Bežné transfery zohľadňujú nároky vyplývajúce pre zamestnancov z náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti, odstupného, odchodného, na príplatky k dôchodkom sudcov, na realizáciu odškodnenia osôb podľa platných zákonov a na podporu projektov zameraných na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a prejavom intolerancie.

Pre Kanceláriu Ústavného súdu SR sa na rok 2023 rozpočtujú výdavky na zabezpečenie kvalifikovaného výkonu súdnej moci vrátane zabezpečenia ochrany ústavnosti v presne vymedzených prípadoch s osobitným zreteľom na ochranu práv a slobôd a súladnosť slovenského právneho poriadku v sume 8,15 mil. eur.

Výdavky pre Kanceláriu Najvyššieho súdu SR sú rozpočtované v sume 15,5 mil. eur a sú určené na plnenie úloh spojených s odborným, organizačným, personálnym, ekonomickým,

administratívnym a technickým zabezpečením činnosti najvyššieho súdu podľa osobitných predpisov, ako aj na zabezpečenie kvalifikovaného výkonu súdnej moci.

Výdavky pre Kanceláriu Súdnej rady SR sú rozpočtované v sume 2,47 mil. eur a sú určené na zabezpečenie úloh spojených s odborným, organizačným, administratívnym a technickým zabezpečením činností súdnej rady. Súdna rada plní úlohy verejnej kontroly súdnictva a zároveň má kompetencie súvisiace s prípravou a predkladaním návrhov právnych predpisov upravujúcich organizáciu súdnictva a konanie pred súdmi.

Výdavky Generálnej prokuratúry SR sú rozpočtované v sume 128 mil. eur a sú určené na presadzovanie zákonnosti a efektivity vo vyšetrovacích a prokurátorských praktikách, na výkon prokurátorského dozoru v trestnom konaní a dodržiavanie zákonov v netrestnej oblasti.

Pre Kanceláriu Najvyššieho správneho súdu SR sa na rok 2023 rozpočtujú výdavky v sume 7,68 mil. eur. Najvyšší správny súd SR má rovnocenné postavenie s Najvyšším súdom SR a je najvyššou súdnou inštanciou pre oblasť správneho súdnictva. Okrem toho plní funkciu disciplinárneho súdu pre sudcov všeobecných súdov a prokurátorov.

V danej oblasti sa rozpočtujú aj výdavky pre Ústav pamäti národa (ÚPN), Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (SNSLP), Kanceláriu verejného ochrancu práv (KVOP) a Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti (ÚOOPČ). Hlavným východiskom pre činnosť ÚPN je zákon o pamäti národa. SNSLP plní funkciu národnej inštitúcie na ochranu a podporu ľudských práv a KVOP chráni základné práva a slobody fyzických a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy a orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom. ÚOOPČ oznamuje príslušným orgánom podozrenie z postihu zamestnanca v súvislosti s oznámením protispoločenskej činnosti a taktiež zvyšuje povedomie verejnosti a zamestnávateľov o oznamovaní protispoločenskej činnosti a o poskytovaní ochrany oznamovateľom.

4.10. Obrana

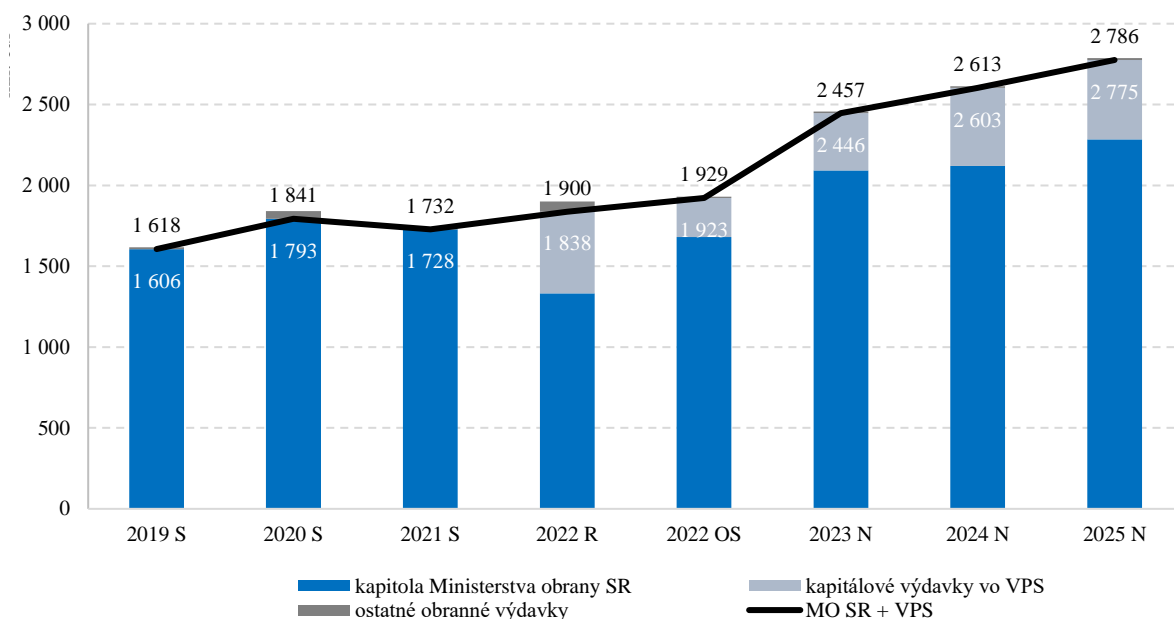
Hlavnou úlohou obrany je chrániť bezpečnosť Slovenska a spojencov s využitím vlastných ozbrojených síl a prostriedkov kolektívnej obrany. Úlohou obrany je aj prispievať k mieru, stabilite a bezpečnosti mimo územia SR nasadením ozbrojených síl v operáciách a misiách a podporovať orgány verejnej moci v domácom krízovom manažmente. Naplnenie úloh realizuje Slovenská republika samostatne a prostredníctvom kolektívnej obrany členstvom v NATO a obrannou spoluprácou v rámci EÚ.

Obranné výdavky v rokoch 2023 až 2025 postupne rastú a od roku 2023 sú plánované na úrovni 2,01 % HDP, čo znamená, že mierne prevyšujú cieľ NATO vynakladat' na obranu 2 % HDP. Oproti rozpočtu roku 2021 budú nominálne výdavky na obranu naďalej rásť na celom rozpočtovom horizonte.

Celkové obranné výdavky sú na rok 2023 rozpočtované vo výške 2,01 % HDP, vrátane výdavkov ostatných kapitol štátneho rozpočtu v rámci medzirezortných programov Podpora obrany, Hospodárska mobilizácia a ostatných obranných výdavkov. V celkových obranných

výdavkoch sú na roky 2023 až 2025 zahrnuté aj kapitálové výdavky Ministerstva obrany SR (ďalej len „MO SR“) alokované v kapitole Všeobecná pokladničná správa (ďalej len „VPS“).

Graf 32 - Vývoj výdavkov na obranu (mil. eur)

Zdroj: MF SR.

Tabuľka 112 - Celkové obranné výdavky

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ministerstvo obrany SR	1 792 846	1 727 689	1 837 519	1 922 713	2 446 155	2 602 704	2 775 419
z toho v limite kapitoly MO SR	1 792 846	1 727 689	1 333 186	1 681 692	2 092 834	2 120 569	2 284 730
z toho kapitálové výdavky MO SR alokované v kapitole VPS	0	0	504 333	241 021	353 321	482 135	490 689
Podpora obrany	2 673	2 705	2 775	3 101	2 401	2 461	2 545
Hospodárska mobilizácia	45 577	1 515	6 076	1 946	6 349	6 363	6 363
Ostatné obranné výdavky	20	17	53 268	1 615	1 790	1 940	2 090
Obranné výdavky celkom	1 841 116	1 731 926	1 899 638	1 929 375	2 456 694	2 613 468	2 786 417
Podiel na HDP v %	1,97 %	1,76 %	1,75 %	1,78 %	2,01 %	2,01 %	2,01 %

Zdroj: MF SR

Obranné výdavky na roky 2023 až 2025 sú plánované v súlade s politickým záväzkom v rámci prísľubu investovania do obrany členskými štátmi NATO a závermi zo summitu NATO konaného v dňoch 11. a 12. júla 2018 v Bruseli, na ktorom bolo deklarované, že členovia NATO zastavia pokles výdavkov na obranu a do roku 2024 zvýšia svoje výdavky na obranu na 2 % svojho hrubého domáceho produktu.

Výdavky kapitoly MO SR budú v roku 2023 tvoriť 99,6 % celkových výdavkov na obranu. V roku 2023 sú rozpočtované v sume 2,45 mld. eur, z toho v kapitole VPS je zabezpečených 353 mil. eur. Bežné výdavky tvoria 72,5 %, predovšetkým platy vojakov a tovary a služby,

v tom najmä oprava a údržba leteckej a pozemnej techniky, nákup náhradných dielov do techniky a nákup munície.

Výdavky kapitoly MO SR vrátane kapitálových výdavkov alokovaných v kapitole VPS predstavujú medziročný nárast vo výške 609 mil. eur a na roky 2023 až 2025 sú rozpočtované vo výške 2,00 % HDP.

Tabuľka 113 - Výdavky kapitoly Ministerstvo obrany SR (mil. eur)

v mil. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ministerstvo obrany SR – celkom	1 793	1 728	1 838	1 923	2 446	2 603	2 775
Bežné výdavky	1 278	1 188	1 311	1 277	1 774	1 981	2 077
<i>z toho osobné výdavky zamestnancov (610+620)</i>	601	605	597	625	638	646	647
<i>z toho tovary a služby (630)</i>	481	417	563	494	930	1 097	1 182
<i>z toho bežné transfery (640)</i>	195	166	152	158	206	237	248
Kapitálové výdavky	515	539	527	646	672	622	698
<i>z toho rozpísané v kapitole</i>	515	539	22	405	319	140	208
<i>z toho vo Všeobecnej pokladničnej správe</i>	0	0	504	241	353	482	491

Zdroj: MF SR

Výdavky MO SR sú v roku 2023 ovplyvnené nasledovnými zapracovanými opatreniami:

- Nárastom kapitálových výdavkov oproti schválenému rozpočtu roku 2022 o 146 mil. eur na sumu 672 mil. eur.
- Nárastom výdavkov na tovary a služby oproti schválenému rozpočtu roku 2022 o 367 mil. eur na sumu 930 mil. eur, ktoré smerujú predovšetkým na opravu a údržbu vzdušnej a pozemnej techniky, nákup náhradných dielov do techniky a doplnenie zásob munície.
- Nárastom výdavkov na bežné transfery oproti schválenému rozpočtu roku 2022 o 54,1 mil. eur na sumu 206 mil. eur najmä na príspevky do medzinárodných organizácií.

Najväčšími projektami, na ktoré má Ministerstvo obrany SR uzatvorené vykonávacie zmluvy sú nákupy stíhacích lietadiel F-16, kolesových húfnic Zuzana 2, Bojových obrnených vozidiel 8x8 a 3D rádiolokátorov s rôznym dosahom.

Celkové výdavky kapitoly MO SR na rok 2023 sa rozpočtujú v sume 2,09 mld. eur. Táto suma nezahŕňa kapitálové výdavky MO SR alokované v kapitole VPS vo výške 353 mil. eur. Rozpočet MO SR sa skladá z nasledovných oblastí.

Tabuľka 114 – Výdavky na oblasti Ministerstva obrany SR

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ministerstvo obrany SR	1 792 846	1 727 689	1 333 186	1 681 692	2 092 834	2 120 569	2 284 730
Rozvoj obrany	717 347	658 677	149 193	427 910	380 958	160 025	223 258
Obrana	1 073 514	1 066 503	1 176 172	1 244 480	1 704 241	1 952 405	2 052 982
Podpora obrany (MO SR)	1 069	1 564	2 500	2 788	3 500	4 000	4 500
Hospodárska mobilizácia (MO SR)	749	731	5 000	6 026	3 500	3 500	3 500
Účasť civil. exp. na aktivit. KM mimo SR (MO SR)	106	86	293	293	458	460	459
Oficiálna rozvojová pomoc	60	128	24	192	176	178	30
2. etapa implementácie MZP SZO v SR	0	0	3	3	1	1	1

Zdroj: MF SR

Rozvoj obrany

V programovej štruktúre kapitoly MO SR sú v rámci programu Rozvoj obrany vyčlenené prostriedky na rok 2023 v sume 381 mil. eur. Program je určený na rozvojové aktivity rezortu, a to najmä na rozvoj výzbroje, techniky a materiálu, rozvoj komunikačných a informačných systémov, rozvoj infraštruktúry a rozvoj centrálnej logistiky.

MO SR má alokované kapitálové výdavky v kapitole VPS na rok 2023 v sume 353 mil. eur, najmä na rozvoj obrany.

Obrana

V rámci programu Obrana sú rozpočtované výdavky na rok 2023 v sume 1,70 mld. eur najmä na Velenie a zaručovanie obrany, t. j. na činnosť ozbrojených síl SR vrátane operácií medzinárodného krízového manažmentu, na Riadenie a podporu obrany, t. j. najmä na špeciálnu podporu, bezpečnostnú podporu, správu nehnuteľného majetku a na činnosť 11 rozpočtových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MO SR.

V rámci systému sociálneho zabezpečenia definovaného v zákone č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v roku 2023 sú vyčlenené prostriedky na osobitný účet v sume 69,1 mil. eur.

Peňažnou dávkou poskytovanou vojakom je aj stabilizačný príspevok, ktorý sa vypláca v zmysle zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov. Prostriedky určené na stabilizačný príspevok na rok 2023 sú rozpočtované v sume 53,5 mil. eur.

V oblasti operácií mimo územia štátu kapitola disponuje finančnými prostriedkami na rok 2023 v sume 62,5 mil. eur. K 31. augustu 2022 pôsobilo v rámci operácií mimo územia štátu 500 profesionálnych vojakov. Slovenskí vojaci pôsobia v nasledovných operáciách a misiách:

Operácie OSN: UNFICYP Cyprus - 300 osôb, UNTSO Sýria - 2 osoby,
Operácie EÚ: Althea Bosna a Hercegovina - 53 osôb, EÚ MM Gruzínsko - 1 osoba,
EUNAVFOR MED IRINI - 2 osoby, EUTM Mali - 4 osoby, EUTM RCA - 2 osoby,
Operácie NATO: NATO HQ Sarajevo - 1 osoba, NATO MISSION IRAQ - 4 osoby,
eFP Lotyšsko - 131 osôb,
SPOLU: 500 vojakov k 31. augustu 2022.

MO SR má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti príspevkovú organizáciu Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok – FN, ktorá má rozpočtované výdavky na rok 2023 v sume 72,7 mil. eur a príspevkovú organizáciu Bytová agentúra rezortu ministerstva obrany Trenčín, ktorá má rozpočtované výdavky na rok 2023 v sume 7,08 mil. eur.

V súlade so zákonom o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MO SR sú na rok 2023 plánované prostriedky na dotácie pre Vojenské lesy a majetky, š. p. Pliešovce vo výške 3,20 mil. eur na lesníctvo.

Podpora obrany štátu a ostatné výdavky

V rámci medzirezortných programov sa zabezpečujú úlohy na rok 2023 v celkovej sume 7,64 mil. eur v oblasti výskumu a vývoja na podporu obrany štátu, hospodárskej mobilizácie, účasti civilných expertov na aktivitách krízového manažmentu mimo územia SR, oficiálnej rozvojovej pomoci a realizácie II. etapy implementácie MZP SZO v SR.

MO SR je gestorom medzirezortného programu Podpora obrany štátu, ktorý v roku 2023 disponuje prostriedkami v sume 5,90 mil. eur vrátane výdavkov ostatných kapitol štátneho rozpočtu, z toho MO SR v sume 3,50 mil. eur. Prostredníctvom daného programu sa zabezpečujú požiadavky ozbrojených síl SR, ktoré sú potrebné na zabezpečovanie obrany štátu. Zámerom programu je podpora obrany štátu s dôrazom na funkčnosť systému obrannej infraštruktúry, na služby a činnosti poskytované OS SR na zabezpečenie obrany štátu a na podporu a všestranné zabezpečenie činnosti ozbrojených síl členských krajín NATO/EÚ pri plnení kolektívnej obrany na území SR v rámci poskytovania podpory hositeľskou krajinou.

Výdavky na samostatných účtoch kapitoly v sume 204 mil. eur sú určené predovšetkým na financovanie sociálneho zabezpečenia vojakov, podnikateľskú činnosť Akadémie ozbrojených síl M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši a na výdavky v súvislosti s prijatými prostriedkami na základe darovacej zmluvy alebo formou dotácie alebo grantu na projekty pre vysoké školy.

Výsledkovými ukazovateľmi pre obranu sú plnenie cieľov spôsobilostí, operačná pripravenosť a nasadenie v medzinárodných operáciách.

Tabuľka 115 – Kľúčové ukazovatele pre obranu

Indikátor		2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030	
Plnenie cieľov spôsobilosti	Kvantitatívne ciele (%) ^a	SK	78✓		81✓	70 ^f	75✓ ^b		
	Podiel splnených kategórií (%)	SK		20		40 ^f	40 ^b		
	Kvalitatívne ciele (%) ^a	SK	44X		41X	70 ^f	40X ^b		
	Podiel splnených kategórií (%)	SK		20		40 ^f	40 ^b		
Nasadenie v medzinárodných operáciách	Nasaditeľné sily – pozemné (% počtu PS)	SK	50	50,5	51	51	52,5	50	50
	Udržateľné sily – pozemné (% počtu PS)	SK	11,7	12	11	11	10,8	10	10
	Nasaditeľné sily – vzdušné (% techniky VzS)	SK	5,7	3,1	2,8	8,3	8,3	68,8 ^g	71 ^g
	Udržateľné sily – vzdušné (% techniky VzS)	SK	0	0	0	0	0	18,8 ^g	19 ^g
	Počet vojakov v operáciách (% OS SR)	SK	1,9	3	4	3,8	3,5	3,1	TBD
	Operačná pripravenosť^{***}	SK							
Podiel obranných výdavkov na HDP (%)	SK	1,11	1,23	1,71	1,96 ^c	1,8 ^h	≥2	≥2	
	NATO v EÚ ^d	1,39	1,47	1,59	1,67 ^c		≥2	≥2	
Podiel výdavkov na hlavnú výzbroj, techniku a súvisiaci výskum z obranných výdavkov (%)	SK	17,74	22,27	40,07	31,84 ^c	32,6 ^h	≥20	≥20	
	NATO v EÚ ^d	17,39	19,34	23,25	22,69 ^c		≥20	≥20	
Podiel výdavkov na výskum a vývoj z obranných výdavkov (%)	SK	0,04	0,01	0,03 ^c	0,12 ^c	0,1 ^h	1 ^e	2	
	NATO v EÚ ^d	0,87	0,80	0,89 ^c	0,78 ^c		2	2	

Pozn.: **a** Symboly pri údajoch označujú, či SR pri plnení cieľa dosahuje/dosiahne medián NATO (✓) alebo nie (X). Medián NATO sa neuvádza z dôvodu utajenia. **b** Ciele sú stanovené na rok 2025 v súlade s vykazovaním NATO. **c** odhad NATO **d** NATO v EÚ zahŕňa Spojené kráľovstvo do konca roku 2019. **e** Ambícia stanovená Programovým vyhlásením vlády SR 2021 – 2024. **f** Kvalifikovaný odhad MO SR, presný výpočet bude možný až po vyčíslení údajov NATO na jeseň 2022. **g** štandard NATO Nasaditeľné sily – vzdušné 40 %, Udržateľné sily – vzdušné 8 %. **h** podľa definície NATO ******* ukazovateľ a cieľ sú utajované na základe Nariadenia MiO SR č. 25/2020 z 3.3.2020 o zozname utajovaných skutočností.

Zdroj:
NATO,
MO SR

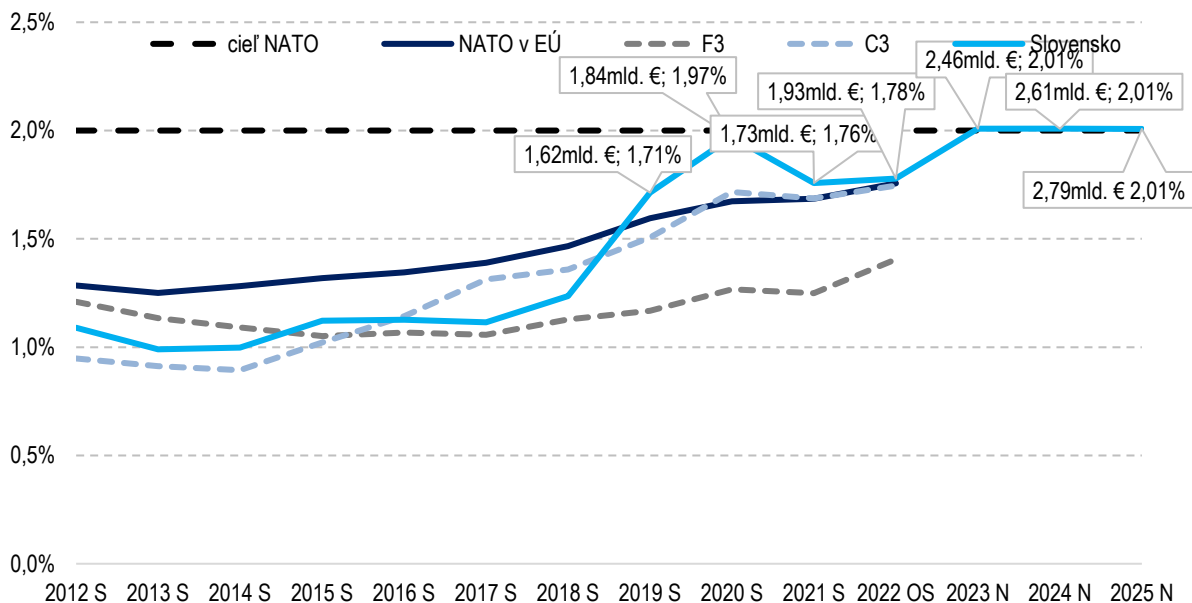
Cieľom obrannej politiky je zlepšiť plnenie cieľov spôsobilosti, ktoré sú príspevkom do spoločnej obrany NATO, v požadovanom rozsahu, kvalite a čase. Ozbrojené sily SR (ďalej len „OS SR“) v súčasnosti poskytujú 70 % jednotiek požadovaných Alianciou. Vzhľadom na vyššiu náročnosť nových cieľov spôsobilosti MO SR plánuje v roku 2025 poskytovať 75 % potrebných jednotiek, na kvalitatívnej úrovni 40 %, pričom minimálne pri kvantitatívnych cieľoch udržať plnenie nad mediánom NATO. SR prijala v roku 2021 celkovo 84 cieľov, rozdelených na pozemné sily, vzdušné sily, podporné sily, sily pre špeciálne operácie a ciele týkajúce sa stabilizácie a rekonštrukcie (príspevok k obnove krízových regiónov). Z týchto piatich kategórií plní Slovensko požiadavky iba v oblasti stabilizácie a rekonštrukcie a síl pre špeciálne operácie (40 %). Ciele spôsobilosti 2021 zvýšili požiadavky na OS SR oproti cieľom z roku 2017 a preto MO znížilo cieľ splnených kategórií v roku 2025 na 40 % z pôvodných 60 %. Ciele pripravenosti OS SR na plnenie úloh Obrannej stratégie SR je naďalej potrebné zadefinovať tak, aby ich zverejnením nedošlo k vyzradeniu utajovaných skutočností.

Predpokladom úspešného pôsobenia vojakov v operáciách a misiách je dosiahnuť nasaditeľnosť a udržateľnosť na úrovni záväzku NATO – pri pozemných silách nasaditeľnosť 50 % a udržateľnosť 10 %, pri vzdušných silách nasaditeľnosť 40 % a udržateľnosť 8 %. Pozemné sily ciele v roku 2021 dosiahli, vzdušné sily dosiahli pri nasaditeľnosti len časť cieľa (8,3 %) a ich udržateľnosť zodpovedala nule. Zvýšenie cieľovej hodnoty nastalo pri nasaditeľnosti (z 38,5 na 68,8 %) a udržateľnosti (z 0 na 18,8 %) vzdušnej techniky vďaka očakávanej dodávke stíhačiek F-16. Z hľadiska počtu vojakov nasadených v operáciách NATO hodnotí slovenský príspevok

do operácií ako primeraný veľkosti ozbrojených síl. V roku 2021 bolo v zahraničí nasadených 3,5 % OS SR. Cieľom na rok 2025 je udržiavať v operáciách minimálne 3,1 % OS SR (443 vojakov).

Výdavky Slovenska na obranu sú dlhodobo porovnateľné s referenčnými krajinami⁷¹. Výdavky Slovenska na obranu medzi rokmi 2014 až 2022 podľa údajov NATO rástli štvrtým najvyšším tempom zo všetkých krajín aliancie.

Graf 33 - Vývoj výdavkov na obranu (kapitola MO SR a medzirezortné výdavky, % HDP)

Pozn.: Na kalkuláciu priemeru sú využité aritmetické priemery. Údaje sa môžu líšiť od grafov NATO používajúcich vážený priemer. S – skutočnosť, OS – očakávaná skutočnosť, N – návrh rozpočtu. F3 – zakladajúca referenčná skupina (Dánsko, Belgicko, Holandsko), C3 – stredoeurópska referenčná skupina (Česká republika, Maďarsko, Litva). NATO v EÚ zahŕňa Spojené kráľovstvo do konca roku 2019. 2020 je S pre Slovensko, OS pre referenčné skupiny. Roky 2019 – 2021 pre Slovensko pracujú s odhadom HDP podľa IFP 9/2021. Zdroj: NATO, MO SR, MF SR. Spracovanie: MF SR

4.11. Financie

Hlavnou úlohou vlády vo verejných financiách je ich dlhodobá udržateľnosť. Ciele sa súlad príjmov a výdavkov verejnej správy s makroekonomickými a strategickými cieľmi politik vlády a sledovanie efektívneho výberu a využitia zdrojov. Medzi najdôležitejšie úlohy patrí tvorba a uskutočňovanie fiškálnej politiky vrátane tvorby a realizácie rozpočtu verejnej správy. Na financovanie výdavkov a realizáciu rozpočtu je nevyhnutný efektívny výber daní a odvodov a riadenie štátneho dlhu a likvidity. Efektívnosť verejných výdavkov je zabezpečovaná pravidelnými revíziami výdavkov a hodnotením investícií.

⁷¹ Cielenejšie porovnanie umožňujú podľa Revízie výdavkov na obranu (2020) referenčné krajiny – krajiny strednej a východnej Európy s podobnou štartovacou pozíciou (Česká republika, Maďarsko, Litva: C3) a skupina vybraných spojencov, ktoré môžu byť pre ambície a ciele v obrane Slovensku vzorom (Dánsko, Belgicko, Holandsko: F3).

Tabuľka 116 - Kľúčové ukazovatele financií

Indikátor		2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
S2 – Indikátor dlhodobej udržateľnosti (% HDP)	SK	2,5	3,8	7,7	10,6	5	2
	EÚ	2,0	2,4	1,5	3,0		
Štrukturálne saldo (% HDP)	SK	-2,0	-2,4	-4,5	-5,7	2,1	0,5
	EÚ	-0,8	-1,2	-3,6	-3,6		
Hrubý dlh (% HDP)	SK	49,6	48,1	59,7	63,1	54,5	40
	EÚ	79,6	77,5	90,0	88,1		
Daňový klin (jednotlivec, 50 % priemernej mzdy) (v % nákladov práce)	SK	36,9	37,31	36,43	36,65	34,2	29,3
	EÚ	32,43	32,05	31,51	31,94		
Podiel menej škodlivých daní na celkových daňových príjmoch (% príjmov)	SK	34,2	34,4	35,0	N/A	35,6	36
	EÚ	36,3	36,0	33,4	N/A		
Transparentnosť rozpočtu (počet bodov v Open Budget Index)	SK	N/A	60	N/A	65	70	70
	OECD	N/A	68	N/A	66		

Zdroj: Eurostat, Open Budget Survey, Národný program reforiem 2022

Ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti podľa EK (S2) indikuje vysoké riziko udržateľnosti verejných financií, pričom v dlhodobom výhľade bude najväčšou výzvou starnutie populácie. Kým v roku 2021 bol pomer obyvateľov starších ako 64 rokov na aktívnom obyvateľstve len 25,5 %, v roku 2075 to bude až 58 %.

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol v roku 2021 výšku 63,1 % HDP. V porovnaní s rokom 2019 dlh vzrástol o 15 p. b. a medziročne o 3,3 p. b. Hlavnými faktormi rastu dlhu sú vysoké deficity ovplyvnené najmä COVID-19 a predzásobenie sa hotovosťou verejnej správy z dôvodu neistoty ekonomického vývoja.

Z pohľadu dlhodobého ekonomického rastu je nevyhnutné uskutočniť daňovú reformu smerujúcu k prorastovému daňovému mixu. V súlade s medzinárodnými odporúčaniami by daňový mix mal zohľadňovať zvýšenie majetkových a environmentálnych daní a zníženie škodlivých daní, ktoré viac brzdia hospodársky rast. Obe zmeny by viedli k zvyšovaniu podielu menej škodlivých daní na celkových daňovo-odvodových príjmoch.

Slovensko zlepšuje transparentnosť rozpočtu a bude v nej pokračovať. Zrozumiteľné, spoľahlivé, úplné a včasné informovanie o rozpočte umožňuje lepšiu diskusiu o verejných financiách a efektívnu verejnú kontrolu rozpočtu. V medzinárodnom porovnaní je na tom Slovensko podľa celosvetového rebríčka Open Budget Index dobre, v roku 2021 mu patrilo 24. miesto zo 120 hodnotených krajín. So ziskom 65 bodov sa zaradilo medzi krajiny, ktoré zverejňujú dostatočné informácie a je najlepšou krajinou V4.

V rámci výdavkov na oblasť Financie sa v roku 2023 rozpočtujú prostriedky na finančnú správu, informačné systémy riadenia verejných financií, inštitucionálnu podporu a kontrolu a ostatné činnosti, Exportno-importnú banku SR, Slovenskú konsolidačnú, a. s., Úrad pre dohľad nad výkonom auditu, Radu pre rozpočtovú zodpovednosť. V tejto oblasti sú zároveň zahrnuté výdavky kapitoly Všeobecná pokladničná správa.

Tabuľka 117 - Oblasť Financie

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Oblasť financie	6 166 598	4 696 987	7 724 378	6 746 613	8 549 263	8 052 498	8 829 918
Finančná správa	329 498	339 469	359 238	376 588	408 690	432 246	429 370
Informačné systémy riadenia verejných financií	128 941	137 847	124 194	168 058	135 142	137 305	136 653
Informačná spoločnosť	27 866	0	0	2 649	0	0	0
Inštitucionálna podpora a kontrola	103 358	358 521	97 483	157 518	106 922	116 629	110 420
Exportno-importná banka SR	887 780	917 358	886 050	886 050	970 070	990 070	998 070
Slovenská konsolidačná, a. s.	18 939	11 171	11 184	14 785	9 945	8 426	8 047
Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	1 105	1 401	1 485	1 485	1 618	1 618	1 618
Rada pre rozpočtovú zodpovednosť	1 387	1 876	3 318	3 153	3 671	3 731	3 868
Všeobecná pokladničná správa	4 667 725	2 929 344	6 241 427	5 136 328	6 913 206	6 362 473	7 141 872

Zdroj: MF SR

Výdavky v oblasti Financie sú na rok 2023 ovplyvnené najmä týmito opatreniami:

- rozpočtovaním novej rezervy v kapitole VPS na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií v sume 860 mil. eur,
- nárastom rezervy v kapitole VPS na riešenie vplyvov legislatívnych zmien v objeme 727 mil. eur,
- rozpočtovaním vyšších výdavkov v sume 496 mil. eur, z dôvodu nadčerpania 3. programového obdobia,
- nárastom výdavkov Eximbanky v objeme 84 mil. eur, v súvislosti s financovaním úverov najmä pre slovenských exportérov.

Finančná správa

Finančná správa prostredníctvom Finančného riaditeľstva SR, daňových a colných úradov a Kriminálneho úradu finančnej správy zabezpečuje najmä úlohy v oblasti správy daní a registrácie daňových subjektov a výberu daní a cla.

Tabuľka 118 - Finančná správa

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Finančná správa	329 498	339 469	359 238	376 588	408 690	432 246	429 370
v tom: bežné výdavky	306 179	298 668	324 661	324 062	369 139	388 591	388 163
kapitálové výdavky	3 423	11 270	3 526	21 476	4 440	4 541	4 541
Samostatné účty	19 896	29 530	31 051	31 051	35 111	39 114	36 666
z toho: Účet na zabezpečenie financovania sociálneho zabezpečenia colníkov	19 744	29 530	29 753	29 753	32 758	34 169	35 579

Zdroj: MF SR

Na rok 2023 sa rozpočtujú výdavky zo štátneho rozpočtu na výkon funkcií finančnej správy v sume 409 mil. eur. V porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2022 sa mení štruktúra výdavkov z hľadiska ekonomického určenia v prospech bežných výdavkov.

V rámci bežných výdavkov je na rok 2023 rozpočtované zvýšenie osobných výdavkov o 45,4 mil. eur, ktoré súvisí najmä s premietnutím valorizácie a na základe kolektívneho vyjednávania v sume 42,2 mil. eur.

Finančná správa realizuje tiež sociálne zabezpečenie ozbrojených príslušníkov finančnej správy prostredníctvom samostatného účtu na zabezpečenie financovania sociálneho zabezpečenia colníkov v sume 32,8 mil. eur. Transfer z kapitoly Ministerstva financií SR na tento samostatný účet predstavuje 5,07 mil. eur a jeho výška je ovplyvnená predpokladaným odchodom ozbrojených príslušníkov finančnej správy do výsluhy. Z hľadiska objemu výdavky smerujú hlavne na dôchodkové dávky starobného poistenia, na odchodné a na nemocenské dávky.

Prostredníctvom grantov vedených na samostatných účtoch zahraničných grantov a grantov EÚ v sume 1,69 mil. eur sa finančná správa v roku 2023 predpokladá zapojiť napr. do programov Fiscalis, Hercule III, ktorých cieľom je boj proti podvodom a ochrana finančných a hospodárskych záujmov EÚ a jej členských štátov.

Informačné systémy riadenia verejných financií

Výdavky na informačné systémy riadenia verejných financií sú na rok 2023 rozpočtované v sume 135 mil. eur. Zabezpečuje sa nimi financovanie systémov vnútornej správy, podpornej infraštruktúry a špecializovaných agendových systémov.

Tabuľka 119 – Výdavky na informačné systémy riadenia verejných financií

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Informačné systémy riadenia verejných financií	128 941	137 847	124 194	168 058	135 142	137 305	136 653
Centrálne licenčné zmluvné vzťahy	17 753	19 400	19 438	25 271	18 254	18 498	18 458
Podporná infraštruktúra	13 536	13 297	19 022	24 226	16 355	18 114	16 234
Podporná infraštruktúra pre IS riadenia verejných financií	21 193	21 529	18 789	26 980	18 477	18 477	18 477
IS pre systém štátnej pokladnice	13 512	13 944	14 873	18 260	14 995	15 001	15 009
Rozpočtový informačný systém	8 158	6 169	8 681	9 072	9 257	9 409	9 257
Portál finančnej správy	0	7 023	6 689	8 140	6 050	5 904	5 883
Centrálny elektronický priečinok	0	9 491	4 414	5 267	6 218	5 953	6 412
Vybudovanie nosnej infraštruktúry	0	0	3 695	2 911	3 695	3 695	3 695
Centrálny účtovný systém	7 474	4 185	3 192	5 156	1 431	1 431	1 431
eKasa	0	0	2 035	2 777	6 731	7 965	7 071
Centrálny ekonomický systém	0	3 482	650	3 164	12 562	14 169	16 778
Iné	47 315	39 327	22 716	36 833	21 117	18 690	17 949

Zdroj: MF SR

Výdavky na informačné technológie sú alokované do viac ako 40 samostatných prvkov. Štruktúra zodpovedá požiadavkám metodického usmernenia, podľa ktorého majú byť informačné systémy s ročnými výdavkami nad 100 tis. eur uvedené na samostatnom prvku. Medziročné zvýšenie výdavkov o 10,9 mil. eur je ovplyvnené najmä zvýšením výdavkov na podporu licencií Oracle v sume 8,59 mil. eur a zabezpečením výdavkov v sume 3,70 mil. eur na udržateľnosť projektu „Vybudovanie nosnej infraštruktúry bezpečného informačno-komunikačného systému FR SR“.

Najvyššie výdavky sú rozpočtované na Centrálne licenčné zmluvné vzťahy, ktorými sa zabezpečujú vybrané softvérové licencie a ich podpora, ako aj výdavky na DEUS a DCOM, výdavky na Podpornú infraštruktúru, určené na všeobecnú infraštruktúru potrebnú pre zamestnancov, Podpornú infraštruktúru pre IS riadenia verejných financií, na Informačný systém pre systém štátnej pokladnice, ktorým sa zabezpečuje najmä realizácia rozpočtov,

vykonávanie platobných operácií a ďalšia elektronická komunikácia klientov so Štátnou pokladnicou, Rozpočtový informačný systém, ktorý je určený na zostavenie, plnenie a kontrolu rozpočtu verejnej správy, Portál finančnej správy, ktorý slúži na elektronickú komunikáciu daňovníkov s finančnou správou.

Výdavkami na informačné systémy riadenia verejných financií sa zabezpečuje najmä rutinná a štandardná údržba softvéru, služby v oblasti informačno-komunikačných technológií a obstaranie a rekonštrukcia softvéru, komunikačnej infraštruktúry a výpočtovej techniky.

Inštitucionálna podpora a kontrola a ostatné činnosti

Výdavkami na inštitucionálnu podporu a kontrolu a ostatné činnosti sa zabezpečujú odborné činnosti a prevádzka Úradu vládneho auditu, Vzdelávacieho a doškoloovacieho zariadenia VS - Financie Tatranská Lomnica, Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity, Štátnej pokladnice, DataCentra, Úradu pre reguláciu hazardných hier a úradu Ministerstva financií SR.

Tabuľka 120 – Výdavky na inštitucionálnu podporu a kontrolu a ostatné činnosti

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Inštitucionálna podpora a kontrola celkom, v tom:	103 358	358 521	97 483	157 518	106 922	116 629	110 420
Úrad vládneho auditu	5 671	5 126	4 863	4 874	5 503	5 819	5 819
Vzdelávacie a doškoloovacie zariadenie Tatranská Lomnica	1 569	1 134	1 093	1 082	1 185	1 230	1 230
Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity	1 245	1 407	1 318	1 318	1 813	1 901	1 901
Štátna pokladnica	3 752	3 911	3 356	3 506	4 009	4 220	4 220
DataCentrum	4 911	4 634	4 663	4 663	6 837	7 066	7 066
Úrad pre reguláciu hazardných hier	4 874	6 293	6 770	6 405	6 580	6 919	6 919
Úrad Ministerstva financií SR*	78 749	346 269	71 857	74 260	74 710	78 339	76 121

* 2021 S vrátane výdavkov v sume 216 mil. eur ako Finančná pomoc pre seniorov v súvislosti s pandémiou COVID-19 Zdroj: MF SR

Výdavky na inštitucionálnu podporu a kontrolu a ostatné činnosti sú na rok 2023 rozpočtované v sume 106,9 mil. eur. Zabezpečujú sa nimi hlavne úlohy v oblasti riadenia verejných financií, medzinárodných vzťahov, auditu a kontroly, regulácie hazardných hier a prevádzky uvedených rozpočtových organizácií.

Od roku 2022 sa v kapitole Ministerstva financií SR v rámci uvedenej oblasti rozpočtujú výdavky na zahraničnú ekonomickú pomoc, v roku 2023 v sume 8,99 mil. eur, ktoré boli do roku 2021 rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladničná správa. Uvedené výdavky predstavujú financovanie príspevkov do medzinárodných finančných inštitúcií, medzinárodných organizácií a aktivít zameraných na zapájanie podnikateľských subjektov do rozvojovej spolupráce. Výdavky sú vykazované ako oficiálna rozvojová pomoc.

V rámci oblasti sú rozpočtované tiež výdavky na platobný systém eKoloK v sume 10,8 mil. eur, tlač kontrolných známok na označovanie spotrebiteľských balení liehu a tabakových výrobkov v sume 1,83 mil. eur, na zastupovanie v medzinárodných arbitrážach v sume 3,50 mil. eur a na audit konsolidovaných účtovných zvierok v sume 2,44 mil. eur. Transfer na úhradu výdavkov na činnosť Kancelárie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť predstavuje 3,67 mil. eur.

Exportno-importná banka SR

Exportno-importná banka SR je zriadená zákonom č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke SR v znení neskorších predpisov. Hlavným cieľom je prostredníctvom bankových a poisťovacích produktov zohľadniť potreby slovenských exportérov a naplniť zámery hospodárskej politiky vlády SR v oblasti zahraničného obchodu teritoriálnym a produktovým zameraním podpory exportu. Výdavky Exportno-importnej banky v roku 2023 sú rozpočtované vo výške 970 mil. eur. Najvýznamnejšiu časť výdavkov v sume 954 mil. eur predstavujú výdavky súvisiace s financovaním úverov najmä pre slovenských exportérov, s financovaním Exportno-importnej banky na bankovom trhu a pohybmi prostriedkov na klientskych účtoch. Odvod do štátneho rozpočtu je rozpočtovaný v sume 250 tis. eur.

Slovenská konsolidačná, a. s.

Slovenská konsolidačná, a. s. je na základe zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov poverenou osobou pre konsolidáciu pohľadávok verejného sektora. Slovenská konsolidačná, a. s. spravuje široké portfólio pohľadávok, ktoré do svojho vlastníctva prevzala od rôznych verejných inštitúcií s cieľom zefektívnenia ich vymáhania. Výdavky Slovenskej konsolidačnej, a. s. sú v roku 2023 rozpočtované v celkovej sume 9,94 mil. eur. Zahŕňajú výdavky na činnosť spoločnosti, ako aj na výplatu dividend akcionárovi Ministerstvu financií SR.

Úrad pre dohľad nad výkonom auditu

Úrad bol zriadený zákonom č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Hlavnou činnosťou Úradu pre dohľad nad výkonom auditu je dohľad nad výkonom štatutárneho auditu, dodržiavaním platnej legislatívy a medzinárodných auditorských štandardov, nestrannosti, nezávislosti a kvality pri jeho výkone. Dohliadanými subjektmi sú Slovenská komora audítorov, audítori a auditorské spoločnosti. Na rok 2023 sú rozpočtované na zabezpečenie činnosti Úradu pre dohľad nad výkonom auditu výdavky v sume 1,62 mil. eur. Výdavky v sume 268 tis. eur sú kryté transferom zo štátneho rozpočtu poskytovaným Ministerstvom financií SR.

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť je v zmysle ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky a hodnotenia plnenia pravidiel rozpočtovej zodpovednosti. Úlohy spojené s odborným, organizačným, administratívnym, personálnym a technickým zabezpečením činnosti rady vykonáva Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť. Rozpočet Kancelárie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť nie je priamo naviazaný na štátny rozpočet, financovanie je zabezpečené príspevkami z rozpočtu Národnej banky Slovenska, ktorá stanovuje celkový limit výdavkov. Tieto výdavky môžu byť následne preplatené zo štátneho rozpočtu na základe požiadavky Národnej banky Slovenska smerujúcej Ministerstvu financií SR. Celkové výdavky Kancelárie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť na rok 2023 sú rozpočtované vo výške 3,67 mil. eur. Najväčší podiel tvoria osobné výdavky a výdavky na zabezpečenie prevádzky Rady pre rozpočtovú zodpovednosť.

Všeobecná pokladničná správa

V kapitole Všeobecná pokladničná správa sú alokované výdavky štátneho rozpočtu, ktoré nesúvisia s výdavkami ostatných kapitol, vrátane výdavkov spojených so správou štátneho dlhu a výdavkov ostatných kapitol na investície.

V rámci kapitoly sú rozpočtované aj výdavky na činnosť rozpočtových organizácií Kancelária verejného ochrancu práv, Rada pre mediálne služby, Úrad na ochranu osobných údajov SR, Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti ako aj transfery na činnosť Úradu komisára pre deti, Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Slovenského národného strediska pre ľudské práva a Ústavu pamäti národa. Rozpočty a transfery týchto organizácií v celkovej výške 12,9 mil. eur sú prezentované vo vecne príslušných oblastiach.

Výdavky kapitoly Všeobecná pokladničná správa možno rozčleniť do piatich základných skupín, a to rezervy, finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ, výdavky spojené so správou štátneho dlhu, finančné vzťahy k Sociálnej poisťovni a ostatné výdavky. Celkový objem výdavkov kapitoly na rok 2023 predstavuje sumu 6 913 mil. eur.

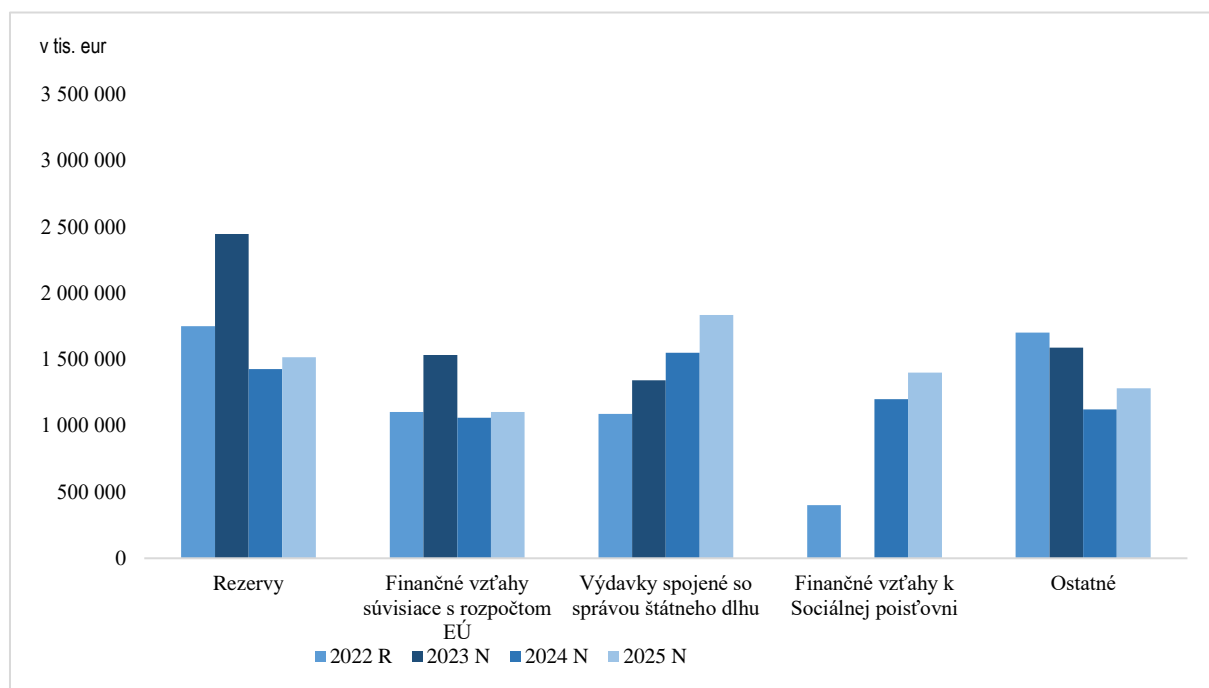
Tabuľka 121 - Štruktúra výdavkov kapitoly

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS*	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky spolu	4 667 725	2 929 344	6 241 427	5 136 328	6 913 206	6 362 473	7 141 872
Rezervy	4 273	277 613	1 752 294	553 028	2 446 524	1 428 134	1 517 661
Finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ	1 223 310	997 330	1 104 460	1 105 380	1 533 515	1 059 475	1 105 129
Výdavky spojené so správou štátneho dlhu	796 973	657 488	1 089 976	1 087 040	1 343 478	1 550 571	1 835 181
Finančné vzťahy k Sociálnej poisťovni	969 865	840 000	400 000	100 000	0	1 200 000	1 400 000
Ostatné	1 673 303	156 912	1 894 697	2 290 881	1 589 690	1 124 293	1 283 901

* v očakávanej skutočnosti Ostatných výdavkov v roku 2022 sú započítané výdavky na kompenzácie negatívneho vplyvu rastu cien energií zdrojovo zabezpečené návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 534/2021 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2022

Zdroj: MF SR

Graf 34 - Štruktúra výdavkov kapitoly v roku 2022 a na roky 2023 - 2025

Zdroj: MF SR

Rozpočtové rezervy

Na zabezpečenie rozpočtového hospodárenia sa na krytie v čase alebo výške neistých nevyhnutných alebo nepredvídateľných výdavkov vytvárajú v štátnom rozpočte rezervy.

Na rok 2023 sa tvorí rozpočtová rezerva

- vlády,
- na prostriedky EÚ a odvody EÚ,
- na riešenie vplyvov legislatívnych zmien,
- na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových prác,
- na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí,
- na mzdy a poistné,
- na výdavky súvisiace s vojnovým konfliktom na Ukrajine,
- na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií.

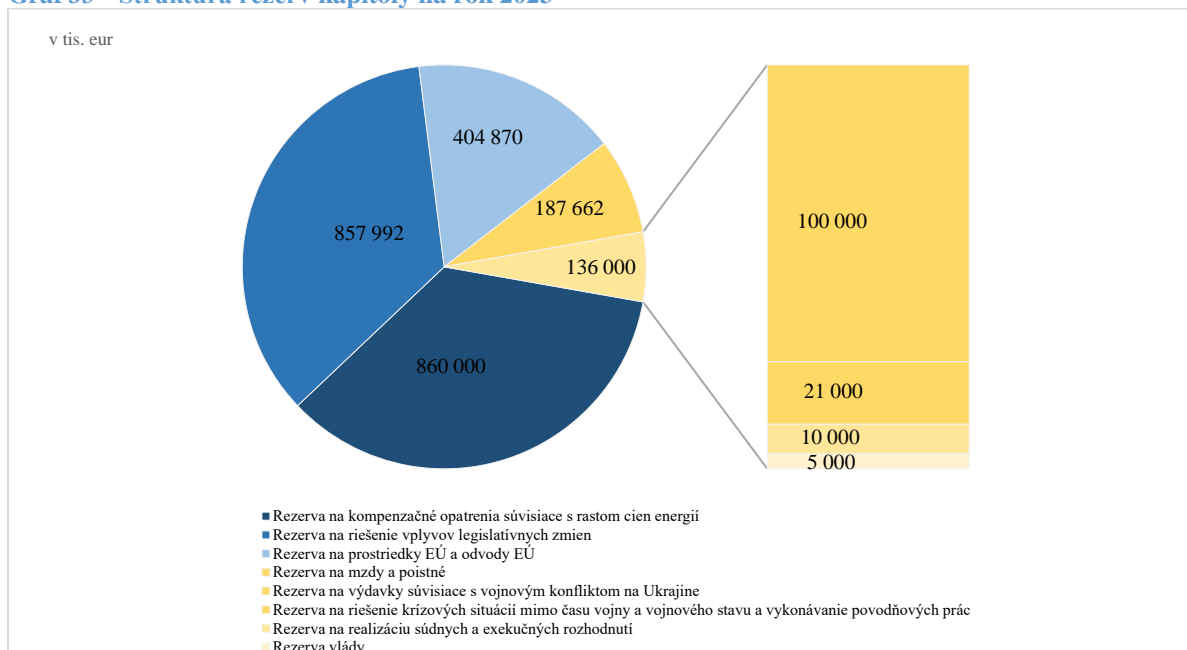
Tabuľka 122 – Rezervy

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Rezervy	4 273	277 613	1 752 294	553 028	2 446 524	1 428 134	1 517 661
Rezerva vlády	1 015	242	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ	3 218	277 251	483 191	2 000	404 870	238 871	215 500
Rezerva na riešenie vplyvov legislatívnych zmien	0	0	130 634	81 821	857 992	984 795	1 053 254
Rezerva na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových prác	35	120	11 000	4 507	21 000	21 000	21 000
Rezerva na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí	6	0	10 000	9 307	10 000	10 000	10 000
Rezerva na mzdy a poistné	0	0	175 029	228 414	187 662	168 467	212 907
Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID-19 a výdavky v zdravotníctve *	0	0	937 441	221 978	0	0	0
Rezerva na výdavky súvisiace s vojnovým konfliktom na Ukrajine	0	0	0	0	100 000	0	0
Rezerva na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií	0	0	0	0	860 000	0	0

* V R 2022 boli dve zákonné rezervy a to „Rezerva na negatívne vplyvy pandémie COVID-19“ v sume 717 441 tis. eur a „Rezerva na výdavky v zdravotníctve“ v sume 220 000 tis. eur.

Zdroj: MF SR

Graf 35 - Štruktúra rezerv kapitoly na rok 2023

Zdroj: MF SR

Rezerva vlády sa v roku 2023 rozpočtuje v sume 5 mil. eur, čo predstavuje rovnakú úroveň ako v predchádzajúcich rokoch. O použití prostriedkov tejto rezervy rozhoduje vláda na návrh ministra financií.

Rezerva na prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únii sa rozpočtuje na flexibilné administrovanie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, príjmov z poľnohospodárskych fondov, na korekcie za poskytnuté prostriedky EÚ, na výdavky na zefektívnenie systému finančného riadenia EÚ fondov a iných finančných nástrojov. Vzhľadom na končiacie programové obdobie 2014 – 2020 sú v rámci rezervy alokované výdavky vo výške 155 mil. eur na vysporiadanie nezrovnalostí schválených Európskou komisiou. Aj v roku 2023 výšku tejto rezervy významne ovplyvňuje suma 249 mil. eur, ktorá je rozpočtovaná na splatenie úrokov z omeškania vyplývajúcich zo straty na tradičných vlastných zdrojoch, ktorej istina vo výške 277 mil. eur bola uhradená v roku 2021.

Tabuľka 123 – Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Rezerva na prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únii	3 218	277 251	483 191	2 000	404 870	238 871	215 500
Rýchlejšia realizácia a väčší počet projektov	0	0	1 000	1 000	0	0	0
Ďalšie výdavky súvisiace s financovaním spoločných programov	3 218	0	155 000	0	155 000	238 371	215 000
Zefektívnenie systému finančného riadenia EÚ fondov a iných finančných nástrojov	0	0	1 000	1 000	500	500	500
Rezerva na odvody do všeobecného rozpočtu EÚ	0	277 251	326 191	0	249 370	0	0

Zdroj: MF SR

V rezerve na riešenie vplyvov legislatívnych zmien sa rozpočtujú výdavky súvisiace s legislatívnymi zmenami s negatívnym vplyvom na štátny rozpočet v roku 2023 v celkovej sume 858 mil. eur. Výšku tejto rezervy ovplyvnil predovšetkým zákon č. 232/2022 Z. z. o financovaní voľného času dieťaťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v sume 440 mil. eur, voči ktorého vybraným ustanoveniam účinným od 1. januára 2023 podala prezidentka SR

na Ústavný súd SR návrh na začatie súdneho konania o súlade právnych predpisov a pozastavenie účinnosti zákona. V rámci uvedenej sumy je zabezpečený vplyv vyplývajúci z legislatívy na zabezpečenie finančnej podpory rodín prostredníctvom zvýšenia prídavkov na dieťa a daňového bonusu na dieťa, vrátane kompenzácie výpadku príjmov územnej samosprávy. Ďalšou významnou súčasťou rezervy je návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (dôchodková reforma) s celkovým vplyvom 276 mil. eur⁷² v roku 2023. Zostávajúca časť rezervy sa tvorí na ostatné legislatívne návrhy v pripomienkovom konaní.

Rezerva na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových prác sa tvorí na zabezpečenie finančného plnenia vyplývajúceho zo zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov a zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov. Zahŕňa výdavky, ktoré sa použijú najmä v prípade povodní a iných živelných pohrôm, odškodnení pri mimoriadnych udalostiach a odstraňovaní následkov krízových situácií. V súvislosti so zvyšujúcim sa počtom krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu v posledných rokoch ako aj z dôvodu premietnutia inflácie do výdavkov na odstraňovanie a kompenzáciu ich negatívnych vplyvov sa po prerokovaní s Ministerstvom vnútra SR navrhuje zvýšenie tejto rezervy na 21 mil. eur.

Výdavky rezervy na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí sa rozpočtujú najmä na úhradu plnení vyplývajúcich z rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva a odškodnení v súlade s právoplatnými rozhodnutiami, na ktoré kapitoly štátneho rozpočtu z dôvodu neistého časového vymedzenia nemajú zabezpečené prostriedky v rámci pridelených limitov výdavkov na príslušné roky.

Najvýznamnejšiu časť rezervy na mzdy a poistné v roku 2023 tvoria prostriedky súvisiace s očakávaným deficitom osobných výdavkov administratívnych kapacít pre európske štrukturálne a investičné fondy a prostriedky súvisiace s revíziou výdavkov. V nadväznosti na prognózovaný rast priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve SR sa v rezerve na mzdy a poistné rozpočtujú osobné výdavky na krytie zvýšených plátov ústavných činiteľov, sudcov, prokurátorov a verejných činiteľov. Ďalej sú v rezerve alokované výdavky na posilnenie odmeňovania zamestnancov existujúcich analytických útvarov ministerstiev ako aj ich prípadné zvýšenie, výdavky na zabezpečenie zákonných nárokov na odchodné a odstupné zamestnancov vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä pre štátnych zamestnancov v služobnom pomere a na finančné zabezpečenie vyslaných zamestnancov do cudziny.

Rezerva na výdavky súvisiace s vojnovým konfliktom na Ukrajine sa rozpočtuje na rok 2023 v sume 100 mil. eur na výdavky implikované vojnovým konfliktom a súvisiacim hromadným prílevom cudzincov na územie Slovenskej republiky. Ide napríklad o financovanie príspevku za ubytovanie, dávok v hmotnej núdzi a poskytovania neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

⁷² Kvantifikácia vychádza z analýzy vplyvov na rozpočet vládneho návrhu zákona.

V reakcii na extrémny rast cien energií a súvisiacej potreby finančného krytia indikovaného negatívneho vplyvu na rozpočet organizácií verejnej správy sa na rok 2023 tvorí rezerva na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií v sume 860 mil. eur⁷³.

Finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ

V tejto výdavkovej oblasti sa rozpočtujú prostriedky na zabezpečenie plynulého financovania spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, na financovanie finančných mechanizmov EHP, NFM a ŠFM, odvody do všeobecného rozpočtu EÚ a príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu.

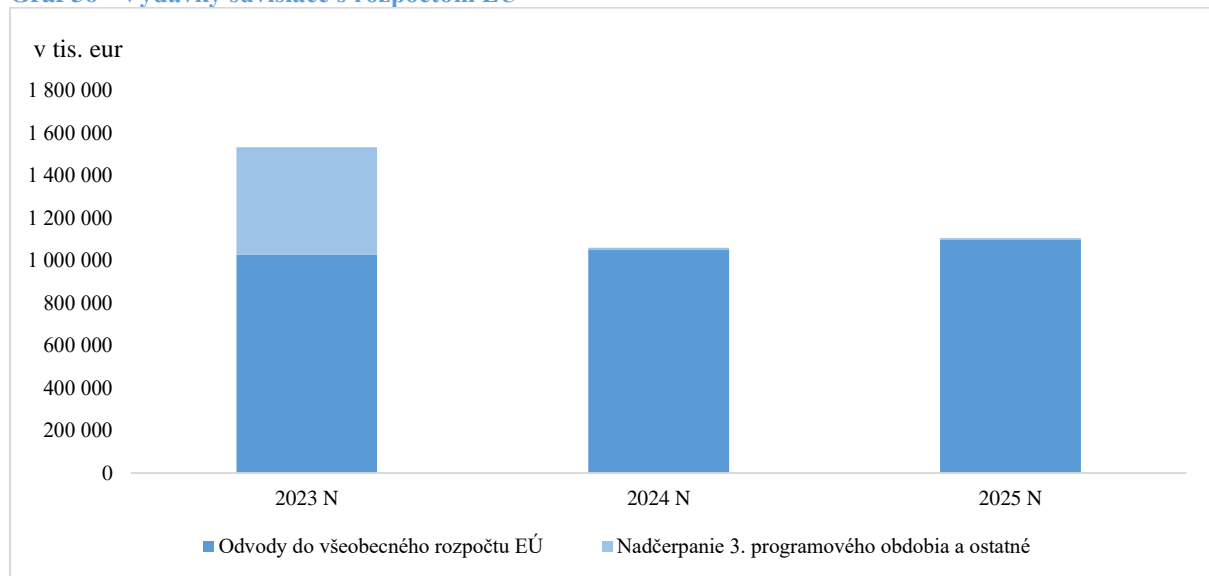
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ je prezentovaná v časti Rozpočtové rezervy.

Tabuľka 124 - Výdavky súvisiace s rozpočtom EÚ

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ	1 223 310	997 330	1 104 460	1 105 380	1 533 515	1 059 475	1 105 129
Výdavky na financovanie finančných mechanizmov	4 518	2 213	2 373	2 373	2 329	3 470	2 709
Odvody do všeobecného rozpočtu EÚ	877 392	966 750	1 026 568	1 026 568	1 027 581	1 049 205	1 098 920
Príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu	17 181	14 930	10 600	10 600	8 000	6 800	3 500
Výdavky na finančné opravy a zrušenia záväzkov EK	324 219	13 437	0	920	0	0	0
Výdavky na 4. programové obdobie	0	0	64 918	64 918	0	0	0
Nadčerpanie 3. programového obdobia	0	0	0	0	495 605	0	0

Zdroj: MF SR

Graf 36 - Výdavky súvisiace s rozpočtom EÚ

⁷³ V súvislosti s energetickou krízou sa na rok 2023 rozpočtujú výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií v celkovom objeme 3,4 mld. eur, z toho v kapitole Ministerstvo hospodárstva SR sa rozpočtujú výdavky v sume 1,40 mld. eur, v kapitole Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v sume 900 mil. eur, v kapitole Ministerstvo zdravotníctva SR v sume 80 mil. eur, v kapitole Všeobecná pokladničná správa výdavky v sume 860 mil. eur. Pre železničné spoločnosti a Slovenskú správu ciest patriace pod Ministerstvo dopravy SR sa rozpočtuje suma 160 mil. eur. Zároveň sa navrhuje do konca apríla 2023 nevyplácať odmeny zamestnancom v štátnozamestnaneckom pomere, v služobnom pomere alebo v pracovnom pomere okrem nárokovateľnej odmeny vyplývajúcej zo zákona alebo z kolektívnej zmluvy, čím sa v prípade potreby vytvorí ďalší disponibilný priestor vo výške približne 100 mil. eur. Tieto prostriedky spolu tvoria zdroje na kompenzačné opatrenia súvisiace s energetickou krízou v celkovom objeme 3,5 mld. eur.

Výdavky na financovanie finančných mechanizmov na roky 2023 až 2025 zaradené v tejto skupine predstavujú zdroje určené na financovanie finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a Švajčiarskeho finančného mechanizmu. V roku 2023 sa výdavky na spolufinancovanie týchto nástrojov rozpočtujú v sume 2,33 mil. eur.

Ministerstvo financií SR pri výpočte predpokladanej výšky odvodov SR do všeobecného rozpočtu EÚ na roky 2023 až 2025 zohľadnilo najmä legislatívu k odvodovej časti balíka Viacročného finančného rámca 2021-2027, prijatého 17. decembra 2020. Jeho súčasťou je aj rozhodnutie Rady o systéme vlastných zdrojov EÚ, ktoré vstúpilo do platnosti 1. júna 2021 a zaviedlo nový vlastný zdroj založený na nerecyklovanom odpade z plastových obalov. Zároveň sa podľa tohto nariadenia ponechávajú korekcie z odvodov HND pre vybrané členské štáty. V neposlednom rade sa pri výpočte zohľadnil aj návrh Európskej komisie k všeobecnému rozpočtu EÚ na rok 2023 ako aj dlhodobá prognóza Komisie k peňažným tokom do rozpočtu EÚ (2021-2027).

Odhad príspevkov SR do Európskeho rozvojového fondu na roky 2023 až 2025 je vypracovaný na základe aktuálnej legislatívy a informácie Európskej komisie o budúcich príspevkoch do fondu. Príspevok je vykazovaný ako oficiálna rozvojová pomoc SR. Odhad pre roky 2023 až 2025 zahŕňa implementáciu 11. programu Európskeho rozvojového fondu, na ktorom sa SR podieľa 0,37616 %.

Na základe podkladov jednotlivých kapitol vyplynula identifikácia potreby dočasného nadkontrahovania a nadčerpania v programovom období 2014 – 2020 v sume 496 mil. eur v roku 2023 na titule Nadčerpanie 3. programového obdobia s cieľom maximalizovať čerpanie 100 % alokácie voči Európskej komisii. Do rozpočtu príslušných kapitol sa budú tieto výdavky uvoľňovať až v čase reálnej potreby.

Výdavky spojené so správou štátneho dlhu

Nárast výdavkov spojených so správou štátneho dlhu v roku 2023 je spôsobený rastom nominálneho dlhu v súvislosti so získavaním finančných zdrojov na zmiernenie vplyvu krízy pandémie ochorenia COVID-19 a zvyšovaním úrokových sadzieb ECB na účely zmiernenia inflácie, čo sa premieta do nárastu úrokových nákladov spojených s novými emisiami štátnych cenných papierov.

Vo výdavkoch spojených so správou štátneho dlhu sú zahrnuté aj náklady na úhradu úrokového diferenciálu pre Národnú banku Slovenska v súvislosti s operáciami s Medzinárodným menovým fondom. Sú tu zahrnuté aj manipulačné poplatky platené bankám v súvislosti so správou a vedením účtov vzťahujúcich sa k pohľadávkam Slovenskej republiky v zahraničí.

Tabuľka 125 - Štruktúra výdavkov spojených so správou štátneho dlhu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky spojené so správou štátneho dlhu	796 973	657 488	1 089 976	1 087 040	1 343 478	1 550 571	1 835 181
Dlhová služba (transfer zo ŠR na saldo účt)	796 703	657 218	1 089 706	1 086 770	1 343 208	1 550 301	1 834 911
Manipulačné poplatky	270	270	270	270	270	270	270

Zdroj: MF SR

Základné predpoklady pri rozpočtovaní nákladov na financovanie štátneho dlhu

Celková hodnota štátneho dlhu

Štátny dlh sa bude postupne zväčšovať predovšetkým z dôvodu deficitov štátneho rozpočtu. Veľkosť štátneho dlhu bude ovplyvňovať aj hodnota pôžičiek zo systému Štátnej pokladnice, pretože časť zdrojov, potrebných na krytie finančných potrieb štátu, získava Ministerstvo financií SR z tohto zdroja. Vplyv na veľkosť hrubého štátneho dlhu bude mať aj hodnota finančných zdrojov, ktoré bude Ministerstvo financií SR ukladať krátkodobo na finančnom trhu s cieľom mať k dispozícii okamžitú rezervu na krytie neočakávaných výkyvov cash flow štátu.

Štátny dlh je v zmysle zákona o Štátnom dlhu a štátnych zárukách hodnota záväzkov z minulých rokov (najmä emitované štátne dlhopisy, štátne pokladničné poukážky, vládne úvery, medzinárodné záväzky, prijaté kolaterály a krátkodobé pôžičky na peňažnom trhu). Štátny dlh sa bude pravdepodobne v nasledujúcich rokoch k 31. decembru vyvíjať nasledovne:

Tabuľka 126 - Vývoj štátneho dlhu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Spolu	65 140 993	74 046 299	76 985 165	78 176 974	85 387 900	90 834 405	95 611 677
Štátny dlh	52 638 942	57 218 439	62 090 394	62 400 501	69 647 690	74 821 016	79 338 066
Štátna pokladnica	12 502 051	16 827 860	14 894 771	15 776 473	15 740 210	16 013 389	16 273 611

Zdroj: ARDAL

Úročenie štátneho dlhu

Rozhodujúca časť štátneho dlhu – viac ako 99,99 % (k 31. augustu 2022) má zafixované úročenie na niekoľko rokov vopred. Zmena úrokových sadzieb na finančnom trhu sa v úrokových nákladoch na štátny dlh preto prejaví len postupne. Nové dlhopisy, ktoré sú vydávané na krytie nových deficitov štátneho rozpočtu a ako náhrada splatných štátnych dlhopisov, budú vydávané v danom roku s aktuálnymi trhovými úrokovými sadzbami. Okrem toho sa v každom roku precení časť portfólia, ktorá je úročená pohyblivou úrokovou sadzbou, aktuálne táto časť dosahuje približne 0,01 % celého portfólia (okrem zdrojov Štátnej pokladnice). Dlhopisy s pohyblivou úrokovou sadzbou sa vydávajú na základe Stratégie riadenia štátneho dlhu s cieľom pokrytia investorského dopytu, ktorý je zameraný prevažne na aktíva s pohyblivou úrokovou sadzbou.

V nasledujúcich rokoch si bude Ministerstvo financií SR musieť na finančných trhoch požičať nasledovné sumy:

Tabuľka 127 - Štruktúra finančnej potreby Ministerstva financií SR

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Celková finančná potreba MF SR	12 457 443	9 483 290	6 788 232	6 968 510	12 994 182	9 739 809	11 358 134
Deficit ŠR	7 758 420	7 014 126	5 473 518	5 653 899	8 341 372	4 813 135	5 175 183
Splatný štátny dlh	4 699 023	2 469 164	1 314 714	1 314 611	4 652 810	4 926 674	6 182 951

Zdroj: ARDAL

Kľúčovým predpokladom pri tvorbe rozpočtu nákladov štátneho dlhu sú očakávané úrokové sadzby na finančnom trhu. Tie sú jedným z parametrov makroekonomického vývoja, o ktorých diskutuje Výbor pre makroekonomické prognózy v gescii Ministerstva financií SR.

Tabuľka 128 - Očakávané sadzby na finančnom trhu

	2022 N	2023 N	2024 N	2025 N
Základná sadzba ECB	0,49	1,89	1,98	2,00
ESTER	-0,20	1,46	1,87	1,91
3 - mesačný EURIBOR	0,16	2,06	2,28	2,30
6 - mesačný EURIBOR	0,40	2,44	2,68	2,71
1 rok	0,36	1,37	1,61	1,86
5 rokov	1,29	2,46	2,80	3,04
10 rokov	1,84	2,98	3,39	3,62
15 rokov	2,19	3,50	3,93	4,13
20 rokov	2,20	3,51	3,94	4,14

Zdroj: MF SR

Riziká

Celkové náklady na štátny dlh sú ovplyvnené refinančným a úrokovým rizikom.

Refinančné riziko je riziko, že nový dlh bude musieť byť emitovaný za menej priaznivých podmienok ako existujúci dlh. Refinančné riziko zahŕňa možnosť, že v extrémnych prípadoch nebude možné vydať nový dlh na refinancovanie existujúceho dlhu pri nadobudnutí jeho splatnosti. Táto extrémna možnosť je pre slovenskú vládu veľmi nepravdepodobná, a to najmä vďaka opatreniam zavedeným v minulosti na zabránenie takejto situácii. Očakávané postupné zvyšovanie úrokových sadzieb v nadchádzajúcich rokoch bude prispievať k zvyšovaniu nákladov na financovanie dlhu. Rastúce výnosy sa však prejavujú vo zvyšovaní priemerných nákladov na financovanie iba postupne. Slovenská vláda sa snaží zmierniť refinančné riziko optimalizáciou priemernej doby do splatnosti a durácie.

Úrokové riziko alebo riziko refixu je riziko straty alebo zisku z dôvodu pohybov časovej štruktúry úrokových sadzieb. Vláda vydávajúca dlhodobé dlhové nástroje obmedzuje refinančné riziká a znižuje volatilitu úrokových nákladov, pretože budúce nominálne úrokové platby sú známe. Naopak preferencia kratších splatností prináša so sebou väčšie refinančné a úrokové riziká, pri krátkodobom menších nákladoch, avšak pri výraznejšom naakumulovaní splatností do jedného roka. Preto je potrebné optimalizovať kompromis medzi nákladmi a rizikami emisného plánu.

Náklady na financovanie štátneho dlhu (transfer zo štátneho rozpočtu na saldo účet)

Zmeny úrokových sadzieb a zmeny deficitov štátneho rozpočtu sa prejavujú v zmene nákladov na štátny dlh. Celkové zaťaženie verejných financií úrokovými nákladmi sa sleduje dvoma spôsobmi:

Akruálne náklady (časovo rozlíšené) zodpovedajú nákladom na daný kalendárny rok, a to bez ohľadu na to, či sa úroky vyplatia v danom roku alebo až v ďalších rokoch. Akruálne sledovanie a vykazovanie nákladov presnejšie odzrkadľuje reálne náklady štátu na dlhovú službu v jednotlivých rokoch.

Tabuľka 129 - Štruktúra akruálnych nákladov

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Akruálne (časovo rozlíšené) náklady	1 053 371	981 016	985 197	988 383	1 327 930	1 683 491	2 014 062
Úroky a diskont štátnych cenných papierov	901 293	850 011	852 853	863 666	1 091 489	1 439 020	1 735 078
Úroky z prijatých vládnych úverov	59 863	60 224	59 956	61 447	61 480	61 265	59 114
Poplatky	16 693	9 354	18 000	13 000	18 000	18 000	18 000
Úroky platené ŠP (refinančný systém) a obchody	75 522	61 427	54 388	50 270	156 961	165 206	201 870

Zdroj: ARDAL

Hotovostné náklady na štátny dlh sú dané hodnotou výdavkov, ktoré sa v danom roku vyplatia zo štátneho rozpočtu.

Tabuľka 130 - Štruktúra hotovostných nákladov

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Hotovostné náklady (transfer zo ŠR na saldo účet)	796 703	657 218	1 089 706	1 086 770	1 343 208	1 550 301	1 834 911
Úroky a diskont štátnych cenných papierov	644 320	526 515	957 122	962 786	1 115 937	1 306 772	1 554 216
Úroky z prijatých vládnych úverov	59 381	59 922	60 196	60 714	61 561	61 320	61 147
Poplatky	16 693	9 354	18 000	13 000	18 000	18 000	18 000
Úroky platené ŠP (refinančný systém) a obchody	76 309	61 427	54 388	50 270	147 710	164 209	201 548

Zdroj: ARDAL

Pozn.: V roku 2012 sa v zmysle zákona č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre efektívne fungovanie obsluhy štátneho dlhu zriadil samostatný účet štátnych rozpočtových organizácií (tzv. saldo účet štátneho dlhu). Uvedený účet slúži pre výdavkové a príjmové transakcie vykonávané ARDAL v mene MF SR. Stav na tomto účte sa pravidelne mesačne a ku koncu roka vyrovnáva transferom z výdavkového účtu štátneho rozpočtu na nulový zostatok. Tieto transfery predstavujú čisté výdavky štátneho rozpočtu na obsluhu štátneho dlhu.

Finančné vzťahy k Sociálnej poisťovni

Transfer Sociálnej poisťovni na krytie deficitu základného fondu starobného poistenia na rok 2023 nie je rozpočtovaný.

Tabuľka 131 - Transfer Sociálnej poisťovni

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Finančné vzťahy k Sociálnej poisťovni	969 865	840 000	400 000	100 000	0	1 200 000	1 400 000

Zdroj: MF SR

Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov štát poskytuje v prípade platobnej neschopnosti niektorého zo základných fondov Sociálnej poisťovni finančnú výpomoc. Výška transferu zo štátneho rozpočtu zohľadňuje nevyhnutnú technickú rezervu finančných prostriedkov pre zachovanie platobnej schopnosti Sociálnej poisťovne ako celku. V nadväznosti na očakávané príjmy z poistného nie je potrebné na rok 2023 v kapitole Všeobecná pokladničná správa rozpočtovať transfer Sociálnej poisťovni na riešenie deficitu v základnom fonde starobného poistenia.

Ostatné výdavky

Túto skupinu tvoria výdavky, ktoré z hľadiska ich prierezového charakteru alebo podmieneného použitia nie je možné rozpočtovať v iných kapitolách. Na rok 2023 sa ostatné výdavky v rozpočte navrhujú v sume 1 590 mil. eur.

Tabuľka 132 - Štruktúra ostatných výdavkov

v tis. eur	2020* S	2021* S	2022 R	2022 OS*	2023 N	2024 N	2025 N
Ostatné	1 673 303	156 912	1 894 697	2 290 881	1 589 690	1 124 293	1 283 901
Úhrada majetkovej ujmy SLSP, a. s. a SZRB, a. s.	354	2 047	2 632	2 632	742	311	230
Príspevky politickým stranám a politickým hnutiam	39 632	11 695	11 700	11 700	11 700	61 000	18 000
Výdavky na dotácie	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Štátny príspevok pre mladomanželov na mladomanželské úvery	0	0	0	0	0	0	0
Úhrada poplatkov Štátnej pokladnici	0	1	3	3	3	3	3
Výdavky na administratívny poplatok EIB	0	0	5	5	5	5	5
Dotácie na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok	5 380	5 380	0	0	0	0	0
Zahraničná ekonomická pomoc	2 937	4 881	0	0	0	0	0
Výdavky na multilicenčnú zmluvu s Microsoft	0	0	18 534	13 408	18 534	18 534	18 534
Výdavky na športovú infraštruktúru - NCC (uzn.141/2019)	800	0	0	0	0	0	0
Výdavky na zabezpečenie podujatí k výročiam M.R. Štefánika (uzn. 57/2019)	400	0	0	0	0	0	0
Výdavky na CUD (zákon č. 305/2013 Z. z.)	0	0	31 800	25 360	0	0	0
Výdavky na EYOF Banská Bystrica (uzn. vl. 400/2019 v znení uzn. vl. 93/2020)	5 100	1 687	9 063	9 063	0	0	0
Výdavky na rekonštrukciu NKP Rusovce (uzn. vl. 339/2018)	0	0	24 929	24 929	19 027	19 027	19 027
Výdavky na financovanie projektov hlavného mesta Bratislavy	10 000	0	0	0	0	0	0
Výdavky na športovú infraštruktúru v Michalovciach (uzn. vl. 515/2019)	0	650	0	0	0	0	0
Výdavky na rekonštrukciu Múzea moderného umenia A. Warhola (uzn. vl. 524/2019)	0	4 000	1 100	1 100	0	0	0
Výdavky na Centrum pre riešenie finančných sporov	0	0	1 400	1 400	0	0	0
Výdavky na vybrané investície kapitol	0	0	1 033 623	395 063	554 060	970 883	1 175 948
Výdavky na ekonomické opatrenia a podporu ekonomiky	0	0	754 909	437 630	0	0	0
Výdavky na transfery subjektom verejnej správy	0	0	0	0	230 619	49 529	47 154
Výdavky na transfer do štátnych finančných aktív	0	0	0	0	750 000	0	0

* v skutočnosti v roku 2020 a 2021 sú započítané aj prostriedky z predchádzajúcich rokov uvoľnené podľa § 8 zákona č. 523/2004 Z. z.

Zdroj: MF SR

** v očakávanej skutočnosti v roku 2022 sú započítané výdavky na kompenzácie negatívneho vplyvu rastu cien energií zdrojovo zabezpečené návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 534/2021 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2022

Významnú časť ostatných výdavkov predstavujú výdavky na vybrané investície kapitol v objeme 554 mil. eur. Od roku 2021 sa pri rozpočtovaní investičných výdavkov zaviedol nulový štartovací rozpočet (tzv. zero-based budgeting) založený na investičných plánoch jednotlivých kapitol, ktoré zvyšujú transparentnosť a predvídateľnosť investičného procesu. V súlade s uzneseniami vlády SR č. 649/2020 a č. 181/2022 môžu rozpočtové a príspevkové organizácie kapitoly a ostatné subjekty verejnej správy v riadiacej pôsobnosti kapitoly realizovať investície a projekty investičného charakteru s predpokladanými celkovými výdavkami vyššími ako 1 mil. eur s DPH až po ekonomickom hodnotení Ministerstva financií SR. Do rozpočtu príslušných kapitol sú jednotlivé výdavky uvoľňované po zohľadnení rozpočtových možností až po preukázaní pripravenosti a ekonomickej návratnosti.

V prípade neschválenia zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 by sa v roku 2023 rozpočtové hospodárenie a vzťahy medzi štátom a inými subjektami spravovalo zákonom č. 531/2021 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2022 v súlade s pravidlami rozpočtového provizória. V tomto prípade by z limitov výdavkov na rok 2022 nebolo možné financovať v plnom rozsahu transfery zo štátneho rozpočtu najmä pre ZSSK a ŽSR⁷⁴. Z tohto dôvodu sa v kapitole Všeobecná pokladničná správa rozpočtujú výdavky na transfery v rámci verejnej správy v sume 231 mil. eur a po schválení zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 budú môcť byť uvoľnené na financovanie uvedených subjektov.

Tabuľka 133 – Prehľad výdavkov na transfery subjektom verejnej správy

v tis. eur	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky na transfery subjektom verejnej správy	230 619	49 529	47 154
ŽSR	89 340	0	0
ZSSK	64 201	0	0
Podpora audiovizuálneho priemyslu	39 941	0	0
Ostatné	37 138	49 529	47 154

Zdroj: MF SR

S cieľom vytvorenia finančného rámca na kapitalizáciu existujúcich spoločností s majetkovou účasťou štátu sa v rozpočte kapitoly VPS na rok 2023 alokujú aj výdavky na transfer do štátnych finančných aktív v sume 750 mil. eur.

Zároveň sa tu rozpočtujú aj výdavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov ako sú príspevky politickým stranám a politickým hnutiam a štátny príspevok pre mladomanželov na mladomanželské úvery.

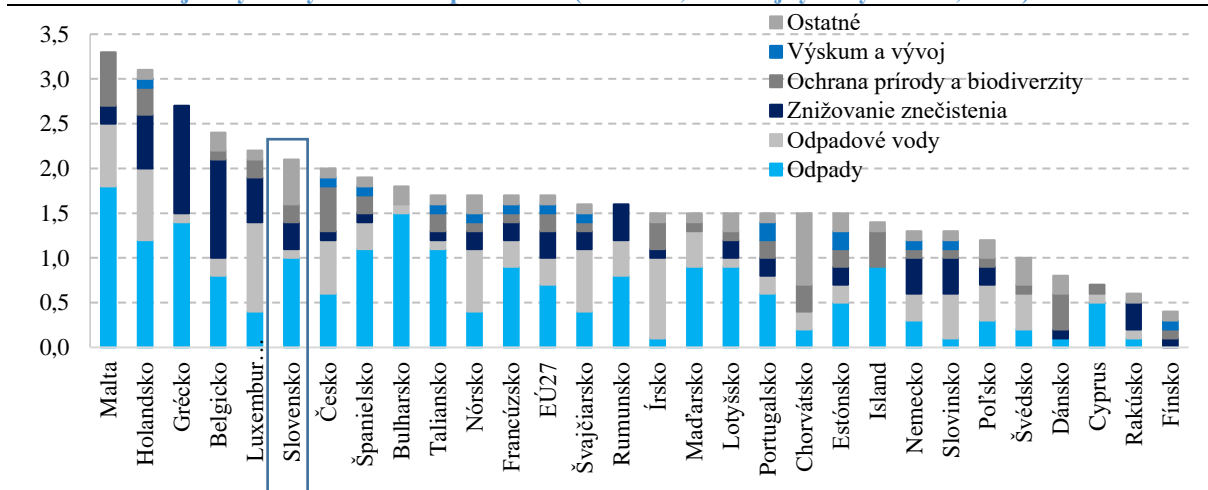
4.12. Životné prostredie

Vláda v životnom prostredí plní úlohy ochrany prírody, ovzdušia, vodného a odpadového hospodárstva či posudzovania vplyvov na životné prostredie. Za starostlivosť o chránené územia, správu jaskýň a ochranu rastlín a živočíchov je zodpovedná Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky. Monitorovanie stavu ovzdušia a vôd vykonáva Slovenský hydrometeorologický ústav. Povoľovacíu a dozornú činnosť v ochrane ovzdušia, vôd či odpadovom hospodárstve zabezpečuje Ministerstvo životného prostredia SR spolu s okresnými úradmi a inšpekciou. Dôležitými úlohami vlády sú tiež ochrana pred povodňami, vykonávanie geologického výskumu a prieskumu, posudzovanie vplyvov investičných projektov na životné prostredie a podpora environmentálnych projektov prostredníctvom Environmentálneho fondu.

Výdavky na ochranu životného prostredia sú na Slovensku v porovnaní s priemerom EÚ vyššie. Na životné prostredie smerujú 2 % verejných výdavkov, najviac do odpadového hospodárstva.

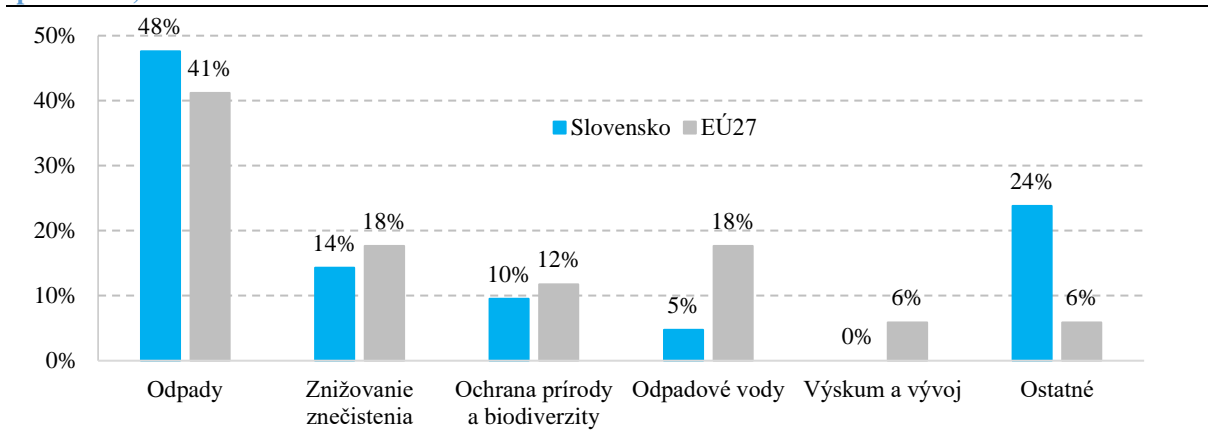
⁷⁴ V návrhu rozpočtu verejnej správy boli rozpočtované prostriedky v kapitole VPS na transfer pre verejné zdravotné poistenie v sume 340 mil. eur, ktoré boli pozmeňujúcim návrhom poslancov v NR SR presunuté do kapitoly Ministerstvo zdravotníctva SR.

Graf 37 - Verejné výdavky na životné prostredie (COFOG, % verejných výdavkov, 2020)

Zdroj: Eurostat

Graf 38 - Verejné výdavky na oblasti životného prostredia (2020, % verejných výdavkov na životné prostredie)

Zdroj: Eurostat

Štruktúra výdavkov v životnom prostredí sa mierne líši od priemeru krajín EÚ27, pravdepodobne pre vysoký podiel neklasifikovaných výdavkov. Kým na Slovensku do odpadového hospodárstva smeruje vyšší podiel výdavkov na životné prostredie, výdavky na odpadové vody sú o dve tretiny nižšie. Na výskum a vývoj v životnom prostredí neboli v roku 2020 alokované žiadne výdavky.

Stav v životnom prostredí sleduje 6 hlavných ukazovateľov, zameriavajú sa hlavne na odpadové hospodárstvo a ochranu prírody. Výsledky v oblasti životného prostredia sa postupne zlepšujú, stále však nedosahujú úroveň európskeho priemeru.

Tabuľka 134 - Kľúčové ukazovatele v oblasti životného prostredia

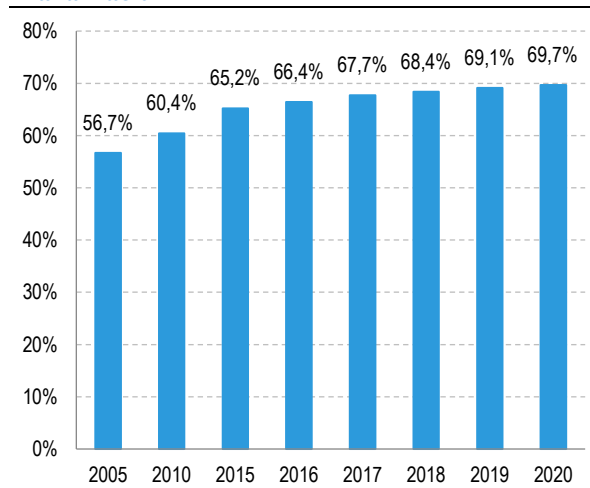
Oblasť	Indikátor		2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Vodné hospodárstvo	Pripojenie obyvateľstva k čistiarňam odpadovej vody (%)	SK	67,7	68,4	69,1	69,7	-	74,9	85
		EÚ	90	-	-	-	-	-	-
Odpadové hospodárstvo	Miera recyklácie komunálneho odpadu (%)	SK	29,8	36,3	38,5	42,2	-	55	60
		EÚ	46,2	47	48	47,8	-	-	-
Odpadové hospodárstvo	Sanované environmentálne záťaže a rekultivované lokality (celkový počet)	SK	569	570	574	574	575	589	609
Ochrana ovzdušia	Priemerná koncentrácia PM _{2,5} v ovzduší (µg/m ³)	SK	17,5	16,9	13,8	-	-	10,8	8,6
		EÚ	14,9	14,6	12,6	-	-	-	-
Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	Emisie skleníkových plynov (celkové emisie bez LULUCF, zníženie oproti roku 1990, v %)	SK	-42,5	-42,6	-45,8	-49,6	-	-50,7	-55
		EÚ	-22,9	-24,9	-27,9	-31	-	-	-
Ochrana prírody a krajiny	Podiel hodnotení biotopov európskeho významu v priaznivom stave (%)	SK	-	34,6	-	-	-	40	40

Zdroj: MŽP SR, Eurostat, OECD, EPI

Pripojenie obyvateľstva na čistiarne odpadových vôd mierne rastie, ale stále výrazne zaostáva za európskym priemerom. Priemerná hodnota krajín EÚ dosahuje úroveň až 90 % pripojených obyvateľov, zatiaľ čo na Slovensku je pripojených takmer 70 %. Slovenský cieľ do roku 2030 počíta s plnou dostupnosťou v aglomeráciách s viac ako 2 000 obyvateľmi a s polovičnou v menších sídlach.

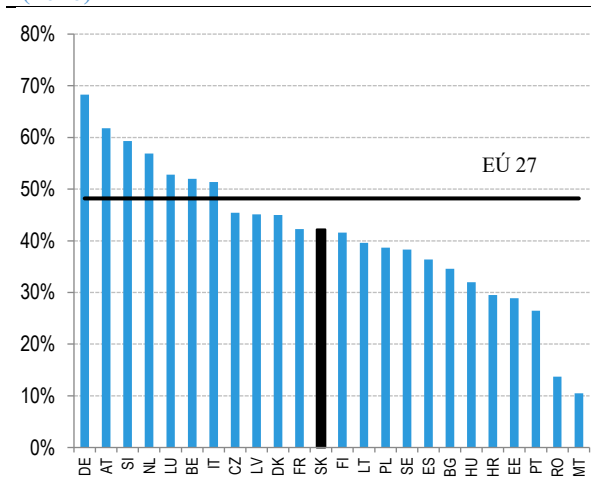
Miera recyklácie komunálneho odpadu sa postupne zvyšuje, stále však nedosahuje úroveň európskeho priemeru. V porovnaní s priemerom EÚ je miera recyklácie nižšia o približne 6 percentuálnych bodov. Miera recyklácie je podmienená rastom miery triedenia, reformou rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dodávateľov za odpad, ktorý vznikol z ich výrobkov a zavádzaním ekonomických motivačných nástrojov (napríklad zálohovaním PET fliaš od 1.1.2022).

Graf 39 - Napojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu

Zdroj: VÚVH

Graf 40 - Miera recyklácie komunálneho odpadu (2020)

Zdroj: Eurostat

Relatívne veľký problém Slovenska sú lokality s environmentálnou záťažou. Na Slovensku evidujeme vyše 1800 lokalít environmentálnych záťaží, z nich viac ako 1200 predstavuje riziko pre obyvateľov a životné prostredie. Ide o široké spektrum území znečisťovaných do roku 2007 priemyselnou, vojenskou, banskou, dopravnou a poľnohospodárskou činnosťou, ale aj

nesprávnym nakladaním s odpadom. Preto jedným z cieľov v oblasti životného prostredia je sanovanie a rekultivácia znečistených lokalít, ich počet rastie. Do roku 2030 ich plánuje Slovensko ročne sanovať a rekultivovať o 34 viac.

Nadpriemerná koncentrácia prachových častíc poukazuje na rezervy vo vykurovaní a doprave. Odporúčanú koncentráciu WHO prekračovalo Slovensko v roku 2019 o takmer 40 %, napriek výraznému zlepšeniu koncentrácie častíc sa umiestnilo na 19. mieste spomedzi krajín EÚ. K redukcii znečistenia prispeje najmä podpora výmeny starších kotlov v domácnostiach, útlm uhoľnej energetiky a rozvoj alternatív k automobilovej doprave. Na zníženie nadpriemernej koncentrácie prachových častíc reaguje aj Modernizačný fond a Plán obnovy a odolnosti, napríklad prostredníctvom opatrení zameraných na dekarbonizáciu priemyslu alebo budovania nabíjacích bodov pre elektromobily.

Oproti roku 1990 dosiahlo Slovensko v roku 2020 mieru zníženia emisií o takmer 50 %, krajiny EÚ zaznamenali v rovnakom období pokles o takmer 30 %. Priestor pre ďalšie zníženie emisií skleníkových vplyvov je najmä v energetike, doprave, priemysle či sektore budov.

Ochrana prírody sa zameriava na udržiavanie biotopov európskeho významu v priaznivom stave. V súčasnosti ich je viac ako tretina, Slovensko plánuje do roku 2030 zvýšiť uvedený podiel na aspoň 40 %. Aktualizované údaje prinesú výsledky 6 ročného reportingu v roku 2025.

Výdavkami v oblasti životného prostredia sa zabezpečujú úlohy najmä v oblasti ochrany prírody a krajiny, vodného hospodárstva, ochrany pred povodňami, ochrany kvality a množstva vôd a ich racionálneho využívania, ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy a klimatického systému Zeme, odpadového hospodárstva a geologického výskumu a prieskumu.

Tabuľka 135 - Výdavky oblasti životného prostredia

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Životné prostredie	654 711	511 548	1 080 014	1 253 631	2 159 352	793 134	927 411
Vodné hospodárstvo	302 331	192 570	357 679	510 668	1 019 564	326 746	384 392
Ochrana ovzdušia	28 411	39 979	128 781	133 551	381 315	77 734	76 974
Odpadové hospodárstvo	48 208	42 057	27 998	60 232	38 004	59 522	82 514
Ochrana prírody a krajiny	29 935	25 378	52 748	68 368	109 478	38 084	95 324
Riadenie rizík a mimoriadnych udalostí	1 866	1 224	79 613	59 225	92 402	0	0
Nízkouhlíkové hospodárstvo	111 593	86 771	96 105	78 740	226 431	0	0
Administratíva a iné	132 081	120 231	230 266	236 022	191 435	190 725	188 045
Modernizačný fond	0	0	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Samostatné účty	286	3 337	6 824	6 824	723	323	162

Zdroj: MF SR

V oblasti životného prostredia sú na rok 2023 zahrnuté nasledujúce tituly:

- Dofinancovanie prevádzky SHMÚ vo výške 3,5 mil. eur každoročne.
- Výdavky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 621 mil. eur, ktoré budú slúžiť na dekarbonizáciu priemyslu (329 mil. eur), obnovu budov (146 mil. eur), ochranu prírody a krajiny (74,6 mil. eur) a renaturáciu vodných tokov a mokradí (71,2 mil. eur).
- Výdavky z Modernizačného fondu vo výške 100 mil. eur, rozpočtované vo výdavkoch Environmentálneho fondu a určené na schému štátnej pomoci pre teplárenské spoločnosti.

Vodné hospodárstvo

Celkové výdavky smerujúce do vodného hospodárstva v roku 2023 predstavujú 1,01 mld. eur a za túto oblasť sú celkovo určené na konkrétne projekty budovania a rekonštrukcie infraštruktúry vodného hospodárstva (preventívne protipovodňové opatrenia, dobudovanie a prevádzka povodňového varovného a predpovedného systému, zásobovanie vodou, odvádzanie a čistenie odpadových vôd). Súčasťou výdavkov oblasti sú aj zdroje smerujúce do Slovenského hydrometeorologického ústavu a Výskumného ústavu vodného hospodárstva.

Tabuľka 136 - Výdavky vodného hospodárstva

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Vodné hospodárstvo celkom, v tom:	302 331	192 570	357 679	510 668	1 019 564	326 746	384 392
zdroje kapitoly, v tom:	116 868	63 157	117 639	258 832	746 504	83 597	146 635
Výskumný ústav vodného hospodárstva	4 692	3 632	3 076	3 321	3 432	3 611	3 611
Slovenský hydrometeorologický ústav	6 665	4 265	4 436	6 577	8 303	9 107	9 103
Ústredný orgán - platby SVP, povodne a iné	36 789	16 591	4 450	7 789	5 969	5 969	5 973
Plán obnovy a odolnosti	0	0	3 600	3 600	71 230	0	0
zdroje EÚ a spolufinancovania	68 722	38 669	102 077	237 545	657 569	64 910	127 948
zdroje EF	52 743	16 776	71 716	71 716	128 081	112 299	108 207
zdroje SVP	132 720	112 638	168 325	180 121	144 980	130 850	129 550

Zdroj: MF SR

- V oblasti sú na rok 2023 zahrnuté výdavky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 71,2 mil. eur, ktoré budú slúžiť na renaturáciu vodných tokov a mokradí, čím sa zvýši schopnosť krajiny zadržiavať vodu a zabezpečí sa protipovodňová ochrana sídel.
- Do oblasti vodného hospodárstva sú od roku 2023 začlenené výdavky Slovenského vodohospodárskeho podniku v sume 145 mil. eur, ktorý sa stal subjektom verejnej správy.

Starostlivosť o vodné toky, vrátane zodpovednosti za kvalitu povrchových a podzemných vôd má v kompetencii Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Od ukončenia auditu v 2017 sa SVP nedarí naplňať jeho odporúčania. Plánovaná úspora vo výške 20 mil. eur nebola napriek čiastkovým plneniam opatrení dosiahnutá. Vzhľadom na výrazný nárast rozsahu spravovaných vodných tokov v roku 2020, ako aj potrebnú aktualizáciu potenciálu úspor sa pripravuje aktualizácia auditu. Cieľom je zabezpečiť rozsah komerčných činností tak, aby v budúcnosti nevznikali požiadavky na štátny rozpočet. Od roku 2022 je štátny podnik zaradený Štatistickým úradom SR do sektora verejnej správy.

Druhým štátnym podnikom vo vodnom sektore je Vodohospodárska výstavba š. p. so zameraním na výstavbu, prevádzkovanie a dohľad nad vodohospodárskymi, hydroenergetickými a inžinierskymi objektmi, ako aj výrobu a predaj elektrickej energie. Vo svojej správe má významné vodné diela Gabčíkovo a Žilina.

Ochrana ovzdušia

Celkové výdavky smerujúce do ochrany ovzdušia sú v roku 2023 v objeme 381 mil. eur a zahŕňajú aj sledovanie a hodnotenie kvality ovzdušia podľa zákona o ochrane ovzdušia prostredníctvom Slovenského hydrometeorologického ústavu.

Tabuľka 137 - Výdavky na ochranu ovzdušia

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ochrana ovzdušia celkom, v tom:	28 411	39 979	128 781	133 551	381 315	77 734	76 974
zdroje kapitoly, v tom:	7 446	8 392	108 905	113 675	338 293	30 882	27 922
Slovenský hydrometeorologický ústav	6 984	4 293	3 700	8 470	4 296	4 296	4 296
Plán obnovy a odolnosti	0	0	105 205	105 205	329 096	1 146	1 136
zdroje EF	20 965	31 587	19 876	19 876	43 022	46 851	49 052

Zdroj: MF SR

- V oblasti sú na rok 2023 zahrnuté výdavky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 329 mil. eur, ktoré budú smerovať na nákladovo-efektívnu podporu dekarbonizácie priemyslu, pričom bude podporené zavádzanie najlepších aktuálne dostupných technológií v priemyselnej výrobe a priemyselných procesoch.

Odpadové hospodárstvo

Na odpadové hospodárstvo sa v roku 2023 rozpočtujú výdavky zo zdrojov EÚ a spolufinancovania v objeme 2,27 mil. eur a v Environmentálnom fonde v objeme 35,7 mil. eur, v súlade so zákonom o poplatkoch za ukladanie odpadov, ktorý je účinný od roku 2019. Prostriedky slúžia na dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva (recyklácia odpadov, uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov) a elimináciu negatívnych vplyvov environmentálnych zát'aží.

Ochrana prírody a krajiny a geologická činnosť

Na ochranu prírody a krajiny sa v roku 2023 výdavky rozpočtujú v sume 109 mil. eur a sú celkovo určené na výskum a tvorbu legislatívy v oblasti geológie a ochrany prírody, praktickú starostlivosť o chránené územia a živočíchy, ako aj environmentálnu výchovu.

Tabuľka 138 - Výdavky na ochranu prírody

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Ochrana prírody a krajiny, v tom:	29 935	25 378	52 748	68 368	109 478	38 084	95 324
zdroje kapitoly, v tom:	29 395	23 052	48 670	64 290	108 118	36 724	93 964
KV - pozemky, šp. služby, na náhradu	10 707	9 316	9 728	18 719	15 245	15 250	15 255
Štátny geologický ústav Dionýza Štúra	4 467	3 391	3 281	3 290	3 857	4 046	4 046
Slovenské banské múzeum	904	742	719	719	806	849	849
ZOO Bojnice	2 055	1 504	1 322	1 322	1 559	1 678	1 678
Štátna ochrana prírody SR	9 521	7 872	6 406	4 937	5 285	5 723	5 723
Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva	893	735	671	671	751	791	791
9 novovzniknutých správ NP	0	0	0	7 250	2 524	2 815	2 815
Plán obnovy a odolnosti	0	0	20 414	20 414	74 590	645	638
zdroje EF	540	2 326	4 078	4 078	1 360	1 360	1 360

Zdroj: MF SR

- V oblasti sú na rok 2023 rozpočtované výdavky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 74,6 mil. eur, ktoré budú smerovať na mapovanie a hodnotenie ekosystémových služieb, prehodnotenie chránených území s cieľom zjednodušiť, zjednotiť a sprehl'adniť národnú

sústavu chránených území a tiež komplexné zmapovanie biotopov a druhov európskeho významu Slovenska.

Riadenie rizík a mimoriadnych udalostí v súvislosti so zmenou klímy

Na riadenie rizík a mimoriadnych udalostí v súvislosti so zmenou klímy sa v roku 2023 rozpočtujú prostriedky EÚ a spolufinancovania v objeme 92,4 mil. eur. Tieto prostriedky majú slúžiť na projekty v oblasti riadenia osobitných rizík (okrem povodňových) a posilnenia odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvnených zmenou klímy (vyvíjanie systémov zvládania mimoriadnych udalostí, technická a inštitucionálna podpora špecializovaných záchranných modulov, prevencia a sanácia havarijných zosuvov súvisiacich so zmenou klímy).

Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo

Celkové výdavky smerujúce do energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva sa v roku 2023 rozpočtujú vo výške 226 mil. eur a tvoria ich iba prostriedky EÚ a spolufinancovania. Výdavky za oblasť celkovo majú smerovať na projekty v oblasti podpory výroby energie z obnoviteľných zdrojov, zvýšenie energetickej efektívnosti v podnikoch, ako aj verejných budovách (realizácia opatrení vyplývajúcich z vykonaných energetických auditov).

Administratíva

Prostriedky v oblasti na rok 2023 predstavujú sumu 31,3 mil. eur a sú určené na financovanie činností, vykonávaných ústredným orgánom, Slovenskou inšpekciou životného prostredia a Slovenskou agentúrou životného prostredia. Okrem týchto výdavkov sem patria prostriedky určené na podporu a údržbu IT systémov, výchovu, vzdelávanie, propagáciu, prieskum, výskum, vývoj a príspevky medzinárodným organizáciám.

Tabuľka 139 - Výdavky na administratívu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Administratíva, v tom:	32 874	42 365	27 952	33 878	31 324	32 518	32 519
Ústredný orgán - aparát	16 628	25 064	13 775	11 468	15 969	16 618	16 618
Slovenská inšpekcia životného prostredia	7 651	7 011	6 782	8 655	7 638	8 020	8 021
Slovenská agentúra životného prostredia	4 109	6 473	3 590	7 105	3 913	4 075	4 075
Príspevky SR do MO	3 675	3 519	3 805	3 805	3 805	3 805	3 805

Zdroj: MF SR

Iné činnosti kapitoly

Prostriedky v oblasti na rok 2023 predstavujú všetky ostatné výdavky kapitoly okrem administratívy v sume 160 mil. eur a sú určené na technickú pomoc v kapitole, inštitucionálnu podporu Environmentálneho fondu a financovanie aktivít z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskou agentúrou životného prostredia.

- V oblasti sú na rok 2023 rozpočtované výdavky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 146 mil. eur, ktoré budú určené najmä na zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov, ktoré bude realizované prostredníctvom Slovenskej agentúry životného prostredia. Cieľom uvedenej aktivity je zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov a zavedenie vybraných zelených prvkov v procese obnovy, pričom pri pridelovaní prostriedkov bude zohľadnený aspekt energetickej chudoby.

Modernizačný fond

Do oblasti sú začlenené aj výdavky z Modernizačného fondu, rozpočtované v Environmentálnom fonde v objeme 100 mil. eur v roku 2023, určené na schému štátnej pomoci pre teplárenské spoločnosti. Prostriedky sú určené na modernizáciu energetických systémov, vrátane uskladňovania energie a na zlepšenie energetickej efektívnosti.

Od roku 2022 kapitola MŽP SR spravuje samostatný účet určený pre prostriedky Modernizačného fondu, pričom plní úlohu správcu (poskytovateľa) prostriedkov pridelených SR a prerozdeľuje ich medzi jednotlivých vykonávateľov schválených schém štátnej pomoci, resp. individuálnych projektov.

Samostatné účty

Oblasť disponuje v roku 2023 finančnými prostriedkami v objeme 723 tis. eur na samostatných účtoch Finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu, pričom MŽP SR plní v prípade oboch finančných mechanizmov úlohu správcu programu Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy.

4.13. Ekonomika

Vláda v oblasti ekonomiky plní najmä úlohy nastavenia a riadenia energetickej politiky, podpory podnikania, informatizácie a regionálneho rozvoja. Za energetickú a surovinovú politiku, ako aj podporu podnikania a investícií je zodpovedné Ministerstvo hospodárstva SR a jeho podriadené organizácie. Osobitnú úlohu v oblasti energetickej regulačnej politiky má nezávislý Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Gestorom informatizácie a regionálneho rozvoja je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Tabuľka 140 - Kľúčové ukazovatele ekonomiky

Indikátor	2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
European Innovation Scoreboard (poradie)	21	23	22	21	23	21	19
Výdavky na výskum a vývoj v súkromnej sfére (% HDP)	0,48	0,45	0,45	0,48	0,5	0,74	1,04
Podiel OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe (%)	11,5	11,9	16,9	-	-	15,8	19,2*
Konečná energetická spotreba (TWh)	115,17	115,27	119,19			N/A	119,46*
Pomer čerpaných k zazmluvneným EÚ fondom	-	-	-	0	0	0,39	1
Rozdiel v miere nezamestnanosti medzi regiónom s najvyššou a regiónom s najnižšou mierou nezamestnanosti (p.b.)	-	7,2	6,8	7,1	8,3	6,7	4,6

* Ciele pre podiel OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe a pre konečnú energetickú spotrebu vyplývajú z prebiehajúcich rokovanií s EÚ v rámci REPowerEU a budú súčasťou aktualizovaného Integrovaného národného energetického a klimatického plánu, ktorého návrh má byť zverejnený do 30.6.2023.

V ukazovateli European Innovation Scoreboard Slovensko dlhodobo stagnuje, pričom sa umiestňuje medzi 21. až 23. miestom. Cieľ v roku 2025, ktorý predstavuje iba mierne zlepšenie, je realistický, avšak naplnenie cieľa 2030 bude vyžadovať výraznejšie zlepšenie.

Výdavky na výskum a vývoj v súkromnej sfére v roku 2021 predstavovali 0,5 % HDP, avšak priemer krajín EÚ je viac ako trojnásobný. Výdavky na výskum a vývoj rastú, trend však nie je dostatočný na naplnenie cieľa na roky 2025 a 2030.

Podiel obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) na energetickej spotrebe výrazne narástol medzi rokmi 2018 a 2019, spôsobila to však zmena metodiky Eurostatu, nie skokové rozšírenie využívania OZE. Z tohto dôvodu bude potrebné určiť nový cieľ na rok 2025.

Slovensko má historicky zlé výsledky v čerpaní eurofondov, za posledné programové obdobie sa podarilo vyčerpať menej ako 50 % zdrojov. V ďalšom programovom období je cieľom postupné čerpanie počas celého obdobia a tým aj vyššia miera využitia eurofondov.

Slovensko je v trende poklesu nezamestnanosti 3. najlepšie z krajín EÚ, v roku 2021 bol však rozdiel medzi regiónmi 8,3 p. b. Cieľom slovenskej politiky je znižovať regionálne rozdiely aj v zamestnanosti, čo je možné dosiahnuť lepším cílením politik regionálneho rozvoja.

Tabuľka 141 – Výdavky na oblasť ekonomiky

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Oblasť ekonomiky spolu	1 249 794	1 731 066	1 615 271	1 979 700	4 728 491	1 745 916	1 946 325
Reštrukturalizácia priem. odvetví	49 521	53 641	56 918	20 822	1 459 430	54 603	60 031
Podpora podnikania	312 408	514 000	242 843	512 937	694 207	251 012	277 517
Energetika	270 962	114 943	284 570	325 972	323 126	189 422	164 891
Informatizácia	62 537	53 363	285 494	291 364	483 593	301 953	212 747
Administratíva	66 866	128 249	62 669	112 586	63 821	66 550	66 570
Regionálny rozvoj	143 367	292 140	477 189	317 163	1 503 538	680 917	950 103
Podpora cestovného ruchu	15 156	147 710	53 049	82 690	35 399	35 694	35 694
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	90 342	94 291	86 881	87 163	91 283	96 055	107 641
Správa štátnych hmotných rezerv SR	135 925	76 589	21 704	84 809	27 746	22 803	24 662
Hospodárska mobilizácia	46 326	224 097	11 076	108 285	9 849	9 863	9 863
Úrad jadrového dozoru	8 500	7 994	10 891	9 445	11 793	11 306	11 366
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	7 615	7 319	7 509	9 395	8 550	8 858	8 858
Úrad pre reg. sieťových odvetví	5 273	4 579	5 045	5 180	5 614	6 003	6 003
Úrad priemyselného vlastníctva	6 395	4 744	3 889	5 013	4 752	4 986	4 986
MH Manažment, a. s.	25 052	4 089	2 590	3 550	2 500	2 440	1 943
Protimonopolný úrad SR	3 547	3 316	2 954	3 325	3 291	3 449	3 449

Zdroj: MF SR

Za oblasť ekonomiky sú v rozpočte na rok 2023 navrhované celkové výdavky v sume 4,73 mld. eur, tieto výdavky sú smerované najmä do oblasti podpory podnikania, energetiky a inovácií, reštrukturalizácie priemyselných odvetví, informatizácie, regionálneho rozvoja, podpory cestovného ruchu, administratívy a ďalších oblastí.

Vo výdavkoch za oblasť ekonomiky sa na rok 2023 zohľadnili napríklad nasledovné tituly:

- výdavky určené na kompenzačné opatrenia v súvislosti s rastom cien energií v sume 1,40 mld. eur,
- výdavky zo zdrojov Európskej únie a spolufinancovania v rámci kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v sume 1,78 mld. eur, rozpočtované za programy programového obdobia 2014-2020 a programového obdobia 2021-2027, ktoré sú určené na vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v rámci spoločenstva,
- výdavky zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti v rámci kapitoly Ministerstva hospodárstva SR v celkovej sume 143 mil. eur, ktoré sú určené najmä na podporu energetickej efektívnosti, podporu alternatívnych pohonov (E-mobilita) a tiež znižovanie administratívneho bremena,

- výdavky zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti v rámci kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v sume 142 mil. eur, ktoré sú určené na budovanie „Digitálneho Slovenska“,
- výdavky pre rozpočtovú organizáciu Slovakia Travel v sume 26,2 mil. eur,
- dotácie na podporu cestovného ruchu v sume 9,23 mil. eur,
- medziročné zvýšenie výdavkov na investičné stimuly v sume 3,46 mil. eur,
- zvýšenie výdavkov na útlm uhoľného baníctva v sume 2,44 mil. eur v nadväznosti na Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.

Reštrukturalizácia priemyselných odvetví

Tabuľka 142 – Výdavky na reštrukturalizácia priemyselných odvetví

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Reštrukturalizácia priem. odvetví	49 521	53 641	56 918	20 822	1 459 430	54 603	60 031
Podpora baníctva	9 669	10 828	16 918	17 118	19 417	14 533	19 973
Podpora zníženia konc. ceny elektriny	39 853	40 000	40 000	0	40 000	40 000	40 000
Výdavky na kompenzácie nárastu cien energií	0	0	0	0	1 400 000	0	0
Sanácia environ. záťaží	0	2 814	0	3 704	12	71	57

Zdroj: MF SR

Výdavky v oblasti reštrukturalizácie priemyselných odvetví sú na rok 2023 rozpočtované v sume 1,46 mld. eur. V rámci tejto oblasti sú výdavky určené najmä na kompenzačné opatrenia v súvislosti s nárastom cien energií v sume 1,40 mld. eur. Ďalšie výdavky smerujú do podpory uhoľného baníctva, kde sa na rok 2023 rozpočtuje suma 17,3 mil. eur, ktorá je určená predovšetkým na útlm uhoľného baníctva v nadväznosti na schválenú štátnu pomoc, resp. „Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra“ a deputátne uhlie pre dôchodcov a vdovy po baníkoch. V súvislosti s uvedeným akčným plánom sú na roky 2023 až 2025 rozpočtované výdavky v celkovej sume 46,9 mil. eur, určené najmä na uzatváranie a likvidáciu baní, resp. podpovrchové bezpečnostné práce vyplývajúce zo zatvorenia uhoľných výrobných jednotiek, náklady súvisiace s asanáciou bývalých uhoľných ťažobných lokalít, rekultiváciu povrchu a výdavky na pracovníkov, ktorí prišli, alebo prichádzajú o svoje zamestnanie. Výdavky sú tiež smerované do oblasti rudného baníctva, kde je na rok 2023 rozpočtovaná suma 2,05 mil. eur určená na zákonné sociálne náklady a technické práce, t. j. plnenie úloh obsiahnutých v aktualizovanom pláne útlmového programu a na nutné práce, ktorých útlm po dlhoročnej intenzívnej banskej činnosti nebol dokončený.

V rámci tejto oblasti sa na rok 2023 rozpočtujú tiež výdavky na podporu zníženia koncovej ceny elektriny pre podniky v sume 40,0 mil. eur, v súlade so zákonom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby.

Podpora podnikania

Tabuľka 143 – Výdavky na podporu podnikania

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Podpora podnikania	312 408	514 000	242 843	512 937	694 207	251 012	277 517
OP II - Podpora výskumu, inovácií a podp. podnikania	219 914	356 358	216 240	354 670	513 713	213 066	246 578
Podpora investícií	41 924	43 154	20 815	138 149	175 183	32 735	26 146
Podpora inovácií	845	570	3 000	850	2 500	2 500	2 500
Administrácia podpor. schém a programov	3 657	3 730	1 800	3 950	1 800	1 800	1 800
Znižovanie admin. bremena	1	0	988	1 501	1 012	911	492
Opatrenia v súvislosti s COVID-19	46 067	110 188	0	13 817	0	0	0

Zdroj: MF SR

Celkové výdavky na podporu podnikania sú v rozpočte na rok 2023 rozpočtované v sume 694 mil. eur. V rámci oblasti sú rozpočtované výdavky EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra v sume 339 mil. eur, určené najmä na podporu výskumu, vývoja a inovácií, posilnenie konkurencieschopnosti a rastu malého a stredného podnikania (ďalej len „MSP“), ako aj rozvoj konkurencieschopnosti MSP v Bratislavskom kraji a tiež prostriedky nového Programu Slovensko, ktoré sú rozpočtované v sume 174 mil. eur.

V oblasti sú v rámci kapitoly MH SR na rok 2023 rozpočtované tiež výdavky na podporu investícií, presnejšie ide o podporu investičných projektov – investičné stimuly v sume 9,90 mil. eur a výdavky pre SARIO, ktoré sú určené na plnenie strategických cieľov agentúry pre zvýšenie investičnej atraktívnosti SR.

V tejto oblasti sú v rámci podpory investícií rozpočtované aj výdavky pre spoločnosť Valaliky Industrial Park, s. r. o. v sume 133 mil. eur, ktorá zabezpečuje prípravu investičného projektu „Strategické územie Valaliky“ za účelom prípravy územia pre nové investície v oblasti priemyselnej výroby. V oblasti sú zároveň rozpočtované výdavky pre spoločnosť MH Invest, s. r. o. v sume 26,6 mil. eur, ktoré sú určené najmä na zabezpečovanie územia v strategickom parku Nitra, Priemyselnom parku Rimavská Sobota a nových investícií v oblasti priemyslu, služieb a výskumu a tiež výdavky pre spoločnosť MH Invest II, s. r. o. v sume 2,30 mil. eur, ktorá zabezpečuje najmä stavebnú a inžiniersku činnosť súvisiacu s výstavbou priemyselných parkov a zón, prípravou územia a výkupom pozemkov pre investorov a so správou obytných súborov a existujúcich priemyselných parkov.

Súčasťou oblasti sú aj výdavky určené na podporu inovácií, ktoré sú rozpočtované v celkovej sume 2,50 mil. eur a smerujú najmä do podpory startupov. Pri administrácii podporných schém a programov sú výdavky v sume 1,80 mil. eur určené najmä pre inštitúciu Slovak Business Agency, ktorá realizuje aktivity na podporu malého a stredného podnikania. V oblasti sa tiež rozpočtujú výdavky zo zdrojov Plánu obnovy a odolnosti, určené na znížovanie administratívneho zaťaženia podnikania.

Energetika

V oblasti energetiky sú v rozpočte na rok 2023 rozpočtované výdavky v sume 323 mil. eur, z toho prostriedky Plánu obnovy a odolnosti, ktoré sú rozpočtované v rámci kapitoly MH SR, predstavujú sumu 142 mil. eur a sú určené predovšetkým na podporu energetickej efektívnosti,

napríklad na výstavbu nových zdrojov elektriny z OZE, modernizáciu existujúcich zdrojov elektriny z OZE a taktiež na podporu alternatívnych pohonov.

Ďalšie prostriedky v tejto oblasti, ktoré sú na rok 2023 rozpočtované v sume 181 mil. eur, sú určené predovšetkým na zabezpečovanie záverečnej časti jadrovej energetiky v súlade s platnými predpismi, a to najmä na vyradovanie jadrových zariadení, ukladanie upravených rádioaktívnych odpadov z vyradovania jadrových zariadení a nakladanie s jadrovými a rádioaktívnymi materiálmi neznámeho pôvodu.

Prostriedky na záverečnú časť jadrovej energetiky sú sústreďované v Národnom jadrovom fonde (ďalej len „NJF“), ktorý poskytuje finančné prostriedky oprávneným žiadateľom na rok 2023 v celkovej sume 126 mil. eur. Súčasťou týchto výdavkov je aj časť prostriedkov z odvodu od prevádzkovateľov prenosovej sústavy a distribučných sústav odvedených do Národného jadrového fondu prostredníctvom transferu z kapitoly Ministerstva hospodárstva SR, ktorý je rozpočtovaný na rok 2023 v sume 75,0 mil. eur. Prostriedky poskytnuté oprávneným žiadateľom sú určené na krytie nákladov záverečnej časti jadrovej energetiky, najmä na činnosti spojené s III. a IV. etapou projektu vyradovania JE A1 a tiež na činnosti súvisiace s plánovaným vyradovaním ďalších jadrových zariadení.

V rámci tejto oblasti sa na rok 2023 rozpočtujú tiež výdavky Ministerstva hospodárstva SR na transfer pre Národný jadrový fond v sume 446 tis. eur, ktoré sú určené v zmysle ustanovenia § 10 ods.1 písm. h) zákona č. 308/2018 Z. z. o Národnom jadrovom fonde na úhradu nevyhnutných nákladov vynaložených na nakladanie a likvidáciu jadrových materiálov alebo rádioaktívnych odpadov, ktorých pôvodca nie je známy. Tieto prostriedky následne Národný jadrový fond poskytuje oprávneným žiadateľom.

Informatizácia

Hlavným cieľom v oblasti informatizácie je jednoduchý prístup k informáciám a službám štátu. To je možné dosiahnuť pomocou digitálnych technológií, ktoré zlepšia komunikáciu medzi občanom a štátom a zefektívnia výkon verejnej správy. Okrem Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR sa na dosahovaní cieľov informatizácie podieľajú najmä Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo financií SR.

Tabuľka 144 - Kľúčové ukazovatele v informatizácii

Indikátor		2018	2019	2020	2021	cieľ 2025	cieľ 2030
Ukazovateľ eGov (DESI 4)	SK	0,42	0,46	0,50	0,54	0,72	0,90
	EU	0,55	0,59	0,63	0,69		
Počet unikátnych prihlásení ^{69z} osôb na Slovensko.sk (v tis.)	SK		181,4	215,6	285,4	433,7	831,2
Spokojnosť s eGov službami (užívatelia)	SK	57%	62%	61%	80%	67%	77%
Zavedenie IT finančného riadenia (ročná úspora, mil. eur)*	SK		-	-	17,2	25,1	33,6
Podiel domácností pokrytých sieťou s veľmi vysokou kapacitou (VHCN)	SK		43%	47%	50%	67%	92%
	EU	33%	50%	60%	70%		

* indexácia 10 % do 2026, potom 5 %

Zdroj: MF SR

Výsledky slovenskej informatizácie sa zlepšujú, potenciál digitalizácie verejnej správy však nie je plne využitý. Hoci počet občanov využívajúci slovensko.sk počas pandémie vzrástol, stále je

nízky. Spokojnosť s eGov službami v roku 2021 výrazne vzrástla, nie je však zrejmé, či ide o trvalý jav alebo iba krátkodobý výkyv.

Približne polovica domácností Slovenska má pokrytie rýchlym a ultrarýchlym internetom. Cieľom je, v súlade so stratégiami EÚ, zvýšiť podiel takmer na 100 %. Využívanie rýchleho a ultrarýchleho internetu však zaostáva za priemerom EÚ o 11 p. b. (15 % vs. 26 %). Samotné rozširovanie pokrytia ultrarýchlym pripojením tak nemusí priniesť očakávané výsledky bez ďalších opatrení na zvýšenie miery jeho využívania.

V súlade s opatreniami revízie výdavkov na Informatizáciu 2.0 zavádza MIRRI SR od roku 2020 systém IT finančného riadenia. Celkový potenciál odhaduje revízia na 48 až 95 mil. eur, nastavenie cieľov MIRRI SR zodpovedá postupnej implementácie nástrojov. Najvýznamnejšie opatrenia umožnia systematický zber údajov o jednotkových cenách tovarov a služieb a lepšiu porovnateľnosť existujúcich aj plánovaných výdavkov medzi úradmi.

Informatizácia spoločnosti má priniesť úsporu na osobných výdavkoch a výdavkoch na tovary a služby. V minulých rokoch boli realizované IT projekty financované z EÚ za približne 500 – 600 mil. eur. Ich prevádzka (približne 40 – 60 mil. eur ročne) bude v budúcnosti financovaná zo štátneho rozpočtu.

MIRRI SR je ústredným orgánom štátnej správy pre centrálné riadenie informatizácie spoločnosti a tvorbu politiky jednotného digitálneho trhu. Rozhoduje o využívaní verejných prostriedkov pre informačné technológie a koordinuje plnenie úloh v oblasti informatizácie spoločnosti.

Výdavky na Informatizáciu v tabuľke „Oblasť ekonomiky“ v sume 484 mil. eur sa týkajú MIRRI SR, pričom okrem zdrojov štátneho rozpočtu obsahujú aj financovanie zo zdrojov Európskej únie. Najväčšiu časť tvoria prostriedky Európskej únie na medzirezortnom programe Informačná spoločnosť 2014-2020. Zámerom tohto programu je zlepšenie prístupu k informačno-komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality. Kapitola má na rok 2023 na tento účel, vrátane výdavkov určených na spolufinancovanie, plánovaných 289 mil. eur. Zároveň sem boli zaradené aj prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti v sume 142 mil. eur, určené na budovanie „Digitálneho Slovenska“, napríklad prostredníctvom zapojenia sa do cezhraničných európskych projektov vedúcich k digitálnej ekonomike, podpory projektov zameraných na vývoj a aplikáciu top digitálnych technológií a skvalitnenia kybernetickej a informačnej bezpečnosti vo verejnej správe. Prostriedky na informačné systémy v správe samotného úradu sú rozpočtované v roku 2023 v sume 14,4 mil. eur a sú určené najmä na prevádzku a rozvoj Informačného monitorovacieho systému v súvislosti s čerpaním prostriedkov Európskej únie na nové programové obdobie na roky 2021-2027, ďalej na Informačný systém Centrálna správa referenčných údajov, na podpornú infraštruktúru a na systémy vnútornej správy. Novým prvkom v rozpočte je Slovensko v mobile, ktorý bude zabezpečovať financovanie prevádzky a rozvoja mobilnej aplikácie. Na informačné systémy v správe príspevkovej organizácie Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (ďalej len „NASES“) sú plánované prostriedky v sume 38,2 mil. eur. Príspevková organizácia NASES použije prostriedky najmä na zabezpečenie činnosti Ústredného portálu verejnej správy a vládnej siete GOVNET.

Výdavky na informatizáciu financované zo štátneho rozpočtu (program 0EK)

Na rozpočtovanie IT výdavkov je vytvorený samostatný medzirezortný program 0EK – Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu. Na rok 2023 sú plánované výdavky spolu na prevádzku a investície pre všetkých účastníkov zaradených do medzirezortného programu v sume 470 mil. eur.

S rastúcimi IT výdavkami je potrebné sledovať prínosy digitalizácie verejnej správy vo forme spokojnosti a ušetreného času používateľov, aj zníženia výdavkov štátu. Samostatnou výzvou sú projekty financované z OP II, ktoré majú byť implementované do konca roka 2023. Podľa štúdií uskutočniteľností majú tieto projekty v ďalšom období ročne ušetriť na strane štátu prácnosť zodpovedajúcu 2,5-3,8 tis. zamestnancom na plný úväzok (mzdové náklady 53-84 mil. eur). Prínosy z úspory času a materiálu zatiaľ nie sú viditeľné v rozpočte verejnej správy a bude potrebné ich dôsledné vynucovanie od roku 2024.

Tabuľka 145 - Výdavky na IT financované zo štátneho rozpočtu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
0EK na zdroji štátny rozpočet spolu	472 514	412 140	369 919	541 244	470 235	446 098	441 161
Ministerstvo financií SR	128 941	137 847	124 194	168 058	135 142	137 305	136 653
Ministerstvo vnútra SR	124 959	83 057	66 297	130 569	106 124	105 830	105 830
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	39 094	38 300	28 814	34 684	40 258	35 488	35 488
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	38 080	26 390	23 375	29 639	25 669	23 357	23 357
Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR	0	0	0	66	24 888	8 825	6 661
Ministerstvo spravodlivosti SR	24 922	19 823	20 071	23 629	23 191	23 031	23 031
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	27 971	22 965	22 847	27 386	22 534	22 034	22 034
Ministerstvo dopravy SR	11 951	12 387	11 796	17 032	15 624	14 870	14 848
Ministerstvo zdravotníctva SR	6 357	6 034	3 956	9 198	12 700	12 614	13 213
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	10 982	9 516	10 493	12 982	11 556	11 556	11 556
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	6 924	11 231	10 327	10 281	7 936	8 095	7 883
Štatistický úrad SR	22 107	9 766	9 521	9 273	7 652	8 299	6 709
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	4 892	5 245	7 166	10 976	7 166	7 166	7 166
Ministerstvo kultúry SR	2 894	8 488	10 348	10 595	6 270	6 270	6 270
Generálna prokuratúra SR	4 933	4 728	3 771	7 117	4 273	4 073	4 078
Úrad vlády SR	987	2 354	878	13 235	4 069	1 669	1 669
Ministerstvo životného prostredia SR	2 215	2 483	3 359	4 091	3 049	2 964	2 964
Ministerstvo hospodárstva SR	5 245	3 315	3 074	3 318	3 112	2 890	2 690
Kancelária Národnej rady SR	1 211	949	1 120	5 242	2 496	2 738	2 311
Kancelária Ústavného súdu SR	415	612	1 022	1 448	1 115	1 085	1 085
Úrad pre verejné obstarávanie	1 531	1 024	1 017	2 919	1 070	1 070	1 070
Najvyšší kontrolný úrad SR	1 193	1 297	2 140	2 071	975	967	967
Úrad jadrového dozoru SR	309	332	728	781	650	1 054	747
Slovenská akadémia vied	2 099	1 701	1 842	1 889	569	569	569
Najvyšší správny súd SR	0	0	0	1 588	355	432	465
Správa štátnych hmotných rezerv SR	80	115	315	322	309	309	309
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	143	174	224	422	276	187	187
Úrad priemyselného vlastníctva SR	822	858	364	819	275	275	275
Kancelária Najvyššieho súdu SR	278	298	210	338	213	213	213
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví	143	80	55	98	195	339	339
Národný bezpečnostný úrad	266	196	187	187	134	134	134
Kancelária prezidenta SR	180	245	129	300	121	121	121
Všeobecná pokladničná správa	182	144	104	304	105	105	105
Protimonopolný úrad SR	113	98	95	164	95	95	95
Kancelária Súdnej rady SR	95	88	80	223	69	69	69

Zdroj: MF SR

Administratíva a iné výdavky

Prostriedky v oblasti administratívy na rok 2023 predstavujú sumu 63,8 mil. eur a sú určené na činnosti vykonávané ústredným orgánom kapitoly Ministerstva hospodárstva SR a jeho podriadených rozpočtových a príspevkových organizácií a tiež na informačné technológie, príspevky SR do medzinárodných organizácií a ochranu kritickej infraštruktúry. Oblasť administratívy zahŕňa aj administráciu ústredného orgánu kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a s tým súvisiace ďalšie činnosti.

Regionálny rozvoj

Tabuľka 146 – Výdavky na regionálny rozvoj

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Regionálny rozvoj	143 367	292 140	477 189	317 163	1 503 538	680 917	950 103
Podpora regionálneho rozvoja	2 260	18 677	1 110	20 133	1 110	1 110	1 110
Regionálny príspevok pre najmenej rozvinuté okresy	24 651	5 763	10 340	21 634	8 896	8 896	8 896
Regionálny rozvoj z prostriedkov Európskej únie	116 456	267 700	465 739	275 396	1 493 532	670 911	940 097

Zdroj: MF SR

Ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť regionálneho rozvoja, vrátane koordinácie prípravy politik regionálneho rozvoja je Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Rezort v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja rozpočtuje dotácie prostredníctvom projektov zameraných na odstraňovanie alebo zmierňovanie nežiaducich rozdielov v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov, na zvyšovanie ekonomickej výkonnosti regiónov a na zvyšovanie zamestnanosti a životnej úrovne obyvateľov v regiónoch, pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja regiónov.

V súlade so zákonom č. 336/2015 o podpore najmenej rozvinutých okresov je poskytovaná podpora najmenej rozvinutým okresom. Cieľom je podporiť vytváranie pracovných miest a znižovať regionálne rozdiely, podporovať investície a podnikateľské aktivity, aby sa zamedzilo odchodu mladej a vzdelanej pracovnej sily z regiónov. Prijímateľom podpory v najmenej rozvinutom okrese sú subjekty územnej spolupráce a iné právnické osoby.

V rámci programového obdobia 2014 – 2020 vykonáva Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR funkciu riadiaceho orgánu pre Integrovaný regionálny operačný program. Cieľom Integrovaného regionálneho operačného programu je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí. Zároveň v súvislosti s novými programovým obdobím 2021 – 2027 sú v rozpočte Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR plánované prostriedky Európskej únie za program Slovensko. Súbeh tretieho a štvrtého programovacieho obdobia má za následok kumuláciu prostriedkov Európskej únie v rozpočte na rok 2023.

Podpora cestovného ruchu

Výdavky na podporu cestovného ruchu na rok 2023 sa navrhujú vo výške 35,4 mil. eur. Z uvedenej sumy je určených 9,23 mil. eur na dotácie na podporu cestovného ruchu pre oblasť a krajské organizácie cestovného ruchu poskytované v súlade so zákonom č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov. V rámci oblasti cestovného ruchu sú na rok 2023 zohľadnené tiež výdavky v sume 26,2 mil. eur, ktoré sú určené na propagáciu a prezentáciu SR v zahraničí a na Slovensku ako atraktívnej turistickej destinácie prostredníctvom organizácie Slovakia Travel, ktorej úlohou je aj komunikácia, marketing a konkrétna podpora dôležitých projektov doma a v zahraničí.

Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov

Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov (ďalej len „Agentúra“) je záujmovým združením právnických osôb založeným za účelom obstarávania a udržiavania núdzových zásob ropy a ropných výrobkov pre potreby ich použitia v stave ropnej núdze alebo na plnenie medzinárodných záväzkov, ktorými je Slovenská republika viazaná. Agentúra bola založená na základe zákona č. 218/2013 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na základe zakladateľskej zmluvy dňa 12. septembra 2013.

Výdavky Agentúry na rok 2023 sa rozpočtujú v sume 91,3 mil. eur, pričom sú určené najmä na udržiavanie a ochraňovanie núdzových zásob ropy a ropných výrobkov a splácanie tuzemskej istiny z návratnej finančnej výpomoci. Agentúra v roku 2023 neplánuje doplnenie núdzových zásob ropy a ropných výrobkov.

Správa štátnych hmotných rezerv SR

Tabuľka 147 - Oblasť správy štátnych hmotných rezerv

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Oblasť SŠHR SR celkom	135 925	76 589	21 704	84 809	27 746	22 803	24 662
prostriedky SŠHR SR zo ŠR	120 905	62 346	7 957	75 383	8 649	8 801	8 802
samostatný účet obmien a zámen	15 021	14 244	13 747	9 426	19 097	14 002	15 860

Zdroj: MF SR

Do kapitoly Správa štátnych hmotných rezerv SR v roku 2023 smerujú prostriedky v celkovej výške 27,7 mil. eur. Výdavky kapitoly Správa štátnych hmotných rezerv SR zo štátneho rozpočtu na rok 2023 v sume 8,65 mil. eur zabezpečujú úlohy v hospodárení hmotných rezerv, mobilizačných rezerv a pohotovostných zásob. V oblasti hmotných rezerv sa budú prioritne zabezpečovať úlohy súvisiace s potravinovou a energetickou bezpečnosťou štátu. V oblasti mobilizačných rezerv sa zabezpečuje riešenie krízových situácií a pohotovostné zásoby sú určené na pomoc obyvateľstvu postihnutého krízovou situáciou a na poskytovanie humanitárnej pomoci. V medzirezortnom programe Podpora obrany sa zabezpečujú úlohy v oblasti mobilizačných rezerv v zmysle požiadaviek ozbrojených síl. V kapitole sú zahrnuté aj výdavky v medzirezortnom programe Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu. Kapitola na rok 2023 rozpočtuje výdavky na samostatnom účte obmien a zámen v sume 19,1 mil. eur. Prostredníctvom daného účtu sa zabezpečuje hospodárenie, t. j. obchodná

činnosť pri nákupe a predaji štátnych hmotných rezerv v rámci obmien, zámen a pôžičiek. Uvedený účet sa používa tiež na pravidelné mesačné uhrádzanie dane z pridanej hodnoty.

Výdavky v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv SR v roku 2022 sa očakávajú vo výške 75,4 mil. eur. Tieto výdavky sú vo veľkej miere ovplyvnené zvýšenými výdavkami na nákup pohotovostných zásob v súvislosti s ochorením COVID-19 v sume 64,5 mil. eur.

Hospodárska mobilizácia

V rozpočte na rok 2023 sú na hospodársku mobilizáciu rozpočtované výdavky v sume 9,85 mil. eur, ktoré sú určené najmä na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie v súlade so zákonom č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu a vyhláškou č. 552/2011 Z. z. o podrobnostiach výdavkov na hospodársku mobilizáciu z prostriedkov štátneho rozpočtu.

V roku 2022 sa výdavky medzirezortného programu Hospodárska mobilizácia očakávajú v sume 108 mil. eur. Tieto výdavky sú vo veľkej miere ovplyvnené zvýšenými výdavkami na opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19 v celkovej sume 93,0 mil. eur, z čoho sumu 92,0 mil. eur predstavujú výdavky kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR.

Úrad jadrového dozoru SR

Výdavky Úradu jadrového dozoru SR sú na rok 2023 rozpočtované v sume 11,8 mil. eur. Výdavky sú určené na plnenie úloh rezortu najmä v oblasti zabezpečenia výkonu dozoru nad jadrovou bezpečnosťou a zastupovaním SR v medzinárodných organizáciách pre jadrovú bezpečnosť.

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

Výdavky Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR sú rozpočtované na rok 2023 v sume 8,55 mil. eur. Výdavky sú smerované na zabezpečenie úloh ústredného orgánu, rozpočtovej a príspevkovej organizácie rezortu v oblasti štátnej politiky kvality, technickej normalizácie, metrológie, skúšobníctva, akreditácie a kvality. V rámci výdavkov sa rozpočtujú prostriedky na úlohy v oblasti kybernetickej bezpečnosti, na Národný program kvality SR, modernizáciu informačných technológií, metrologický dozor a kontrolu v oblasti používania meradiel, na revíziu národných etalónov a zabezpečenie ich medzinárodnej akceptovateľnosti.

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Výdavky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví sa v rozpočte na rok 2023 navrhujú v sume 5,61 mil. eur a úrad prostredníctvom výdavkov vykonáva reguláciu v sieťových odvetviach, kde hlavným cieľom je zabezpečiť transparentný a nediskriminačný výkon činnosti subjektov v elektroenergetike a plynárenstve, tepelnej energetike a vo vodnom hospodárstve.

Úrad priemyselného vlastníctva SR

Zdroje úradu v roku 2023 predstavujú 4,75 mil. eur, pričom úrad vo svojej kompetencii vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany vynálezov, úžitkových vzorov, topografií polovodičových výrobkov, dizajnov, ochranných známkov, označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení. Tiež vedie ústredný fond patentovej a známkovej dokumentácie, sprístupňuje ho verejnosti a pôsobí ako špecializované stredisko patentových informácií v Slovenskej republike.

MH Manažment, a. s.

MH Manažment, a. s. (ďalej „MHM, a. s.“) je podľa zákona č. 375/2015 Z. z. o zrušení Fondu národného majetku Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov právnym nástupcom Fondu národného majetku SR a vstupuje do všetkých jeho práv a povinností vyplývajúcich z právnych vzťahov, ktorých bol účastníkom. Výdavky MHM, a. s. sú na rok 2023 rozpočtované v sume 2,50 mil. eur. Okrem výdavkov spojených s činnosťou MHM, a. s. rozpočet zahŕňa výdavky na úhradu záväzkov z rozhodnutí o privatizácii a privatizačných projektov, výdavky spojené s prevodom cenných papierov od fyzických osôb na MHM, a. s. a výdavky na splátku dlhopisov v pôsobnosti MHM, a. s., čím sa podieľa na znižovaní verejného dlhu.

Protimonopolný úrad SR

Výdavky Protimonopolného úradu SR sú na rok 2023 rozpočtované v sume 3,29 mil. eur. Hlavnou náplňou úradu je ochrana a aplikovanie slovenského a európskeho práva na pravidlá hospodárskej súťaže. Dôležitou úlohou úradu je aj predchádzať zneužívaniu dominantného postavenia alebo zabrániť dohodám obmedzujúcim súťaž.

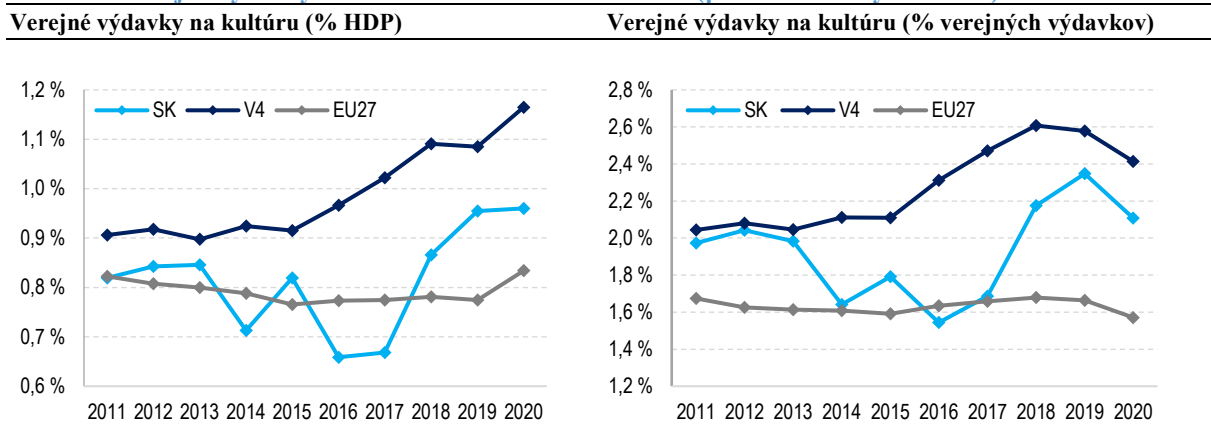
4.14. Kultúra

Hlavným cieľom kultúrnej politiky je budovanie citlivej, otvorenej, informovanej a odlišnosti akceptujúcej spoločnosti; podpora a šírenie umenia a kreatívnych aktivít; ochrana a sprístupňovanie hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva a rozvoj kultúrnej a kreatívnej ekonomiky.

Verejné výdavky Slovenska na kultúru (podľa metodiky COFOG)⁷⁵ v rokoch 2011 – 2020 boli v priemere porovnateľné s výdavkami štátov EÚ27, zaostávali oproti priemeru štátov V4. V rokoch 2011 až 2020 tvorili 0,81 % HDP, priemer štátov EÚ27 bol 0,79 % HDP a priemer V4 bol 0,99 % HDP. V pomere k celkovým verejným výdavkom boli verejné výdavky Slovenska na kultúru (1,93 %) v tomto období vyššie než priemer štátov EÚ27 (1,63 %). Priemerné výdavky V4 (2,28 %) však boli výrazne ovplyvnené vysokými výdavkami v Maďarsku (1,7 % HDP, 3,7 % výdavkov).

⁷⁵ Podľa revízie výdavkov na kultúru, kde boli ako kultúrne výdavky definované výdavky oddielu 8 funkčnej klasifikácie (Rekreácia, kultúra a náboženstvo), okrem skupiny 8.1 Rekreačné a športové služby.

Graf 41 - Verejné výdavky na kultúru v rokoch 2011 – 2020 (podľa metodiky COFOG)

Zdroj: Eurostat

Tabuľka 148 - Kľúčové ukazovatele výsledkov kultúrnej politiky

Kultúrna politika/oblasť	Indikátor		2016	2017	2018	2019	2020	2021	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Politika podpory kultúry a kreatívneho priemyslu	Podiel pridanej hodnoty KKP na PH ekonomiky	SK	1,84%	1,78%	1,83%	1,84%	-	-	1,84%	1,93%
Politika kultúrneho dedičstva	Návštevnosť múzeí a galérií (v mil.)	SK	5,14	5,65	5,71	5,90	3,09	-	5,90	6,76
Politika kultúrneho dedičstva	Podiel vlastných príjmov na celkových v múzeách a galériách	SK	19%	19%	18%	19%	12%	-	19%	27%
Politika kultúrneho dedičstva	Podiel občanov s čitateľským preukazom	SK CZ	7,5% 13%	7,3% 13,1%	7,2% 12,9%	7,4% 12,9%	5,9% -	- -	12,9% -	17,8% -
Politika kultúrneho dedičstva	Počet vyradených pamiatok z pamiatkovej ochrany	SK	19	24	7	6	6	4	0	0
Politika umenia	Návštevnosť divadelných a hudobno-tanečných predstavení (v mil.)	SK	2,48	2,25	2,25	2,16	0,59	-	2,48	2,66
Politika umenia	Podiel vlastných príjmov na celkových v divadlách a tanečných súboroch	SK	19%	22%	20%	19%	4%	-	22%	27%
Politika umenia	Návštevnosť festivalov (v mil.)	SK	2,03	2,36	2,44	2,40	0,37	-	2,44	2,59
Audiovizuálna politika	Počet uvedených premiér slovenských filmov	SK	29	33	31	43	20	30	43	TBD
Mediálna politika	Podiel občanov, ktorí dôverujú médiám	SK EÚ	67% 62%	62% 62%	66% 61%	67% 63%	63% 63%	57% 61%	68% -	75% -

Zdroj: EK, Eurostat, MK SR, IFLA, AVF

Výsledky v kultúre sleduje 10 hlavných ukazovateľov. Zameriavajú sa najmä na návštevnosť kultúrnych inštitúcií a ich schopnosť tvoriť vlastné príjmy. Cieľové hodnoty ukazovateľov nadväzujú na Stratégiu kultúry 2030, ktorá bude publikovaná koncom roku 2022.

Návštevnosť múzeí a galérií aj festivalov v rokoch pred pandemiou COVID-19 pomaly rástla. Naopak, stagnujúci trend mala návštevnosť divadelných a hudobno-tanečných predstavení. Návštevnosť všetkých druhov kultúrnych inštitúcií ako aj ich vlastné príjmy počas pandemického roku 2020 výrazne klesli. Cieľom do roku 2025 je tak návrat na najvyššiu úroveň pred pandemiou. Napriek hustej knižničnej sieti do roku 2019 stagnoval aj podiel obyvateľov

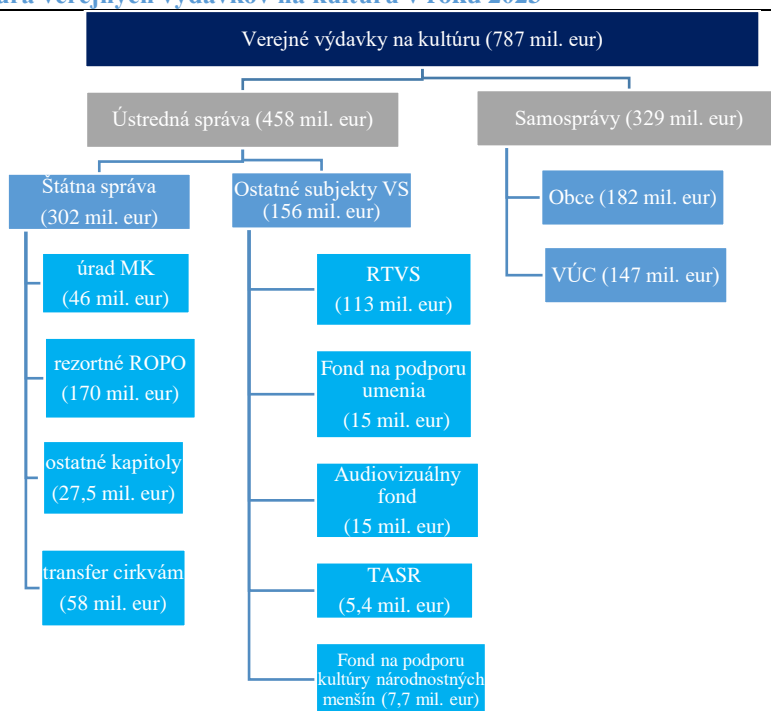
s čitateľským preukazom, ktorý počas pandémie klesol. Cieľom je do roku 2025 dobehnúť najvyššiu predpandemickú úroveň v Českej republike.

Počet premiér slovenských filmov mal do vypuknutia pandémie stúpajúcu tendenciu, pokles v roku 2020 však nebol až taký dramatický ako v iných oblastiach a o rok neskôr sa už vrátil na úroveň roku 2018. K zlepšeniu v posledných rokoch dochádza aj pri vyradovaní kultúrnych pamiatok z pamiatkovej ochrany. Vyradenie svedčí o zlom stave pamiatky, cieľom by preto malo byť, aby k vyradeniu z pamiatkovej ochrany nedochádzalo.

Rok 2021 bol prvým rokom implementácie revízie výdavkov, implementácia opatrení prebiehala pomalšie. Viacero opatrení meškalo oproti stanovenému termínu, ktorý bol následne aktualizovaný. Nepodarilo sa splniť opatrenia zamerané na stabilizáciu financovania a zvýšenie kvality RTVS. Termín prípravy kľúčového opatrenia revízie – Stratégie kultúry do roku 2030 bol posunutý do konca roku 2022. Na Stratégiu nadväzujú mnohé ďalšie opatrenia, ktoré tým pádom tiež meškajú. Darilo sa plniť opatrenia zamerané na zlepšenie fungovania podriadených organizácií a efektívnejšie plánovanie investícií v rezorte.

Verejné výdavky na kultúru (podľa metodiky COFOG) v roku 2023 dosiahnu sumu 787 mil. eur. Štruktúra výdavkov je zobrazená v schéme 1.

Graf 42 – Štruktúra verejných výdavkov na kultúru v roku 2023

Zdroj: MF SR

Výdavky na kultúru sú v roku 2023 ovplyvnené zvýšením výdavkov na nasledovné tituly:

- prevádzku zrekonštruovanej budovy Slovenskej národnej galérie v sume 7,25 mil. eur,
- príspevku na prevádzku cirkevných ústredí v sume 5,16 mil. eur
- novelizácie viacerých zákonov, napr. o kultúrnoosvetovej činnosti, o Matici slovenskej, o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín

- prijatie materiálov z oblasti kultúrnych politík ako napr. Koncepcia štátnej politiky SR vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí alebo materiál, ktorý je základným rámcom pre organizáciu podujatia EHMK – Trenčín 2026
- zabezpečenie finančných prostriedkov na pokračovanie v investičných akciách pre Slovenskú filharmóniu na rekonštrukciu strechy Reduty a pre Slovenský filmový ústav na renováciu kina Lumière.

Vo výdavkoch na oblasť kultúry⁷⁶ sú obsiahnuté výdavky na inštitucionálnu podporu organizácií rezortu Ministerstva kultúry SR, výdavky na projekty orientované na zachovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva prostredníctvom Dotačného systému Ministerstva kultúry SR, výdavky na podporu verejnoprávnych inštitúcií, výdavky Rady pre vysielanie a retransmisiu, výdavky na strategické zámery kapitoly, výdavky na podporu činnosti cirkví a náboženských spoločností, výdavky na informačné technológie, výdavky na reformu zvýšenia transparentnosti a zefektívnenia rozhodnutí Pamiatkového úradu SR financovaných z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti a administratívne výdavky.

Tabuľka 149 - Výdavky na kultúru

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky oblastí kultúry spolu	438 513	457 184	428 142	507 973	444 320	438 625	432 334
Inštitucionálna podpora organizácií	175 062	149 096	166 423	177 771	177 074	168 804	159 973
Dotačný systém	15 808	37 889	18 686	18 266	18 986	20 086	22 201
Výdavky verejnoprávnych inštitúcií	175 319	189 831	161 040	226 395	162 810	163 120	163 120
Rada pre mediálne služby	1 674	1 545	1 567	1 934	2 562	2 705	2 718
Strategické zámery kapitoly	2 645	4 279	2 589	3 036	2 442	4 813	3 633
Cirkvi a náboženské spoločnosti	51 998	51 977	52 174	52 798	57 599	59 032	60 623
Administratívne výdavky a IT	16 007	22 567	21 991	24 570	19 567	20 066	20 066
Prostriedky Plánu obnovy a odolnosti	0	0	3 671	3 202	3 280	0	0

Zdroj: MF SR

Inštitucionálna podpora organizácií

Výdavky v oblasti inštitucionálnej podpory organizácií rezortu Ministerstva kultúry SR zahŕňajú podporu hlavnej činnosti v divadlách a divadelnej činnosti, v hudbe, koncertnej činnosti a umeleckých súboroch, vo výtvarnom umení, fotografiách, architektúre a dizajne, v múzeách a galériách, knižniciach a knižničnej činnosti, osvetovej činnosti a tradičnej ľudovej kultúre, v literatúre a knižnej kultúre a v médiách a audiovizii. Do inštitucionálnej podpory sú zahrnuté aj výdavky spojené s aktivitami štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií rezortu na projekty v oblasti kultúry doma aj v zahraničí, ako aj výdavky Matice slovenskej. V rozpočte na rok 2023 sú zabezpečené finančné prostriedky na rekonštrukciu a modernizáciu Slovenskej národnej galérie, na rekonštrukciu Štátnej opery Banská Bystrica, na obnovu a revitalizáciu hradu Krásna Hôrka, na zabezpečenie sanácie havarijného stavu Spišského hradu, rekonštrukciu strechy Reduty a renováciu kina Lumière.

⁷⁶ Oblasť kultúry (na rozdiel od kultúrnych výdavkov definovaných v grafe) zahŕňa všetky výdavky organizácií ústrednej štátnej správy bez ohľadu na ich funkciu.

Tabuľka 150 - Významné investičné akcie v rezorte kultúry

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Vybrané investičné akcie	20 500	12 395	31 793	37 228	21 468	9 359	0
Slovenská národná galéria	18 200	5 000	12 000	16 000	5 800	0	0
Štátna opera Banská Bystrica	0	330	2 410	2 410	4 989	6 799	0
SNM - Obnova hradu Krásna Hôrka	190	5 130	15 583	15 583	7 895	2 560	0
SNM - Rekonštrukcia NKP Spišský hrad	1 565	1 935	1 800	1 800	1 100	0	0
SF - Rekonštrukcia strechy Reduty	545	0	0	777	697	0	0
SFÚ - Renovácia kina Lumiére	0	0	0	658	987	0	0

Zdroj: MF SR

Účelová podpora kultúry

Dotačný systém Ministerstva kultúry SR je zameraný na podporu a financovanie kultúry prostredníctvom projektov orientovaných na zachovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva. Výdavky v rámci dotačného systému sú rozpočtované na obnovu národných kultúrnych pamiatok na programe Obnovme si svoj dom, na sprístupňovanie kultúrnych hodnôt žiakom základných škôl a stredných škôl a pedagogickým zamestnancom základných škôl a stredných škôl rozpočtované na programe Podpora návštevnosti kultúrnych podujatí. Výdavky v rámci dotačného systému upravuje zákon č. 299/2020 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry SR, ktorý okrem už uvedených účelov poskytnutia dotácií zo štátneho rozpočtu ustanovuje aj ďalšie účely, a to dotácie na podporu aktivít v oblasti kultúry, umenia a kreatívneho priemyslu, dotácie na podporu kultúry osôb so zdravotným postihnutím, alebo inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, ktorá sa okrem kultúrnych aktivít môže použiť tiež na podporu fyzickej debarierizácie, alebo informačnej debarierizácie kultúry pre osoby so zdravotným postihnutím. Ďalším novším účelom poskytnutia dotácie je odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí alebo znižovanie negatívnych vplyvov krízovej situácie mimo času vojny a vojnového stavu na oblasť kultúry a tiež dotácie na podporu a rozvoj mediálnej výchovy vrátane boja proti dezinformáciám a dotácie na projekty súvisiace s projektom Európske hlavné mesto kultúry.

Celková rozpočtovaná suma na rok 2023 predstavuje 19,0 mil. eur. V oblasti sa od roku 2023 rozpočtujú výdavky na projekt Európske hlavné mesto kultúry – Trenčín 2026. Celkové výdavky zo štátneho rozpočtu schválené na projekt predstavujú 15 mil. eur, v roku 2023 sa z uvedenej sumy predpokladá vynaložiť 800 tis. eur.

Tabuľka 151 - Významné investičné akcie v rezorte kultúry

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Dotačný systém	15 808	37 889	18 686	18 266	18 986	20 086	22 201
Obnovme si svoj dom	11 736	11 816	14 706	14 706	14 706	14 706	14 706
Podpora návštevnosti kultúrnych podujatí	1 825	0	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Kultúra znevýhodnených skupín	877	1 034	980	1 060	980	980	980
Podpora miestnej a regionálnej kultúry	525	0	500	0	0	0	0
Podpora pre sektor kultúry a kreatívneho priemyslu	846	25 040	0	0	0	0	0
Európske hlavné mesto kultúry - Trenčín 2026	0	0	0	0	800	1 900	4 015

Zdroj: MF SR

Výdavky verejnoprávnych inštitúcií

V celkových verejných zdrojoch na oblasť kultúry sú zohľadnené výdavky verejnoprávnych inštitúcií, ktorými sú Rozhlas a televízia Slovenska, Tlačová agentúra SR, Audiovizuálny fond, Fond na podporu umenia a Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

Tabuľka 152 - Výdavky verejnoprávnych inštitúcií

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky verejnoprávnych inštitúcií	175 319	189 831	161 040	226 395	162 810	163 120	163 120
RTVS	128 390	129 656	112 409	171 912	113 239	113 239	113 239
TASR	5 411	5 312	5 224	5 485	5 384	5 384	5 384
AVF	12 640	16 188	14 950	15 013	15 230	15 540	15 540
FPU	20 909	30 279	20 417	24 035	20 617	20 617	20 617
FPKNM	7 969	8 396	8 040	9 951	8 340	8 340	8 340

Zdroj: MF SR

Finančné prostriedky pre vyššie uvedené verejnoprávne inštitúcie sa poskytujú na základe zmluvy medzi Ministerstvom kultúry SR a dotknutou inštitúciou, ktorá upravuje mechanizmus poskytovania finančných prostriedkov a špecifikuje účel ich použitia v danom rozpočtovom roku.

Finančná podpora verejnoprávnej inštitúcie Rozhlas a televízia Slovenska, ktorá bola zriadená 1. januára 2011 zákonom č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov je v rozpočte verejnej správy na rok 2022 v sume 31 mil. eur.

Tlačová agentúra SR je zriadená zákonom č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky ako verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná inštitúcia, ktorá poskytuje služby verejnosti v oblasti spravodajstva od 1. januára 2009. Medzi hlavné činnosti Tlačovej agentúry SR patrí vyhľadávanie, spracovávanie, uchovávanie a distribuovanie informácií z územia Slovenskej republiky o spoločenských, kultúrnych, hospodárskych, politických a športových udalostiach na celoštátnej, medzinárodnej ako aj na regionálnej úrovni, taktiež o športových udalostiach celosvetového významu, európskeho významu a regionálneho významu s dôrazom na udalosti týkajúce sa Slovenskej republiky a jeho občanov. Na uvedené účely je na rok 2023 z rozpočtu Ministerstva kultúry SR vyčlenený transfer finančných prostriedkov v sume 2,20 mil. eur.

Fond na podporu umenia je zriadený zákonom č. 284/2014 Z. z. o Fonde na podporu umenia ako verejnoprávna inštitúcia, ktorej základným poslaním je poskytovanie finančných prostriedkov na podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu, ale aj utváranie materiálnych podmienok na ich verejnú prezentáciu a šírenie v slovenskom, ako aj medzinárodnom kultúrnom, či umeleckom kontexte. V rámci štruktúry podpornej činnosti sa verejnosti poskytuje podpora vo forme dotácií, štipendií alebo pôžičiek najmä na programy, či podprogramy - divadlo, tanec, hudba, vizuálne umenie, literatúra, medziodborové aktivity, tradičná kultúra, kultúrno-osvetová činnosť, knižnice, múzeá a galérie. Transfer pre fond z prostriedkov štátneho rozpočtu predstavuje sumu 20,0 mil. eur, z toho bežný transfer 19,3 mil. eur a kapitálový 700 tis. eur.

Audiovizuálny fond, ktorý je zameraný na podporu a rozvoj audiovizuálnej kultúry a priemyslu bol zriadený od 1. januára 2009 zákonom č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Audiovizuálny fond finančne podporuje vývoj, tvorbu a produkciu slovenských audiovizuálnych diel vrátane európskych koprodukcí, distribúciu, propagáciu a marketingovú podporu audiovizuálnych diel, prezentáciu slovenskej kinematografie v zahraničí, digitalizáciu kín a technologický rozvoj v audiovizii, filmové festivaly a prehliadky, výskum a vydávanie odbornej literatúry, vzdelávanie, workshopy a tréningy pre profesionálov v audiovizii. V rozpočte Ministerstva kultúry SR na rok 2023 sa pre Audiovizuálny fond rozpočtuje transfer vo výške 12,3 mil. eur a v členení 6,29 mil. eur na podporu audiovizuálneho priemyslu a 6,00 mil. eur na podporu audiovizuálnej kultúry.

V zmysle príslušných ustanovení zákona, t. j. na základe predpokladaných súm oprávnených výdavkov uvedených v žiadostiach o registráciu filmového projektu, sa v rámci rozpočtu verejnej správy na rok 2023 uvažuje s dodatočnou sumou finančných prostriedkov určených na podporu audiovizuálneho priemyslu vo výške 39,9 mil. eur.

Fond na podporu kultúry národnostných menšín vznikol 1. júla 2017 na základe zákona č. 138/2017 Z. z. o Fonde na podporu kultúry národnostných menšín ako nezávislá verejnoprávna inštitúcia, ktorej poslaním je podporovať a stimulovať kultúru národnostných menšín. V rámci štruktúry podpornej činnosti poskytuje Fond na podporu kultúry národnostných menšín podporu vo forme dotácií a štipendií na kultúrno-osvetovú činnosť, vzdelávaciu činnosť, vedu a výskum, na literárnu, nakladateľskú a vydavateľskú činnosť, na podporu divadelného, hudobného, tanečného, výtvarného a audiovizuálneho umenia, na zabezpečenia interkultúrneho dialógu a porozumenia medzi občanmi slovenskej národnosti a občanmi patriacimi k národnostným menšinám a etnickým skupinám. Z rozpočtu MK SR sa fondu v roku 2023 poskytne bežný transfer v sume 8,30 mil. eur.

Finančná podpora činnosti cirkví a náboženských spoločností

Finančnú podporu, ktorú poskytuje štát na podporu činnosti registrovaných cirkví a náboženských spoločností, upravuje zákon č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností s účinnosťou od 1. 1. 2020. Príspevok štátu je určený na podporu financovania činnosti cirkvi, na bohoslužobné aktivity, výchovné aktivity, kultúrne aktivity a charitatívne aktivity cirkvi, na výdavky cirkvi súvisiace s výkonom jej činnosti v postavení zamestnávateľa a na prevádzkové výdavky cirkvi. Na rok 2023 sa v zmysle zákonných ustanovení po prepočte o mieru medziročného rastu inflácie a rastu platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme ustanovuje príspevok v sume 57,6 mil. eur.

4.15. Verejné služby

Verejné služby sú občanom poskytované z verejných financií buď priamo alebo prenesením na iný subjekt či organizáciu (napr. obec či dopravný podnik). Samosprávu realizujú obce a vyššie územné celky, ktoré vykonávajú prenesené funkcie štátu, ale majú aj vlastné kompetencie. Z rozpočtu verejných služieb sú tiež financované výkonné a zákonodarné orgány, zahraničné vzťahy a zahraničná pomoc a miestna štátna správa. Miestna štátna správa predstavuje výkon

funkcií štátu v regiónoch, najmä prostredníctvom okresných úradov. Za oblasť verejných služieb sú v rozpočte na rok 2023 rozpočtované výdavky v sume 9,11 mld. eur.

Tabuľka 153 – Výdavky na verejné služby

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Verejné služby spolu	7 849 905	8 319 134	8 258 280	8 999 823	9 112 714	9 396 673	9 481 439
Samospráva	7 340 735	7 723 022	7 702 036	8 295 778	8 480 991	8 719 303	8 848 952
Výkonné a zákonodarné orgány	171 997	174 311	259 419	372 946	307 482	318 810	310 568
Zahraničné vzťahy a zahraničná pomoc	152 259	159 364	154 381	175 057	175 277	172 500	172 686
Miestna štátna správa	184 914	262 437	142 444	156 042	148 964	186 060	149 233

Zdroj: MF SR

Výdavky na verejné služby sú v najbližších rokoch ovplyvnené aj týmito zapracovanými opatreniami:

- V oblasti je zohľadnený nárast osobných výdavkov v zmysle Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na obdobie od 1. 1. 2023 do 31. 8. 2024 a vo výdavkoch samosprávy aj odhadovaný nárast cien energií.
- Výkonné a zákonodarné orgány sú zapojené do výdavkov Plánu obnovy a odolnosti v sume 151,5 mil. eur. Sekcia plánu obnovy na Úrade vlády SR zároveň plní funkciu Národnej implementačnej a koordinačnej autority, ktorá na národnej úrovni koordinuje realizáciu Plánu obnovy a odolnosti. Úrad vlády SR rozpočtuje výdavky Plánu obnovy a odolnosti v sume 151 mil. eur, pričom prostriedky sú plánované na financovanie výskumu, vývoja, inovácií a na boj proti korupcii pre Národnú implementačnú a koordinačnú autoritu. Úrad pre verejné obstarávanie SR rozpočtuje výdavky Plánu obnovy a odolnosti v sume 475 tis. eur a sú určené na profesionalizáciu vo verejnom obstarávaní.
- V rozpočte Úradu pre verejné obstarávanie rastú výdavky na kontrolu verejných obstarávaní v rámci investícií Plánu obnovy a odolnosti a zároveň sú zohľadnené výdavky na profesionalizáciu vo verejnom obstarávaní v zmysle novely zákona o verejnom obstarávaní.
- Vo výdavkoch na zahraničnú politiku sú rozpočtované výdavky na investície do nehnuteľného majetku v zahraničí, ktoré bude možné realizovať na základe plánovaných príjmov z optimalizácie siete zastupiteľských úradov.

Samospráva

Obce

Obce zabezpečujú vo svojich rozpočtoch výdavky na financovanie preneseného výkonu štátnej správy a financovanie samosprávnych (originálnych) kompetencií.

Vývoj výdavkovej časti rozpočtu obcí na roky 2023 až 2025 v porovnaní so schváleným rozpočtom obcí na rok 2022, očakávanou skutočnosťou na rok 2022 a skutočnosťou za roky 2020 a 2021 je nasledovný (predikcia Ministerstva financií SR).

Tabuľka 154 – Obce

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky	5 417 938	5 675 085	5 673 075	6 094 354	6 203 795	6 356 704	6 446 919
Bežné výdavky	4 400 562	4 745 947	4 628 012	4 957 201	5 286 826	5 589 894	5 680 210
Osobné výdavky	2 461 818	2 605 080	2 463 884	2 599 404	2 914 132	3 165 925	3 185 798
Tovary a služby	1 297 468	1 444 596	1 464 768	1 638 437	1 637 846	1 674 496	1 729 558
Bežné transfery	625 752	681 892	682 360	702 360	717 848	732 472	747 854
Kapitálové výdavky	779 020	717 036	810 063	932 153	681 969	531 810	531 709
Finančné operácie	238 356	212 102	235 000	205 000	235 000	235 000	235 000

Zdroj: MF SR

Na rok 2023 sú rozpočtované celkové výdavky obcí v sume 6,20 mld. eur. Z toho pripadá na bežné výdavky suma 5,29 mld. eur. Na kapitálové výdavky sa predpokladá vynaložiť suma 682 mil. eur. Na výdavkové finančné operácie sa rozpočtuje suma 235 mil. eur.

V rámci bežných výdavkov ide najmä o osobné výdavky vo výške 2,91 mld. eur pre zamestnancov obcí a ich rozpočtových organizácií, v ktorých je zohľadnená valorizácia plátov v zmysle Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na obdobie od 1. 1. 2023 do 31. 8. 2024. Ďalej sú to tovary a služby v sume 1,64 mld. eur na zabezpečenie činnosti obcí a ich rozpočtových organizácií, v ktorých je zohľadnený odhadovaný nárast cien energií a bežné transfery 718 mil. eur rozpočtované na financovanie príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí, podnikov mestskej hromadnej dopravy a pod.

V rámci bežných výdavkov sa rozpočtujú výdavky na prenesený výkon štátnej správy v celkovej výške 1,30 mld. eur, pričom na financovanie regionálneho školstva sa rozpočtuje suma 1,28 mld. eur, na matričnú činnosť suma 10,3 mil. eur, na hlásenie pobytu občanov a vedenie registra obyvateľov Slovenskej republiky suma 1,80 mil. eur, na register adries suma 197 tis. eur, na starostlivosť o životné prostredie suma 601 tis. eur, na voľby suma 311 tis. eur, na dopravu suma 236 tis. eur, na pôsobnosti na úseku stavebného poriadku suma 9,41 mil. eur.

V rámci bežných výdavkov sa rozpočtujú výdavky na originálne kompetencie vo výške 3,99 mld. eur, ktoré obce použijú na financovanie vzdelávania (materské školy, základné umelecké školy a školské zariadenia), činnosti obecných a mestských úradov, cestnej dopravy, rozvoja obcí a bývania, sociálneho zabezpečenia, rekreačných a kultúrnych služieb, požiarnej ochrany a verejného poriadku a ochrany životného prostredia najmä v oblasti nakladania s odpadmi.

V rámci kapitálových výdavkov obcí sa na rok 2023 rozpočtuje suma 682 mil. eur, pričom sa predpokladá, že vlastné zdroje zapoja vo výške 435 mil. eur a zároveň vyčerpajú prijaté kapitálové transfery v sume 247 mil. eur, z toho zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR do rozpočtov obcí predstavujú 142 mil. eur, pričom ide o prostriedky MŠVVŠ SR vynaložené v rámci Plánu obnovy a odolnosti. Ostatné kapitálové výdavky sa plánujú použiť najmä na výstavbu a modernizáciu, resp. rekonštrukciu cestnej dopravy, kultúrnych pamiatok a ďalšieho majetku obce.

Vyššie územné celky

Vyššie územné celky (ďalej len „VÚC“) zabezpečujú vo svojich rozpočtoch výdavky na financovanie preneseného výkonu štátnej správy a financovanie samosprávnych (originálnych) kompetencií.

Vývoj výdavkovej časti rozpočtu VÚC na roky 2023 až 2025 v porovnaní so schváleným rozpočtom VÚC na rok 2022, očakávanou skutočnosťou na rok 2022 a skutočnosťou za roky 2020 a 2021 je nasledovný (predikcia Ministerstva financií SR).

Tabuľka 155 - VÚC

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky	1 701 733	1 813 870	1 748 584	1 905 567	1 964 193	2 054 081	2 083 898
Bežné výdavky	1 426 998	1 517 916	1 520 170	1 647 722	1 726 679	1 816 567	1 846 384
Osobné výdavky	582 378	546 498	553 355	582 375	672 454	742 465	750 192
Tovary a služby	236 040	241 923	280 304	311 673	286 855	292 100	297 852
Bežné transfery	606 224	727 483	682 511	749 674	763 370	778 002	794 340
Kapitálové výdavky	228 113	217 346	182 414	204 845	181 514	181 514	181 514
Finančné operácie	46 622	78 608	46 000	53 000	56 000	56 000	56 000

Zdroj: MF SR

Na rok 2023 sú rozpočtované celkové výdavky VÚC v sume 1,96 mld. eur. Z toho pripadá na bežné výdavky suma 1,73 mld. eur. Na kapitálové výdavky sa predpokladá vynaložiť suma 182 mil. eur. Na výdavkové finančné operácie sa rozpočtuje suma 56,0 mil. eur.

V rámci bežných výdavkov ide najmä o osobné výdavky v sume 672 mil. eur pre zamestnancov VÚC a ich rozpočtových organizácií v ktorých je zapracované navýšenie v zmysle uzatvorenej kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa (na obdobie 1.1.2023-31.8.2024). Tovary a služby sa rozpočtujú v sume 287 mil. eur na zabezpečenie činností VÚC a ich rozpočtových organizácií (so zapracovaním odhadovaného vplyvu nárastu energií), bežné transfery 763 mil. eur najmä na financovanie príspevkových organizácií, dopravných podnikov v prímestskej a regionálnej doprave a pod.

V rámci bežných výdavkov sa rozpočtujú výdavky na prenesený výkon štátnej správy v celkovej sume 588 mil. eur. Ide o financovanie stredných škôl, ku ktorým plnia VÚC zriaďovateľskú funkciu.

V rámci bežných výdavkov sa rozpočtujú výdavky na originálne kompetencie vo výške 1,14 mld. eur, ktoré VÚC použijú najmä na financovanie cestnej dopravy (správa a údržba ciest II. a III. triedy, prímestská a regionálna doprava), na chod a zabezpečenie školských zariadení a stredoškolských internátov, na prevádzku zariadení sociálnych služieb a kultúrnych zariadení.

V rámci kapitálových výdavkov VÚC sa na rok 2023 rozpočtuje suma 182 mil. eur, pričom sa predpokladá, že vlastné zdroje zapoja vo výške 181 mil. eur a zároveň vyčerpajú prijaté

kapitálové transfery v sume 800 tis. eur. Tak ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2023 jednotlivé rozpočtové kapitoly nezapájajú zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR do rozpočtov VÚC. Kapitálové výdavky sa plánujú použiť najmä na výstavbu, modernizáciu, resp. rekonštrukciu ciest II. a III. triedy a ďalšieho majetku vo vlastníctve VÚC.

Dopravné podniky

V zmysle metodiky ESA 2010 sú dopravné podniky v zakladateľskej pôsobnosti miest Bratislava, Košice, Martin, Prešov, Považská Bystrica a Žilina zaradené do sektora verejnej správy, na ktoré sa v plnom rozsahu vzťahujú ustanovenia zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov.

Vývoj výdavkovej časti rozpočtu dopravných podnikov na roky 2023 až 2025 v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2022, očakávanou skutočnosťou na rok 2022 a skutočnosťou za roky 2020 a 2021 je nasledovný.

Tabuľka 156 - Dopravné podniky

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky	221 064	234 068	280 377	295 857	313 003	308 519	318 135
Bežné výdavky	189 090	181 494	199 165	199 634	215 545	225 352	232 499
Osobné výdavky	99 701	96 713	112 089	112 201	117 050	123 371	128 474
Tovary a služby	88 263	83 722	85 515	85 872	96 906	100 343	102 446
Bežné transfery	335	433	516	516	632	578	575
Kapitálové výdavky	16 369	8 431	73 113	88 124	66 218	51 547	51 812
Finančné operácie	15 605	44 143	8 099	8 099	31 240	31 620	33 824

• DP Martin bol zaradený medzi subjekty VŠ 2. 2. 2021, skutočnosť roku 2020 a rozpočet roku 2022 je bez údajov za DP Martin
Zdroj: MF SR

Celková výška výdavkov dopravných podnikov v roku 2023 sa predpokladá v sume 313 mil. eur. V tom bežné výdavky predstavujú sumu 216 mil. eur, kapitálové výdavky predstavujú sumu 66,0 mil. eur a finančné operácie sú v sume 31,0 mil. eur (platby za úvery, splácanie istín).

V rámci bežných výdavkov ide najmä o osobné výdavky v sume 117 mil. eur, tovary a služby (energie, materiál, údržbu a opravy) v sume 97,0 mil. eur. Kapitálové výdavky sa rozpočtujú v sume 66,0 mil. eur a budú smerované prevažne na nákup dopravných prostriedkov (električky, trolejbusy, autobusy) a dopravnej technickej infraštruktúry (modernizácia električkového depa, zastávok a pod.).

Výkonné a zákonodarné orgány

Tabuľka 157 – Výdavky na výkonné a zákonodarné orgány

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Výkonné a zákonodarné orgány	171 997	174 311	259 419	372 946	307 482	318 810	310 568
Úradu vlády SR	36 936	47 556	155 046	250 289	193 214	193 276	192 638
Kancelárie Národnej rady SR	40 616	40 417	37 663	50 008	42 331	45 012	44 001
Kancelárie prezidenta SR	5 753	6 293	5 315	6 103	6 377	6 635	6 635
Najvyššieho kontrolného úradu SR	13 428	13 350	13 624	14 929	13 903	14 617	14 617
Štatistického úradu SR	61 653	53 632	35 193	35 526	34 113	40 452	33 859
Úradu pre verejné obstarávanie	11 649	11 325	10 848	14 335	15 592	16 776	16 776
Úradu na ochranu osobných údajov	1 962	1 738	1 730	1 756	1 952	2 042	2 042

Zdroj: MF SR

Výdavkami Úradu vlády SR na rok 2023 sa zabezpečujú prostriedky na činnosť vlády a jej poradných orgánov, činnosť zmiešaných medzivládnych komisií, Kancelárie Bezpečnostnej rady SR, Rady pre štátnu službu, Úradu podpredsedu vlády, ktorý neriadi ministerstvo a prostriedky na rezervu predsedu vlády. Zároveň sú zabezpečené prostriedky na vládnych splnomocnencov, konkrétne ide o splnomocnenca vlády pre národnostné menšiny, splnomocnenca vlády pre ochranu slobody vierovyznania alebo presvedčenia, splnomocnenca vlády pre rómske komunity a splnomocnenca vlády pre mládež a šport. Nárast výdavkov Úradu vlády SR od roku 2022 je spôsobený najmä výdavkami Plánu obnovy a odolnosti, pričom očakávaná skutočnosť ku koncu roka 2022 je ovplyvnená nevyčerpanými výdavkami minulých období. Nárast výdavkov v roku 2023 v porovnaní s rozpočtom 2022 je spôsobený ďalším rastom výdavkov Plánu obnovy a odolnosti, ktoré sa pre rok 2023 navrhujú v sume 151 mil. eur a sú určené na financovanie výskumu, vývoja, inovácií a na boj proti korupcii pre Národnú implementačnú a koordinačnú autoritu. Výdavky Úradu vlády SR rastú aj v zmysle dohodnutých kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre štátnu a verejnú službu, zároveň bol personálne posilnený Úrad podpredsedu vlády, ktorý neriadi ministerstvo, do ktorého pôsobnosti prešlo financovanie systémov elektronickej platformy verejného obstarávania. Celkové výdavky kapitoly v roku 2023 sú vo výške 193 mil. eur.

V rozpočte Kancelárie Národnej rady SR sú zahrnuté výdavky na plnenie funkcií a činnosť poslancov a výborov Národnej rady SR, vrátane odmien asistentom poslancov, výdavkov na prevádzku poslaneckých pracovní v areáli Národnej rady SR, ako aj kancelárií vo vybraných sídlach v rámci územia SR, výdavky na ubytovanie poslancov mimo ubytovacieho zariadenia Národnej rady SR a výdavky na činnosť poslaneckých klubov. V rozpočte kapitoly sú zahrnuté aj výdavky súvisiace s rekonštrukciou a prevádzkou Bratislavského hradu. V roku 2023 dosahujú rozpočtované výdavky kapitoly sumu 42,3 mil. eur.

V rámci výdavkov Kancelárie prezidenta SR sa zabezpečujú úlohy súvisiace so zabezpečením podmienok a všetkých činností potrebných pre výkon ústavných právomocí prezidenta republiky. Výdavky kapitoly v roku 2023 sú vo výške 6,38 mil. eur.

V rozpočte Najvyššieho kontrolného úradu SR sa zohľadňuje predovšetkým zabezpečenie plnenia kontrolných úloh zameraných na spoločensky významné tematické problémy vrátane špecifických kontrolných akcií. Kapitálové výdavky v sume 99,8 tis. eur sú určené na obstaranie vozového parku a výpočtovej techniky. Celkové výdavky kapitoly v roku 2023 sa rozpočtujú v sume 13,9 mil. eur.

V rámci výdavkov Štatistického úradu SR sa zabezpečujú prostriedky na zabezpečenie chodu kapitoly. Nad rámec bežných potrieb sú v príslušných rokoch zohľadnené aj výdavky na spracovanie výsledkov volieb (voľby do Národnej rady SR, voľby prezidenta, voľby do orgánov samosprávy obcí a orgánov vyšších územných celkov, voľby do Európskeho parlamentu), ako aj výdavky potrebné na spracovanie výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov, ktoré sa uskutočnilo v roku 2021. V rámci kapitálových výdavkov sa zabezpečujú najmä prostriedky na informačné technológie, rekonštrukciu a modernizáciu budov v správe Štatistického úradu SR a na nákup osobných automobilov. Výdavky kapitoly v roku 2023 sú rozpočtované v sume 34,1 mil. eur. Úrad je zriaďovateľom príspevkovej organizácie INFOSTAT - Inštitút informatiky, ktorá na základe každoročne uzatváraných kontraktov so Štatistickým úradom SR rieši výskumno-vývojové úlohy štátnej štatistiky. Na jeho činnosť je v roku 2023 rozpočtovaná suma 852 tis. eur.

V rozpočte výdavkov kapitoly Úrad pre verejné obstarávanie sa predovšetkým zabezpečujú prostriedky na zvýšenie kvality, efektívnosti a transparentnosti verejného obstarávania, čo vedie k finančným úsporám a ku skráteniu lehôt v procese obstarávania. Úrad vykonáva dohľad nad verejným obstarávaním, ukladá sankcie, spolupracuje s Európskou komisiou a zabezpečuje plnenie informačných povinností voči Európskej komisii. Výdavky kapitoly v roku 2023 sú rozpočtované vo výške 15,6 mil. eur. Medziročný nárast o 4,74 mil. eur je spôsobený zvýšenými výdavkami na kontrolu verejných obstarávaní v rámci investícií Plánu obnovy a odolnosti a na profesionalizáciu vo verejnom obstarávaní v zmysle novely zákona o verejnom obstarávaní. Úrad rozpočtuje aj výdavky Plánu obnovy a odolnosti v sume 475 tis. eur.

V oblasti sú zahrnuté aj výdavky pre Úrad na ochranu osobných údajov SR, ktorý vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov a podieľa sa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov.

Zahraničné vzťahy a zahraničná pomoc

Činnosti v zahraničných vzťahoch možno rozdeliť do dvoch skupín, a to smerom navonok a smerom dovnútra štátu. Navonok zahraničné vzťahy prezentáciou krajiny zvyšujú vnímanie Slovenska v zahraničí a obhajujú záujmy Slovenska v medzinárodných organizáciách. Smerom do vnútra krajiny zahraničné vzťahy poukazujú na pozitíva Slovenska vo svete a tým zvyšujú dôveru obyvateľstva v medzinárodné inštitúcie.

Tabuľka 158 - Kľúčové ukazovatele zahraničných vzťahov a zahraničnej pomoci

Oblasť	Indikátor	voči čomu	2018	2019	2020	2021	2022	Cieľ 2025	Cieľ 2030
Geopolitické postavenie SR	Podpora verejnosti členstvu SR v NATO	SK	57%	63%	51%	46%	63%	63%	66%
		NATO	68%	64%	62%	62%	72%	TBD	TBD
Európska politika	Dôvera verejnosti v EÚ	SK	43%	45%	50%	43%	44%	TBD	TBD
		EÚ	42%	43%	49%	47%	49%	50%	58%
Prezentácia SR a komunikácia zahranično-politických záujmov SR	Vnímanie SR v zahraničí	SK	17. miesto	17. miesto	18. miesto	17. miesto	17. miesto	15. miesto	13. miesto
Prosperita a solidarita	Výška rozvojovej pomoci ako podiel HNP	SK	0,13%	0,11%	0,14%	0,14%	0,15%	0,2%	0,33%
Služba občanom	Globálne umiestnenie pasu SR		5. miesto	7. miesto	5. miesto	7. miesto	5. miesto	5. miesto	4. miesto

Zdroj MF SR

NATO na Slovensku podporuje menšia časť verejnosti ako v iných členských krajinách, v roku 2022 o 9 p. b., z dôvodu ruskej agresie na Ukrajine vzrástla medziročne o 17 p. b. Dôvera verejnosti v EÚ bola dlhodobo pozitívna, avšak od roku 2021 je nižšia ako priemer ostatných krajín EÚ. Rozdiel sa v roku 2022 zväčšil na 5 p. b.

Zahraničný obraz Slovenska sa v porovnaní s krajinami EÚ nezhoršil, avšak z krajín V4 dosahuje najhorší výsledok. Najlepšie hodnotenou krajinou v regióne je Poľsko, ktoré sa nachádza na 7. mieste.

Zahraničné vzťahy sa zameriavajú aj na rozvojovú pomoc prostredníctvom rôznych grantov a podporných schém. Podpora Slovenska je relatívne stabilná, dosahuje viac ako 0,1 % hrubého národného produktu. Cieľom je rozvojovú pomoc každoročne zvyšovať a splniť medzinárodné záväzky.

Slovenský pas sa v globálnom poradí, ktoré hodnotí počet krajín do ktorých je možné s pasom cestovať bez víz, umiestnil v skupine krajín na 5. mieste⁷⁷.

Celkové rozpočtované výdavky na zahraničné vzťahy v roku 2023 sú viac ako 175 mil. eur, pričom vyše 81 % výdavkov, smeruje do zahraničnej politiky. Slovensko svoju pozíciu v medzinárodnej politike zastáva vo viacerých medzinárodných organizáciách a je aktívne aj v rozvojovej pomoci.

Tabuľka 159 – Výdavky na zahraničné vzťahy a zahraničná pomoc

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Zahraničné vzťahy a zahraničná pomoc	152 259	159 364	154 381	175 057	175 277	172 500	172 686
Zahraničná politika	121 161	123 157	121 705	140 845	142 236	138 982	138 982
Pomoc krajanom v zahraničí	2 777	5 540	3 529	5 154	3 596	3 630	3 630
Oficiálna rozvojová pomoc	6 728	6 948	7 038	11 410	7 134	7 169	7 169
Príspevky SR do medzinárodných organizácií	21 593	23 719	22 109	17 648	22 311	22 719	22 905

Zdroj: MF SR

⁷⁷ Rebríček <https://www.passportindex.org/byRank.php> umiestňuje na jednu priečku viacero krajín.

V rámci výdavkov na zahraničnú politiku sa rozpočtujú prostriedky predovšetkým na zastupiteľské úrady SR v zahraničí, ktoré realizujú zahranično-politické záujmy štátu, ochranu práv a záujmov Slovenskej republiky a jej občanov v zahraničí. Na diplomatickú reprezentáciu SR v zahraničí sú plánované výdavky v objeme 87,9 mil. eur. Slovenské inštitúty v zahraničí zabezpečujú najmä činnosti súvisiace s prezentáciou slovenskej kultúry, umenia a tradícií v zahraničí, ako aj organizovanie a podporu kultúrnych a umeleckých podujatí. Pre slovenské inštitúty v zahraničí sa zabezpečujú výdavky v sume 1,56 mil. eur. V rámci oblasti sú plánované výdavky na obnovu informačno-komunikačnej infraštruktúry v objeme 7,17 mil. eur. Výdavky na vzdelávanie zamestnancov sú rozpočtované v sume 200 tis. eur, na ekonomickú diplomáciu v sume 402 tis. eur a na dotácie v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v sume 175 tis. eur. Výdavky pre príspevkovú organizáciu Správa účelových zariadení sú v roku 2023 plánované vo výške 2,26 mil. eur.

V rámci výdavkov na pomoc krajanom v zahraničí sa rozpočtujú výdavky pre podriadenú rozpočtovú organizáciu Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorá zabezpečuje realizáciu opatrení zameraných na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí, rozhoduje v konaní o vydaní osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí, vedie evidenciu týchto osvedčení, rozhoduje o poskytnutí dotácie na účely financovania aktivít zameraných na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí v oblastiach vzdelávania, vedy, výskumu, kultúry ako aj na oblasť informačnú a mediálnu. Výdavky na dotácie pre zahraničných Slovákov sú v roku 2023 rozpočtované v sume 2,80 mil. eur.

Z prostriedkov rozpočtovaných v rámci oblasti na oficiálnu rozvojovú pomoc sa zabezpečuje pomoc partnerským rozvojovým krajinám a krajinám v procese transformácie na podporu ich udržateľného rozvoja a na zmierňovanie a prevenciu humanitárnych následkov krízových situácií, s tým, že prostriedky sú určené na projekty v rámci nástrojov definovaných v zákone č. 392/2015 Z. z. o rozvojovej spolupráci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V rámci oblasti sa zohľadnili v kategórii bežných transferov aj výdavky na poplatky a príspevky za členstvo SR v medzinárodných organizáciách, a to pre OSN, OECD, NATO, Medzinárodný vyšehradský fond, Radu Európy a ďalšie. Okrem poplatkov a príspevkov za členstvo SR v medzinárodných organizáciách sa uhrádzajú poplatky a príspevky aj za členstvo jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu v medzinárodných organizáciách, ktoré sú plánované priamo vo výdavkoch dotknutých kapitol.

Miestna štátna správa

Činnosť štátu prebieha na úrovni ústrednej štátnej správy a miestnej štátnej správy. Ústrednú štátnu správu tvorí vláda, ministerstvá a ústredné orgány. Miestna štátna správa je upriamená na bezprostrednú realizáciu funkcie štátu v jednotlivých územnosprávnych jednotkách a tvorí ju okresné úrady.

Tabuľka 160 - Kľúčové ukazovatele miestnej štátnej správy

Indikátor	oblasť	2017	2018	2019	2020	2021	cieľ 2025	cieľ 2030
Spokojnosť s poskytovanými službami klientskych centier okresných úradov (v %)	štátna správa	92	90	95	90	91	90+	90+
Transformačný čas, ktorý strávia klienti klientskych centier okresných úradov* (v hh:mm:ss)	štátna správa	0:25:59	0:25:15	0:28:07	0:22:31	0:29:17	0:24:55	0:23:40

* čas strávený pri poskytovaní služieb klientskych centier (súčet doby čakania a vybavenia)

Zdroj: MF SR

Pri výkone miestnej štátnej správy je kľúčové sledovať spokojnosť občanov. Okresné úrady spolu s klientskymi centrami tvoria sieť prvého kontaktu občana pri veľkej časti služieb štátu. Na okresných úradoch prichádzajú úradníci do kontaktu s občanmi a ich podaniami (front office štátu) a prebieha na nich aj vybavenie podania (back office). Spokojnosť sa na úradoch meria priamo prieskumom, jej hodnoty sú dlhodobo stabilne nad 90 %. Významný vplyv na ňu má čas, ktorý strávia klienti v úrade, tzv. transformačný čas, ktorý postupne klesá a cieľom je ho znižovať aj naďalej.

Tabuľka 161 – Výdavky na miestnu štátnu správu

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
Miestna štátna správa	184 914	262 437	142 444	156 042	148 964	186 060	149 233
Okresné úrady	169 285	255 724	120 967	134 718	141 741	142 053	142 150
Archívniectvo	6 364	6 616	6 221	6 068	6 443	6 443	6 443
Voľby	9 265	97	15 256	15 256	780	37 564	640

Zdroj: MF SR

Okresné úrady zabezpečujú najmä plnenie úloh v oblasti všeobecnej vnútornej správy a živnostenského podnikania. V rámci všeobecnej vnútornej správy sa plnia úlohy na úseku priestupkov, matrík, na úseku územného a správneho usporiadania, štátnych symbolov, verejných zbierok, na úseku volieb a referenda, na úseku hlásenia pobytu občanov a registra obyvateľov, na úseku registrácie, na úseku vydávania osobitných označení vozidiel a preukazov osobitných označení vozidiel a na úseku štátneho občianstva. Ďalej sem patria oblasti katastra, výstavba a bytová politika, územná vojenská správa, pozemkové úpravy a cestná doprava.

Na plnenie úloh štátnej správy na úseku archívov a registratúr sú v pôsobnosti rezortu vnútra zriadené 2 štátne ústredné archívy a 8 štátnych archívov s územnou regionálnou pôsobnosťou, ktoré zabezpečujú starostlivosť o archívne dokumenty, ich odborné a vedecké spracovanie a sprístupnenie, ako aj využívanie na vedecké a iné účely.

V roku 2023 sa plánujú výdavky iba na nové voľby do orgánov samosprávy obcí a samosprávnych krajov. V roku 2024 sú rozpočtované výdavky aj na voľby do Národnej rady Slovenskej republiky, na voľby do Európskeho parlamentu a na voľby prezidenta Slovenskej republiky.